

Latvijas Valsts
agrārās ekonomikas
institūts

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

**Rīcības programmas
Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā
2007. – 2013. gadam ietvaros**

**ZVRG stratēģiju un ieviesto projektu
ekonomiskās dzīvotspējas analīze**

2012. gada decembris

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

Satura rādītājs

Lietotie saīsinājumi	4
Kopsavilkums	5
Darba izpildes metodoloģija	8
Darba izpildes ierobežojumi	9
Saistība ar plānošanas dokumentiem	10
1.Vietējo attīstības stratēģiju analīze	12
2.Kopsavilkums	13
4..prioritārā virziena analīze	18
1.Pasākumu papildinātība ar citiem finanšu instrumentiem	18
2.Atbalsta izvērtējums periodā no 2010. līdz 2012.gadam	19
3.Latvijas likumdošanas analīze	22
4.Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju atlases procedūra un kritēriji	23
5.Kopējā projektu analīze par 4. prioritāro virzienu	24
5.1. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” projektu analīze	30
5.2. Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” projektu analīze	45
Secinājumi un ieteikumi	48
ZVRG biedrību stratēģiju un projektu analīze	54
1.Biedrība „Seši krasti”	54
2.Biedrība „Gaujas Partnerība”	57
3.Biedrība „Baldones Partnerība”	62
4.Biedrība „Kandavas Partnerība”	65
5.Biedrība „Sernikon”	71
6.Biedrība „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	75
7.Biedrība „Jūrkante”	82
8.Biedrība „Darīsim paši”	92
9.Biedrība „Partnerība Laukiem un Jūrai”	98
10.Biedrība „No Salacas līdz Rūjai”	106
11.Biedrība „Pierīgas partnerība”	112
12.Biedrība „Talsu rajona partnerība”	117
13.Biedrība „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	128
14.Biedrība „Liepājas rajona partnerība”	133
15.Biedrība „Īģes lauku partnerība”	144
16.Biedrība „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	149
17.Biedrība „Partnerība „Daugavkrasts””	155
18.Biedrība „Ropažu partnerība”	163

19.Biedrība „Stopiņu un Salaspils Partnerība”	167
20.Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	171
21.Biedrība „Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	177
22.Biedrība „Lauku partnerība „Upe 8””	185
23.Biedrība „Publisko un privāto partnerattiecību biedrība "Zied zeme””	192
24.Biedrība „Cēsu rajona lauku partnerība”	207
Pielikumi	217
1. pielikums Novērtējuma izstrādāšanā izmantotie Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi	218
2.pielikums. Telefoninterviju kopsavilkumi	220
3.Pielikums Zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto skaits 2010. gadā pēc CSP un Lursoft datiem	222
4.pielikums.Pašvaldībām piešķirtais publiskais finansējums pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” atbalstītajiem projektiem (skaits, Ls)	231
5.pielikums. Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” ar zivsaimniecības nozari nesaistītu projektu aktivitātes (pēc investīciju objekta), kas attiecas uz transporta infrastruktūras sakārtošanu ZVRG teritorijās dalījumā pa plānošanas reģioniem (skaits)	233
6.pielikums. RP EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013. gadam pasākumu „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” un „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” finansējuma sadalījums pēc jūras krasta robežas starp ZVRG saskaņā ar 26.07.2011. Zemkopības ministrijas vadības apspriedes protokolu Nr.8.5-33/21-VAP (Ls)	235
7.pielikums.SVID analīzes apkopojums zivsaimniecības nozarei, kas tika norādīts ZVRG attīstības stratēģijās	236

Lietotie saīsinājumi

A/S – Akciju sabiedrība

BDR – biedrība

CSP – Centrālās statistikas pārvalde

ELFLA - Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

ES – Eiropas Savienība

EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds

LAD - Lauku atbalsta dienests

LANN –Lauku attīstības novērtēšanas nodaļa

LAP - Lauku attīstības programma

LEADER - ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.

LR – Latvijas Republika

Ls –Latvijas lats

LVAEI - Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts

LVZAA - Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija

MK – Ministru kabinets

n.a. - nav aprēķināms

NVO – Nevalstiskā organizācija

SIA – Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SVID analīze (angļu: *SWOT analysis*) - ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt uzņēmuma vai projekta stiprās puses, vājības, iespējas un draudus.

TAI - Teritorijas attīstības indekss

VRG – Vietējā rīcības grupa

Z/s – zemnieku saimniecība

ZRP – Zivsaimniecības rīcības programma „Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam”

ZVRG – Zivsaimniecības Vietējās rīcības grupas

Kopsavilkums

Darbā veikts Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk, EZF) zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības stratēģiju īstenošanai finansētajos pasākumos apstiprināto projektu (LAD dati līdz 2012.g.jūl.) un ieviesto aktivitāšu novērtējums par atbilstību zivsaimniecības vietējās rīcības grupu (turpmāk, ZVRG) izstrādātajās teritorijas vietējās attīstības stratēģijās (turpmāk, ZVRG stratēģijas) izvirzītajiem mērķiem, vērtējot no ekonomiskās dzīvotspējas viedokļa un ievērtējot atbilstošo teritoriju ekonomisko un demogrāfisko situāciju, sagatavojot priekšlikumus atbalstāmo projektu saturam to ilgtspējas nodrošināšanai, pamatojoties uz pieejamo datu analīzi. Ziņojumu sagatavoja Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta (turpmāk, LVAEI) Lauku attīstības novērtēšanas nodaļas (LANN) ekonomiste I. Biukšāne sadarbībā ar nodaļas darbiniekiem un eksperti no Latvijas Universitātes A.Zobenu.

Pārskatā tika veikta 24 Zivsaimniecības vietējo rīcības grupu izstrādāto stratēģiju analīze, kas sniedza informāciju, par katras ZVRG pozīciju attiecībā uz zivsaimniecības tagadējo un turpmāko attīstību tās teritorijā. Tāpat arī tika veikta statistisko datu analīze par laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam iesniegtajiem projektiem Zivsaimniecības rīcības programmas (ZRP) ietvaros atbalstāmo aktivitāšu konkursos.

Kopumā tiek secināts, ka visas VRG plānotās rīcības atbalstam EZF aktivitāšu ietvaros ir pielīdzināmas LAP atbalstītajām. Lielākais uzsvars zivsaimniecības attīstībā tiek saistīts ar tūrisma kā alternatīvas nozares attīstībai, kas arī tiek iekļauts visu 24 VRG stratēģiju rīcības programmās.

No pieteiktajiem 622 projektiem piektā daļa jeb 18% projektu ir noraidīti, kas ir daudz un norāda uz nepilnībām projektu izstrādāšanā un/vai vērtēšanā (visvairāk noraidīto projektu ir biedrībām „Jūrkante”, „Talsu rajona partnerība”, „Gaujas Partnerība” un publisko un privāto partnerattiecību biedrībai „Zied zeme”). Daudz noraidīto projektu norāda uz nepieciešamību attiecīgajām ZVRG biedrībām izvērtēt ZVRG stratēģijās noteikto prioritāšu atbilstību teritorijas attīstības mērķiem un projektu pieteikšanas dokumentācijas saprotamību, kā arī, iespējams, konsultēties ar noraidīto projektu pieteicējiem ar mērķi analizēt problēmas projektu pieteikumu sagatavošanā.

Visvairāk apstiprināto projektu ir biedrībām „Jūrkante” (29 apstiprināti projekti), „Talsu rajona partnerība” (26 apstiprināti projekti) „Zied Zemei” (40 apstiprināti projekti) un „Liepājas rajona partnerība” (23 apstiprināti projekti), kas norāda uz interesi projektu pieteikšanā.

No visiem 285 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” tikai 1 projekts jeb 0,35% no kopējā pieteikto projektu skaita ir vērsts ar tiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari un spēj uzlabot uzņēmējdarbības attīstību zivsaimniecības uzņēmumā. Analizējot, ekonomisko dzīvotspēju projektiem, kas vērsti uz uzņēmējdarbības attīstību (piem., pamatlīdzekļu iegāde konkrētam uzņēmumam kādu komerciālu pakalpojumu nodrošināšanai), pašiem par sevi būtu jābūt dzīvotspējīgiem. Šo projektu kontekstā ZVRG biedrībām būtu nepieciešams pārdomāt, kāda veida individuālo komercprojektu atbalstīšana ir veicināma, un kā sekmēt uzņēmējdarbības attīstību un teritorijas attīstību.

Ar netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari ir vērsti 125 apstiprināti projekti jeb 43,86% no kopējā projektu skaita. Šajā projektu grupā tiek ietverti projekti, kas sekmē vides (teritorijas) labiekārtošanu, tādējādi veicinot tūrisma nozares attīstību (ūdenstilpņu renovācija un labiekārtošana, dažādu tūrisma objektu izvietošana ūdenstilpņu tuvumā, makšķerēšanas vietu izveide, zivsaimniecības muzeja ēku rekonstrukcija un labiekārtošana, dažādu laivu noma un burāšanas iemaņu apmācības u.c. pasākumi). Šie projekti vairāk koncentrējas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu ZVRG teritorijas iedzīvotājiem un interesentiem

no citām teritorijām. Šie projekti, lielākoties, nav komerciāli, līdz ar to tiešu labumu no projektu rezultātiem zivsaimniecības nozare nesaņem – vienīgi iespēju veicināt esošo zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto palikšanu attiecīgajā ZVRG teritorijā un sekmēt jaunu uzņēmumu izveidošanos.

Vislielāko īpatsvaru (159 apstiprināti projekti jeb 55,79% no kopējā apstiprināto projektu skaita) veido projekti, kuriem nav tiešas saistības ar zivsaimniecības nozari, bet atbilst pasākuma mērķim - tie ir vērsti uz vietējās teritorijas vispārēju attīstību. Šajā projektu grupā ietilpst projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras sakārtošanu (pašvaldības ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība), teritorijas labiekārtošanu (bērnu spēļu laukumu un sporta laukumu izveide, dažādu parku labiekārtošana), būvniecību (sabiedrisko ēku un būvju rekonstrukcija un labiekārtošana) un ar zivsaimniecības nozari nesaistītas uzņēmējdarbības attīstīšanu (dažādu pamatlīdzekļu, piem., malkas zāģa iegāde).

Neskatoties uz to, ka projektiem nav saistības ar zivsaimniecības nozari, zivsaimniecības nozarē strādājošajiem uzņēmumiem un nodarbinātajiem ir iespēja izmantot šo projektu rezultātus, tādējādi paaugstinot teritorijas ekonomisko dzīvotspēju.

Zivsaimniecības nozarē strādājošajiem uzņēmumiem un nodarbinātajiem īpaši svarīgi ir projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras (ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība) sakārtošanu, jo tie spēj pozitīvi sekmēt uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstību attiecīgajā teritorijā, kurā tie atrodas. Līdz ar to būtu vairāk jāatbalsta projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras attīstību, īpašu uzmanību vēršot uz piekrastes teritoriju (piestātņu izbūve un attīstība, molu labiekārtošana utt.).

Visi apstiprinātie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijās noteiktajiem prioritārajiem virzieniem un rīcībām, neskatoties uz to, ka daudziem projektiem (pēc investīciju objekta) nav saistības ar zivsaimniecības nozari.

ZVRG („Seši krasti”, „Gaujas Partnerība”, „Baldones Partnerība”, „Kandavas partnerība”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Darīsim paši”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Pierīgas partnerība”, „Talsu rajona partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””, „Partnerība „Daugavkrasts””, „Ropažu partnerība”, „Stopiņu un Salaspils Partnerība”, „Lauku partnerība „Upe 8””, publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme”) publisko finansējumu visvairāk novirzījušas projektiem, kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari (skatoties pēc investīciju objekta). Tas liecina, ka ZVRG savās teritorijās lielāku uzmanību pievērš vispārējai teritorijas attīstībai, nevis zivsaimniecības nozares attīstībai.

Atšķirībā no iepriekš minētajām ZVRG, biedrības „Sernikon”, „No Salacas līdz Rūjai”, „Liepājas rajona partnerība”, „Īģes lauku partnerība”, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” un „Cēsu rajona lauku partnerība” ir īpaši ieinteresētas attīstīt zivsaimniecības nozari savā teritorijā (biedrības vislielāko publisko finansējumu novirza projektiem, kas ir ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari).

Ņemot vērā jūras krasta robežu, zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvaru un pašu ZVRG ieinteresētību attīstīt zivsaimniecības nozari, ir ieteikums atbalstīt šādas ZVRG, sniedzot EZF atbalstu:

- 1) „Seši krasti”;
- 2) „Gaujas Partnerība”;

- 3) „Kandavas partnerība”;
- 4) „Sernikon”;
- 5) „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”;
- 6) „Jūrkante”;
- 7) „Darīsim paši”;
- 8) „Partnerība Laukiem un Jūrai”;
- 9) „No Salacas līdz Rūjai”;
- 10) „Talsu rajona partnerība”;
- 11) „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”;
- 12) „Liepājas rajona partnerība”;
- 13) „Stopiņu un Salaspils Partnerība”;
- 14) „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”;
- 15) „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”;
- 16) „Lauku partnerība „Upe 8””;
- 17) „Zied zeme”;
- 18) „Cēsu rajona lauku partnerība”;
- 19) „Īģes lauku partnerība”.

Ņemot vērā jaunākos CSP datus, 2010. gadā (korekti jaunāki dati nebija pieejami uz atskaites iesniegšanas laiku) 3 ZVRG teritorijās („Baldones Partnerība”, „Pierīgas partnerība” un „Ropažu partnerība”) netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, līdz ar to turpmāk būtu nepieciešams pārdomāt, vai šajās ZVRG teritorijās būtu nepieciešams EZF atbalsts. Arī biedrības „Īģes lauku partnerība” teritorijā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, taču novirzītais publiskais finansējums 76,4% apmērā ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari rada pievilcīgu sociālekonomisko vidi jaunas uzņēmējdarbības attīstībai.

ZVRG vietējās attīstības stratēģiju zivsaimniecības nozares SVID analīzēs tika nosauktas tādas vājās puses kā nepietiekami attīstīta infrastruktūra (moli, lielo ostu infrastruktūra, piebraucamie ceļi jūrai un ūdenstilpēm), labiekārtotu peldvietu trūkums, nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākuma avoti no ūdens resursu izmantošanas, tirdzniecības vietu trūkums, pārrobežu piesārņojums, piesārņotas ūdensteces utt. Neskatoties uz nosauktajiem zivsaimniecības nozari kavējošajiem faktoriem, tikai 31,61% piešķirtā publiskā finansējuma ir novirzīts šo problēmu risināšanai, atlikušie 68,39% - teritoriju vispārējai attīstībai. Līdz ar to būtu jāseko līdzi projektu novērtēšanai, vairāk atbalstot projektus, kas ir vērsti ar to jautājumu risināšanu, ko izvirza analīzēs.

Pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” vislielākās attiecināmās izmaksas tika novirzītas ZVRG darbības nodrošināšanai (51% jeb 486 047 Ls no kopējā piešķirtā finansējuma). Daudzās biedrībās (piemēram, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” un „No Salacas līdz Rūjai”) ir ļoti liels biedru skaits (attiecīgi – 78, 56 un 56 biedri), kas zināmā mērā vērtējams pozitīvi. Liels skaits biedru spēj liecināt par vietējo iedzīvotāju aktivitāti un ieinteresētību ZVRG darbībās, kas var arī veicināt attiecīgās teritorijas attīstības veiksmīgāku plānošanu. Piešķirtais publiskais finansējums ZVRG darbības nodrošināšanai neietekmē pieteikto projektu skaita daudzumu.

Daudzo ZVRG dēļ starp tām vērojams plānošanas koordinācijas trūkums, kādēļ mēdz būt līdzīgi projekti blakus esošās ZVRG teritorijās. Lai novērstu šāda veida situāciju, iesakām veikt ZVRG teritoriju darba koordināciju - ZVRG vajadzētu apsvērt iespēju sadarboties, vienā teritorijā īstenojot, piemēram, brīvā laika pavadīšanas projektu, bet citā – uzņēmējdarbības atbalsta projektu, kur abu teritoriju iedzīvotāji varētu izmantot šo teritoriju projektus. Šāda veida sadarbība sekmētu ZVRG teritoriju sociālekonomisko attīstību.

Darba izpildes metodoloģija

Darba uzdevums ārējam ekspertam bija novērtēt zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijās – Zivsaimniecības vietējās rīcības grupu - teritorijas, kuras saņem atbalstu no Eiropas Zivsaimniecības fonda, lai noteiktu turpmāko attīstību, izvērtējot attiecīgās teritorijas sasaisti ar zivsaimniecības nozīmīgumu attiecīgajā teritorijā, iedzīvotāju kopskaita un zivsaimniecības uzņēmumu atkarību no šīm nozarēm vai ar to saistītām jomām, salīdzinot teritorijas attīstības indeksu (turpmāk, TAI) ar citām teritorijām.

1. Ņemot vērā eksperta pieredzi un Lauku attīstības programmas (turpmāk –LAP) VRG aptauju rezultātus, teritorijās, kuras ietilpst ZRP VRG, izvērtēt ZVRG stratēģijas (cik lielā mērā, tās saistītas ar zivsaimniecību, saskan ar ZRP, atbalstīto pasākumu un apstiprināto projektu atbilstību stratēģijām ņemot vērā proekta ieguvējus un labuma guvējus).
2. Salīdzināt ieviesto projektu mērķus un rezultātus ar aptauju rezultātiem (izmantojot SKDS 2011.gada aptauju datus), nosakot cik lielā mērā atbalstītie projekti uzlabojuši iedzīvotāju dzīves vidi saskaņā ar pašu iedzīvotāju atbildēm.
3. Izvērtēt un sniegt atbildi, cik lielā mērā ieviestie projekti ir saistīti ar zivsaimniecību un ZRP izvirzītajiem mērķiem, cik lielā mērā tie sasniegti.
4. Izvērtēt vai pastāv kādi normatīvie akti (ES vai Latvijas), kas neļautu atbalstīt attiecīgos projektus ar LAP atbalstu un sniegt priekšlikumus turpmākai ZVRG darbībai.
5. Noteikt, kuras VRG teritorijas ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības (pēc nozarē nodarbināto, esošo nozares uzņēmumu skaita, citām sasaistēm).
6. Sniegt ieteikumus par turpmāko darbību, lai veicinātu no zivsaimniecības nozīmīgo teritoriju attīstību un cilvēku iesaisti teritorijas attīstībā, lai apmierinātu iedzīvotāju vajadzības.

Analīzei tika izmantotas 24 ZVRG izstrādātās stratēģijas plānošanas periodam līdz 2013.gadam - tika izanalizēts to saturs un zivsaimniecības kā tautsaimniecības nozares atspoguļojums tajās, kā arī tika izvērtēta EZF loma stratēģijas izstrādē. Tāpat tika izanalizēti Latvijas Republikas Ministru kabineta (LR MK) noteikumi (1. pielikums).

Papildus tika izpētīta „Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013.gadam”. Tika izanalizēts to saturs un zivsaimniecības kā tautsaimniecības nozares atspoguļojums tajās.

Tika veiktas divas telefonintervijas ar sekojošiem cilvēkiem divu ZVRG pārstāvjiem: intervija ar biedrības „Gaujas Partnerība” EZF administratīvo vadītāju Inetu Martuzāni un intervija ar biedrības „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”” koordinatori Ingu Krekeli (2.pielikums).

LANN vērtēja ZVRG atbalstītos projektus no 2010. – 2012 gadam, to atbilstību ZVRG stratēģijās izvirzītajām prioritātēm un to rīcībām, kā arī vērtēta pati projektu ekonomiskā dzīvotspēja, balstoties uz pieejamajiem datiem par teritorijas iedzīvotāju skaitu, iedzīvotāju vecuma struktūru un teritorijas attīstības indeksu. Tāpat tiek vērtēts teritoriju Vietējās attīstības stratēģijās sniegtais situācijas apraksts, no kā, savukārt, izriet nepieciešamība pēc konkrētiem pasākumiem, kurus var īstenot ar projektu palīdzību.

Pēc 2009. gada teritoriālajām reformām, TAI netiek vairs aprēķināts pagastu/pilsētu griezumā. Līdz ar to ZVRG projektu analīzē tabulās norādītais TAI pagastiem/pilsētām tika pieņemts tāds pats kā novadam, kurā attiecīgais pagasts/pilsēta atrodas.

ZVRG biedrību teritorijas tiek atbalstītas ar 3 EZF pasākumiem: 400. pasākums „Starpterritoriālā un starpvalstu sadarbība”, 401. pasākums „Teritoriju attīstības stratēģiju

īstenošana” (285 apstiprināti projekti) un 402. pasākums „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” (24 apstiprināti projekti).

ZVRG ieviesto projektu ekonomiskās dzīvotspējas analīzes pamatā tika izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk, CSP) dati par iedzīvotājiem un zivsaimniecības uzņēmumu skaitu, Lursoft dati par zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto skaitu dalījumā pa pagastiem un novadiem, Valsts reģionālās attīstības aģentūras (turpmāk, VRAA) dati par teritorijas attīstības indeksu un Lauku atbalsta dienesta (turpmāk, LAD) dati par ZVRG apstiprinātajām stratēģijām un EZF pasākumos ieviestajiem projektiem.

Ņemot vērā to, ka CSP un Lursoft dati par zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto skaitu nesakrīt, ZVRG projektu analīzē par pamatu tika izmantoti CSP dati. CSP un Lursoft datu salīdzinājums ir parādīts 3. pielikumā.

Darba izpildes ierobežojumi

Veicot ekonomiskās dzīvotspējas novērtējumu, tiek salīdzinoši liels uzsvars likts uz sociālās un apkārtējās vides dzīvotspējas novērtējumu. Saskaņā ar ilgtspējīgas izaugsmes definīciju ir būtiski vērtēt visas trīs dzīvotspējas – ekonomisko, sociālo un apkārtējās vides (plašākā izpratnē), lai noteiktu ne tikai pašu projektu ilgtspēju, bet arī teritoriju, kurās tie tiek īstenoti, ilgtspēju.

Saskaņā ar iepriekš minēto – ne visi ZVRG teritorijās īstenotie projekti ir komerciāli orientēti, šādi radot nepieciešamību to ekonomisko dzīvotspēju vērtēt no sociālās un apkārtējās vides ilgtspējas skatu punktiem.

Datu pieejamība ir ierobežota – informācija par projektu sastāv no projekta nosaukuma, mērķa un veiktajiem iepirkumiem. Grūti vērtēt projektus, ņemot vērā tikai LAD datu bāzē pieejamo informāciju, jo maz zināms par pašiem projektiem, kā arī ļoti maz zināms par reālo situāciju to īstenošanas vietās. Plašākai analīzei nepieciešams vairāk laika un šoreiz bija uzdevums izvērtēt situāciju ņemot vērā LAD datu bāzē pieejamo informāciju.

Lielākajā daļā ZVRG stratēģiju prioritātes ir vispārīgi formulētas, un attiecīgi tām atbilst liela daļa projektu, jo tās aptver plašu darbības lauku. Analīzes kvalitāti uzlabotu iedziļināšanās katrā projektā, taču tas ir ārpus šīs analīzes robežām, apjoma un izpildes termiņa laika.

Nav iespējams skaitliski novērtēt individuālu projektu atmaksāšanos skaitliskā izteiksmē, jo:

- 1) tas ir ārpus šī novērtējuma ietvara un tam ir nepieciešama cita līmeņa analīze (sk. jau iepriekš minēto);
- 2) no pieejamās informācijas to nav iespējams izdarīt, jo šādas analīzes veikšanai ir nepieciešama daudz detalizētāka projektu analīze.

Stratēģijas ir izstrādātas vēl pirmskrīzes laikos (pirmās attīstības stratēģijas tika izstrādātas 2008. gadā). Lielākā daļa no biedrību attīstības stratēģijām ir atjaunotas (izņemot biedrības „Stopiņu un Salaspils partnerība” un biedrības „Ropažu partnerība” attīstības stratēģijas) – lielākoties tas attiecas uz stratēģisko, nevis statistisko daļu, līdz ar to daudzos gadījumos dati nav aktuāli (piemēram, iedzīvotāju skaits, zivsaimniecības uzņēmumu skaits vai dažādas atsauces uz ekonomisko situāciju valstī un novadā), īpaši ņemot vērā pēdējo dažu gadu ienestās būtiskās izmaiņas gan tautsaimniecības struktūrā, gan teritoriju darbībā.

Negatīva iezīme ir minams apstāklis, ka katra VRG stratēģiju izstrādāja pēc saviem ieskatiem, tādā veidā norādot atšķirīgu informāciju, kas nozīmē, ka salīdzinājums starp VRG stratēģijām var būt salīdzinoši vispārīgs, jo ir grūti izvērtēt noteiktas tendences.

Saistība ar plānošanas dokumentiem

ZVRG un to teritorijas finansiāli tiek atbalstītas caur Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam (turpmāk, ZRP) 4. prioritāro virzienu „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība”, kura galvenais mērķis - ilgtspējīgi attīstīt un uzlabot dzīves kvalitāti tajos ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, kuru stratēģija ir saskaņā ar Latvijas Zivsaimniecības nozares stratēģisko plānu 2007. - 2013.gadam (turpmāk, Stratēģiskais plāns) un ar kuru veicina reģiona nodarbinātības, konkurētspējas, dzimumu līdztiesības attīstību, kā arī inovāciju ieviešanu un reģionālo un starptautisko sadarbību.

Prioritārā virziena galvenā mērķa sasniegšanai tika izstrādāti vairāki rādītāji (sk.1.tab.).

1. tabula

4. prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” sasniedzamie un sasniegtie rezultātīvie rādītāji Rīcības programmā Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam

Rādītājs	Mērvienība	Rādītāja līmenis bāzes 2006. gadā	Sasniedzamais rādītāja līmenis		Sasniegtais rezultāts 2010. gadā
			2010. gadā	2015. gadā	
Atbalstīto reģionālo stratēģiju aptvertās teritorijas īpatsvars zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju apjomā	%	nav datu	70	70	70
Bruto izveidoto darbavietu skaits	skaits	nav datu	100	300	nav datu
Uzņēmējdarbības aktivitāte zivsaimniecības teritorijās, ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	skaits	47	49	52	27 – CSP 51 - Lursoft

Datu avots: ZRP 3. versijas dati un LVAEI aprēķini pēc CSP un Lursoft datiem

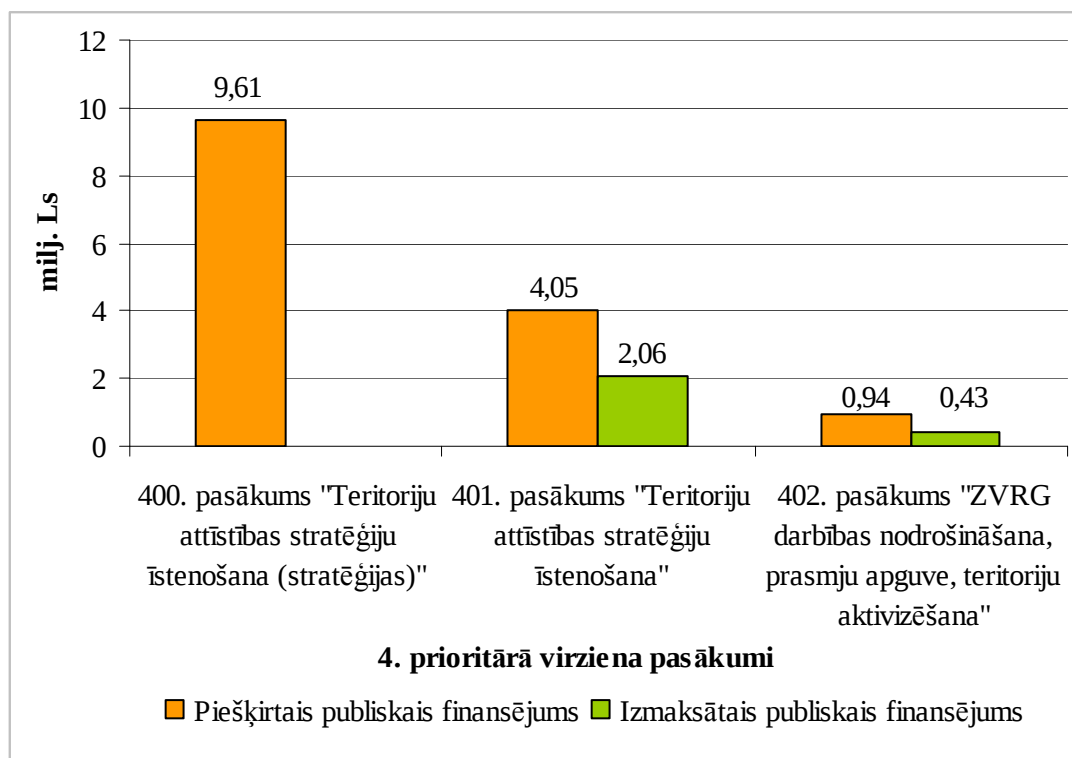
4. prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” pasākumiem var pieteikties ZVRG un ZVRG teritorijas attīstības stratēģijās noteikti atbalsta saņēmēji.

Prioritārā virziena galvenie pasākumi ir:

- 1) 400. pasākums „Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība”;
- 2) 401. pasākums „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana”;
- 3) 402. pasākums „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”.

Rīcības programmas finanšu plānā ES līdzfinansējums ir 17,17 milj. EUR, bet viss pieejamais publiskais finansējums 22,9 milj. EUR jeb 16,1 milj. Ls. 2009.gadā tika piešķirts finansējums 4,9 milj. Ls un 2011.gadā papildfinansējums pēc iedzīvotāju skaita un pēc krasta

līnijas garuma 5 milj.Ls no kuriem tika izmaksāti 2,49 milj. Ls jeb 18% no piešķirtā finansējuma (sk.1.att.).

1. attēls. 4. prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” pasākumos projektiem piešķirtais un izmaksātais publiskais finansējums līdz 23.08.2012. (Ls, %)

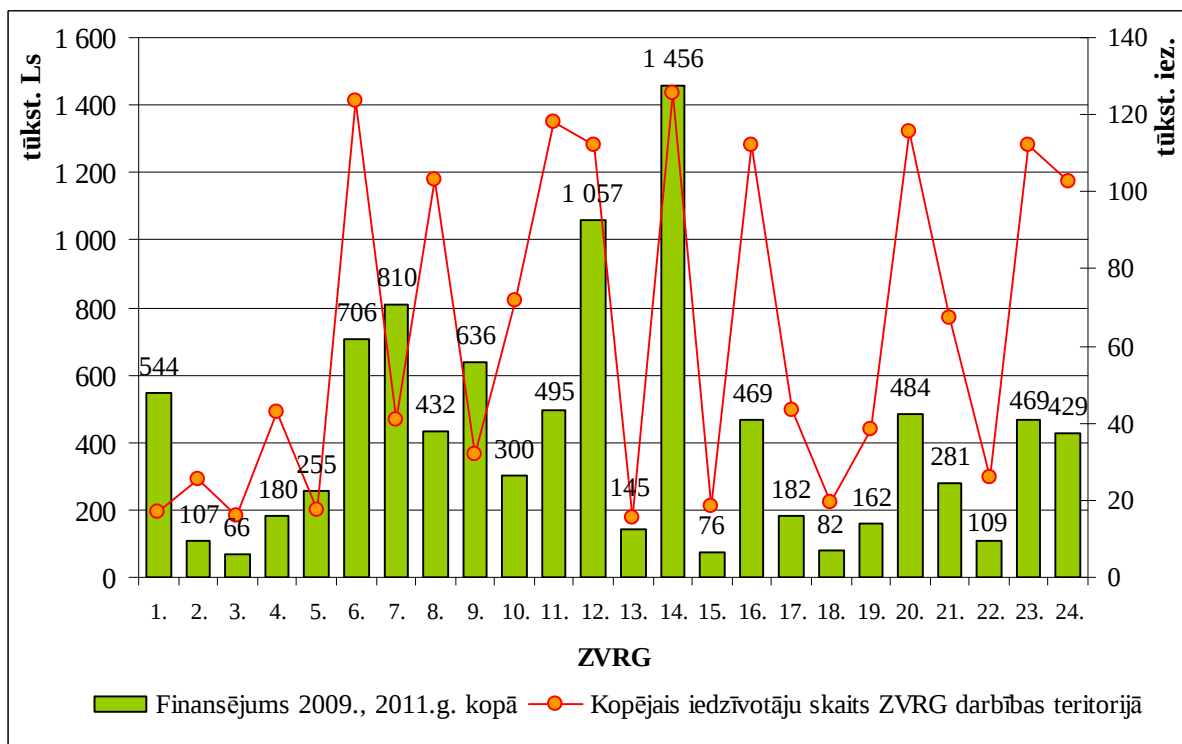
Piezīme. 400. pasākuma kopsummā iekļauts finansējums trim ZVRG stratēģijām par kopējo summu 0,54 milj.Ls, kur projekts tobrīd bija apstiprināts, bet līgums nebija noslēgts (Biedrības "Īģes lauku partnerība", "Stopiņu un Salaspils Partnerība", "Publisko un privāto partnerattiecību biedrība "Zied zeme"")

Datu avots: LAD dati

No ZVRG kopējā 9,61 milj. LVL publiskā finansējuma 401.pasākumam „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ir piešķirti 4,05 milj. Ls jeb 42% no kopējā finansējuma. Savukārt, 402. pasākumam „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” - 0.94 ,milj. Ls jeb 9,8% no stratēģiju īstenošanai piešķirtā finansējuma, kas atbilst pasākuma finansējuma noteikumiem. Izmaksātais publiskais finansējums abos pasākumos ir attiecīgi 51% un 45% no pasākuma kopējā sabiedriskā finansējuma.

Savukārt, 400. pasākumam „Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība” pirmā kārtā izsludināta tikai 06.08.2012. - 21.12.2012.

Vislielākais kopējais publiskais finansējums ir piešķirts biedrībai „Liepājas rajona partnerība” – 1456 tūkst. Ls (kopējais iedzīvotāju skaits 43 306 cilvēki), bet vismazākais: biedrībai „Baldones Partnerība” – 66 tūkst. Ls (kopējais iedzīvotāju skaits 5 419 cilvēki) (sk.2.att.).

2.attēls. Vietējo stratēģiju īstenošanai paredzētā finansējuma sadalījums starp ZVRG un finansējumu daļu noteicošais iedzīvotāju skaits teritorijā (Ls, skaits)

Piezīme: 1.,„Seši krasti” 2.,„Gaujas Partnerība” 3.,„Baldones Partnerība” 4.,„Kandavas partnerība” 5. „Sernikon” 6. „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība” 7.,„Jūrkante” 8.,„Darīsim paši” 9. „Partnerība Laukiem un Jūrai” 10.,„No Salacas līdz Rūjai” 11.,„Pierīgas partnerība” 12.,„Talsu rajona partnerība” 13. "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” 14.,„Liepājas rajona partnerība” 15.,„Īģes lauku partnerība” 16.,„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”” 17.,„Partnerība „Daugavkrasts”” 18.,„Ropažu partnerība” 19.,„Stopiņu un Salaspils Partnerība” 20.,„Rēzeknes rajona kopienu partnerība” 21.,„Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” 22.,„Lauku partnerība „Upe 8”” 23.Publiksko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme” 24.,„Cēsu rajona lauku partnerība”

Datu avots: Pēc LAD datiem LANN aprēķins

1.Vietējo attīstības stratēģiju analīze

Šajā apakšnodaļā izanalizētas 24 ZVRG stratēģijas, kuru plānošanas periods beidzas 2013.gadā.

Šajā nodaļā norādīta visa informācija, kas tika atrasta attīstības stratēģijās un kas ir attiecināma uz izvērtējumā noteiktajiem uzdevumiem.

Pēc MK noteikumu Nr.515 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai” 2.pielikumā noteiktā, vietējās attīstības stratēģijas aprakstošās daļas sākumā ir norādīti biedrību (jeb VRG) darbības mērķi un uzdevumi, bet attiecībā uz teritorijas attīstību stratēģijās ir norādīti nevis mērķi, bet attīstības vīzija un prioritātes, kā arī pamatotas izvēlētais rīcības.

Tomēr dažādām ZVRG informācija ir dažāda pēc satura un pēc detalizācijas pakāpes, jo dažādas ZVRG ir izstrādājušas stratēģijas atšķirīgi. Tā, piemēram, tikai 13 no 24 stratēģijām bija Ievads, kurā arī tiek norādīts stratēģijas mērķis.

Bet neskatoties uz to, ka daudzās stratēģijās tiek ieturēta kopēja struktūra un daudzās stratēģijās ir pat novērojami identiski teksti, tajās sniegta atšķirīga informācija. Stratēģijas mērķi vai vīzijas ir definēti tikai desmit no 24 stratēģijām, kaut, kā tas tika minēts iepriekš, MK noteikumi Nr. 515 nosaka šo informāciju norādīt stratēģijās. Tāpat arī dažas VRG ir

veikušas kopēju SVID analīzi, citas to veica katrai ekonomiskajai nozarei atsevišķi, dažas VRG atspoguļoja pašu veiktus pētījumus (aptaujas) par noteiktiem jautājumiem, kas skar VRG teritorijas iedzīvotājus un viņu ikdienu.

Atšķirības novērojamas arī tajā, cik daudz katra no VRG sniedz informācijas tieši par zivsaimniecību un ar to saistītiem procesiem un faktoriem.

Katrā stratēģijā VRG ir noteikusi savas prioritātes, attīstības mērķus, kā arī uzdevumus un rīkus, ar kuriem sasniegt šos mērķus. Analīze palīdzēs izvērtēt vispārēju zivsaimniecības pozīciju VRG stratēģijā un tāad arī interesi attīstīt šo nozari un ar to saistītos procesus.

Šajā nodaļā aprakstītie mērķi un uzdevumi attiecas tieši uz biedrību jeb VRG, kas ir norādīti nodaļā „Vietējās rīcības grupas darbības raksturojums” un tās apakšnodaļās „Darbības mērķis”, „Uzdevumi”, „Darbības teritorija”. Tāad var secināt, ka biedrības savās stratēģijās starp terminiem „biedrība” un „VRG” liek vienādības zīmi un stratēģijā noteiktie biedrības mērķi un uzdevumi ir nosakāmi arī par VRG mērķiem un uzdevumiem.

Katras ZVRG analīze atspoguļota punktā *ZVRG biedrību stratēģiju un projektu analīze*.

2.Kopsavilkums

1. Aplūkojot visas stratēģijas, kā galveno secinājumu var minēt to, ka stratēģijas ir orientētas uz LAP atbalstīto pasākumu aktualizēšanu, izstrādāšanu un realizāciju. Tas jau ir determinēts stratēģiju mērķos un uzdevumos, kas pārsvarā ir tendēti uz cilvēkkapitāla kapacitātes celšanu, savstarpēji vienotas un mijiedarbojošās kopienas veidošanu, kuru vērtības būtu sadarbība, iesaistīšanās lokāli nozīmīgās aktivitātēs un vēlme attīstīties gan garīgi, gan fiziski. To, ka dažkārt saskatāms tikai formāls nosacījums (nodarbināto skaits zivju pārstrādes uzņēmumos), ko atspoguļo zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas aprakstā, pamato arī veiktās intervijas. Respondentes atzina, ka VRG atbilst zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas statusam vien formāli, kas pārsvarā tiek panākts pateicoties kādam vienam lielumam zivsaimniecības uzņēmumam VRG teritorijā: „Pateicoties lielajiem maziem ir iespēja, jo teritorija formāli skaitās kā ZVRG.”. Kas atsevišķos gadījumos liecina, ka paši ZVRG iesaistītie cilvēki to uztver kā līdzekļu iegūšanas iespēju, nedomājot par mērķiem.
2. Kritērijs pieejai pie EZF finansējuma – nodarbināto īpatsvars zivju pārstrādes uzņēmumos tikai formāli liecina par teritorijas atbilstību EZF mērķiem. Acīmredzot, jāizvērtē, cik ilgi, kādam tirgum uzņēmums ražo zivju produkciju utt. Tie ir lieli uzņēmumi, kas bieži vien pieder ārzemju īpašniekiem, ražo ārzemju tirgum un nav saistīti ar vietējām tradīcijām. Tie izvietoti konkrētā teritorijā tāpēc, ka pieejams lētāks darbaspēks, tuvumā pieejamas kādas konkrētas izejvielas vai tml. (tie ir pieņēmumi, kas būtu jāizvērtē, bet tas nav šī pētījuma uzdevums). Lielajiem uzņēmumiem EZF finansējuma apjoms ir par mazu, ārzemju uzņēmējiem pieejami citi finansējuma avoti. Arī abas respondentes atzīts, ka „lieli uzņēmumi izmanto citus finansu piesaistes avotus. (*Respondentes izsaka savu viedokli, iespējams, tas ir subjektīvs.*). Viņas tikai konstatē faktu, ka gan jau kaut kur to saņem, ja reiz paplašina ražošanu.
3. Lielajiem uzņēmumiem EZF finansējuma apjoms ir par mazu.” Bet tanī pašā laikā maziem uzņēmumiem piekļuve šiem resursiem ir apgrūtināta dažādu problēmu dēļ, kas saistās ar stingru prasību izpildi un līdzfinansējuma nepieciešamību. Īpaši mājražotājiem, kas vēlētos paplašināt savas darbības mērogus šīs prasības liekas grūti izpildāmas.

4. Apkopojot stratēģijas, var saskatīt to, ka lielākajā daļā stratēģiju tiek sniegta formāla informācija par ar zivsaimniecību saistītiem jautājumiem – visvairāk tiek minēts tas, cik daudz ūdens krātuvi vai cik procentuāli liela ir ūdens platība teritorijā. Dažās stratēģijās tā pat ir vienīgā informācija, kas saistās ar zivsaimniecību. Pat, ja stratēģijās tiek uzskaitīts, kādi zivsaimniecības uzņēmumi atrodas teritorijā un cik tajos ir nodarbināti, tad ne vienmēr tālāk tiek iztirzāti šie fakti, un zivsaimniecības jautājumi netiek aplūkoti ne teritorijas ekonomiskās situācijas raksturojumā, ne SVID analīzē. Tātad kopumā var secināt, ka kur arī visām stratēģijām struktūras bija gandrīz vienādas, tomēr dažās stratēģijās tika sniegta plaša un saturiski nozīmīga informācija par zivsaimniecību VRG teritorijā, tomēr dažās stratēģijās tika norādīti tikai ģeogrāfiskie parametri. Kā jau sākumā tika minēts, 13 no 24 stratēģijām bija ievadi, un tikai dažos no tiem tika aprakstīts MK noteikumos Nr. 515. noteiktais stratēģijas mērķis vai vīzija – lielākajai daļai stratēģiju šādas vīzijas nebija.
5. Savukārt aplūkojot noteiktos stratēģijas rīcības plānus Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam un to atbalstītos pasākumus, var secināt, ka lielākā daļa projektu ir saistīti ar dzīvojamās vides, nevis specifiski zivsaimniecības, infrastruktūras uzlabošanu. Šo projektu aktualitāte tiek pamatota ar vides ietekmi uz kopējo vietējās kopienas attīstību. Tā dažās stratēģijās tika īpaši akcentēts, cik svarīgi ir kvalitatīvi ceļi, lai lauku teritorijās cilvēkiem būtu iespējams jebkurā diennakts stundā doties uz darbu. To, ka cilvēki visvairāk vēlas uzlabot vidi sev apkārt, kā arī visvairāk ir manāmas izmaiņas tieši fiziskās vides izmaiņās, apliecina 2011.gada martā-aprīlī Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktā aptauja „Lauku teritoriju iedzīvotāju atbilstoši LEADER darbības teorijai aptauja”. Tajā dati apliecināja, ka cilvēki visvairāk vēlas uzlabot infrastruktūru gan mājvietas tuvumā, gan apdzīvotajā teritorijā kopumā, kā arī vēlas uzlabojumus savas tiešās vides – mājvietas – stāvoklī. (SKDS, 2011). Gandrīz tikpat daudz plānoto aktivitāšu ir saistītas ar tūrisma attīstību, kas ir identificēts kā veiksmīgs un produktīvs alternatīvs ienākumu resurss zivsaimniecības nozarē. Līdz ar to visas VRG ir noteikušas par nepieciešamību atbalstīt tūrisma attīstību ar zivsaimniecību nodarbinātās saimniecībās un uzņēmumos.

Kopumā tiek secināts, ka visiem aplūkotajās VRG stratēģijās definētajiem EZF atbalsta pasākumiem ir ekvivalentas realizācijas iespējas LAP ietvaros, piesaistot vienu no ELFLA finansējuma rīkiem. Arī viena no telefoninterviju respondentiem atzina, ka EZF aktivitātes „pilnībā sakrīt ar LEADER, ir arī citas iespējas piesaistīt finansējumu. Specifiska tikai procedūra un nosacījumi, ne pats saturs.”

Izanalizējot, salīdzinot un apkopojot stratēģijās iegūto informāciju, var secināt, ka sekojošas VRG teritorijas ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības:

▪ **Biedrība „Liepājas rajona partnerība”.** Teritoriju veido astoņi novadi: Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Rucavas, Pāvilostas, Priekules un Vaiņodes novadi. 2011.gadā VRG veica pētījumu, kas bija par tūrismu, kas saistīts ar zivsaimniecību un ūdeņiem, tā attīstības iespējām „Liepājas rajona partnerības” teritorijā. Tā rezultātā tika sniegti četri iespējamie virzieni kā attīstīt ar zivsaimniecību saistītu tūrismu. Stratēģijā tika veikta atsevišķa zivsaimniecības nozares SVID analīze. Tajā tika noteiktas 11 stiprās un 13 vājās puses, kas nozīmē detalizētu nozares apzināšanu un aprakstu. Norādītās iespējas saskan ar rīcības plānu Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam. Rīcības plāns nosaka trīs galvenās atbalstāmās rīcības: teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība; ar zivsaimniecību un tūrismu saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība; Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana. VRG „Liepājas rajona partnerība”

teritorija ir uzskatāma par EZF atbalstāmu teritoriju, jo zivsaimniecība vēsturiski ir izveidojusies nozare, kas ar laiku ir piedzīvojusi recesiju, bet tomēr tajā tiek saskatīts attīstības potenciāls, attīstot teritorijas ekonomisko un dzīves kvalitātes līmeni.

▪ **Biedrība „Darīsim paši!”**. VRG „Darīsim paši!” darbības teritorijā ietilpst Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi. Stratēģijā norādīts, ka teritorijā esošajos zivju dīķos tiek audzēti laši, foreles un karpas līdz pat 300 tonnām gadā. Stratēģijā tika noteiktas problēmas, ar kurām saskaras zivju audzētāji VRG teritorijā – piemēram, nav materiālās bāzes nodrošinājums; zivju audzētāji netiek pie kredītiem, lai veiktu uzlabojumus; nav nodrošināta veterinārā palīdzība – nav pieejami medikamenti un nav institūcijas, kas nodrošinātu konsultācijas zivju ārstēšanā. Tāpat stratēģijā tika saskatīti vismaz četri iespējamie veidi, kā veicināt zivsaimniecības attīstību, piemēram, paplašināt zivju audzētavas un palielināt produkcijas daudzumu, jo nozarei ir perspektīva un noieta tirgus; veidot apmācību daļu – izveidot metodisko atbalsta centru – tehnoloģijas parku, kas būtu kā demonstrācijas un apmācību centrs. Zivju audzētājiem ir nelielas zināšanas par modernām iekārtām. Ir jāpalīdz iemācīties kā izaudzēt zivis; ir nepieciešama kooperācija mārketinga un realizācijas jautājumos – pašreizējās asociācijas nespēj dot vajadzīgo atbalstu. Neskatoties uz to, ka rīcības plāns Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam pilnībā saskan ar LAP atbalstītajiem pasākumiem, tomēr var secināt ka VRG „Darīsim paši!” teritorija ir nozīmīga zivsaimniecības teritorija ar pārstrādātu vīziju par nozares nākotnes procesiem un tādēļ ir atbalstāma ar EZF finansiālo bāzi.

▪ **Biedrība „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”**. VRG darbība aptver Ances, Puzes, Tārgales, Popes, Usmas un Ugāles pagasti Ventspils novadā, Dundagas un Kolkas pagasti Dundagas novadā, Īves, Lubes un Valdgales pagasti Talsu novadā. Ziemeļkurzemes partnerības teritorijas divām pašvaldībām (Kolkai un Tārgalei) ir liela Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekraste. Stratēģijā ar tika atzīmētas zvejniecības tradīcijas teritorijā, norādot, ka senajos zvejnieku ciemos Kolkas un Tārgales pagastos vēl ir vīri, kas nodarbojas ar individuālo zveju. Stratēģijā tiks sniegts zivsaimniecības uzņēmējdarbības raksturojums un kopumā tika norādīts, ka teritorijā vairāk kā 600 cilvēku ir nodarbināti zivsaimniecībā. Arī rīcības plānā Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam līdzās rīcībām „Ciematu atjaunošana un attīstība” un „Zivsaimniecības un tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ir noteikta rīcība „Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana”, kas varētu paaugstināt zivsaimniecībā nodarbināto skaitu. Ņemot vērā garo VRG teritorijai piegulošo jūras piekrastes līniju un zivsaimniecības vēsturiski nostiprināto nozīmību teritorijā, var secināt, ka VRG „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” būtu atbalstāma ar EZF finansiālo atbalstu.

▪ **Biedrība „Talsu rajona partnerība”**. Biedrība „Talsu rajona partnerība” darbības teritorija ir Talsu, Rojas un Mērsraga novadu pašvaldību teritorijas. Stratēģijā bija apakšnodaļa „Zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas”, kurā tika norādīts, ka Talsu un Rojas novados īpaši piejūras teritorijās zvejniecībai ir senas tradīcijas raksturs. Visattīstītākā piekrastes un aizpiekrastes zvejniecība biedrības „Talsu rajona partnerības” teritorijā ir Rojas un Mērsraga novados. Šajos novados ir seši uzņēmumi, kas zvejo Baltijas Jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas, un 20 uzņēmumi, kas zvejo piekrastē. Stratēģijā tiek norādīts – ja līdz šim piekrastes saimniecībā vislielākā nozīme bija pārstrādei un zvejniecībai, kravu transportēšanai, tad nākotnē šīs nozares vislielākais ieguldījums kopējās teritorijas ekonomikā būs ar tūrismu un tūrisma pakalpojumiem aktīvajiem tūristiem. Tādā veidā tiek pamatots rīcības plānā Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai noteiktā aktivitāte „Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība”. VRG ir veikusi arī detalizētu zivsaimniecības SVID analīzi, kurā noteikusi piecas stiprās un septiņas vājās puses. Tiek arī saskatītas

deviņas iespējas attīstībai, kā, piemēram: zivsaimniecības sektora ekonomikas dažādošana – tūrisma, pārtikas ražošanas u.c. saistīto pakalpojumu attīstība; vietējās produkcijas „groza” attīstība un mārketinga; mūžizglītības iespējas, arodapmācība, apmācību iespēju nodrošināšana zivkopjiem, zvejniekiem. Līdz ar to var secināt par zivsaimniecības nozīmi VRG teritorijā un to, ka tā būtu īpaši atbalstāma turpmākajai attīstībai.

▪ **Biedrība „Partnerība „Laukiem un Jūrai””.** „Partnerības „Laukiem un Jūrai”” teritorijā ietilpst Engures novadā esošie Engures, Lapmežciema un Smārdes pagasti, kā arī Tukuma novadā esošie Slampes un Zentes pagasti. Stratēģijā ir norādīts, ka zivsaimniecībā ir nodarbināti ap 300 cilvēku. Tāpat arī darbojas Engures osta, kas apkalpo zvejas kuģus, pieņem zivis – tajā ir nodarbināti seši darbinieki. Engures pagastā darbojas arī NVO „Engures zvejnieks”, kuras mērķis ir veicināt vietējo zvejnieku sadarbību un produkcijas realizāciju. Stratēģijā ir noteiktas problēmas, kas pastāv zvejniecībā VRG teritorijā, kā, piemēram, novecojis zvejniecības un ražošanas inventārs; novecojusi infrastruktūra (tai skaitā laivu piestātnes, slikts ceļu stāvoklis); ierobežotas produkcijas realizācijas iespējas mazajiem zvejniekiem. VRG „Partnerība „Laukiem un Jūrai”” ir viena no nedaudzajām aplūkotajām, kura SVID analīzē apstiprina to, ka teritorijā ir attīstīta zvejniecība, zivju produktu pārstrāde un tirdzniecība. Bet tanī pat laikā kā pirmā vājā puse tiek minēta lielo zivju pārstrādes uzņēmumu likvidācija. Tas viss kopumā pamato iemeslu, kāpēc teritorija ir īpaši atbalstāma kā zivsaimniecības teritorija.

▪ **Biedrība „Jūrkante”.** VRG „Jūrkante” ietver Ainažus, Salacgrīvu, Skulti, Liepupi, Viļķeni, Pāli. Ar ūdens resursiem saistīti procesi šajā ZVRG ir attīstījušies jau vēsturiski. Biedrības teritorija stiepjas gar Rīgas jūras līci, 54 km garumā no Ainažiem, līdz Saulkrastiem. Piekrastes teritorijā atrodas daudzas lielākas un mazākas zvejnieku/zemnieku saimniecības un sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kas nodarbojas ar piekrastes zveju, kā arī vairāki lielāki uzņēmumi, kas zivis iepērk, uzglabā un pārstrādā (piemēram, SIA „Baņķis”, SIA „Baltijas zivis”). Lielākais zivju apstrādes-pārstrādes uzņēmums ir A/S „Brīvais vilnis”, kas kopumā nodrošina darbu ap 600 strādājošo. Pašreizējo uzņēmuma krīzi asi izjūt visā piekrastes teritorijā. Skultes pagasts atrodas pie jūras un tam ir vēsturiskas tradīcijas zivju pārstrādē. Līdz ar to vairāki uzņēmumi pagastā nodarbojas ar zivju pārstrādi un tirgo savu produkciju ne tikai Latvijā, bet arī eksportē. Papildus aktivitātēm, kas saistītas ar infrastruktūras uzlabošanu un tūrisma attīstību, VRG Rīcības plānā ir noteikusi arī aktivitāti „Uzņēmējdarbības attīstība un dažādošana”. Var secināt, ka VRG „Jūrkante” teritorija ir uzskatāma par īpaši atbalstāmu zivsaimniecības teritoriju.

Publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Sernikon”. VRG „Sernikon” darbības teritorija ir viss Carnikavas novads, kas sastāv no vairākiem ciemiem – Kalngale, Garciems, Garupe, Gauja, Sigulī, Lilaste un Carnikava. Runājot, par zivsaimniecību, tiek secināts negatīvs fakts: VRG teritorijā, pateicoties teritorijas atrašanās vietai līdzās jūrai, varētu būt, bet diemžēl uz šo brīdi nav plaši attīstīti zivsaimniecības uzņēmumi, kas nodarbotos gan ar zivju zveju, gan zivju pārstrādi. Novada lielākais zivju pārstrādes uzņēmums „Carnikavas konservi” ir pārtraucis savu darbību, un maz ticams, ka tā tiks atjaunota. Tas nozīmē, ka darbu zaudēja daudzi cilvēki, kuri saistīti ar zivsaimniecību. Tāpat arī zivju resursu izmantošanas potenciāls netiek realizēts pilnībā. Teritorijā ar zvejniecību nodarbojas vairāki nelieli uzņēmumi, kā arī individuālie komersanti, kuri pārsvarā ir nēģu zvejnieki. Tiek konstatētas vairākas problēmas, kas skar zivsaimniecības nozari VRG teritorijā, piemēram, novecojis zvejniecības un ražošanas inventārs; novecojusi infrastruktūra (tai skaitā laivu piestātnes, slikts pievadceļu stāvoklis); ierobežotas produkcijas realizācijas iespējas mazajiem zvejniekiem; ciemos, kur notiek zivju zvejošana un pārstrādi nav tirdzniecības vietas, kur produkciju tirgot. To, ka zvejniecība VRG teritorijā ir nozīmīga arī kultūras un tradīciju kontekstā, apliecina fakts, ka šajā teritorijā tiek svinēti zvejnieksvētki un nēģu svētki.

Apkopojot visu iegūto informāciju par VRG „Sernikon”, var secināt, ka tās teritorija ir atbalstāma kā īpašu zivsaimniecības teritorija.

4..prioritārā virziena analīze

1.Pasākumu papildinātība ar citiem finanšu instrumentiem

Pasākumi prioritārā virziena ietvaros ir papildinoši ar „Lauku attīstības programmas 2007. – 2013. gadam” 4. ass „Leader pieejas īstenošana” pasākumiem, kas tiek līdzfinansēti Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk, ELFLA) ietvaros. Lai nodrošinātu ELFLA un EZF finansējumu nošķirtību gadījumos, ja vienā teritorijā izveidojās gan LEADER, gan EZF partnerība, vietējām rīcības grupām tika izstrādāts modelis (sk.2.tab.).

Tā kā Vietējā rīcības grupa ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēta biedrību un nodibinājumu reģistrā, tās organizatoriskajai struktūrai un kompetencēm jāatbilst likumā „Biedrību un nodibinājumu likums” noteiktajiem nosacījumiem. Līdz ar to augstākā lēmējinstītūcija šāda veida Vietējā rīcības grupā ir biedru sapulce ar plašu sabiedrības pārstāvniecību, kuras kompetences noteiktas iepriekš minētajā likumā. Pārstāvju lēmējinstītūcija ir partnerība, kuras pienākumi un struktūra tiek noteikta biedrības statūtos, pārstāvju lēmējinstītūcijā nodrošinot proporcionālu pārstāvniecību no ELFLA un EZF partnerībām.

2. tabula

Modelis ELFLA un EZF finansējuma nošķirtības gadījumā

Vietējā rīcības grupa			
Pārvaldes institūcijas	Lēmējinstītūcija	Augstākā lēmējinstītūcija - biedru sapulce	
		Pārstāvju lēmējinstītūcija (proportionāla pārstāvniecība no EZF un ELFLA partnerībām)	
		ELFLA LEADER partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)	EZF partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)
		ELFLA LEADER projektu vērtēšanas komisija	EZF projektu vērtēšanas komisija
		Izpildinstītūcija/Valde/	
		administratīvais vadītājs	administratīvais vadītājs
		finanšu vadītājs	finanšu vadītājs
		Stratēģija	
		Teritorijas sociāli ekonomiskā analīze, vajadzību analīze, vīzija	
		Rīcības plāns ELFLA LEADER	Rīcības plāns EZF
		stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši ELFLA LEADER prasībām	stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši EZF prasībām

Datu avots: ZRP 3. versija

2.Atbalsta izvērtējums periodā no 2010. līdz 2012.gadam

Šajā apakšnodaļā tiks izanalizēti dati par to, kādi projekti ir iesniegti EZF atbalstīto pasākumu ietvaros, un kādi no tiem ir akceptēti un par kuriem ir noslēgts līgums. Izanalizējot šāda veida informāciju būs iespējams izvērtēt to, cik specifiski ir tie projekti, kuru realizācijai tiek piesaistīts EZF.

Laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam tika iesniegti 313 pieteikumi 401.pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” 1.aktivitātei „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība”. No tiem 97 pieteikumi tika iesniegti 2010.gadā, 113 pieteikumi – 2011.gadā, 103 pieteikumi – 2012.gadā. No tiem 65 pieteikumi tika noraidīti, 4 – anulēti, 7– atsaukti, lauzti ir 3 līgumi. Noslēgti ir 122 līgumi un sāкта uzraudzība ir 42 projektiem.

Pēc LAD pieejamās informācijas projekti iedalās sekojoši:

- * Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana – 5 projekti;
- * Ar vietējo iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanu saistītas infrastruktūras izveide un uzlabošana no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās – 13 projekti;
- * Atbalsts pašvaldības ceļu būvniecībai vai rekonstrukcijai – 7 projekti;
- * Atbalsts teritorijas labiekārtošanas pasākumiem – 20 projekti;
- * Atbalsts vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecībai vai rekonstrukcijai – 13 projekti;
- * Ciematos, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība – 11 projekti;
- * Dzīves vides attīstība dzīves kvalitātes uzlabošanai no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās – 6 projekti;
- * Dzīves vides labiekārtošana – 2 projekti;
- * Dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā – 3 projekti;
- * Mūžizglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, nodrošinot kultūras un sporta infrastruktūras objektu pieejamību visiem partnerības teritorijas iedzīvotājiem – 6 projekti;
- * Pašvaldības ceļu būvniecība un rekonstrukcija; vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija un pielāgošanu personām ar funkcionāliem traucējumiem; teritorijas labiekārtošana – 11 projekti;
- * Pievadceļu, gājēju celiņu, apgaismojuma ierīkošana un labiekārtošana – 4 projekti;
- * Publiskās infrastruktūras objektu sakārtošana un attīstība, publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana – 2 projekti;
- * Publisko ēku un būvju atjaunošana un labiekārtošana – 3 projekti;
- * Sociālās infrastruktūras objektu, lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju un objektu tīkla dažādošana, pilnveidošana, nostiprināšana un līdzsvarota attīstība – 3 projekti;
- * Sporta, kultūras, izglītojošo, atpūtas un citu brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu attīstība, t.sk., nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana, teritorijas labiekārtošana un visu iedzīvotāju grupu iesaistīšana tajās, t.sk. starptautiskā mērogā – 1 projekts;

- * Teritorijas dzīves vides kvalitātes uzlabošana – 4 projekti;
- * Teritorijas labiekārtošana – 5 projekti;
- * Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība – 26 projekti;
- * Veloceliņu un gājēju celiņu izbūve – 4 projekti;
- * Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana – 2 projekti;
- * Vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas un sporta iespēju pilnveidošana – 4 projekti;
- * Virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmu izveide un to darbības uzlabošana – 1 projekts;
- * Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju atjaunošana un attīstība – 2 projekti.

Aplūkojot šo sarakstu, var secināt, ka ievērojami lielāko daļu veido projekti, kas paredz noteikto teritoriju infrastruktūras – ceļu, gājēju un veloceliņu, to apgaismojuma – uzlabošanu vai būvniecību.

Otra daļa projektu ir attiecināmi uz sociālās vides uzlabošanu, kas iekļautu gan fiziskas infrastruktūras – kultūras un sporta namu, sociālo iestāžu – būvniecību, nodrošinot kopienai brīvā laika pavadīšanas iespējas, gan dažādu izglītības programmu veidošanu, veicinot izglītības un sociālās iekļaušanās līmeņa paaugstināšanos kopienā.

Salīdzinot šos pieteiktos projektus ar LAP, var secināt, ka šajā aktivitātē atbalstītos projektus atbalsta arī LAP 3.ass (*Lauku dzīves kvalitātes un ekonomikas dažādošanas veicināšana*) un 4.ass (*LEADER*).

Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” 2.aktivitātei „Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” tika iesniegti 250 pieteikumi laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam. No tiem 48 pieteikumi tika noraidīti, pieci – anulēti, deviņi – atsaukti, lauhti – seši. Noslēgti tika 75 līgumi un sāka uzraudzība jau ir 44 projektiem.

Pēc LEADER precizētiem nosaukumiem projekti iedalās sekojoši:

- * Ar tūrisma nozari saistītas infrastruktūras izveide un attīstība – 5 projekti;
- * Ar tūrismu saistītu pakalpojumu izveide un attīstība – 6 projekti;
- * Ar vietējo produktu, kas rada pievienoto vērtību, saistītu tūrisma pakalpojumu dažādošana un pielāgošana – 3 projekti;
- * Ar zivsaimniecību saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība – 2 projekti;
- * Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība – 76 projekti;
- * Esošā tūrisma potenciāla veicināšana – 5 projekti;
- * Tūrisma infrastruktūras izveide un pakalpojumu attīstība – 1 projekts;
- * Tūrisma pakalpojumu dažādošanu un pielāgošanu personām ar funkcionāliem traucējumiem; vides aizsardzības investīcijas tūrisma objektā; pakalpojumus zivsaimniecībai – 21 projekts.

Kā norādīja arī iepriekš veiktā ZVRG stratēģiju analīze, tad visas VRG akcentēja tūrisma lielo nozīmi zivsaimniecībai, kurā visas valsts līmenī ir novērojama lejupslīde, alternatīvās uzņēmējdarbības veidošanā, nodrošinot ienākumu palielināšanos kopienai. Arī šis atbalstīto un noslēgtos līgumos apstiprināto projektu saraksts parāda, ka šajā aktivitātē visi

pieteiktie projekti ir saistīti ar tūrismu – tūrisma infrastruktūras atjaunošanu, izbūvēšanu, kā arī dažādošanu, padarot noteikto vidi potenciālajiem tūristiem pievilcīgu.

Šajā aktivitātē atbalstīto projektu finansiālā atbalsta pamatojums ir meklējams arī LAP 1.ass (Lauksaimniecības un mežsaimniecības sektora konkurētspējas veicināšana) un arī 3.ass (Lauku dzīves kvalitātes un ekonomikas dažādošanas veicināšana).

Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” 3.aktivitātei „Economiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana” tika iesniegti 9 pietikumi laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam (būtībā iesniegti projekti tika 2011. un 2012.gadā). No tiem viens pieteikums tika noraidīts, atsaukti – divi, lauzts – viens. Noslēgti tika divi līgumi (reģistrēti ir trīs projekti).

Viens no noslēgtajiem līgumiem pēc LEADER precizēto pasākumu nosaukuma ir definējams kā „Economiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana”.

Vēl divi projekti ir reģistrēti pasākumam „Economiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana” un viens – „Sīkā uzņēmuma, kura darbības veids nav saistīts ar zivsaimniecību, izveide; zivsaimniecības uzņēmuma ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošana”.

Arī dažās stratēģijās ir norādīts, kādi jau projekti ir realizēti VRG teritorijās iepriekšējos gados (līdz 2012.gadam).

Tā kā EZF finansējums stratēģijas īstenošanai tika piešķirts vēlāk nekā ELFLA, ieviešot EZF Rīcības plānu, biedrība „Liepājas rajona partnerība” līdz 2012.gada 1.janvārim ir izsludinājusi divas projektu konkursu kārtas. Tajās ir iesniegti un izvērtēti kopā 32 projekti, no kuriem 21 ir saņēmis atbalstu. Uz 2012.gada 1.janvāri īstenoti ir 7 no šiem projektiem, pārējie ir īstenošanas stadijā.

VRG „Partnerība „Daugavkrasts”” stratēģijā ir atspoguļots tas, ka 2010.-2011.gadā EZF programmas divās projektu kārtās ir ieviesti pieci projekti, kā, piemēram, projekts „Suņu apmācības laukuma izveide Katlakalnā”; projekts „Aktīvās atpūtas – tūrisma un ūdenstūrisma kā veselīga dzīvesveida popularizēšana”; projekts „Atpūta pie ūdeņiem no Daugavas līdz Misai”; projekts „Kempinga „Zanzibāra” izveidošana”; projekts „Sabiedriskās slidotavas ierīkošana un inventāra iegāde”.

2010. un 2011.gadā, izmantojot LEADER pieeju un izmantojot Rīcības programmu EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam, VRG „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība” ir īstenojusi septiņus projektus – tādus, kā informatīvas un izglītojošas ekspozīcijas izveide „Gaujas upes zivju daudzveidība”; sērfošanas aktivizēšana Saulkrastos; informatīvā centra būvniecība Krimuldā; sevis izzināšanas un harmonizēšanas parka izveide Siguldas pagastā; tūrisma un aktīvās atpūtas parka izveide Mālpils novadā. Var secināt, ka iepriekšējos divos gados EZF tika piesaistīts vienīgi ar tūrisma attīstību saistīto aktivitāšu realizēšanai.

Savukārt Rēzeknes rajona kopienu partnerības darbībā 2011.gadā EZF aktivitātes ietvaros tika apstiprināti 13 dīksaimniecības projekti zivsaimniecības nozarē, kas saistās arī ar teritorijas labiekārtošanu, „zvejnieku zaļās domāšanas” ieviešanu, vienīgā zvejniekciema pie iekšzemes ūdeņiem „Īdeņa” apdzīvotības saglabāšanu.

Aplūkojot LAD mājas lapā pieejamos datus „Operatīvā informācija par apmaksātajiem EZF projektiem sadalījumā pa projektu iesniegšanas kārtām līdz 15.10.2012.” var redzēt, ka viens no lielākajiem pieteikto projektu skaita un lielākais publiskā finansējuma apjoma rādītājiem ir 101.pasākumā „Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana”. Kopumā šajā plānošanas periodā līdz 2012.gada oktobrim tika iesniegti 144 projekti, kuriem publisko finansējumu veidoja 18 731 442 Ls. Savukārt lielākais pieteikto un finansēto projektu skaits ir 104. pasākumā „Sociāli ekonomiskie pasākumi”, kuras mērķis ir veicināt zvejniecības efektivitāti un konkurētspēju zvejniekiem, kuri strādājuši uz kuģiem, kas nodoti sadalīšanai

(tai skaitā sagriešanai metāllūžņos) vai izmantošanai citiem mērķiem (ārpus zvejniecības) normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību zivsaimniecības attīstībai 102.pasākumam “Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana” noteiktajā kārtībā. Arī finansējums šīs aktivitātes atbalstīšanai ir viens no lielākajiem – 3 219 840 Ls.

Tomēr otrs lielākais finansējums ir sniegts 303. pasākumā „Investīcijas zvejas ostās un zivju izkraušanas vietās”. Kopumā tika iesniegti tikai 18 projekti, kas salīdzinājumā ar pārējām aktivitātēm, nav augsts rādītājs. Tomēr publisko finansējumu veidoja 13 400 836 Ls. Kaut gan arī šajos datos ir vērojama negatīva iezīme, jo projekti šai aktivitātei netika pieteikti iepriekšējā plānošanas periodā.

Kā trešā lielāko atbalstu saņēmuši 205 .pasākumā „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde”. Kopumā šai aktivitātei līdz šim ir pieteikti 53 projekti, un kopumā publiskais finansējums bija 9 297 652 Ls.

401. pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” pēc satura dominē projekti, kas izriet no VRG izstrādāto stratēģiju analīzes. Tas ir likumsakarīgi, jo visi pieteiktie projekti tika izstrādāti un iesniegti apstiprināšanai, vadoties pēc VRG stratēģijās noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem. Tāpat arī var secināt, ka visus šos projektus var atbalstīt ar LAP 3. un 4. ass finansiālo instrumentu. Specifisku projektu nav daudz, pie tam lielu apjomu ZRP kopumā veido pasākums, kas paredz “Zvejas aktivitāšu pilnīgu pārtraukšanu” – tātad, samazināsies iedzīvotāju skaits, kam būs tieša saistība ar zivsaimniecību (vienīgi, ja attīstās zivju pārstrāde vai akvakultūra attiecīgajā teritorijā).

Stratēģijās noteiktās prioritātes un tieši iesniegtie projekti EZF atbalsta saņemšanai, sasaucas ar „Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam” trešo noteikto galveno mērķi: ar zivsaimniecību saistīto teritoriju un no zivsaimniecības atkarīgo cilvēkresursu integrēta un ilgtspējīga attīstība. Tā kā lielākā daļa pieteikto projektu ir vērsta uz dzīves vides, infrastruktūras un brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu, tad var secināt, ka šī mērķa realizācija tiek nodrošināta.

3.Latvijas likumdošanas analīze

Viens no galvenajiem dokumentiem, uz kuru balstās zivsaimniecības attīstības stratēģiju izstrāde, ir „Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam”. Šī ir rīcības programma, kurā ir veikts situācijas apraksts, kas sniedz pamatojumu noteiktiem secinājumiem un ierosinājumiem, tāpat arī tiek atrunāta valsts nostāja noteiktos jautājumos.

Rīcības programmā ir noteikts, ka zivsaimniecības nozare ir saistīta ar Latvijas ekonomiskās zonas, teritoriālo udeņu un iekšējo udeņu dzīvo dabas resursu racionālu un ilgtspējīgu izmantošanu, tajā skaitā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Zivsaimniecībai Latvijā ir sena vēsture un tradīcijas. Iesaistīto ražotāju skaita, apgūtās ražošanas pieredzes un teritoriālās izplatības ietekmē nozarei piemīt iekšējs pašattīstības potenciāls. (LR Zemkopības ministrija, 2010: 17.) Tas varētu tikt interpretēts kā doma, ka zivsaimniecība tiek uztverta kā nozare, kurā pat neieguldot lielus līdzekļus, tiks sasniegts pozitīvs rezultāts, kas pozitīvi ietekmēs gan lokālo, gan reģionālo un nacionālo ekonomiku. Tomēr jau programmā ir norādīts, ka situācija zvejniecības jomā pagaidām ir vērtējama kā diezgan stabila, taču ļoti jūtīga un ar potenciālu apdraudējuma iespēju. To veicina daudzu zivju krājumu samazināšanās, zvejā iesaistīto cilvēku novecošana un nespēja piesaistīt jaunus cilvēkus šai uzņēmējdarbības aktivitātei. (LR Zemkopības ministrija, 2010: 35.)

Šie apzinātie draudi parādījās arī stratēģijā, kur tika minēts tas, ka aizvien mazāk kļūst to cilvēku, kuri spēj piekopt un attīstīt zvejniecības tradīcijas, kas ir gan plaši zināmas, gan specifiskas tieši konkrētā reģionā.

Rīcības programmā arī ir atzīmēti divi drauda faktori:

1. Zivju apstrādes uzņēmumiem šķēršļus rada salīdzinoši augstās investīcijas, kas nepieciešamas jaunu produktu ieviešanai, kā arī līdz šim pielietotās tradicionālās tehnoloģijas. (LR Zemkopības ministrija, 2010: 10.)
2. Zivsaimniecības produkcijas ražošanai ir zema efektivitāte un zems darba ražīgums (produkcijas izlaide uz vienu strādājošo) gan zvejniecībā, gan zivju apstrādē, gan akvakultūrā. (LR Zemkopības ministrija, 2010: 25.)

Šīs problēmas atpazīna gandrīz visas ZVRG, meklējot iespējamus risinājumus šai problēmai. Kā galvenais vienotais risinājums visās stratēģijās tika noteikts tūrisma kā alternatīvas vai papildus nozares attīstība saimniecībās, kas nodarbojas ar zivsaimniecību.

Līdz ar to var tikt pamatots tas, kāpēc tik liels uzsvars EZF programmas pieteikumos ir uz infrastruktūras sakārtošanu un tūrisma nozares attīstību.

Savukārt šis dokuments tika izstrādāts LR likumdošanas ietvaros, galvenokārt pamatojoties uz 1.pielikumā uzrādītajiem MK noteikumiem.

Kopumā LR MK notikumi ir vērtējami kā tehnisks veicamo soļu secīgs izklāsts, kas norāda to, kā ir jāveic pieteikuma process noteiktās aktivitātes ietvaros. Ar pielikumiem tiek sniegta praktiska informācija par to, kā potenciālajiem projektu iesniedzējiem ir jārīkojas, skaidri atrunājot dažādas iespējamās situācijas. Noteikumi ir vērtējami kā praktiski un ērti pielietojami projektu izstrādāšanā.

Izvērtējot, vai pastāv kādi ES vai Latvijas normatīvie akti, kas neļautu atbalstīt projektus ar LAP atbalstu, kopumā var secināt, ka nepastāv šādi ierobežojumi. Kā arī uzrādījās stratēģiju analizēs veiktajos rīcības plānu „Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam” tabulārajos aprakstos, tad visas EZF aktivitātes ir pielīdzināmas LAP aktivitātēm. MK noteikumu Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai” III. daļas „Projektu iesniegumu vērtēšana un atlase” 5.1. punktā ir noteikts, ka projektu izvērtētāji „novērtē projekta iesnieguma atbilstību galvenajiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem, ja to paredz normatīvie akti par kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu konkrētam pasākumam. Ja projekta iesniegums neatbilst kādam no minētajiem nosacījumiem, projekta iesniegumu noraida.” Tātad būtībā vienīgā prasība ir tā, lai pieteiktais projekts atbilstu vismaz vienas aktivitātes prasībām.

Līdz ar to var secināt, ka nepastāv normatīvie akti, kas neļautu atbalstīt attiecīgos projektus gan ar LAP, gan ar EZF atbalstu.

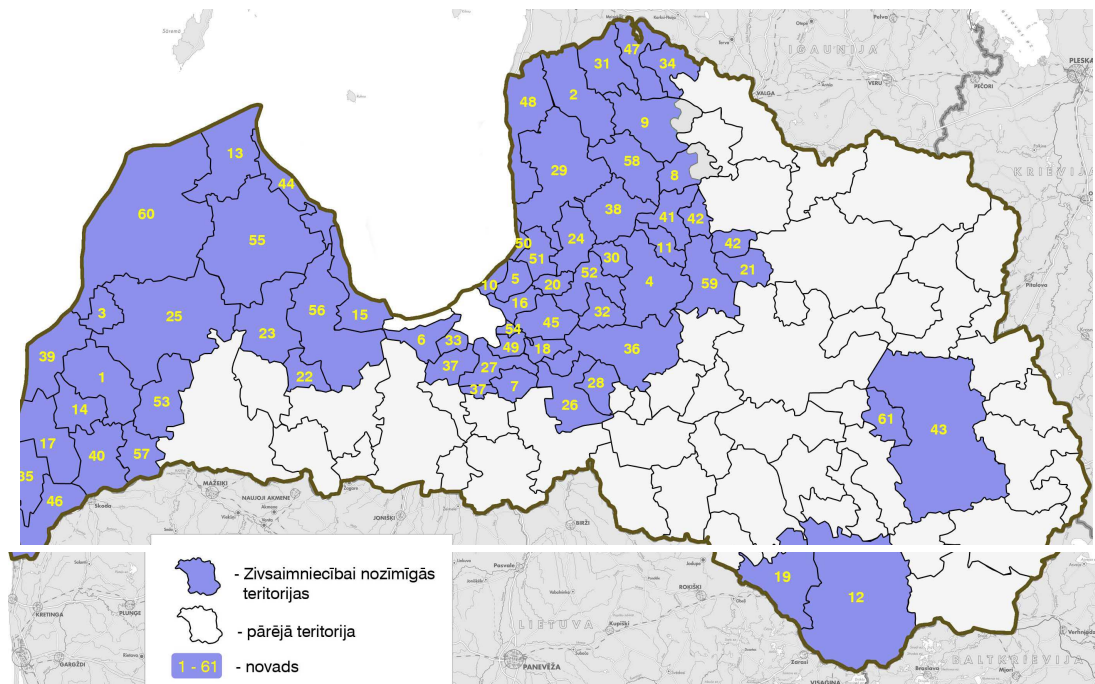
4.Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju atlases procedūra un kritēriji

Garā piekrastes zona (Latvijai jūras krasta līnijas kopgarums ir 494 km) un iekšējo ūdeņu daudzums (aizņem 2543 km² jeb aptuveni 4,1% no sauszemes teritorijas) noteicis zivsaimniecības uzņēmumu attīstību gandrīz visā Latvijas teritorijā. Tomēr zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas tiek atlasītas, ņemot vērā sekojošus kritērijus:

- 1) rajoni, kuros koncentrējušies vairāk kā 1% no zivsaimniecībā nodarbināto kopskaita valstī;
- 2) rajoni, kuros koncentrējušies vairāk kā 1% no uzņēmumu kopskaita valstī.¹

Atbilstoši šiem kritērijiem, par zivsaimniecībai nozīmīgām teritorijām uzskata novadus Kurzemes un Vidzemes piekrastē, kā arī Latgales reģionā (sk.3.att.).

¹ Datu avots: ZRP 3. versija

3. attēls. Zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas Latvijā

Piezīme: 1. Aizputes novads; 2. Alojas novads; 3. Alsungas novads; 4. Amatas novads; 5. Ādažu novads; 6. Babītes novads; 7. Baldones novads; 8. Beverīnas novads (izņemot Trikātas pagastu); 9. Burtnieku novads (izņemot Ēveles pagastu); 10. Carnikavas novads; 11. Cēsu novads; 12. Daugavpils novads; 13. Dundagas novads; 14. Durbes novads; 15. Engures novads; 16. Garkalnes novads; 17. Grobiņas novads; 18. Ikšķiles novads; 19. Ilūkstes novads; 20. Inčukalna novads; 21. Jaunpiebalgas novads; 22. Jaunpils novads; 23. Kandavas novads; 24. Krimuldas novads; 25. Kuldīgas novads; 26. Ķeguma novads; 27. Ķekavas novads; 28. Lielvārdes novads; 29. Limbažu novads; 30. Līgatnes novads; 31. Mazsalacas novads; 32. Mālpils novads; 33. Mārupes novads; 34. Naukšēnu novads; 35. Nīcas novads; 36. Ogres novads; 37. Olaines novads; 38. Pārgaujas novads; 39. Pāvilostas novads; 40. Priekules novads; 41. Priekule novads; 42. Raunas novads; 43. Rēzeknes novads; 44. Rojas novads; 45. Ropažu novads; 46. Rucavas novads; 47. Rūjienas novads; 48. Salacgrīvas novads; 49. Salaspils novads; 50. Saulkrastu novads; 51. Sējas novads; 52. Siguldas novads; 53. Skrundas novads; 54. Stopiņu novads; 55. Talsu novads; 56. Tukuma novads; 57. Vaiņodes novads; 58. Valmieras novads; 59. Vecpiebalgas novads; 60. Ventspils novads; 61. Viļānu novads.

*izņemot pilsētas, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 15 000 cilvēkiem.

Datu avots: ZRP 3. versija

Teritoriju atlase veikta, pamatojoties uz zivsaimniecībā nodarbināto un zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvaru. Šajās teritorijās tas veido 1-23,8% no zivsaimniecībā nodarbinātajiem un 1-21,3% no uzņēmumiem.²

Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju platība aizņem 49,5% no kopējās valsts teritorijas.³ Nozares sašaurināšanās ietekmē šajās teritorijās iespējams sociālās spriedzes paaugstināšanas risks.

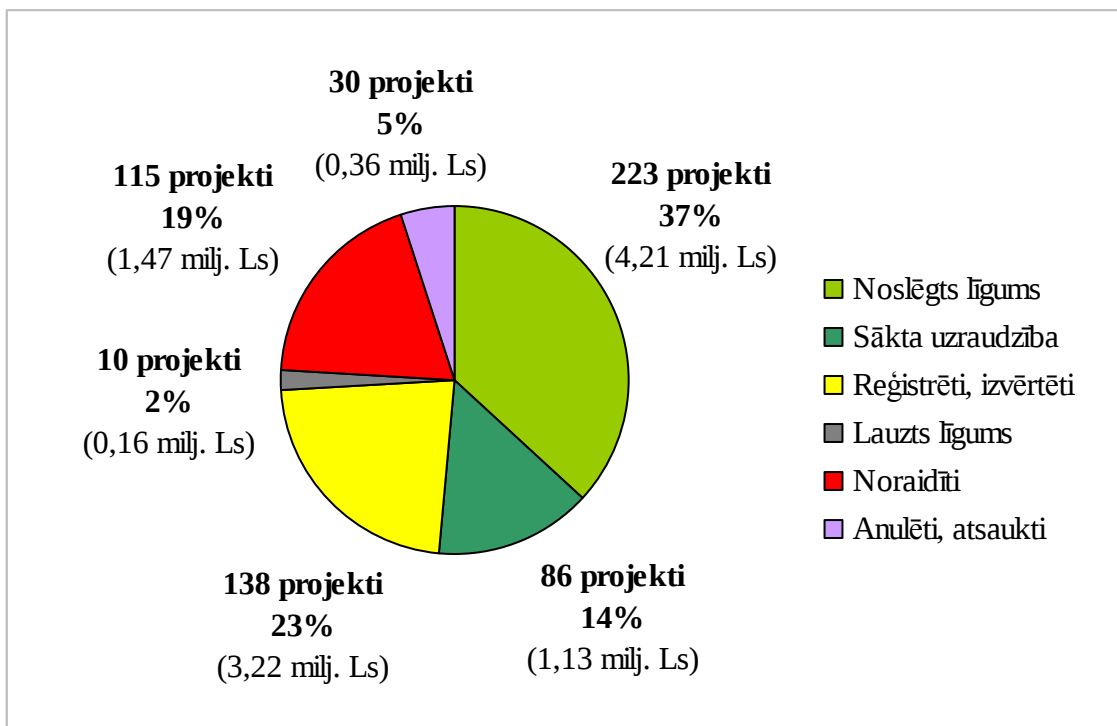
5. Kopējā projektu analīze par 4. prioritāro virzienu

Saskaņā ar 08.08.2012 LAD datu bāzē pieejamajiem datiem, neskaitot 24 ZVRG pieteikumus pasākumā „Starpterritoriālā un starpvalstu sadarbība”, pasākumos „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” un „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” kopumā ir iesniegti 602 projekti (skat. 4.att).

² Datu avots: ZRP 3. versija

³ Datu avots: ZRP 3. versija

Ieviešamo projektu analīzes kontekstā tiek aplūkoti 309 projekti, kuriem ir noslēgts līgums, tajā skaitā 86 jau sāкта uzraudzība. Datu apkopošanas brīdī daudzās ZVRG bija atvērtas projektu pieteikšanas kārtas vietējo stratēģiju īstenošanai, līdz ar to 38 reģistrēti/izvērtēti, bet vēl neapstiprinātie projekti tiek aplūkoti tikai kā potenciāli iespējama darības apjoms.

4. attēls. Pasākumu „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” un „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” projektu statuss un reģistrētā attiecināmā kopsumma (projektu skaits, %, milj. Ls)

Datu avots: LAD dati

ZVRG darbības rezultātu analīzē tiek pievērsta uzmanība noraidīto projektu skaitam – 115 projekti jeb 19% no visiem iesniegtajiem. No pieejamās informācijas nevar noteikt iespējamās iemeslus, par tiem būtu nepieciešama detalizētāka analīze, bet šajā darbā kā potenciālie iemesli tiek minēti divi:

- 1) projektu iesniedzējiem nepietiek kvalifikācijas sagatavot kvalitatīvus pieteikumus, kas nozīmē, ka ZVRG biedrībām ir jāvērs vairāk uzmanības projektu iesniegšanas nosacījumu skaidrošanai, kā arī jāīsteno praktiskie pasākumi/apmācības, lai pilnveidotu projektu pieteikumu kvalitāti;
- 2) izstrādātā projektu pieteikšanas dokumentācija nav pietiekami saprotama, kādēļ tiek izstrādāti neatbilstoši pieteikumi, kas, savukārt, nozīmē, ka nepieciešams pārskatīt un padarīt saprotamāku minēto projektu pieteikšanas dokumentāciju.

No pieejamās LAD statistikas ir redzams, ka dažādās ZVRG teritorijās projekti tiek īstenoti ar dažādu pieeju attiecībā uz projektu apjomiem – finanšu ietilpību (skat.3.tab.).

4. prioritārā virzienā apstiprināto projektu skaits un piešķirtais publiskais finansējums ZVRG teritorijām

Nr.p. k.	ZVRG	Projektu skaits 401.pas.	Publiskais finansējums 401. un 402.pas. (Ls)	Projektu skaits uz 10 000 iedz.	Publiskais finansējums uz 1 iedz. (Ls)	Publiskais finansējums uz 1 proj. (Ls)
1.	„Seši krasti”	3	69 300	5	11,97	23 100
2.	„Gaujas Partnerība”	4	53 990	5	6,11	13 497
3.	„Baldones Partnerība”	4	62 941	7	11,61	15 735
4.	„Kandavas partnerība”	10	125 183	7	8,45	12 518
5.	„Sernikon”	3	59 771	5	9,94	19 924
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	9	191 130	2	4,50	21 237
7.	„Jūrkante”	27	680 436	19	48,06	25 201
8.	„Darīsim paši”	7	215 670	2	6,07	30 810
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	15	556 113	14	50,95	37 074
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	11	145 221	4	5,89	13 202
11.	„Pierīgas partnerība”	5	350 484	1	8,61	70 097
12.	„Talsu rajona partnerība”	24	297 777	6	7,70	12 407
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	9	70 262	6	4,50	7 807
14.	„Liepājas rajona partnerība”	21	470 015	5	10,85	22 382
15.	„Īģes lauku partnerība”	5	45 792	8	7,30	9 158
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	9	292 873	2	7,59	32 541
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	14	126 289	9	8,45	9 021
18.	„Ropažu partnerība”	5	51 030	7	7,58	10 206
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	6	85 469	5	6,43	14 245
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	10	147 492	3	3,71	14 749
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	12	184 877	5	8,00	15 406
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	13	67 346	14	7,51	5 180
23.	„Zied zeme”	40	345 276	10	8,95	8 632
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	19	296 241	5	8,39	15 592
Kopā/Vidēji		285	4 990 979	5	9,37	17 512

Datu avots: LAD dati un LVAEI aprēķini

Ar vislielāko projektu skaitu, par kuriem ir noslēgts līgums 400.pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” (turpmāk - projekti, ja nav atrunāts citādi) absolūtā izteiksmē izceļas biedrība „Jūrkante” ar 27 projektiem, „Talsu rajona partnerība” ar 24 projektiem un „Liepājas rajona partnerība” ar 21 projektu. Redzams, ka ZVRG ar lielāko projektu skaitu ir Kurzemē.

Salīdzinot projektu skaitu uz 10 000 iedzīvotājiem, līderos ir biedrība „Jūrkante” ar 19 projektiem, „Lauku partnerība „Upe 8”” un „Partnerība Laukiem un Jūrai” ar 14 projektiem uz 10 000 iedzīvotājiem (jāatzīmē, ka 7 ZVRG teritorijās šis rādītājs ir augstāks, nekā īstenojamo projektu skaits, jo tajās ir mazāk par 10 000 iedzīvotājiem). No šīs

informācijas ir redzams, ka viena partnerība („Jūrkante”) ir līderpozīcijās arī pēc relatīvā projektu skaita, kas parāda samērā lielu aktivitāti projektu pieteikšanā.

Būtiski ir saprast arī izmantoto līdzekļu apgūšanu projektos. Raugoties uz vidēji vienam projektam piešķirto publisko finansējumu, redzams, ka šajā ziņā lielākie projekti ir biedrībām „Pierīgas partnerība” (70 097 Ls), „Partnerība Laukiem un Jūrai” (37 074 Ls) un „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”” (32 541 Ls), bet mazākie – biedrībām „Lauku partnerība „Upe 8”” (5 180 Ls) un „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” (7 807 Ls).

Ņemot vērā iepriekš minētos datus, ir nepieciešama diskusija - kādā no iepriekš novērotajiem veidiem labāk sekmēt ZVRG teritorijas attīstību:

- 1) īstenot lielāku skaitu salīdzinoši mazu projektu;
- 2) mazāku skaitu salīdzinoši lielu projektu;
- 3) vai arī kādu vidēju risinājumu.

Raugoties no konkurētspējas viedokļa, iespējams, labāk ir īstenot mazāku skaitu salīdzinoši lielu projektu, jo lielākiem projektiem to apjoma priekšrocību un rocības dēļ ir lielāka teorētiska iespēja sekmēt konkurētspēju.

No vispārējā dzīves labklājības līmeņa nodrošināšanas viedokļa, iespējams, lielāks skaits relatīvi mazāku projektu var sekmīgāk nodrošināt dzīves kvalitātes uzlabošanu, jo projekti, pateicoties to nelielajam izmēram, tiek īstenoti vairākās iespējami reģionāli izkliedētākās vietās, tādējādi uzlabojot vietējo situāciju – saskaņā ar ZVRG stratēģijā noteiktajām prioritātēm.

Papildus apstiprināto projektu apskatīšanai ir vērts apskatīt arī noraidītos projektus dažādos griezumos (sk.4.tab.).

Tabulā ir redzams, ka vairākās teritorijās (biedrībās „Seši krasti”, „Sernikon”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Īģes lauku partnerība”) neviens projekts nav ticis noraidīts, kas var būt gan pozitīvs apliecinājums sagatavoto projektu kvalitātei, gan ZVRG biedrības atbalstam projektu sagatavošanā.

Par pirmo gadījumu var runāt tikai tad, ja ZVRG teritorijā ir apstiprināts salīdzinoši liels skaits projektu. Savukārt, otrs gadījums ir tad, ja ZVRG teritorijā ir maz apstiprināto projektu un noraidīto/apstiprināto projektu attiecība ir augsta (gan pēc projektu skaita, gan pēc summām).

Visvairāk noraidīto projektu ir biedrībām „Jūrkante” (33 noraidīti projekti), „Talsu rajona partnerība” (26 noraidīti projekti) un publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme” (11 noraidīti projekti).

4. prioritārā virzienā noraidīto projektu skaits un tiem piešķirtais publiskais finansējums ZVRG teritorijām

Nr.p. k.	ZVRG	Noraidīto projektu skaits	Piešķirtais publiskais finansējums (Ls)	Noraidīto projektu skaits uz 10 000 iedz.	Piešķirtais publiskais finansējums uz 1 iedz. (Ls)	Piešķirtais publiskais finansējums uz 1 noraidīto proj. (Ls)
1.	„Seši krasti”	0	0	0,0	0	0
2.	„Gaujas Partnerība”	4	40 946	4,5	4,64	10 237
3.	„Baldones Partnerība”	1	17 971	1,8	3,32	17 971
4.	„Kandavas partnerība”	3	29 923	2,0	2,02	9 974
5.	„Sernikon”	0	0	0,0	0	0
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	3	23 430	0,7	0,55	7 810
7.	„Jūrkante”	33	441 183	23,3	31,16	13 369
8.	„Darīsim paši”	2	9 109	0,6	0,26	4 555
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	0	0	0,0	0	0
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	1	17 956	0,4	0,73	17 956
11.	„Pierīgas partnerība”	4	66 358	1,0	1,63	16 590
12.	„Talsu rajona partnerība”	26	282 650	6,7	7,31	10 871
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	1	3 478	0,6	0,22	3 478
14.	„Liepājas rajona partnerība”	2	17 097	0,5	0,39	8 549
15.	„Īges lauku partnerība”	0	0	0,0	0	0
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	4	15 609	1,0	0,40	3 902
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	1	11 050	0,7	0,74	11 050
18.	„Ropažu partnerība”	3	22 576	4,5	3,35	7 525
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	3	29 856	2,3	2,25	9 952
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	1	8 675	0,3	0,22	8 675
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	3	36 093	1,3	1,56	12 031
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	4	27 302	4,5	3,05	6 825
23.	„Zied zeme”	11	98 673	2,9	2,56	8 970
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	4	55 854	1,1	1,58	13 963
	Kopā/Vidēji	114	1 255 790	2,1	2,36	11 016

Datu avots: LAD dati un LVAEI aprēķini

Apskatot noraidīto projektu skaitu uz 10000 iedzīvotājiem, ir redzams, ka visvairāk noraidīto projektu ir biedrībai „Jūrkante” – 23,3 noraidīti projekti uz 10 000 iedzīvotājiem. Biedrībai „Talsu rajona partnerība” tika noraidīti 6,7 projekti un biedrībām „Gaujas Partnerība”, „Ropažu partnerība”, „Lauku partnerība „Upe 8”” – katrai pa 4,5 noraidītiem projektiem uz 10 000 iedzīvotājiem.

Ir redzams, ka noraidītie projekti ir samērā mazi projekti – vidēji ap 11 016 Ls uz 1 projektu.

Liela uzmanība ir jāpievērš tām ZVRG, kurās koeficienti ir visaugstākie, jo tie norāda, ka ir daudz noraidīto projektu (sk.5.tab.). Sevišķa uzmanība jāpievērš koeficientiem, kas ir lielāki par 1 vai tuvu 1 (biedrības „Jūrkante”, „Talsu rajona partnerība”, „Gaujas Partnerība”, „Pierīgas partnerība”), jo tie parāda, ka attiecīgajā ZVRG teritorijā noraidīto projektu ir vairāk/gandrīz vairāk nekā apstiprināto. Tas, savukārt, norāda uz šādām iespējamām situācijām:

- 1) projektu pieteicējiem trūkst prasmju, kapacitātes u.tml., lai sagatavotu kvalitatīvus projektu pieteikumus, attiecīgi ZVRG biedrībām ir jāstrādā pie tā, lai palīdzētu projektu pieteikumus potenciālajiem pieteicējiem sagatavot kvalitatīvākus, piemēram, sniedzot konsultācijas par to sagatavošanu, rīkojot seminārus, kuros tiek skaidroti pieteikšanās nosacījumi un biežāk pieļautās kļūdas, lai nākotnē izvairītos no to atkārtošanas, u.tml.;
- 2) projektu pieteikšanas dokumentācija nav pietiekami skaidra, kas nozīmē, ka tā ir jāpārskata un jāpilnveido;

ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes nav aktuālas/skaidri definētas, kas nozīmē, ka tās ir jāpārvērtē.

Stratēģijās ir redzams, ka prioritāšu noteikšana nav pretrunā ar teritorijas situācijas aprakstu (Biedrību „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „No Salacas līdz Rūjai”, „Partnerība Daugavkrasts”, „Lauku partnerība „Upe 8””, „Publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme”” un „Cēsu rajona lauku partnerība” stratēģijās pat ir noteikta tik salīdzinoši reti definētā uzņēmējdarbības attīstības prioritāte, kas ir pozitīvi), tādēļ ZVRG biedrībām ir pašām jāveic sīkāka analīze par tik augstiem projektu noraidīšanas rādītājiem. Biedrība „Lauku partnerība „Upe 8” šajā kontekstā izceļas ar lielu rīcību skaitu (pēdējā izsludinātajā kārtā finansējums sadalīts 6 rīcībām), kas varētu būt viens no iemesliem, kādēļ projekti var būt tikuši noraidīti.

4. prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” 400., 401. un 402. pasākumu noraidīto un apstiprināto projektu skaita attiecība un piešķirtā publiskā finansējuma attiecība ZVRG teritorijās

Nr. p.k.	ZVRG	Noraidīto un apstiprināto projektu skaita attiecība	Noraidīto un apstiprināto projektu piešķirtā publiskā finansējuma attiecība
1.	„Seši krasti”	0,0	0,0
2.	„Gaujas Partnerība”	0,7	0,3
3.	„Baldones Partnerība”	0,2	0,1
4.	„Kandavas partnerība”	0,3	0,1
5.	„Sernikon”	0,0	0,0
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	0,3	0,0
7.	„Jūrkante”	1,1	0,3
8.	„Darīsim paši”	0,2	0,0
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	0,0	0,0
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	0,1	0,0
11.	„Pierīgas partnerība”	0,6	0,1
12.	„Talsu rajona partnerība”	1,0	0,2
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	0,1	0,0
14.	„Liepājas rajona partnerība”	0,1	0,0
15.	„Īģes lauku partnerība”	0,0	0,0
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	0,4	0,0
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	0,1	0,0
18.	„Ropažu partnerība”	0,4	0,2
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	0,4	0,3
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	0,1	0,0
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	0,2	0,1
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	0,3	0,2
23.	„Zied zeme”	0,3	0,3
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	0,2	0,1
Vidēji		0,3	0,1

Datu avots: LVAEI aprēķini pēc LAD datiem

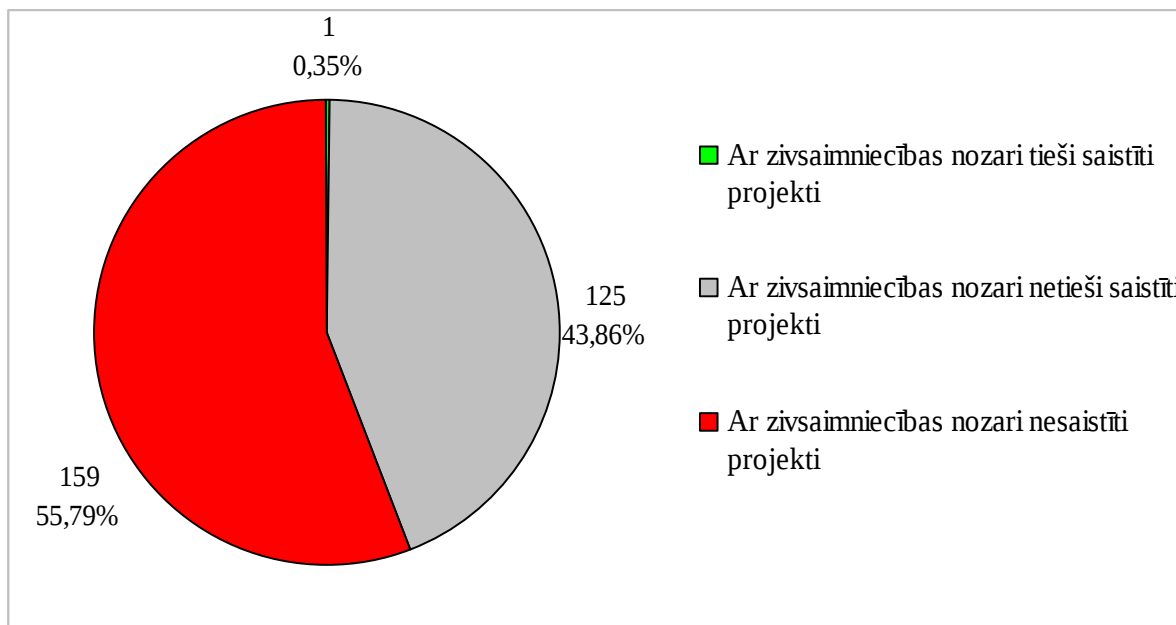
5.1. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” projektu analīze

Ja apskata 285 apstiprinātos projektus un to ietekmi uz zivsaimniecības nozari, tad ir redzams, ka tikai 1 apstiprināts projekts (saules kolektora un prezentācijas aprīkojuma iegāde un uzstādīšana zivsaimniecības uzņēmumā) ir vērstas ar tiešu⁴ ietekmi uz zivsaimniecības

⁴ Projektu tieša ietekme uz zivsaimniecības nozari (pēc investīciju objekta) ir ieguldījumi zivsaimniecības uzņēmumos (piem., ilgtermiņa ieguldījumos un pamatlīdzekļos) un nodarbinātajos, kur atdeve no šāda veida ieguldījumiem ir redzama uzņēmuma finansiālajos rādītājos (izmaksu samazināšanās, produktivitātes palielināšanās, peļņas pieaugums, nodarbināto skaita pieaugums utt.).

nozari. Šim projektam ir tieša ietekme uz zivsaimniecības nozari, jo tas spēj uzlabot uzņēmējdarbības attīstību zivsaimniecības uzņēmumā (sk.5.att.).

Analizējot, ekonomisko dzīvotspēju projektiem, kas vērsti uz uzņēmējdarbības attīstību (piem., pamatlīdzekļu iegāde konkrētam uzņēmumam kādu komerciālu pakalpojumu nodrošināšanai), pašiem par sevi būtu jābūt dzīvotspējīgiem. Šo projektu kontekstā ZVRG biedrībām būtu nepieciešams pārdomāt, vai individuālu komercprojektu atbalstīšana ir tas veids, kā sekmēt uzņēmējdarbības attīstību un teritorijas attīstību.

5. attēls. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” apstiprināto projektu saistība ar zivsaimniecības nozari (pēc investīciju objekta) (projektu skaits, %)

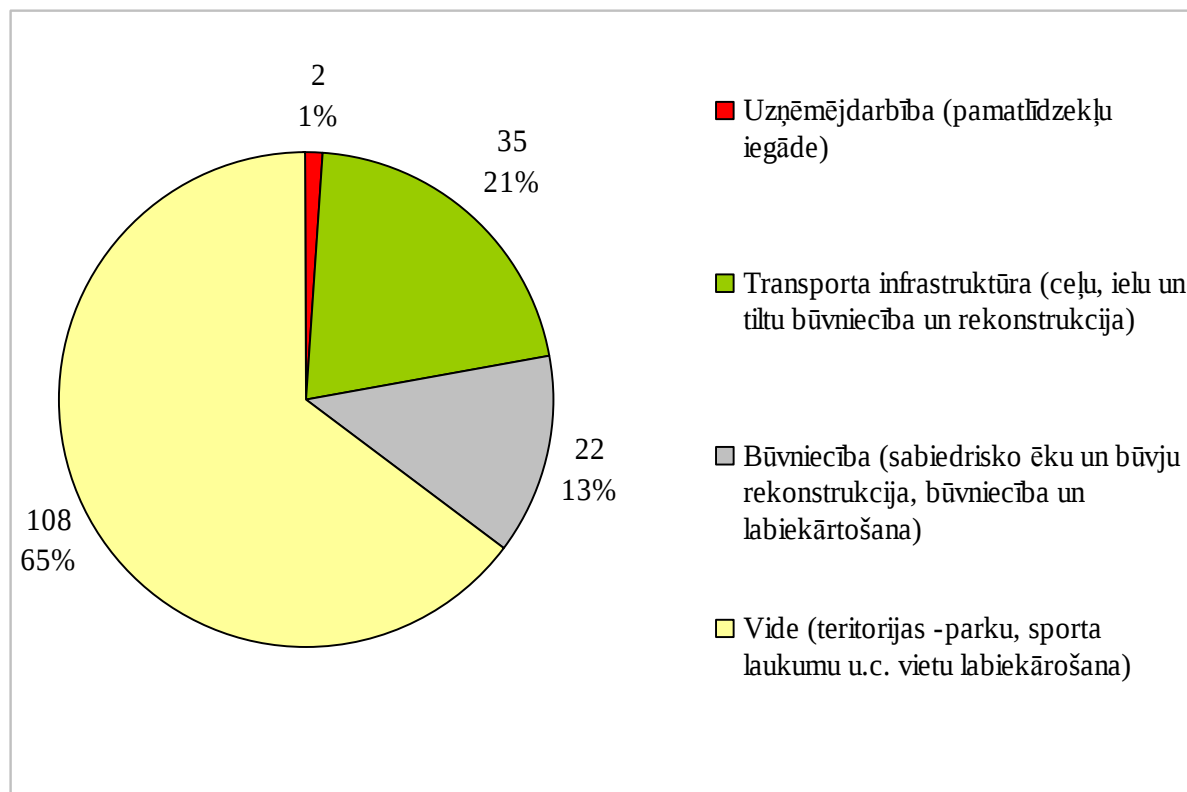
Ar netiešu⁵ ietekmi uz zivsaimniecības nozari ir vērsti 125 apstiprināti projekti jeb 43,86% no kopējā projektu skaita. Šajā projektu grupā tiek ietverti projekti, kas sekmē vides (teritorijas) labiekārtošanu, tādējādi veicinot tūrisma nozares attīstību (ūdenstilpņu renovācija un labiekārtošana, dažādu tūrisma objektu izvietošana ūdenstilpņu tuvumā, makšķerēšanas vietu izveide, zivsaimniecības muzeja ēku rekonstrukcija un labiekārtošana, dažādu laivu noma un burāšanas iemaņu apmācības u.c. pasākumi). Šie projekti, kas ir ar netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari, koncentrējas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu ZVRG teritorijas iedzīvotājiem un interesentiem no citām teritorijām. Šie projekti nav komerciāli, līdz ar to tiešu labumu no projektu rezultātiem zivsaimniecības nozare nevar saņemt.

Vislielāko īpatsvaru (159 apstiprināti projekti jeb 55,79% no kopējā apstiprināto projektu skaita) veido projekti, kuriem nav⁶ saistības ar zivsaimniecības nozari. Šajā projektu

⁵ Projektu netieša ietekme uz zivsaimniecības nozari (pēc investīciju objekta) ir ieguldījumi zivsaimniecībai nozīmīgos objektos (piem., ostu, laivu pietātņu rekonstrukcija un labiekārtošana, teritorijas labiekārtošana un tūrisma objektu izvietošana dažādu ūdenstilpņu tuvumā utt.), kur projekta izmantotāji ir visi zivsaimniecībā strādājošie, atdeve no šāda veida ieguldījumiem nav redzama uzņēmuma finansiālajos rādītājos (izmaksās, peļņā, produktivitātē, nodarbināto skaita pieaugumā utt.), bet gan ir vairāk vērsta uz uzņēmumu un to nodarbināto noturēšanu attiecīgajā teritorijā.

⁶ Projekti (pēc investīciju objekta), kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari (piem., kultūras namu, bērnudārzu u.c. sabiedrisko ēku rekonstrukcija un labiekārtošana, pašvaldības ceļu un ielu sakārtošana, parku un sporta laukumu teritorijas labiekārtošana, ar zivsaimniecības nozari nesaistītu uzņēmumu atbalstīšana utt.), ir, galvenokārt, vērsti uz plašu mērķauditoriju, ar domu risināt vietējās teritorijas sociālekonomiskās problēmas. Šāda veida projekti tiešu ieguldījumu zivsaimniecības nozarei nesniedz, bet palīdz noturēt vietējos iedzīvotājus

grupā ietilpst projekti, kas, galvenokārt, vērsti uz transporta infrastruktūras sakārtošanu (pašvaldības ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība), teritorijas labiekārtošanu (bērnu spēļu laukumu un sporta laukumu izveide, dažādu parku labiekārtošana), būvniecību (sabiedrisko ēku un būvju rekonstrukcija un labiekārtošana) un ar zivsaimniecības nozari nesaistītas uzņēmējdarbības attīstīšanu (dažādu pamatlīdzekļu, kā piem., malkas zāģa iegāde) (sk.6.att.).

6. attēls. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ar zivsaimniecības nozari nesaistītu projektu aktivitātes (pēc investīciju objekta) (aktivitāšu skaits, %)

Savukārt, projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras sakārtošanu, vides (teritorijas) labiekārtošanu, būvniecību (sabiedrisko iestāžu rekonstrukciju un labiekārtošanu), tūrisma attīstību un brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidošanu, var būt ekonomiski dzīvotspējīgi, ja tie palīdz to īstenošanas teritorijā noturēt pastāvīgos iedzīvotājus (īpaši jau darbaspējas vecumā), attīstīt pirms darbaspējas vecuma iedzīvotāju potenciālu, tādā veidā sekmējot, pašas teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas paaugstināšanos.

Neskatoties uz to, ka projektiem nav saistības ar zivsaimniecības nozari, zivsaimniecības nozarē strādājošajiem uzņēmumiem un nodarbinātajiem ir iespēja izmantot šo projektu rezultātus, tādējādi paaugstinot teritorijas ekonomisko dzīvotspēju.

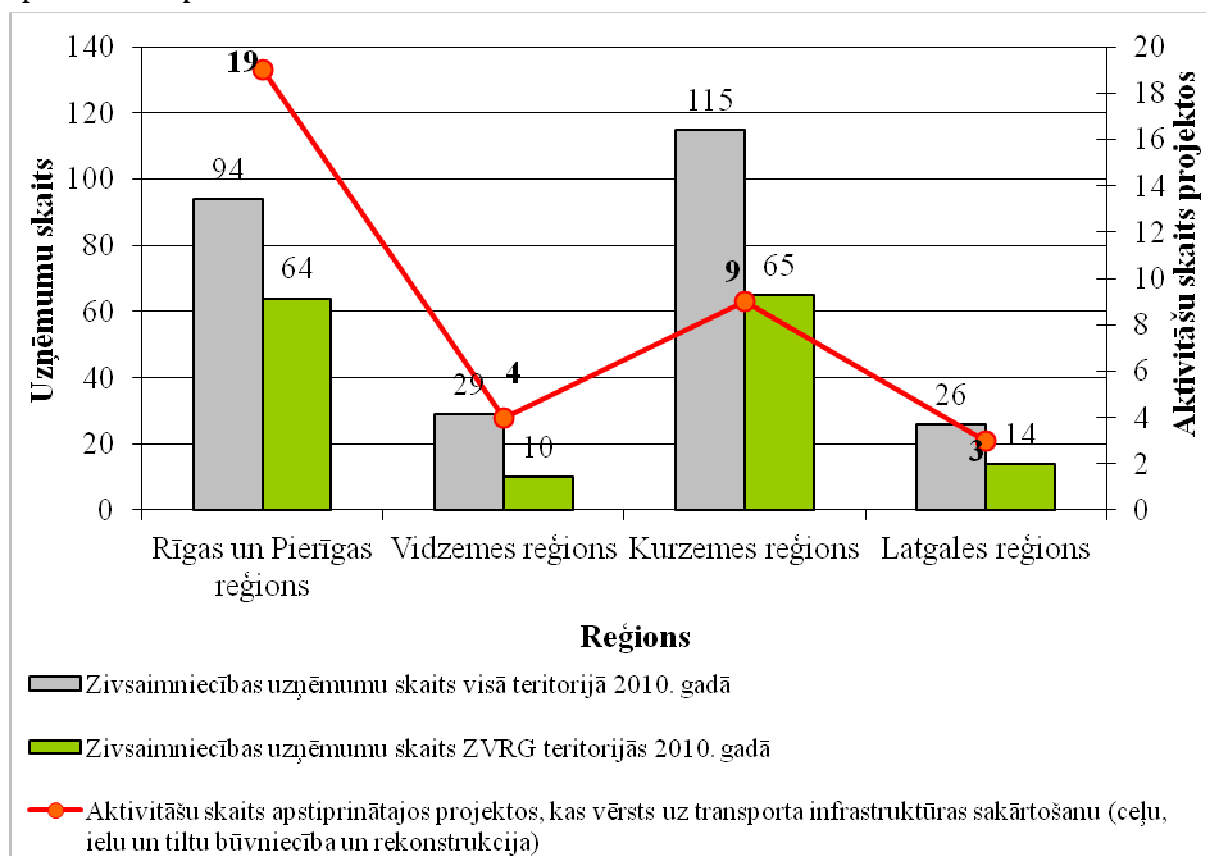
Zivsaimniecības nozarē strādājošajiem uzņēmumiem un nodarbinātajiem īpaši svarīgi ir projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras (ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība) sakārtošanu, jo tie spēj pozitīvi sekmēt uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstību attiecīgajā teritorijā, kurā tie atrodas.

Šāda veida projektu īstenošana ir viens no faktoriem, kas spēj veicināt jaunu uzņēmumu veidošanos un piesaisti attiecīgajai teritorijai. Jo kvalitatīvāka un attīstītāka transporta infrastruktūra, jo vieglāk un ātrāk uzņēmums spēj nodrošināt savas realizētās

(t.sk., zivsaimniecībā nodarbinātos) attiecīgajā teritorijā, tādējādi sekmējot pašas teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas paaugstināšanos.

produkcijas piegādi vairumtirgotājiem un patērētājiem, kas zivsaimniecības nozarē ir īpaši svarīgi. Pie tam, sakārtota un labi attīstīta transporta infrastruktūra uzņēmumiem dod iespēju piesaistīt papildus finanšu līdzekļus no dažādu valstu investoriem.

Pēc LAD datiem ir redzams, ka visvairāk projektu ar aktivitātēm, kas saistītas ar transporta infrastruktūras sakārtošanu, ir tajās ZVRG teritorijās, kurās ir visvairāk reģistrēto zivsaimniecības uzņēmumu (sk.7.att.). Sīkāka informācija dalījumā pa novadiem, ir apskatāma 3. pielikumā.

7. attēls. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ar zivsaimniecības nozari nesaistītu projektu aktivitātes (pēc investīciju objekta), kas attiecas uz transporta infrastruktūras sakārtošanu ZVRG teritorijās dalījumā pa plānošanas reģioniem (skaits)

Datu avots: LAD un CSP dati

Apskatot, projektu ietekmi uz zivsaimniecības nozari ZVRG teritorijās, ir redzams, ka tikai biedrībā „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” ir apstiprināts projekts, kuram ir tieša ietekme uz zivsaimniecības nozari (sk.6.tab.).

**Pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” apstiprināto projektu skaits un
tiem piešķirtais publiskais finansējums pēc investīciju objekta saistības ar
zivsaimniecības nozari ZVRG teritorijās**

Nr.p.k.	ZVRG	Projektu skaits			Nesaistītu/ netieši saistītu projektu skaita attiecība	Piešķirtais publiskais finansējums (Ls)		Nesaistītu/ tieši un netieši saistītu projektu finansējuma attiecība
		tieši saistīti	netieši saistīti	nesais- tīti		tieši un netieši saistītiem projektiem	Nesaistītiem projektiem	
1.	„Seši krasti”	0	0	3	n.a.	0	30 196	n.a.
2.	„Gaujas Partnerība”	0	1	3	3,0	5 975	37 273	6,2
3.	„Baldones Partnerība”	0	1	3	3,0	22 231	34 119	1,5
4.	„Kandavas partnerība”	0	3	7	2,3	22 934	84 918	3,7
5.	„Sernikon”	0	2	1	0,5	23 133	11 181	0,5
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	0	4	5	1,3	47 912	72 665	1,5
7.	„Jūrkante”	0	15	12	0,8	148 801	450 679	3,0
8.	„Darīsim paši”	0	2	5	2,5	15 547	156 897	10,1
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	0	3	12	4,0	43 484	475 488	10,9
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	0	9	2	0,2	104 954	10 276	0,1
11.	„Pierīgas partnerība”	0	2	3	1,5	32 808	268 191	8,2
12.	„Talsu rajona partnerība”	0	11	13	1,2	70 842	121 242	1,7
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	0	1	8	8,0	2 009	56 681	28,2
14.	„Liepājas rajona partnerība”	0	17	4	0,2	240 382	84 023	0,3
15.	„Īģes lauku partnerība”	0	4	1	0,3	29 167	9 000	0,3
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	0	2	7	3,5	24 829	221 129	8,9
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	0	6	8	1,3	33 689	78 767	2,3
18.	„Ropažu partnerība”	0	0	5	n.a.	0	42 839	n.a.
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	0	5	1	0,2	30 687	38 610	1,3
20.	„Rēzeknes rajona kopienas partnerība”	0	6	4	0,7	61 097	38 009	0,6
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	1	8	3	0,4	96 485	60 300	0,7
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	0	0	13	n.a.	0	57 043	n.a.
23.	„Zied zeme”	0	12	28	2,3	92 729	205 633	2,2
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	0	11	8	0,7	129 988	123 319	0,9
Kopā:		1	125	159	1,3	49 370 895	2 768 478	0,1

Datu avots: LAD dati

Visvairāk apstiprināto projektu, kuriem ir netieša ietekme uz zivsaimniecības nozari ir biedrībai „Liepājas rajona partnerība” (17 apstiprināti projekti). Mazāks projektu skaits, kuriem ir netieša ietekme uz zivsaimniecības nozari, ir biedrībai „Jūrkante” (15 apstiprināti projekti) un publisko un privāto partnerattiecību biedrībai „Zied zeme” (12 apstiprināti projekti).

Savukārt, visvairāk apstiprināto projektu, kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari, ir publisko un privāto partnerattiecību biedrībai „Zied zeme” – 28 apstiprināti projekti.

Vērtējot, pēc piešķirtā publiskā finansējuma, vislielākais finansiālais atbalsts zivsaimniecības nozarei tiek sniegts biedrības „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” teritorijā – 48,19 milj. Ls, kur šos projekta rezultātus varēs izmantot 4 zivsaimniecības uzņēmumi un tajos nodarbinātie. Savukārt, biedrībā „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, kuras teritorijā atrodas visvairāk zivsaimniecības uzņēmumu (25 uzņēmumi), piešķirtais publiskais finansējums ir stipri mazāks – 240 382 Ls.

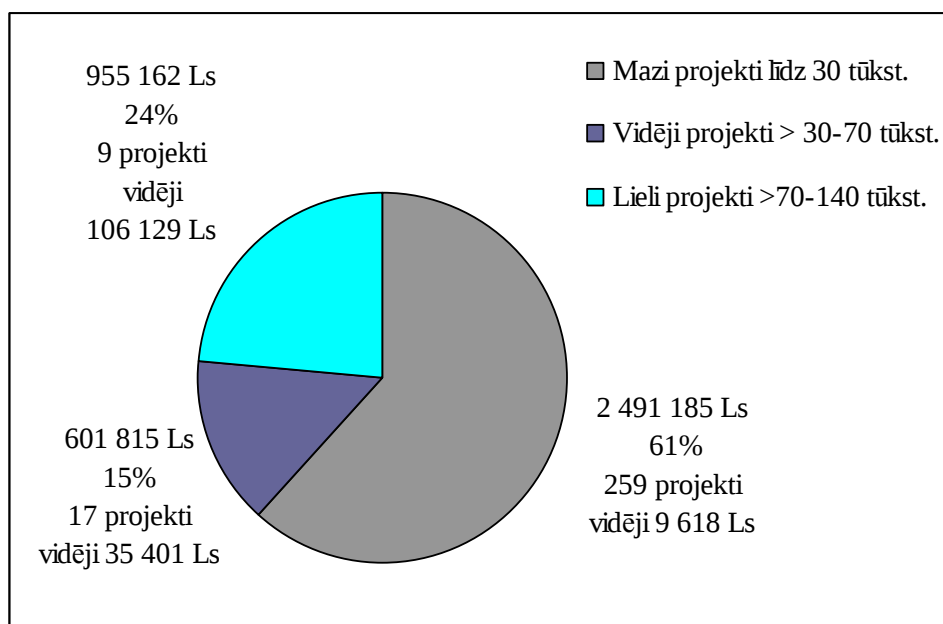
Liela uzmanība ir jāpievērš tām ZVRG, kurās piešķirtā publiskā finansējuma attiecības koeficienti ar zivsaimniecības nozari nesaistīti/tieši un netieši saistītiem projektiem ir visaugstākie, jo tie norāda, ka lielākais finansējums ir novirzīts projektiem, kas nav saistīti ar zivsaimniecības nozari.

Sevišķa uzmanība jāpievērš koeficientiem, kas ir lielāki par 1 vai tuvu 1 (biedrībām „Seši krasti”, „Gaujas Partnerība”, „Baldones Partnerība”, „Kandavas partnerība”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Darīsim paši”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Pierīgas partnerība”, „Talsu rajona partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””, „Partnerība „Daugavkrasts””, „Ropažu partnerība”, „Stopiņu un Salaspils Partnerība”, „Lauku partnerība „Upe 8””, „Cēsu rajona lauku partnerība”, publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme”), jo tie parāda, ka attiecīgajā ZVRG teritorijā novirzītais publiskais finansējums projektiem, kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari ir vislielākais/gandrīz lielāks nekā projektiem ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari (skatoties pēc investīciju objekta). Tas liecina, ka ZVRG, kurās koeficients ir lielāks par 1 vai tuvu 1, piešķirtais publiskais finansējums tiek centrēts uz teritorijas vispārēju attīstību nevis konkrēti uz zivsaimniecības nozares attīstību, neskatoties, ka projekta labumus ir iespēja gūt arī zivsaimniecībā nodarbinātiem.

Atšķirībā no iepriekš minētajām ZVRG, biedrības „Sernikon”, „No Salacas līdz Rūjai”, „Liepājas rajona partnerība”, „Īģes lauku partnerība”, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” ir īpaši ieinteresētas attīstīt zivsaimniecības nozari savā teritorijā (biedrības vislielāko publisko finansējumu novirza projektiem, kas ir ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari).

Izanalizējot, salīdzinot un apkopojot stratēģijās iegūto informāciju, tika secināts, ka biedrības „Liepājas rajona partnerība”, „Darīsim paši”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, „Talsu rajona partnerība”, „Partnerība „Laukiem un Jūrai””, „Jūrkante” ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības nozares. „Liepājas rajona partnerība” ir vienīgā biedrība, kurai ir visvairāk apstiprināto projektu (17 projekti, kuriem tika piešķirts 240 382 Ls liels publiskais finansējums) ar netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari, kas liecina ZVRG ieinteresētību attīstīt zivsaimniecības nozari.

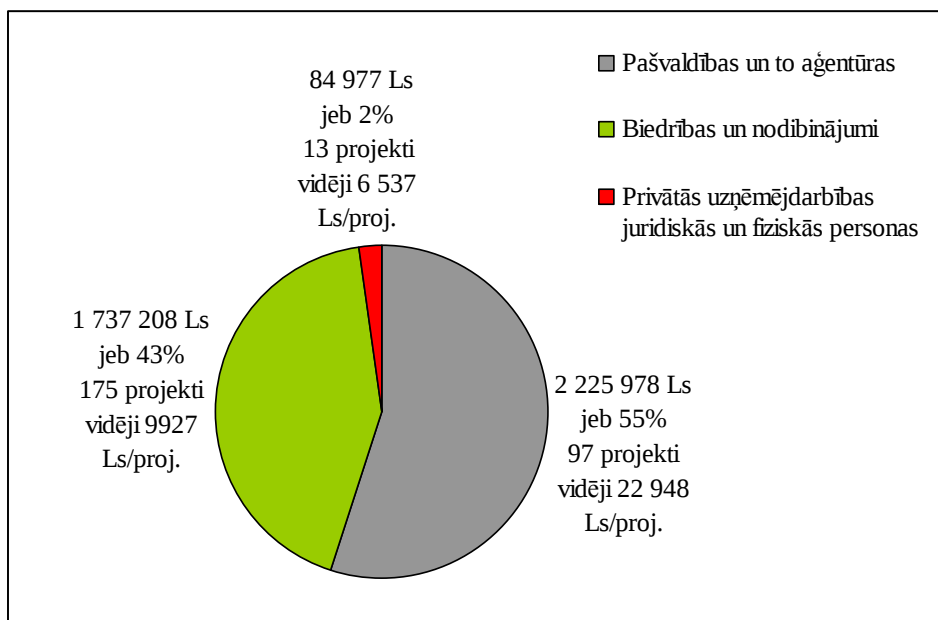
ZVRG teritorijās pārsvarā tiek atbalstīti ar salīdzinoši lielu projektu skaitu salīdzinoši mazi projekti (259 apstiprināti projekts ar vidējo vērtību 9 618 Ls uz 1 apstiprināto projektu). Neskatoties uz to, ka visvairāk (pēc projektu skaita) tiek atbalstīti mazie projekti, ir arī projekti, kuru vidējais projekta lielums ir 106 129 Ls uz 1 apstiprināto projektu (sk.8.att.).

8. attēls. **Piešķirtais publiskais finansējums pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” projektiem dalījumā pēc attiecināmo izmaksu lieluma grupām (Ls, %)**

Datu avots: LAD dati

Vislielāko publisko finansējumu teritoriju stratēģiju īstenošanas projektiem saņēmušas pašvaldības (t.sk. viens projekts pašvaldību aģentūrai) – 55% jeb 2.23 un vidēji 22 948 Ls/proj. (sk.9.att.), kas ir pavisam maz, salīdzinot ar pašvaldību projektiem atļautajām maksimālajām attiecināmo izmaksu summām – 140, 70 vai 50 tūkst. Ls.

9.attēls. **Pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” projektiem piešķirtais publiskais finansējums dalījumā pēc atbalsta saņēmēju statusa (Ls, %, projektu skaits)**

Datu avots: LVAEI aprēķini pēc LAD datiem

Pašvaldības publiskā finansējuma apguvē tiek stimulētas ar lielāku maksimāli pieļaujamo projekta attiecināmo izmaksu kopsummu un 90% atbalsta intensitāti, biedrības un nodibinājumi – 90% atbalsta intensitāti, bet privātajam sektoram - 60%, bet ar to, acīmredzami, pietiek, lai pasākuma finansējumu paņemtu tieši šādā veidā – biedrību un

nodibinājumu projektiem ir piešķirti 43% jeb 1,74 milj. Ls publiskā finansējuma, bet privātajam sektoram (pārsvarā SIA, ZS) - tikai 2% jeb 0,85 milj Ls. Iespējams ir vērts izpētīt biedrību/nodibinājumu un privātā sektora projektu veikto ieguldījumu izmantošanu teritorijas labklājības veicināšanai.

Grupējot projektus pēc attiecināmo izmaksu apjoma grupās, kas atbilst Rīcību plānos minētajiem maksimālo izmaksu ierobežojumiem, noteiktāk iezīmējas projektu mērogi šajās atbalsta saņēmēju grupās (sk. 7.tab.).

7. tabula

Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” projektu skaita un publiskā finansējuma sadalījums grupās pēc attiecināmo izmaksu apjoma un atbalsta saņēmēja statusa (skaits, Ls)

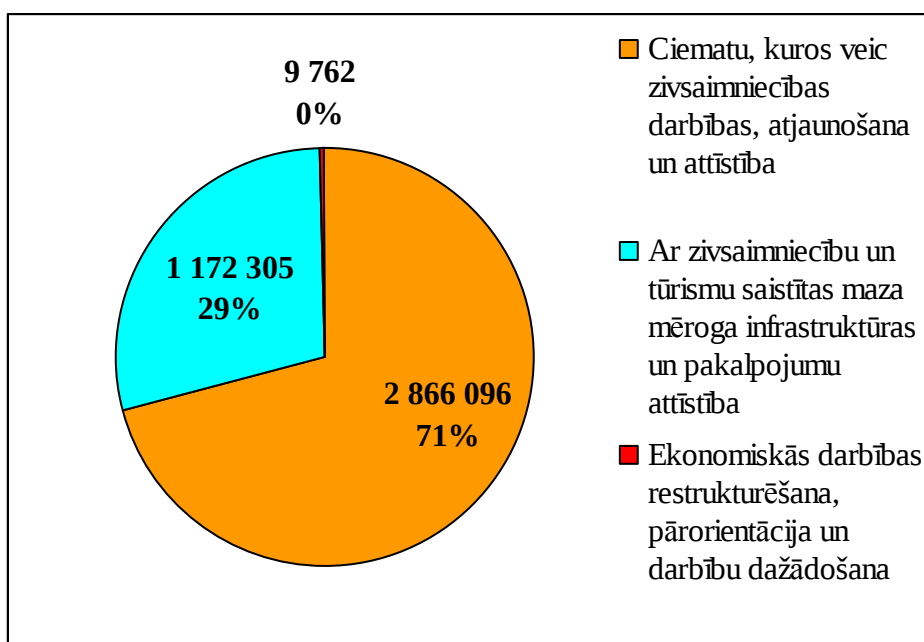
Projektu attiecināmo izmaksu grupa	Projektu publiskais finansējums vidēji projektā, Ls/proj.	Projektu skaits kopā	Projektu publiskais finansējums, Ls	% no kopējā publiskā finansējuma			Rīcību skaits, kas paredz projektus līdz grupas maksimālajam sliekšnim
				pašvaldības un to aģentūras	biedrības un nodibinājumi	privātās uzņēmējdarbības juridiskās un fiziskās personas	
70-140 tūkst.	106 129	9	955 162	100	0	0	16
30-70 tūkst.	35 401	17	601 815	100	0	0	6
20-30 tūkst.	22 709	8	181 669	100	0	0	10
15-20 tūkst.	16 050	46	738 303	10	85	5	54
10-15 tūkst.	11 536	60	692 175	24	72	4	8
5-10 tūkst.	7 061	112	790 786	28	69	2	11
līdz 5 tūkst.	2 674	33	88 253	25	69	5	1
Kopā	14 204	285	4 048 163	55	43	2	106

Datu avots: LANN aprēķini pēc LAD datiem

Pašvaldības saņem 100% visu finansējumu 3 lielajās grupās (kas ir likumsakarīgi, lai gan varēja sagaidīt arī kādu projektu 20-30 tūkst. Ls grupā no publiski atvasinātas personas, kuras kompetencē ir zivju krājumu atražošana, jo 10 rīcībām piecu ZVRG plānos bija tas pieļauts), bet 4 mazajās grupās, kur projekti nepārsniedz 20 tūkst Ls un atbalstu var saņemt arī citi, pašvaldību saņemtais finansējums ir 10-28% grupā. Arī privātā sektora finansējuma daļa no 2% finansējuma kopējā izteiksmē variē līdz 4 un 5% grupās.

Rīcību skaits, kas paredz projektus līdz grupas maksimālajam sliekšnim, apkopots no ZVRG aktuālajiem Rīcību plāniem un, iespējams, neatbilst sākotnējiem, bet redzams, ka ne katrā rīcībā ir iesniegti projekti, kas tuvi maksimāli pieļaujamajam apjomam.

Aplūkojot projektu sadalījumu pēc aktivitātēm, redzam, ka visvairāk līdzekļu (71%) atvēlēts ciematu atjaunošanai un attīstībai un vismaznozīmīgākie līdzekļi (0,2 %) atvēlēti ekonomiskās darbības aktivizēšanai (skat. 10.attēlu). Ņemot vērā veiktās aptaujas (SKDS aptauja LVAEI pasūtījumā 2011.g.). VRG teritorijās (jo ZVRG ietilpst VRG teritorijās), tieši ekonomiskās darbības stimulēšana ir tas, ko iedzīvotāji min kā būtiskāko aspektu teritorijas attīstībā. Diemžēl līdzekļu sadalījums tikai netieši skar šo aspektu (piem., uzbūvējot/renovējot ceļu/ietvi sakārtojam vidi, lai iedzīvotājiem ciemā būtu vieglāk un ērtāk pārvietoties, kas zināmā mērā stimulē .

10. attēls. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” projektu publiskā finansējuma sadalījums pa aktivitātēm (projektu skaits, %, milj. Ls)

Datu avots: LAD dati

Analizējot, visu ZVRG attīstības stratēģijas, zivsaimniecības nozares nozīmīgumu attiecīgajā ZVRG, kā arī LAD datus, tika secināts, ka (sk.8.tab.):

1) sekojošām ZVRG teritorijām ir jūras robeža, kas paver iespējas attīstīt zivsaimniecības nozari un ar to saistītus pakalpojumus:

- „Seši krasti”;
- „Sernikon”;
- „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”;
- „Jūrkante”;
- „Partnerība Laukiem un Jūrai”;
- „Talsu rajona partnerība”;
- „Liepājas rajona partnerība”.

2) sekojošas ZVRG teritorijas ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības nozares (pēc CSP datiem):

- „Seši krasti”;
- „Gaujas Partnerība”;
- „Kandavas partnerība”;
- „Sernikon”;
- „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”;
- „Jūrkante”;
- „Darīsim paši”;
- „Partnerība Laukiem un Jūrai”;
- „No Salacas līdz Rūjai”;
- „Talsu rajona partnerība”;
- „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”;

- „Liepājas rajona partnerība”;
- „Stopiņu un Salaspils Partnerība”;
- „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”;
- „Vidzemes lauku partnerība „Brasla””;
- „Lauku partnerība „Upe 8””;
- „Zied zeme”;
- „Cēsu rajona lauku partnerība”.

3) sekojošas ZVRG teritorijas ir visvairāk ieinteresētas attīstīt zivsaimniecības nozari (pēc novirzītā publiskā finansējuma):

- „Sernikon”;
- „No Salacas līdz Rūjai”;
- „Liepājas rajona partnerība”;
- „Īģes lauku partnerība”;
- „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”;
- „Vidzemes lauku partnerība „Brasla””;
- „Cēsu rajona lauku partnerība”.

Nemot vērā jaunākos CSP datus, 2010. gadā 3 ZVRG teritorijās („Baldones Partnerība”, „Pierīgas partnerība” un „Ropažu partnerība”) netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, līdz ar to turpmāk būtu nepieciešams pārdomāt, vai šajās ZVRG teritorijās būtu nepieciešams EZF atbalsts. Arī biedrības „Īģes lauku partnerība” teritorijā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, taču novirzītais publiskais finansējums 76,4% apmērā ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari rada pievilcīgu sociālekonomisko vidi jaunas uzņēmējdarbības attīstībai.

ZVRG ietekme uz zivsaimniecības nozari

Nr.p.k .	ZVRG	Jūras krasta robeža (km)	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits		Nodarbināto skaita zivsaimniecības uzņēmumos (pēc Lursoft datiem)	Zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvars pret kopējo valstī (%)		Nodarbināto īpatsvars zivsaimniecības nozārē pret kopējo valstī (%)	Nesaistītu/ tieši un netieši saistītu projektu skaita attiecība	Piešķirtais publiskais finansējums tieši un netieši saistītiem projektiem (%)
			Pēc CSP datiem	Pēc Lursoft datiem		Pēc CSP datiem	Pēc Lursoft datiem			
1.	„Seši krasti”	48,36	18*	12	56	7	3	1	n.a.	n.a.
2.	„Gaujas Partnerība”	-	2	1	50	1	0	1	3	13,8
3.	„Baldones Partnerība”	-	0	0	0	0	0	0	3	39,5
4.	„Kandavas partnerība”	-	2*	6	147	1	1	2	2,3	21,3
5.	„Sernikon”	18,52	3	12	65	1	3	1	0,5	67,4
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	19,26	8*	13	81	3	3	1	1,3	39,7
7.	„Jūrkante”	65,06	17*	39	521	6	8	6	0,8	24,8
8.	„Darīsim paši”	-	6	12	48	2	3	1	2,5	9,0
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	51,34	23*	45	949	9	10	12	4	8,4
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	-	8*	8	46	3	2	1	0,2	91,1
11.	„Pierīgas partnerība”	-	0	3	127	0	1	2	1,5	10,9
12.	„Talsu rajona partnerība”	59,86	18*	40	1830	7	9	23	1,2	36,9
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”		25*	21	316	9	5	4	8	3,4
14.	„Liepājas rajona partnerība”	94,87	21	35	262	8	8	3	0,2	74,1
15.	„Īģes lauku partnerība”	-	0	0	0	0	0	0	0,3	76,4
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	-	1	4	116	0	1	1	3,5	10,1
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	-	1	5	75	0	1	1	1,3	30,0
18.	„Ropažu partnerība”	-	0	4	95	0	1	1	n.a.	n.a.
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	-	5	2	4	2	0	0	0,2	44,3
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	-	13	2	50	5	0	1	0,7	61,6
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	-	4*	5	4	1	1	0	0,3	99,9
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	-	2*	2	3	1	0	0	n.a.	n.a.

23.	„Zied zeme”	-	3	6	96	1	1	1	2,3	31,1
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	-	2*	19	110	1	4	1	0,7	51,3
Kopā		357,27	-	296	5051	68	64	62	1,3	31,61

* Tas ir aptuvenais zivsaimniecības uzņēmumu skaits attiecīgajā ZVRG teritorijā (atsevišķas ZVRG neaptver visus pagastus, kas atrodas attiecīgajā novada teritorijā).

Datu avots: CSP, Lursoft un LVAEI aprēķini pēc LAD datiem.

Nemot vērā jūras krasta robežu, zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvaru un pašu ZVRG ieinteresētību attīstīt zivsaimniecības nozari, ir ieteikums atbalstīt šādas ZVRG:

1) „Seši krasti”;	11) „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”;
2) „Gaujas Partnerība”;	12) „Liepājas rajona partnerība”;
3) „Kandavas partnerība”;	13) „Stopiņu un Salaspils Partnerība”;
4) „Sernikon”;	14) „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”;
5) „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”;	15) „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”;
6) „Jūrkante”;	16) „Lauku partnerība „Upe 8””;
7) „Darīsim paši”;	17) „Zied zeme”;
8) „Partnerība Laukiem un Jūrai”;	18) „Cēsu rajona lauku partnerība”;
9) „No Salacas līdz Rūjai”;	19) „Īģes lauku partnerība” (sk.9.tab.).
10) „Talsu rajona partnerība”;	

9. tabula

Kritēriju kopums, pēc kuriem būtu jāatbalsta ZVRG

ZVRG	Jūras krasta robeža	Zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvars pret kopējo valstī, kas ir $\geq 1\%$	Piešķirtais publiskais finansējums tieši un netieši saistītiem projektiem, kas ir $\geq 50\%$
„Seši krasti”	x	x	
„Gaujas Partnerība”		x	
„Kandavas partnerība”		x	
„Sernikon”	x	x	x
„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	x	x	
„Jūrkante”	x	x	
„Darīsim paši”		x	
„Partnerība Laukiem un Jūrai”	x	x	
„No Salacas līdz Rūjai”		x	x
„Talsu rajona partnerība”	x	x	
„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”		x	
„Liepājas rajona partnerība”	x	x	x
„Stopiņu un Salaspils Partnerība”		x	
„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”		x	x
„Vidzemes lauku partnerība „Brasla”		x	x
„Lauku partnerība „Upe 8””		x	
„Zied zeme”		x	
„Cēsu rajona lauku partnerība”		x	x
„Īģes lauku partnerība”			x
ZVRG skaits kopā:	7	18	7

Datu avots: LVAEI aprēķini pēc CSP un LAD datiem.

Savukārt, apskatot apstiprināto projektu skaitu dalījumā pa plānošanas reģioniem, ir redzams, ka visvairāk apstiprināto projektu ir Rīgas un Pierīgas reģionā (160 apstiprināti projekti) un Kurzemes reģionā (64 apstiprināti projekti) – tās ir teritorijas, kurās ir arī visvairāk reģistrēto zivsaimniecības uzņēmumu (attiecīgi: 64 un 65 uzņēmumi) (sk.10.tab.). Šajos reģionos ir redzama vislielākā projektu pieteicēju aktivitāte.

10. tabula

Teritoriju raksturojoši rādītāji un pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” apstiprināto projektu skaita īpatsvars un piešķirtais publiskais finansējums pēc investīciju objekta saistības ar zivsaimniecības nozari ZVRG teritorijās dalījumā pa plānošanas reģioniem

Rādītāja nosaukums	Rīgas un Pierīgas reģions	Kurzemes reģions	Vidzemes reģions	Latgales reģions	Kopā
Apstiprināto projektu skaits	160	64	42	19	285
Projektu skaita īpatsvars (%)	100	100	100	100	100
t.sk. tieši saistīti projekti	0	0	2	0	0,35
netieši saistīti projekti	36	48	67	42	43,86
nesaistīti projekti	64	52	31	58	55,79
Projektiem piešķirtais publiskais finansējums (Ls)	2 480 326	777 820	444 954	345 063	4 048 163
t.s. tieši saistītiem	-	-	3 977	-	3 977
netieši saistītiem	586 919	328 780	274 083	85 926	1 275 708
nesaistītiem	1 893 407	449 040	166 894	259 137	2 768 478
TAI⁷ pēc 2011. gada datiem (vieta)	0,839 (1.)	-0,432 (2.)	-0,605 (3.)	-1,203 (4.)	-
TAI izmaiņas (2011./2010.)	0,495	-0,666	-0,712	-1,187	-
Iedzīvotāju skaits ZVRG teritorijā 2011. gadā	313 243	123 496	85 290	53 498	575 527
Zivsaimniecības uzņēmumu skaits ZVRG teritorijās 2010.gadā	64	65	10	14	153

Datu avots: LAD, VRAA un CSP dati.

Neskatoties uz to, ka Vidzemes reģiona ZVRG teritorijās ir vismazākais reģistrēto zivsaimniecības uzņēmumu skaits (10 uzņēmumi) un ZVRG teritorijām nav teritoriālas robežas ar Baltijas jūru, šīm ZVRG teritorijām ir visvairāk apstiprināto projektu ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari. Šīs ir vienīgais reģions, kur ZVRG 63% no kopējā publiskā finansējuma ir vēršusies uz zivsaimniecības nozares attīstību, bet atlikušos 38% - uz teritorijas vispārēju attīstību.

Kurzemes reģiona ZVRG zivsaimniecības nozares attīstībai ir ieguldījušas 42% publiskā finansējuma, bet atlikušos 58% - teritorijas vispārējai attīstībai, neskatoties uz to, ka šī reģiona ZVRG teritorijās ir visvairāk zivsaimniecības uzņēmumu (65 uzņēmumi).

⁷ ZVRG teritorijās, kurās ir zems TAI un negatīvs tā piegums (Kurzemes, Vidzemes un Latgales reģions), nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību, kas nozīmētu vājākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.

Latgales reģiona ZVRG teritorijās ir par 4 zivsaimniecības uzņēmumiem vairāk (14 uzņēmumi) nekā Vidzemes reģiona ZVRG teritorijās (10 uzņēmumi), bet publiskais finansējums saistībā ar zivsaimniecības nozari ir novirzīts stipri mazāks - tikai 25% (Vidzemes reģiona ZVRG – 63%), bet atlikušie 75% publiskā finansējuma novirzīti teritorijas vispārējai attīstībai.

Savukārt, Rīgas un Pierīgas reģiona ZVRG teritorijās, kurās reģistrēto zivsaimniecības uzņēmumu skaits ir viens no lielākajiem (65 uzņēmumi), un kuru teritorijas robežojas ar Baltijas jūru, apstiprināto projektu skaits ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari (salīdzinājumā arī ar pārējo reģionu ZVRG) ir vismazākais - 36% apstiprināti projekti, kas vērsti uz zivsaimniecības attīstību, atlikušie 64% - uz teritorijas vispārēju attīstību. Arī publiskais finansējums zivsaimniecības nozares attīstībai ir vērsts vismazākais – 24% no kopējā 2,48 milj. Ls piešķirtā publiskā finansējuma. Atlikusī finansējuma daļa (76% publiskā finansējuma) tiek novirzīta teritorijas vispārējai attīstībai. Ņemot vērā ZVRG SVID analīzēs norādītos zivsaimniecības nozares kavējošos faktorus, būtu nepieciešams pievērs lielāku uzmanību projektiem ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari.

Tikai Kurzemes reģiona ZVRG teritorijas (8⁸ no 16 novadiem) un Rīgas un Pierīgas reģiona ZVRG teritorijas (5⁹ no 27 novadiem) ir vienīgās, kurām ir teritoriāla robeža ar Baltijas jūru, kas dod iespēju veikt ieguldījumus zivsaimniecības nozarei nozīmīgās piekrastēs, tādējādi sekmējot zivsaimniecības (īpaši zvejniecības) uzņēmumu attīstību un tajos strādājošo darbinieku labklājību. Šo ZVRG teritorijas ir kultūrvēsturiski un tradīcijām bagātas (tajā skaitā senās tradīcijas zvejā un zivju apstrādē), kas ļauj izstādāt un ieviest unikālus tūrisma maršrutus un apvienot atšķirīgu nozaru uzņēmējus tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai. Kopumā 7 biedrībām („Seši krasti”, „Gaujas Partnerība”, „Baldones Partnerība”, „Kandavas partnerība”, „Sernikon”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkanete”, „Darīsim paši”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „No Salacas līdz Rūjai”, „Pierīgas partnerība”, „Talsu rajona partnerība”, „Biedrība „Liepājas rajona partnerība””) ir piešķirts 3,50 milj. Ls liels publiskais finansējums pēc jūras krasta robežas zivsaimniecības nozares attīstībai – (sk.4.pielikumu). „Sernikon” un „Liepājas rajona partnerība” ir vienīgās biedrības, kuras lielāko finansējuma daļu (attieci: 67% un 97%) iegulda projektos, kuriem ir tieša un netieša ietekme uz zivsaimniecības attīstību, atlikusī finansējuma daļa (attieci: 33% un 3%) tiek novirzīta teritorijas vispārējai attīstībai.

Pēc LAD pieejamās statistikas, var secināt, ka Vidzemes reģiona ZVRG ir visvairāk ieinteresētas attīstīt zivsaimniecības nozari savā teritorijā – 63% no kopējā šīm ZVRG piešķirtā publiskā finansējuma ir vērsti ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari (pēc investīciju objekta). Kurzemes un Latgales reģiona ZVRG zivsaimniecības nozares attīstībai ir veltījušas mazāku uzmanību - attieci 42% un 25% no kopējā šīm ZVRG piešķirtā publiskā finansējuma. Savukārt, Rīgas un Pierīgas reģiona ZVRG zivsaimniecības nozares attīstībai ir veltījušas vismazāko uzmanību – 24% no kopējā šīm ZVRG apstiprināta publiskā finansējuma. Pēc dotās informācijas var spriest par reģionu ZVRG ieinteresētību atbalstīt un attīstīt zivsaimniecības nozari.

Neskatoties uz to, ka Rīgas un Pierīgas reģiona ZVRG, t.sk. arī citu reģionu ZVRG, savās attīstības stratēģijās ir norādījušas ar zivsaimniecības nozari tieši un netieši saistītus kavējošos faktorus (kā piem., labiekārtotu peldvietu trūkums, nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākuma avoti no ūdens resursu izmantošanas,

⁸ Rucavas, Nīcas, Grobiņas, Pāvilostas, Ventspils, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadiem ir teritoriālā robeža ar Baltijas jūru.

⁹ Engures, Carnikavas, Saulkrastu, Limbažu un Salacgrīvas novadam ir teritoriālā robeža ar Baltijas jūru.

tirdzniecības vietu trūkums, pārrobežu piesārņojums, piesārņotas ūdensteces, utt. – sk.5.pielikumu), tikai 44% apstiprināto projektu (pēc investīciju objekta) ir ar tiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari, atlikušie 56% - uz teritoriju vispārēju attīstību.

Lielākajā daļā ZVRG stratēģiju tiek primāri runāts tikai par dzīves vides uzlabošanu ZVRG teritorijās, tādējādi sekmējot brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu. Tajā pašā laikā tiek aizmirsts vai atstāts novārtā uzņēmējdarbības attīstīšanas aspekts. Piemēram, ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana (lielākā daļa akvakultūras (AQ) uzņēmumu) tā nav pamatdarbība, līdz ar to var attīstīt paralēli vēl kādu uzņēmējdarbības veidu (tūrisms, l/s utt.), kas sniegtu iespēju uzņēmumam attīstīties un nākotnē izvēlēties tikai 1 nodarbošanās veidu (maziem uzņēmumiem grūti ir darboties tikai 1 jomā, jo tad ieņēmumi ir pārāk mazi).

Tādā veidā daudzos gadījumos izskatās, ka ZVRG stratēģiju izstrādātāji ir centušies raudzīties nevis uz iespējām attīstīt teritorijas ar mērķi tām būt pašpietiekamām un ilgtspējīgām, bet gan gluži vienkārši atrast veidus, kā finansēt atsevišķus pasākumus – pārsvarā bez savstarpējās koordinācijas. No vienas puses to var saprast - jo lielā daļā ZVRG teritoriju ir nepieciešams risināt akūtas sociāla rakstura problēmas. No otras puses – nedomājot par sadarbību, uzņēmējdarbības attīstību un konkurētspēju – problēmas tikai samilzīs, un tām būs nepieciešami arvien dārgāki risinājumi nākotnē, kā arī vēl vairāk trūks finansējuma sociālo problēmu risināšanai.

Daļu problēmu, kas ir minētas visās ZVRG stratēģijās varētu risināt novada vai plānošanas reģiona līmenī, sadarbojoties pašvaldībām un VRG biedriem. Tas būtu nepieciešams, jo:

- jautājumu risināšana augstākā līmenī var nodrošināt izmaksu ekonomiju (piemēram, attiecībā uz infrastruktūras plānošanu un izveidi, pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu u.c.);
- jautājumu risināšana nepietiekami augstā līmenī var nenodrošināt pietiekamu situācijas kopskatu, šādi veicinot problēmu neefektīvu, reizēm nekoordinētu risināšanu;
- atsevišķiem pakalpojumiem vietējā līmenī var nebūt pietiekami liels pieprasījums, taču tāds tas var būt ZVRG vai reģionālā līmenī, kādēļ ir nepieciešama sadarbība.

Secinājums balstās uz LAD datus pieejamās informācijas, bet nav pētīts dziļāk saistībā ar attālumiem starp projektu ieviešanas vietām un iedzīvotāju blīvumu. Detalizētāka izpēte šī pētījuma ietvaros nebija iespējama laika trūkuma dēļ.

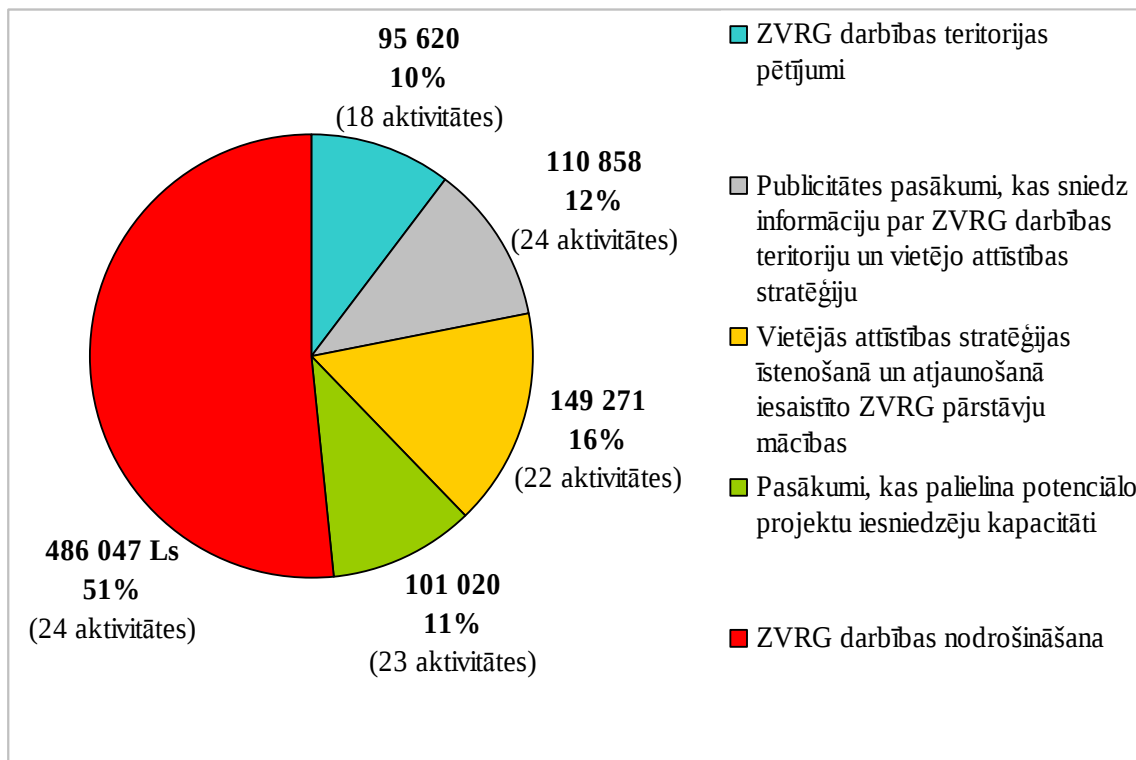
5.2. Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” projektu analīze

Apskatot, pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” 24 apstiprinātos projektus, var redzēt, ka vislielākās attiecināmās izmaksas ir ZVRG darbības nodrošināšanai – 486 047 Ls jeb 51% (sk.11.att.).

Salīdzinoši mazākas attiecināmās izmaksas ir projektiem, kas palielina potenciālo projektu iesniedzēju kapacitāti (101 020 Ls jeb 11%) un projektiem, kas vērsti uz vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā un atjaunošanā iesaistīto ZVRG pārstāvju apmācībām (149 271 Ls jeb 16%). Ņemot vērā to, ka pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ir salīdzinoši liels noraidīto projektu īpatsvars (1/5 daļa jeb 18% no pieteiktajiem projektiem), kas ir samērā daudz un norāda uz nepilnībām projektu izstrādāšanā un/vai vērtēšanā, iespējams būtu nepieciešams piešķirt lielāku finansējumu tieši šīm divām aktivitātēm, iepriekš veicot ZVRG anketēšanu, ar mērķi noskaidrot, kādi ir galvenie iemesli noraidītajiem

projektiem (projektu iesniedzējiem ir zema kvalifikācija vai arī nav pietiekami skaidra izstrādātā projektu pieteikšanās dokumentācija, u.c.).

Savukārt, vismazākās attiecināmās izmaksas ir projektiem, kas vērsti uz ZVRG darbības teritorijas pētījumiem (95 620 Ls jeb 10% no kopējām attiecināmām izmaksām).

11. attēls. Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” 24 apstiprināto projektu aktivitātēs norādītās attiecināmās izmaksas (Ls, %, aktivitāšu skaits)

Datu avots: LAD dati

Sīkāk apskatot attiecināmo izmaksu sadali ZVRG darbības nodrošināšanai, ir redzams, ka vislielākās attiecināmās izmaksas ir biedrībai „Liepājas rajona partnerība” – 72 805 Ls (32 biedri), bet vismazākās: biedrībai „Baldones partnerība” – 3 295 Ls (15 biedri) (sk.11.tab.).

**Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”
apstiprinātajiem projektiem piešķirtais publiskais finansējums (Ls)**

Nr.p.k.	ZVRG	Biedru skaits	Piešķirtais publiskais finansējums	Piešķirtais publiskais finansējums uz 1 biedru	Kopējais pieteikto projektu skaits 4. prioritātē
1.	„Seši krasti”	15	39 104	2 607	5
2.	„Gaujas Partnerība”	21	10 742	512	11
3.	„Baldones Partnerība”	15	6 591	439	7
4.	„Kandavas partnerība”	36	17 331	481	17
5.	„Sernikon”	23	25 456	1 107	8
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	20	70 553	3 528	37
7.	„Jūrkante”	32	80 957	2 530	70
8.	„Darīsim paši”	9	43 226	4 803	13
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	14	37 141	2 653	18
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	56	29 991	536	28
11.	„Pierīgas partnerība”	13	49 485	3 807	13
12.	„Talsu rajona partnerība”	17	105 693	6 217	99
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	56	11 573	207	24
14.	„Liepājas rajona partnerība”	32	145 610	4 550	57
15.	„Īges lauku partnerība”	12	7 625	635	9
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	31	46 915	1 513	15
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	6	13 833	2 305	17
18.	„Ropažu partnerība”	12	8 191	683	12
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	16	16 172	1 011	11
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	78	48 386	620	17
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	37	28 092	759	18
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	20	10 303	515	23
23.	„Zied zeme”	31	46 914	1 513	58
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	35	42 934	1 227	35
Kopā:		637	942 817	1 480	622

Datu avots: LAD dati

Daudzās biedrībās (piemēram, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” un „No Salacas līdz Rūjai”) ir ļoti liels biedru skaits (attieciņi – 78, 56 un 56 biedri), kas vērtējams pozitīvi. Liels skaits biedru spēj nodrošināt produktīvu ZVRG darbību un lēmumu pieņemšanu, kā arī spēj veicināt attiecīgās teritorijas attīstības veiksmīgu plānošanu.

Secinājumi un ieteikumi

Kopumā visa darba rezultātā tika apkopots un izanalizēts plašs informācijas daudzums, kas sniedz iespēju veikt secinājumus un izstrādāt ieteikumus politikas veidotājiem.

Veiktā pētījuma laikā tika attīstīti sekojoši secinājumi:

Rīcības programmā ir noteikts, ka zivsaimniecības nozare ir saistīta ar Latvijas ekonomiskās zonas, teritoriālo ūdeņu un iekšējo ūdeņu dzīvo dabas resursu racionālu un ilgtspējīgu izmantošanu, tajā skaitā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Zivsaimniecībai Latvijā ir sena vēsture un tradīcijas. Iesaistīto ražotāju skaita, apgūtās ražošanas pieredzes un teritoriālās izplatības ietekmē nozarei piemīt iekšējs pašattīstības potenciāls. (Rīcības programma, 17.lpp.) Tas varētu tikt interpretēts kā doma, ka zivsaimniecība tiek uztverta kā nozare, kurā pat neieguldot lielus līdzekļus var iegūt atdevi. Tomēr jau programmā ir norādīts, ka situācija zvejniecības jomā pagaidām ir vērtējama kā diezgan stabila, taču ļoti jūtīga un ar potenciālu apdraudējuma iespēju. To veicina daudzu zivju krājumu samazināšanās, zvejā iesaistīto cilvēku novecošana un nespēja piesaistīt jaunus cilvēkus šai uzņēmējdarbības aktivitātei. (Rīcības programma, 35.lpp.)

Kā parādījās gan stratēģijās, gan telefonintervijās, gan Rīcības programmā, tad pastāv divi draudu faktori:

1) Zivju apstrādes uzņēmumiem šķēršļus rada salīdzinoši augstās investīcijas, kas nepieciešamas jaunu produktu ieviešanai, kā arī līdz šim pielietotās tradicionālās tehnoloģijas. (Rīcības programma, 10.lpp.)

2) Zivsaimniecības produkcijas ražošanai ir zema efektivitāte un zems darba ražīgums (produkcijas izlaide uz vienu strādājošo) gan zvejniecībā, gan zivju apstrādē, gan akvakultūrā. (Rīcības programma, 25.lpp.)

Arī Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” norāda uz to, ka zivju produkcijas audzēšanas pašizmaksa ir augsta, tāpēc ienākumu gūšanai visām saimniecībām ir papildnodarbošanās, parasti līdzās dīķsaimniecībām ir pieejams arī tūrisma piedāvājums – brīvdienu mājas, pirtis, peintbols, katamarāni un kvadracikli.

Arī biedrība „Talsu rajona partnerība” savā stratēģijā norāda – ja līdz šim piekrastes saimniecībā vislielākā nozīme bija pārstrādei un zvejniecībai, kravu transportēšanai, tad tuvākā un tālākā nākotnē šīs nozares vislielākais ieguldījums kopējās teritorijas ekonomikā būs ar tūrismu un tūrisma pakalpojumiem aktīvajiem tūristiem – jahtu un laivu piestātnes ar nepieciešamo aprīkojumu, informācija par tuvāko un tālāko apkaimi un tajā esošajām kultūrvēsturiskajām, intelektuālajām, ainaviskām vērtībām, nakšņošanas un nomas pakalpojumi.

Biedrības „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” stratēģijā ir norādīts uz būtisku problēmu: lielākoties šie ezeru apsaimniekotāji veic darbības, kas saistītas ar zivsaimniecības nozari – uztur un veido infrastruktūru, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, bet neveic uzņēmējdarbību zivsaimniecības jomā – neiegūst un nepārdod produkciju. Lielā mērā tas izskaidrojams arī ar to, ka attiecībā uz šādām nelielām, publiskām ūdenskrātuvēm nav skaidri definētas valsts politikas, kas paredzētu to izmantošanu zivsaimniecības nozarei un noteiktu iespējas saņemt atbalsta intensitātes, procedūras un citu nosacījumu ziņā apsaimniekotājiem pieejamu valsts un ES atbalstu.

Mērķi un uzdevumi lielākajā daļā stratēģiju sasaucas ar LEADER pieejas uzstādījumiem. Līdz ar to šis uzstādījums caurvij visu stratēģiju, liekot dažbrīd lielāku uzvaru uz sociālo vidi (demogrāfiskā situācija, kultūra, sports) nevis fizisko vidi (infrastruktūra). To atzina arī viena no respondentēm, minot, ka EZF „pilnībā sakrīt ar LEADER, ir arī citas iespējas piesaistīt finansējumu. Specifiska tikai procedūra un nosacījumi, ne pats saturs”.

Cilvēki visvairāk vēlas uzlabot vidi sev apkārt, kā arī visvairāk ir manāmas izmaiņas tieši fiziskās vides izmaiņās, apliecina 2011.gada martā-aprīlī Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktā pētījuma „Lauku teritoriju iedzīvotāju atbilstoši LEADER darbības teorijai aptauja”. Tajā dati apliecināja, ka cilvēki visvairāk vēlas uzlabot infrastruktūru gan mājvietas tuvumā, gan apdzīvotajā teritorijā kopumā, kā arī vēlas uzlabojumus savas tiešās vides – mājvietas – stāvoklī. Lielākajā daļā stratēģiju zivsaimniecības nozīme tiek noteikta tikai atsevišķā nodaļā „Zivsaimniecības nozīmība partnerības teritorijā”, kas bija viens no nosacījumiem stratēģijas izstrādāšanā. Līdz ar to ir izskaidrojams fakts, ka lielākā daļā stratēģijās iepļānoto rīcību un arī iesniegtie projekti laika periodā 2010.-2012. ir saistīti ar infrastruktūras uzlabojumiem.

Daudzās stratēģijās zivsaimniecība netiek aplūkota pat SVID analīzē. No tā var secināt, ka tās VRG zivsaimniecības teritorijas statusu ir ieguvušas, pateicoties formāliem kritērijiem, kopienas nesaista savu teritoriju attīstību ar zivsaimniecību kā attīstāmu, perspektīvu nozari.

Faktu, ka daudzajās ZVRG zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas statuss ir iegūts, vadoties pēc formāliem kritērijiem, apliecina arī telefonintervijās sniegtā informācija. VRG izmantoja iespēju iegūt papildu finansējumu, vēlāk jau pārstrādātajās stratēģijā pieminot arī zivsaimniecību vai zivju pārstrādi.

Neskatoties uz to lieli uzņēmumi izmanto citus finanšu piesaistes avotus. Lielajiem uzņēmumiem EZF finansējuma apjoms ir par mazu. Tanī pat laikā mazajiem uzņēmējiem, kuri vēlas iegūt EZF atbalstu, ir dažādi birokrātiski ierobežojumi (visvairāk tie saistās ar kredītu iegūšanu), kas liedz izmantot šī fonda sniegtās iespējas.

Kaut arī vairākas VRG ir konstatējušas situācijas analīzē, ka viņu darbības teritorijā pārejas procesos (sabrūkot zvejnieku kolhoziem) tika izputināti vai arī joprojām ekonomiskas grūtības pārdzīvo lielie zivju pārstrādes uzņēmumi, tomēr neviena no VRG stratēģijā kā rīcības plānu nav minējusi šo uzņēmumu saglabāšanu.

Ūdeņi, zivju resursi lielākajā daļā VRG tiek uzskatīti par resursu tieši tūrisma, nevis ražošanas vai tirdzniecības attīstībā. Šis viedoklis liecina, ka VRG nesaskata zivsaimniecības kā patstāvīgas nozares nozīmīgumu, ūdeņu resursu izmantošanā priekšroku dodot tūrisma attīstībai.

Izvērtējot LR likumdošanu, var secināt, ka nepastāv normatīvie akti, kas neļautu atbalstīt attiecīgos EZF aktivitātēs noteiktos projektus ar LAP – galvenā prasība ir, lai pieteiktais projekts būtu attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm.

Veicot informācijas izpēti, tiek identificēti sekojošie ieteikumi:

Rast iespēju skaidrot (dažreiz pat vairakkārt) nepieciešamās minimālās prasības un konkrēti izprast kādu dokumentu aizpildīšana prasa lielākās grūtības, lai tos uzlabotu. To varētu veikt VLT vai ZVRG pārstāvji katrs savā teritorijā, jo var būt atšķirīga situācija. Tas palīdzētu mazo uzņēmēju pieteikšanos projektiem. Mazo uzņēmēju atbalsts ir uzskatāms par nozīmīgu, jo lielākajā daļā stratēģiju tika norādīts, ka noteikto VRG teritorijās zivsaimniecības nozarē ir nodarbināts salīdzinoši liels skaits mājražotāju. Arī viena no respondentēm intervijā minēja piemēru, kad sieviete-mājražotāja nespēja realizēt savu iecerēto projektu dažādu birokrātisku šķēršļu dēļ – bija problēmas ar nepieciešamo dokumentu laicīgu saņemšanu un to akceptēšanu, kā arī nebija līdzekļu līdzfinansējumam. Lielas grūtības projektu pieteikumu sagatavošanas gaitā rada nepieciešamība apmeklēt dažādas valsts un pašvaldību iestādes, kas atrodas dažādās vietās – publisko pakalpojumu pieejamība ir apgrūtināta.

Viena no VRG norādīja, ka „tiek maksāti visi nodokļi, bet atvieglojumus nav iespējams saņemt.” Tāpēc gadījumā, ja noteiktai teritorijai tiks mainīts EZF atbalsts, būtu jāpārdomā

iespēja atbalstīt VRG zivsaimniecībā darbojošos uzņēmumus ar kāda cita veida atvieglojumiem.

Dažās stratēģijās ir norādīts, ka nav pieejama veterinārā palīdzība – nav pieejami medikamenti un nav institūcijas, kas nodrošinātu konsultācijas zivju ārstēšanā. Lai zivsaimniecībā nodarbinātie nepiedzīvotu lielus materiālos zaudējumus, kas novestu pie uzņēmuma bankrotēšanas, būtu jāizanalizē situācija un jānoskaidro, kāpēc nav izmantotas iespējas pieteikties EZF atbalsta pasākumiem šajā jomā.

Politiskā līmenī ir jārisina vides jautājumi. Kā, piemēram, norāda biedrība „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, tad liela problēma Baltijas jūras puses ciemiem ir ar virszemes ūdeņu noteci. Senās ciemu meliorācijas sistēmas daudzviet ir aizaugušas, netīrītas un nefunkcionē. Savu dara lielās vētras, kas aizpūš ciet mazo upju ieteces jūrā.

Ieteikumi, kas saistās tieši ar turpmāko EZF atbalsta nodrošinājumu VRG teritorijām.

zivsaimniecībā parādās aizvien vairāk mājražotāju, kuriem būtu nepieciešams EZF atbalsts savas darbības nodrošināšanai.

LAD būtu jāizvērtē, vai atteikt projektu pieteicējiem, kuri pieteica projektu, kas pēc savas būtības pārklājas ar kādu no LAP atbalstāmajām aktivitātēm. Ņemot vērā lielo konkurenci uz LAP projektu atbalstu, tad, iespējams, šī ir iespēja realizēt kādu kopienai patiesi nozīmīgu projektu, kam būtu ilgtspējīga projekta nozīme. Arī viena no respondentiem atzina: „Sākotnēji EZF uztverts kā papildus iespēja piesaistīt finansējumu, pēc pētījuma nāca apjaušana, kā var to izmantot intensīvāk.”

Kritērijs pieejai pie EZF finansējuma – nodarbināto īpatsvars zivju pārstrādes uzņēmumos ir tikai formāli liecina par teritorijas atbilstību EZF kritērijiem. Acīmredzot, jāizvērtē, cik ilgi, kādam tirgum ražo utt. Tie ir lieli uzņēmumi, kas bieži vien pieder ārzemju īpašniekiem, ražo ārzemju tirgum un nav saistīti ar vietējām tradīcijām. Tie izvietoti konkrētā teritorijā tāpēc, ka pieejams lētāks darbaspēks, tuvāk kādas konkrētas izejvielas vai tml. (tie ir pieņēmumi, kas būtu jāizvērtē, bet tas nav šī pētījuma uzdevums). Lielajiem zivju pārstrādes uzņēmumiem EZF finansējuma apjoms ir par mazu, bez tam – tiem ir pieejami citi finansējuma avoti.

Visveiksmīgāk ZVRG darbojas piekrastē, kur tradicionāli zvejniecība bijusi viena no pamatnozarēm. Veicot visu VRG stratēģiju analīzi, tika secināts ka sekojošas VRG teritorijas ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības un akvakultūras:

Biedrība „Liepājas rajona partnerība”;

Biedrība „Darīsim paši!”;

Biedrība „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”;

Biedrība „Talsu rajona partnerība”;

Biedrība „Partnerība „Laukiem un Jūrai””;

Biedrība „Jūrkante”;

Publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Sernikon”.

Līdz ar to ir ieteikums atbalstīt šīs VRG, sniedzot EZF atbalstu.

1. No visiem pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” iesniegtajiem projektiem piektā daļa jeb 19% tikuši noraidīti.

2. Visvairāk noraidīto projektu ir biedrībai „Jūrkante” (33 noraidīti projekti). Otrajā vietā ierindojas biedrība „Talsu rajona partnerība” (26 noraidīti projekti) un trešajā vietā - publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Zied zeme” (11 noraidīti projekti). Apskatot, noraidīto projektu skaitu uz 10 000 iedzīvotājiem, ir redzams, ka visvairāk noraidīto projektu ir biedrībai „Jūrkante” (23,3 noraidīti projekti uz 10 000 iedzīvotājiem).

Tāpat daudz noraidīto projektu ir biedrībai „Talsu rajona partnerība” (6,7 noraidīti projekti uz 10 000 iedzīvotājiem), „Gaujas Partnerība”, „Ropažu partnerība”, „Lauku partnerība „Upe 8”” (attiecīgi katrai pa 4,5 noraidītiem projektiem uz 10 000 iedzīvotājiem).

3. Tām ZVRG teritorijām, kurās ir daudz noraidīto projektu – īpaši, ja noraidīto projektu ir vairāk nekā apstiprināto vai arī šie divi skaitļi ir gandrīz vienādi – kā, piemēram, biedrībās „Jūrkante”, „Talsu rajona partnerība”, „Gaujas Partnerība” un „Pierīgas partnerība”. Šāda statistika var norādīt uz nepietiekamu skaidrojošo darbu, vai arī nepareizi aizpildītu projekta pieteikumu, kas noved pie tik liela noraidīto projektu skaita. Daudz noraidīto projektu norāda uz nepieciešamību attiecīgajām ZVRG biedrībām izvērtēt ZVRG stratēģijās noteikto prioritāšu atbilstību teritorijas attīstības mērķiem un projektu pieteikšanas dokumentācijas saprotamību, kā arī, iespējams, konsultēties ar noraidīto projektu pieteicējiem ar mērķi analizēt problēmas projektu pieteikumu sagatavošanā. Šādos gadījumos pašas VRG varētu izvērtēt savus atbalstītos un noraidītos projektus un salīdzināt tos, izvērtēt kopīgo, atšķirīgo, aplūkojot gan projekta mērķus un līdzekļus, gan rīcības. Vai arī blakus esošās VRG apmainīties ar projektu informāciju un salīdzināt atbalstītos un noraidītos projektus.

4. Noraidīti tiek samērā mazi projekti (vidēji ap 11 016 Ls uz 1 projektu), kas netieši norāda, ka ZVRG teritorijās pārsvarā tiek atbalstīti ar salīdzinoši lielu projektu skaitu salīdzinoši vidēji lieli projekti (131 apstiprināts projekts ar vidējo vērtību 46 874 Ls uz 1 apstiprināto projektu). Neskatoties uz to, ka visvairāk (pēc projektu skaita) tiek atbalstīti vidēji lieli projekti, piešķirtais publiskais finansējums vislielākais ir lielajiem projektiem – vidēji 84 434 Ls uz 1 apstiprināto projektu.

5. ZVRG teritorijās („Jūrkante”, „Talsu rajona partnerība” un „Liepājas rajona partnerība”), kurās ir liels iedzīvotāju skaits (attiecīgi: 14 159; 38 686 un 43 306 iedzīvotāji), ir arī visvairāk apstiprināto projektu (attiecīgi: 29; 26 un 23 projekti). Savukārt, vērtējot apstiprināto projektu skaitu uz ZVRG teritorijas 10 000 iedzīvotājiem, tad līderu pozīcijās izvirzās biedrības: „Jūrkante” ar 20 apstiprinātajiem projektiem, „Lauku partnerība „Upe 8”” ar 17 apstiprinātiem projektiem un „Partnerība Laukiem un Jūrai” ar 16 apstiprinātiem projektiem uz 10 000 iedzīvotājiem. No šīs informācijas ir redzams, ka biedrība „Jūrkante” ir līderpozīcijās arī pēc relatīvā projektu skaita, kas parāda samērā lielu aktivitāti projektu pieteikšanā.

6. Ņemot vērā iepriekš minētos datus, ir nepieciešama diskusija - kādā no iepriekš novērotajiem veidiem labāk sekmēt ZVRG teritorijas attīstību:

- īstenot lielāku skaitu salīdzinoši mazu projektu;
- mazāku skaitu salīdzinoši lielu projektu;
- vai arī kādu vidēju risinājumu.

Ja uz šo situāciju raugāties no konkurētspējas viedokļa, iespējams, labāk ir īstenot mazāku skaitu salīdzinoši lielu projektu, jo lielākiem projektiem to apjoma priekšrocību un rocības dēļ ir lielāka teorētiska iespēja sekmēt konkurētspēju. Savukārt, ja raugāties no vispārējā dzīves labklājības līmeņa nodrošināšanas viedokļa, iespējams, lielāks skaits relatīvi mazāku projektu var sekmīgāk nodrošināt dzīves kvalitātes uzlabošanu, jo projekti pateicoties to nelielajam izmēram tiek īstenoti vairākās iespējami reģionāli izklaidētākās vietās, tādējādi uzlabojot vietējo situāciju – saskaņā ar ZVRG stratēģijā noteiktajām prioritātēm.

7. No visiem 285 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” tikai 1 projekts jeb 0,35% no kopējā pieteikto projektu skaita ir vērsts ar tiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari un spēj uzlabot uzņēmējdarbības attīstību zivsaimniecības uzņēmumā. Analizējot, ekonomisko dzīvotspēju projektiem, kas vērsti uz

uzņēmējdarbības attīstību (piem., pamatlīdzekļu iegāde konkrētam uzņēmumam kādu komerciālu pakalpojumu nodrošināšanai), pašiem par sevi būtu jābūt dzīvotspējīgiem. Šo projektu kontekstā ZVRG biedrībām būtu nepieciešams pārdomāt, vai individuālu komercprojektu atbalstīšana ir tas veids, kā sekmēt uzņēmējdarbības attīstību un teritorijas attīstību.

8. Ar netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari ir vērsti 125 apstiprināti projekti jeb 43,86% no kopējā projektu skaita. Šajā projektu grupā tiek ietverti projekti, kas sekmē vides (teritorijas) labiekārtošanu, tādējādi veicinot tūrisma nozares attīstību (ūdenstilpņu renovācija un labiekārtošana, dažādu tūrisma objektu izvietošana ūdenstilpņu tuvumā, makšķerēšanas vietu izveide, zivsaimniecības muzeja ēku rekonstrukcija un labiekārtošana, dažādu laivu noma un burāšanas iemaņu apmācības u.c. pasākumi). Šie projekti vairāk koncentrējas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu ZVRG teritorijas iedzīvotājiem un interesentiem no citām teritorijām. Šie projekti, lielākoties, nav komerciāli, līdz ar to tiešu labumu no projektu rezultātiem zivsaimniecības nozare nevar saņemt – vienīgi iespēju veicināt esošo zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto palikšanu attiecīgajā ZVRG teritorijā un sekmēt jaunu uzņēmumu izveidošanos.

9. Vislielāko īpatsvaru (159 apstiprināti projekti jeb 55,79% no kopējā apstiprināto projektu skaita) veido projekti, kuriem nav tiešas saistības ar zivsaimniecības nozari - tie ir vērsti uz vietējās teritorijas vispārēju attīstību. Šajā projektu grupā ietilpst projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras sakārtošanu (pašvaldības ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība), teritorijas labiekārtošanu (bērnu spēļu laukumu un sporta laukumu izveide, dažādu parku labiekārtošana), būvniecību (sabiedrisko ēku un būvju rekonstrukcija un labiekārtošana) un ar zivsaimniecības nozari nesaistītas uzņēmējdarbības attīstīšanu (dažādu pamatlīdzekļu, piem., malkas zāģa iegāde).

10. Neskatoties uz zivsaimniecības nozari kavējošajiem faktoriem, kas tika definēti ZVRG attīstības stratēģiju SVID analizēs, tikai 44% piešķirtā publiskā finansējuma ir novirzīts šo problēmu risināšanai, atlikušie 56% - teritoriju vispārējai attīstībai. Līdz ar to būtu jāliek lielāks uzsvars uz projektu īstenošanu, kuriem būtu tieša un netieša ietekme uz zivsaimniecības nozari. Visi apstiprinātie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijās noteiktajiem prioritārajiem virzieniem un rīcībām, neskatoties uz to, ka daudziem projektiem (pēc investīciju objekta) nav saistības ar zivsaimniecības nozari.

11. Balstoties uz jūras krasta robežu, zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvaru un pašu ZVRG ieinteresētību attīstīt zivsaimniecības nozari, ir ieteikums atbalstīt šādas ZVRG: „Seši krasti”; „Gaujas Partnerība”; „Kandavas partnerība”; „Sernikon”; „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”; „Jūrkante”; „Darīsim paši”; „Partnerība Laukiem un Jūrai”; „No Salacas līdz Rūjai”; „Talsu rajona partnerība”; „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”; „Liepājas rajona partnerība”; „Stopiņu un Salaspils Partnerība”; „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”; „Vidzemes lauku partnerība „Brasla””; „Lauku partnerība „Upe 8””; „Zied zeme”; „Cēsu rajona lauku partnerība”; „Sernikon”; „Īģes lauku partnerība”.

12. Ņemot vērā jaunākos CSP datus, 2010. gadā 3 ZVRG teritorijās („Baldones Partnerība”, „Pierīgas partnerība” un „Ropažu partnerība”) netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, līdz ar to turpmāk būtu nepieciešams pārdomāt, vai šajās ZVRG teritorijās būtu nepieciešams EZF atbalsts. Arī biedrības „Īģes lauku partnerība” teritorijā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums, taču novirzītais publiskais finansējums 76,4% apmērā ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari rada pievilcīgu sociālekonomisko vidi jaunas uzņēmējdarbības attīstībai.

13. Pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” vislielākās attiecināmās izmaksas ir projektiem, kas saistīti ar ZVRG darbības nodrošināšanu (51% jeb 486 047 Ls no kopējā piešķirtā finansējuma). Daudzās

biedrībās (piemēram, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” un „No Salacas līdz Rūjai”) ir ļoti liels biedru skaits (attiecīgi – 78, 56 un 56 biedri), kas vērtējams pozitīvi. Liels skaits biedru spēj nodrošināt produktīvu ZVRG darbību un lēmumu pieņemšanu, kā arī spēj veicināt attiecīgās teritorijas attīstības veiksmīgu plānošanu. Piešķirtais publiskais finansējums ZVRG darbības nodrošināšanai neietekmē pieteikto projektu skaita daudzumu.

14. Lielo projektu skaita dēļ un daudzo ZVRG dēļ starp ZVRG teritorijām trūkst plānošanas koordinācijas, kādēļ mēdz būt līdzīgi projekti blakus esošos pagastos/novados dažādās ZVRG teritorijās. Lai novērstu šāda veida situāciju, ir nepieciešams veikt ZVRG teritoriju darba koordinācija - ZVRG vajadzētu apsvērt iespēju sadarboties, vienā teritorijā īstenojot, piemēram, brīvā laika pavadīšanas projektu, bet citā – uzņēmējdarbības atbalsta projektu, kur abu teritoriju iedzīvotāji varētu izmantot šo teritoriju projektus. Šāda veida sadarbība sekmētu ZVRG teritoriju sociālekonomisko attīstību.

15. Projektu ekonomiskā dzīvotspēja lielā mērā ir atkarīga no pašu ZVRG teritoriju (kurās projekti tiek īstenoti) ekonomiskās dzīvotspējas. Analizējot projektus, kā arī situāciju valstī daudzas no apskatītajām teritorijām nav uzskatāmas par ekonomiski dzīvotspējīgām (lielās plānošanas sadrumstalotības dēļ, demogrāfijas, lielā bezdarba, kā arī citu iemeslu dēļ), kas attiecīgi samazina iespējas īstenot ekonomiski dzīvotspējīgus projektus. Tajā pašā laikā, lai arī šo projektu īstenošanā ir iespējams veicināt uzņēmējdarbības attīstību, ļoti retās ZVRG stratēģijās uzņēmējdarbības attīstība ir noteikta kā viena no prioritātēm (no 24 biedrībām tikai 6 biedrības savās attīstības stratēģijās kā vienu no prioritātēm ir norādījušas uzņēmējdarbības attīstību). Neveicinot uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijās (piemēram, pasākumus uzņēmējdarbības dažādošanai un pilnveidošanai u.tml.), šīm teritorijām būs grūti pastāvēt nākotnē – gan ekonomiski, gan sociāli, gan apkārtējās vides saglabāšanā t.i. teritorijas ilgtspējība .

16. Dziļāka un detālāka analīze par projektiem būtu iespējams, ja tas nepieciešams, nākošajā pusgadā atvēlot lielāku laiku analīzei un veicot intervijas, analizējot attālumus no projektu ieviešanas vietām līdz novadu, reģionu centriem utt. Tas prasa papildu darbu, jo jāsagatavo kvalitatīva aptaujas anketa, atsevišķos gadījumos nepieciešama fokusgrupu organizēšana. Būtu nepieciešama VLT un ZVRG pārstāvju aktīva iesaiste.

ZVRG biedrību stratēģiju un projektu analīze

1. Biedrība „Seši krasti”

Biedrības – vietējās rīcības grupas darbības mērķi ir:

- * dzīves kvalitātes uzlabošana lauku apvidos, veicinot pakalpojumu sasniedzamības un to kvalitātes uzlabošanu lauku iedzīvotājiem;
- * pievienotās vērtības celšana vietējo mazo ražotāju saražotajai produkcijai, veicinot tirgus pieejamību un atpazīstamību;
- * jaunu tehnoloģiju piesaiste un izmantošanas veicināšana lauku apvidu piedāvātās produkcijas un pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšanai;
- * vides un lauku ainavas saglabāšanas un uzlabošanas pasākumu īstenošana, un vides kaitējuma mazināšana;
- * kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas veicināšana, veicinot kultūras infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību un kvalitatīvu izmantošanu;
- * lauku tūrisma infrastruktūras attīstības veicināšana.

VRG darbības stratēģijas galvenie risināmie uzdevumi ir sekojoši:

- * mazināt starp Latvijas reģioniem pastāvošās atšķirības visa veida pakalpojumu kvalitātē un pieejamībā;
- * dažādot atpūtas un aktīvā dzīvesveida pakalpojumu klāstu, t.sk., izmantojot vietējos kultūrvēsturiskos un dabas resursus;
- * radīt iespējas iedzīvotājiem nodarboties ar dažāda veida fiziskajām aktivitātēm, attīstot iedzīvotāju garīgo un fizisko potenciālu.

VRG mērķi un uzdevumi saistās ar cilvēku dzīves kvalitātes paaugstināšanu, kas tieši ir noteikta LAP atbalstītajos pasākumos. Šajos uzdevumos nav nekas minēts par ekonomiskās vides attīstību, t.sk., zivsaimniecību.

Uzņēmējdarbības vides attīstībā kā nozīmīgākās tiek definētas lauksaimniecība, zvejniecība, mežu apsaimniekošana un mežistrāde, tirdzniecība un pakalpojumi, tūrisms. Tomēr kā galvenās nozares tiek noteiktas lauksaimniecība, mežistrāde, tūrisms – zivsaimniecība tajā nav minēta. Arī sniedzot pārskatu par zivsaimniecību ekonomiskās situācijas raksturojumā, tiek uzskaitītas vienīgi zivsaimniecībai nozīmīgas teritorijas.

Veiktajā SVID analīzē nevienā no četriem analīzes sektoriem (stiprās puses, vājās puses, iespējas, draudi) netika minēta zivsaimniecība vai ar to saistīti procesi.

Stratēģijā ir norādīts, ka teritorija no uzņēmējdarbības viedokļa ir viena no visvājāk attīstītajām valsts teritorijā. Iedzīvotāju kvalifikācija ir nepietiekoša un arī iniciatīvas līmenis arvien pazeminās. Trūkst pat minimāla starta kapitāla. Tomēr risinājums atkal tiek tendēts uz pakalpojumu sfēru, jo tiek norādīts, ka mazais tirgus apjoms nesekmē vietējo pakalpojumu tīkla attīstību.

Runājot par VRG līdzdalību teritorijas attīstībā, uzreiz tiek noteikts, ka VRG iesaistīsies teritorijas attīstības veicināšanā ar LEADER pieeju, informējot sabiedrību, veicinot iespēju piesaistīt finansējumu ideju realizēšanai, projektu īstenošanai ar mērķi teritorijas attīstībai.

Biedrības izstrādātajā stratēģijā tiek plānotas trīs aktivitātes saskaņā ar Eiropas EZF pasākumiem „Teritoriju attīstības stratēģijas īstenošana” (12.tab.).

**Biedrības „Seši krasti” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas
Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija, kā arī aktīvā brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu dažādošana un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 313.pasākumā Tūrisma aktivitāšu veicināšana. Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
3.	Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.3.punktam	neattiecas	Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.

Var secināt, ka VRG „Seši krasti” teritorijā zivsaimniecība nav nozīmīga tautsaimniecības nozare – tas nav ne reizi noteikts stratēģijā. Tāpat arī stratēģijā netika sniegts skaidrojums, kāpēc VRG teritorija ir kopumā nozīmīga kā zivsaimniecības teritorija. Tāpat arī kā galvenais finansiālais atbalsts tiek uzskatīts ELFLA, nevis EZF. Tomēr neskatoties uz to VRG „Seši krasti” ir viena no nedaudzajām, kas rīcības plāna Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanas ietvaros noteica prioritāti „Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana”.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Ventspils novads:	2	0,190 (29.)	0,314	5182	18
Piltenes pilsēta	-	0,190 (29.)	0,314	1076	nav datu
Piltenes pagasts	-	0,190 (29.)	0,314	464	nav datu
Jūrkalnes pagasts	1	0,190 (29.)	0,314	348	nav datu
Užavas pagasts	1	0,190 (29.)	0,314	598	nav datu
Vārves pagasts	-	0,190 (29.)	0,314	1683	nav datu
Ziru pagasts	-	0,190 (29.)	0,314	502	nav datu
Zlēku pagasts	-	0,190 (29.)	0,314	511	nav datu

Ārpus ZVRG teritorijas (Ventspils pilsēta)	1	0,359 (2.)	0,372	38750	15
Kopā:	2	-	-	5182	18

ZVRG stratēģijā ir definēta prioritāte - lauku dzīves vides sakārtošana, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, uzņēmējdarbības attīstīšana un jauniešu iniciatīvas atbalstīšana teritorijā:

- 1) Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija, kā arī aktīva brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšana.
- 2) Zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu dažādošana un pakalpojumu attīstība.
- 3) Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana.

Projekta nosaukums/ teritorija	Brīvdabas estrādes izveide Užavas pagastā./Užavas pagasts, Ventspils novads.
Projekta mērķis	Uzbūvēt brīvdabas estrādi Užavas pagastā, uzlabot kultūras pasākumu kvalitāti un iesaistīt iedzīvotājus sabiedriskajā dzīvē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Ventspils novads ir pietiekami liela teritorija, lai šāds projekts varētu būt ekonomiski dzīvotspējīgs. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai, kā arī pasākumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Estrādes, inženierkomunikāciju un teritorijas labiekārtojuma jaunbūve nekustamā īpašumā „Tautas nams”, Jūrkalnes pagastā, Ventspils novadā./Ventspils, Ventspils novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, kultūras mantojuma attīstību, saglabāšanu, tādejādi sekmējot iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanos.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts tiek īstenots ārpus ZVRG teritorijas (saskaņā ar LAD datiem), bet ņemot vērā aprakstu, saprotam, ka tas tiks realizēts Jūrkalnē. Ja visa ZVRG teritorija ir projekta rezultātu izmantotāja – projekta ekonomiskā dzīvotspēja var tikt nodrošināta. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai, kā arī nozīmīgāko pasākumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Piebraucamās vietas laukuma labiekārtošana un pārvietojamās tirdzniecības vietu nojumju izgatavošana/uzstādīšana nekustamajā īpašumā „Krasti”, Jūrkalnes pagastā, Ventspils novadā./Jūrkalnes pagasts, Ventspils novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, tādejādi sekmējot iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanos.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. No

vērtējums	pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti spriest par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Bet, ja projekts ir vērsts uz tirgus laukuma labiekārtošanu, tad šāda projekta īstenošana var sekmēt uzņēmējdarbības efektīvu attīstību, attiecīgi nodrošinot projektam ekonomisko dzīvotspēju. Šo ekonomisko dzīvotspēju varētu vēl paaugstināt citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana.
-----------	--

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šajā ZVRG attīstības stratēģijā attiecībā uz EZF pasākumiem ir noteikta 1 prioritāte – lauku dzīves vides sakārtošana, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, uzņēmējdarbības attīstīšana un jauniešu iniciatīvas atbalstīšana teritorijā. Visi īstenotie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijā noteiktajai prioritātei.
2. Šī ZVRG stratēģija uz citu ZVRG stratēģiju fona izceļas ar to, ka tā nosaka tikai vienu prioritāti, kas gan ir pārāk plaša un izskatās kā no vairākām prioritātēm saplūdusi. Tā kā minētajā prioritātē ir savietotas pēc būtības vairākas prioritātes, nav skaidrs, kas šajā ZVRG teritorijā ir galvenās prioritātes. Zināmā mērā situāciju skaidro prioritātes rīcības, taču to aptvertais loks ir ļoti plašs. Apstiprinātie projekti atbilst šīs ZVRG attīstības stratēģijā noteiktajai prioritātei.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta vai zivsaimniecības nozarei pietuvināta projekta. Īstenotajiem projektiem ir netieša ietekme uz zivsaimniecības nozari. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 18 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 7% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei būtu jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Šī ir vienīgā ZVRG, kurai ir atbalstīts tik mazs projektu skaits (3 apstiprināti projekti), un kurai nav noraidīto projektu, ko varētu izskaidrot ar to, ka Rīcības programma paredz 2 kārtas 2012. gadā.

2.Biedrība „Gaujas Partnerība”

„Gaujas Partnerība” tika dibināta ar mērķi veicināt uz sabiedriskā un privātā sektora partnerattiecībām balstītu darbību savas teritorijas plānošanā, sociālekonomisko problēmu risināšanā un ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības veicināšanā, izmantojot vietējos un piesaistītos ekonomiskos resursus, un sadarbojoties ar citiem partneriem.

VRG „Gaujas Partnerība” darbības mērķi ir:

- * Veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā;
- * Izstrādāt un realizēt stratēģiju ilgtspējīgai lauku attīstībai, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
- * Attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot „Gaujas Partnerības” teritorijas attīstību;
- * Veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanos;
- * Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķu sasniegšanai;

* Pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālā un starptautiskā līmenī.

Vietējās attīstības stratēģijas mērķis ir noteikt galvenās attīstības prioritātes un paredzēt konkrētas rīcības, lai veicinātu ilgtspējīgu vietējās rīcības grupas teritorijas attīstību, kas ietver dzīves kvalitātes uzlabošanu lauku apvidos ar tādu NVO, privātā un pašvaldības sektora kopīgu projektu attīstību, kas vērsti uz pakalpojumu kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanu un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu vietējiem iedzīvotājiem.

Var secināt, ka VRG mērķi ir atbilstoši LAP uzstādījumam, vairāk vēršoties uz kopienas labklājību un cilvēkresursu attīstību. Stratēģijā noteiktie uzdevumi ir vēl mazāk uz ekonomisko un praktisko attīstību tendēti – kā, piemēram, semināru rīkošana un apmeklēšana, sniegt atbalstu projektu pieteikšanā un realizēšanā.

2009. gada augusta beigās VRG veica aptauju, kurā iedzīvotājiem bija lūgts novērtēt esošo situāciju Ādažu novadā. Aptaujas mērķis bija noskaidrot, kuras no jomām Ādažu iedzīvotājus uztrauc visvairāk un kurās no tām būtu nepieciešams veikt kādus uzlabojumus. Kā liecina aptaujā apkopotie rezultāti, Ādažu novadā iedzīvotājus visvairāk neapmierina situācija ceļu kvalitātē un ūdensapgādes, notekūdeņu sistēmas kvalitātē, kas lielā mērā atkarīgas no valsts un pašvaldības darbības un finansiālām iespējām, kā arī citās jomās: darba iespējas novadā; iespēja izmantot krīzes centru; atpūtas vietas novadā; brīvā laika pavadīšanas iespējas; iespējas iegūt jaunas zināšanas, iemaņas, tālākizglītību un pārkvalifikāciju; ciemu centru apgaismojums; veloceliņi; kājāmgājēju satiksmes drošība.

Stratēģijā ir secināts, ka, ņemot vērā Ādažu novada ģeogrāfisko un dabas vidi, teritorija ir piemērota dažādu zvejniecības nozares – piemērota gan akvakultūrai, gan zivju pārstrādei, gan tirdzniecībai – darbības veidu attīstībai. Tuvums jūrai un citām zivju resursu ieguves vietām, ģeogrāfiskās atrašanās vietas priekšrocības, kā arī labi attīstīta infrastruktūra – teritoriju šķērso nozīmīgs tranzīta ceļš VIA Baltika –, var veicināt zvejniecībā, akvakultūrā, zivju apstrādes un pārstrādes jomā strādājošo uzņēmumu darbības attīstību Ādažu novada teritorijā. Pagaidām Ādažu novadā darbojas tikai daži zvejniecības nozarē strādājoši uzņēmumi. Tomēr pozitīvi ir vērtējams, ka vairāki uzņēmumi veic vai plāno veikt saimniecisko darbību tieši šajā nozarē.

Lielākais zivju pārstrādes uzņēmums Ādažu novadā ir SIA „KH Select”, kurā strādā vairāk kā 50 darbinieki. Tomēr uzņēmums ieved visas nepieciešamās izejvielas no Dānijas (iepakojumu) un Norvēģijas (lasi), Ādažos veic vienīgi lašu iepakošanu, lai vēlāk to izvestu tirdzniecībai uz ES valstīm. Līdz ar to var secināt, ka tas nav nacionālas nozīmes uzņēmums.

Atsevišķi stratēģijā tiek izcelta Z/s „Stirniņas”, kas ir Latvijas Vēžu un zivju audzētāju asociācijas (LVZAA) biedrs un savu darbību plāno attīstīt Ādažu novada Ilķenes ciemā kā makšķerēšanas dīķsaimniecība un arī preču zivsaimniecība.

Veiktajā SVID analīzē, runājot par stiprajām pusēm un minot to, ka Ādažu novadam cauri tek upe Gauja un lielu teritorijas daļu aizņem ezeri, tas tiek pozicionēts vienīgi kā labs priekšnoteikums aktīvā tūrisma un sporta attīstībai – netiek apspriesta zivsaimniecības iespējamā attīstība. Savukārt analizējot VRG teritorijas vājās puses, tiek atzīts iepriekš minētais, ka nav īpaši attīstīta zvejniecības nozare, kaut arī Ādažu novada teritorijā tai ir iespējas. Līdz ar to kā iespēja tiek saskatīta jaunu darba vietu radīšana, palīdzot attīstīt nepieciešamo infrastruktūru jauniem un esošiem uzņēmējiem tūrisma, kultūras, sadzīves pakalpojumu, zivsaimniecības un citās jomās.

Neskatoties uz to rīcības plānā Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam ir noteikti trīs pasākumi (sk.13.tab.), no kuriem tikai viens (Atbalsts nodarbinātības, t.sk., sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām, un mikrouzņēmējdarbības veicināšanai un pakalpojumu dažādošanai) attiektos tieši uz zivsaimniecības kā ražošanas vai pārstrādes sfēras attīstību.

**Biedrības „Gaujas Partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas
Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Sporta, kultūras, izglītojošo, atpūtas un citu brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu un īstenošanas vietu attīstība, izveide un labiekārtošana, to pieejamības un informācijas nodrošināšana, t.sk., nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana, teritorijas labiekārtošana un visu iedzīvotāju grupu iesaistīšana tajās, (arī starptautiskā mērogā), dabas resursu saglabāšana, sakopšana un aizsardzība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Atbalsts nodarbinātības, t.sk., sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām, un mikrouzņēmējdarbības veicināšanai un pakalpojumu dažādošanai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Tūrisma pakalpojumu un pakalpojumu zivsaimniecībai dažādošana vai pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Kā jau tika minēts iepriekš, tad stratēģijā veiktajā SVID analizē, runājot par stiprajām pusēm, min, ka Ādažu novadam cauri tek upe Gauja un lielu teritorijas daļu aizņem ezeri, bet tas tiek pozicionēts vienīgi kā labs priekšnoteikums aktīvā tūrisma un sporta attīstībai – netiek apspriesta zivsaimniecības iespējamā attīstība. Tas parādās arī rīcības plānā EZF apgūšanā, jo tiek plānotas tādas rīcības kā brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidošana un tūrisma pakalpojumu dažādošana, kā arī nodarbinātības rādītāju uzlabošana.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Ādažu novads	4	1,741 (3.)	1,861	10032	2

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

2.prioritāte – dzīves vides uzlabošana un attīstība:

- 1) Sporta, kultūras, izglītojošo, atpūtas un citu brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu un īstenošanas vietu attīstība, izveide un labiekārtošana, to pieejamības un informācijas nodrošināšana, t.sk., nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana, teritorijas labiekārtošana un visu iedzīvotāju grupu iesaistīšana tajās, (arī starptautiskā mērogā), dabas resursu saglabāšana, sakopšana un aizsardzība.

3.prioritāte – uzņēmējdarbības un individuālās nodarbinātības attīstība:

- 1) Atbalsts nodarbinātības, t.sk., sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām, un mikrouzņēmējdarbības veicināšanai un pakalpojumu dažādošanai.
- 2) Tūrisma pakalpojumu un pakalpojumu zivsaimniecībai dažādošana vai pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Aktīva atpūta uz ūdens saudzējot Māti Dabu./Ādaži, Ādažu novads./Ādažu novads.
Projekta mērķis	Popularizēt un attīstīt veselīga brīvā laika pavadīšanu uz ūdens Ādažu novadā, cienot dabas un zivju resursus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2. prioritātes 1.darbībai. Ādažu novads ir ar 3. augstāko TAI valstī (1,741) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 67% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta piedāvāto pakalpojumu pirkspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ja visa ZVRG teritorija ir projekta rezultātu izmantotāja – projekta ekonomiskā dzīvotspēja var tikt vēl vairāk nodrošināta. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai, kā arī ūdenstilpnes iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Multifunkcionāla sporta laukuma ierīkošana Ādažu ciema centrā Ādažu Brīvās Valdorfa skolas parkā./Ādaži, Ādažu novads.
Projekta mērķis	Ādažu ciema centrā Ādažu Brīvās Valdorfa skolas parka teritorijā iekārtot multifunkcionālu sporta laukumu sporta aktivitāšu organizēšanai un āra sporta nodarbību vadīšanai visiem Ādažu novada aktīvās atpūtas cienītājiem, kā arī Ādažu Brīvās Valdorfa skolas skolēniem.

Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2. prioritātes 1.darbībai. Ādažu novads ir ar 3. augstāko TAI valstī (1,741) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 19% ir līdz darbības vecumam, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Ādažu sporta laukuma labiekārtošana./Kadaga, Ādažu novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot esošo Ādažu sporta laukumu, radot pilnvērtīgus apstākļus futbolistu treniņiem un spēlēm, kā arī nodrošināt kvalitatīvu vidi novada iedzīvotājiem brīvā laika pavadīšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2. prioritātes 1.darbībai. Ādažu novads ir ar 3. augstāko TAI valstī (1,741) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 19% ir līdz darbības vecumam. Pietam – šis projekts jāskatās kontekstā ar līdzīgu projektu („Multifunkcionāla sporta laukuma ierīkošana Ādažu ciema centrā Ādažu Brīvās Valdorfa skolas parkā”) Ādažu novadā no aktivitāšu pārklāšanās viedokļa. Projekts ir ekonomiski dzīvotspējīgs, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Mākslīgā zāliena uzklāšana un elektrības ierīkošana Ādažu Brīvās Valdorfa skolas multifunkcionālajam sporta laukumam. /Ādaži, Ādažu novads.
Projekta mērķis	Paplašināt un efektīvizēt Ādažu Brīvās Valdorfa skolas multifunkcionālā sporta laukuma izmantošanas iespējas sporta aktivitāšu organizēšanai skolēniem un visiem Ādažu novada aktīvās atpūtas cienītājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2. prioritātes 1.darbībai. Ādažu novads ir ar 3. augstāko TAI valstī (1,741) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 19% ir līdz darbības vecumam, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG ir viena no nedaudzajām ZVRG (kopā tādas ir 7), kuru attīstības stratēģija izceļas uz citu ZVRG stratēģiju fona ar to, ka tajā ir noteikta prioritāte veicināt uzņēmējdarbības attīstību.

2. No 4 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”, neviens projekts nav vērsts uz uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Ņemot vērā to, ka Ādažu novadā atrodas 2 zivsaimniecības uzņēmumi, tad šajos uzņēmumos nodarbinātajiem ir iespēja izmantot šo projektu rezultātus, tādējādi gūstot netiešu labumu.
4. ZVRG teritorijā tika īstenoti 2 ļoti līdzīgi projekti skatoties no aktivitāšu pārklāšanās viedokļa (projekts „Multifunkcionāla sporta laukuma ierīkošana Ādažu ciema centrā Ādažu Brīvās Valdorfa skolas parkā” un „Ādažu sporta laukuma labiekārtošana”). ZVRG ir rūpīgi jāizvērtē, vai 2 līdzīgu projektu īstenošana vienā un tajā pašā teritorijā spēj nodrošināt šo projektu ekonomisko dzīvotspēju.
5. Šī ir viena no ZVRG, kurai ir augsta noraidīto un apstiprināto projektu attiecība (koeficients 0,7). Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāizdara secinājums par nepieciešamību izvērst skaidrojošo kampaņu par iespējām, kuras šīs ZVRG stratēģijas teritorijas ieinteresētajām pusēm ir pieejamas, lai nodrošinātu papildus teritorijas attīstību, piesakoties projektiem.

3.Biedrība „Baldones Partnerība”

„Baldones Partnerības” darbības mērķis ir: ar savu darbību stimulēt visas partnerības teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanos, kas ietver ekonomisko un sociālo aktivitāšu pieaugumu un teritorijas apkārtējās vides uzlabošanu un esošo resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Sadarbībai starp visām VIG ir jāmazina ekonomiskās un sociālās atšķirības partnerības teritorijā iekšēji un jānodrošina Partnerības teritorijas atpazīstamība ekonomiskajā, sociālajā, kultūras un vides sfērā.

Uzdevumi mērķu sasniegšanai ir līdzīgi kā VRG iepriekš: veicināt vietējo iedzīvotāju iniciatīvas, kas vērstas uz lauku problēmu risināšanu; attīstīt kopienu kapacitāti un vietējās sadarbības tīklu Partnerības teritorijā; koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķa sasniegšanai; attīstīt sadarbību ar ārvalstu un Latvijas Republikas valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām, veicinot lauku attīstību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanos Partnerības teritorijā.

Tā kā lielāko daļu no partnerības teritorijā esošās pašvaldības sastāda tieši lauku teritorija, galvenās tautsaimniecības nozares šeit ir tradicionālā lauksaimniecība un mežsaimniecība un kokapstrāde.

Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīzē, t.sk., ekonomiskās situācijas analīzē netika sniegta zivsaimniecības analīze. Arī SVID analīzē zivsaimniecība netiek minēta. Pat runājot par to, ka nepieciešams attīstīt tūrisma piedāvājumu, mazinot sezonālātāti, netiek minēta makšķerēšana, bet gan riteņbraukšana, nūjošana, Observatorijas apmeklējumi.

Un arī VRG „Baldones Partnerība” ir noteikusi divas aktivitātes plānošanas periodam līdz 2013.gadam, ko atbalstīt ar EZF. (14.tabula)

**Biedrības „Baldones Partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas
Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Zivsaimniecības un tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Tā kā stratēģijā praktiski nebija atrodama informācija par zivsaimniecības nozari VRG teritorijā, tad ir izprotams fakts, ka divas plānotas rīcības EZF atbalsta iegūšanai ir saistītas ar LAP atbalstītajām rīcībām, kas saistās ar vides labiekārtošanu un tūrisma attīstību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Baldones novada:	4	0,674 (13.)	0,817	5478	0
Baldones pilsēta	2	0,674 (13.)	0,817	2312	-
Baldones pagasts	2	0,674 (13.)	0,817	3166	-
Kopā:	4	-	-	5478	0

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

3.prioritāte – labiekārtota un sakopta apkārtējā vide:

- 1) Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju atjaunošana un attīstība.
- 2) Zivsaimniecības un tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Citāda brīvā laika pavadīšana Baldones novada laukos./Baldone, Baldones novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot visiem pieejamu atpūtas un aktīva laika pavadīšanas vietu Baldones novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3. prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti spriest par projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ceriņu parka rekonstrukcijas 1.kārta - sēravota „Vāverīte” novietnes atjaunošana un apkārtējās teritorijas labiekārtošana./Baldone, Baldones novads.
Projekta mērķis	Veicināt maza mēroga ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un dažādot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijās, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3. prioritātes 1.darbībai. Baldones novads ir ar augstu TAI valstī (0,674) un vairāk kā 5 tūkstošiem iedzīvotājiem teritorijā, no kuriem 63% ir darbības vecumā. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ainavu dīķa „Saliņas” rekonstrukcija un labiekārtošana./Baldones pagasts, Baldones novads.
Projekta mērķis	Veicināt maza mēroga ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un dažādot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijās, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3. prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbības spējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ieskrējiena estakādes un tramplīna izveide slēpēm un sniega dēlim ar piezemēšanos ūdenstilpnē./Baldones pagasts, Baldones novads.
Projekta mērķis	Ieskrējiena estakādes un tramplīna izveide slēpēm un sniega dēlim ar piezemēšanos ūdenstilpnē. Tādā veidā sekmējot šo sporta veidu pieejamību un dot iespēju attīstīt individuālās iemaņas vasarā. Radīt jaunus brīvā laika pavadīšanas veidus Baldones un tā novada jauniešiem un pārējiem ekstrēmo sporta veidu cienītājiem. Piesaistīt Baldones novadu ekstrēmo sporta veidu piekritēju vidū.

Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3. prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tam tiek piesaistīti iedzīvotāji no citām teritorijām.
--------------------	--

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šajā ZVRG attīstības stratēģijā attiecībā uz EZF pasākumiem ir noteikta 1 prioritāte – labiekārtota un sakopta apkārtējā vide. Visi apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijā noteiktajai prioritātei.
2. No 4 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”, neviens projekts nav vērsts uz uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā.
3. Ar zivsaimniecības nozari - nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu rekonstrukciju un labiekārtošanu, kas, galvenokārt, ir vērsti uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā Baldones novadā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums.
5. Ņemot vērā to, ka Baldones novadam ir 13. augstākais TAI valstī (0,674), attīstības stratēģijā būtu noteikti jāiekļauj prioritāte, kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā. Augstais TAI un 5486 liels iedzīvotāju skaits teritorijā, no kuriem 63% ir darbības vecumā, spētu nodrošināt projektus, kas saistīti ar uzņēmējdarbības attīstību, ekonomisko dzīvotspēju.

4.Biedrība „Kandavas Partnerība”

Biedrība „Kandavas Partnerība” galvenais mērķis ir ar savu darbību stimulēt visas partnerības teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, kas ietver ekonomisko un sociālo aktivitāšu pieaugumu un teritorijas apkārtējās vides uzlabošanu un esošo resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Sadarbībai starp visām VRG ir jāmazina ekonomiskās un sociālās atšķirības partnerības teritorijā iekšēji un jānodrošina VRG teritorijas atpazīstamība ekonomiskajā, sociālajā, kultūras un vides jomā.

Lai nodrošinātu mērķi, partnerība noteica uzdevumus, kas ir saistīti ar sadarbības veicināšanu, piemēram: veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā; attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot „Kandavas Partnerības” teritorijas attīstību; veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanu.

Ņemot vērā Kandavas Partnerības teritorijas pašreizējo situāciju un esošās problēmas, kā galvenā darbības prioritāte tieši izstrādātajā stratēģijā tika noteikta „dzīves kvalitātes uzlabošana lauku apvidos”. Prioritāte ir visaptveroša, līdz ar to visi rīcības virzieni un tiem pakārtotie rīcību plāni ietver aktivitātes projektiem ekonomikas, kultūras un sociālai attīstībai un vides un resursu pilnvērtīgākai izmantošanai.

Runājot par ekonomisko situāciju VRG teritorijā, tika vienīgi atzīmēts tas, ka VRG teritorijai cauri tek Abavas upe un pārsvarā visi VRG teritorijas attīstības centri/ciemat atrodas pie upes, kā arī tas, ka VRG teritorija neatrodas tālu no piekrastes, tādēļ atsevišķos pagastos atrodas zivju pārstrādes uzņēmumi.

Stratēģijā tiek norādīts, ka „Kandavas Partnerības” teritorijas iedzīvotāji ir nodarbināti 12 dažādos zivsaimniecības uzņēmumos, kuros strādā 129 iedzīvotāji. Visvairāk

nodarbinātie ir SIA „Kuršu Zeme”, kur strādā 50 iedzīvotāji no VRG teritorijas. Ievērojams skaits nodarbināto ir arī A/S „MDC-Nord”, kur strādā 41 iedzīvotājs no „Kandavas Partnerības” teritorijas. Uzņēmumos SIA „R SOFT Ražotājs”, SIA „Zive”, SIA „DanFisch”, SIA „Bērziems”, SIA „Bērziems”, SIA „Unda”, Z/s „Dilbi”, SIA „A 3”, SIA „Zivtiņas”, SIA „Rudzikrogs” un Z/s „Ziedkalni” nodarbināto VRG teritorijas iedzīvotāju skaits ir no 1-6 iedzīvotājiem.

Veicot SVID izvērtējumu, kā viena no vājajām pusēm tika atzīta maz attīstīta zivsaimniecība. Līdz ar to arī viena no attīstības iespējām tiek noteikta zivsaimniecības attīstība, tādā veidā arī veicinot jaunu darba vietu radīšanu.

Neskatoties uz to, stratēģijas rīcības plāns nosaka nepieciešamību uzlabot infrastruktūru un brīvā laika pavadīšanas iespējas (15.tabula).

15.tabula.

Biedrības „Kandavas Partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Atbalsts teritorijas labiekārtošanas pasākumiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai Kandavas Partnerības teritorijā	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas un sporta iespēju pilnveidošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

VRG savā stratēģijā nenorādīja, ka ieplānotie pasākumi sasaucas arī ar LAP pasākumiem. Tomēr visi trīs pasākumi sasaucas ar LAP atbalstītajiem pasākumiem, kas norāda uz to, ka šie VRG plānotie pasākumi nav unikāli EZF ietvaros. Jānorāda uz to, ka VRG pati ir konstatējusi, ka teritorijā ir vāji attīstīta zivsaimniecība, kaut arī ir apzināts tās

potenciāls (jau darbojošies uzņēmumi nozarē). Tomēr plānotie rīcības pasākumi EZF atbalsta ietvaros nesaistās tieši ar zivsaimniecības kā nozares attīstību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Kandavas novads:	0	-0,134 (55.)	-0,019	1600	1
Vānes pagasts	-	-0,134 (55.)	-0,019	1011	nav datu
Zantes pagasts	-	-0,134 (55.)	-0,019	589	nav datu
Tukuma novads:	4	0,011 (45.)	0,145	4194	1
Irlavas pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	1432	nav datu
Pūres pagasts	2	0,011 (45.)	0,145	1474	nav datu
Sēmes pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	1288	nav datu
(Kandavas pilsēta, Kandavas pagasts, Matkules pagasts)	6	-0,134	-0,019	5958	
Kopā:	10	-	-	5794	2

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

3.prioritāte – labiekārtota un sakopta apkārtējā vide:

- 1) Atbalsts teritorijas labiekārtošanas pasākumiem.
- 2) Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai Kandavas Partnerības teritorijā.
- 3) Vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas un sporta iespēju pilnveidošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Informatīvo materiālu izvietošana un atpūtas vietas izveide Sēmes pagastā./Sēmes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Atbalstīt vietējai sabiedrībai nozīmīgus teritorijas labiekārtošanas pasākumus „Kandavas Partnerības” teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tam tiek piesaistīti iedzīvotāji no citām teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Kapličas uzstādīšana un teritorijas labiekārtošana pie Matkules kapiem./Matkules pagasts, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Realizējot projektu, labiekārtot teritoriju pie Matkules kapu vārtiem un uzstādīt kapliču, tā radot pievilcīgāku zivsaimniecības

	teritoriju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ir ļoti grūti novērtēt šī projekta ekonomisko dzīvotspēju, ņemot vērā, ka šādam projektam parasti ir tieši sociālā dzīvotspēja. Ekonomiskā dzīvotspēja varētu tikt vērtēta, ja tiek runāts par sakrālo tūrismu.
Projekta nosaukums/teritorija	Teritorijas labiekārtošana Kandavā pie Abavas Vecupes./Kandava, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Veicināt vides, dabas un kultūrvēsturisko resursu aizsardzību un saglabāšanu, sekmējot to pieejamību vietējiem iedzīvotājiem, lai uzlabotu ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitāti un radītu daudzveidīgas nodarbošanās iespējas, saglabātu apdzīvotību un nodrošinātu teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	„Daudzfunkcionāla laukuma izveide Matkulē”./Matkules pagasts, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Īstenojot projektu, ar krūmājiem aizaugušu futbola laukuma daļu pārveidot par daudzfunkcionālu, ar cietu segumu laukumu, dodot iespēju Matkules ciema centrā aktīvi un veselīgi, kopā ar draugiem un ģimeni pavadīt brīvo laiku un radot pievilcīgu zivsaimniecības teritoriju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/teritorija	„Sporta laukuma infrastruktūras uzlabošana Pūres pagasta ciemata centrā”./Pūres pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Sporta iespēju pilnveidošana un veselīga dzīves veida sekmēšana Pūrē un Kandavas Partnerības teritorijā, pilnveidojot sporta laukumu Pūres pagasta centrā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat

	projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	„Atpūtas vietas izveide pie Teteriņa ezera Kandavā”./Kandava, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Veikt teritorijas labiekārtošanu darbus Kandavā pie Teteriņu ezera, lai veicinātu un sekmētu radot atpūtas iespējas brīvā dabā Kandavas iedzīvotājiem, maza mēroga infrastruktūras, kā arī ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un dažādot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību un dabas resursu saglabāšanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Tā kā Kandavas novadā dzīvo 8908 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un darbaspējīgo iedzīvotāju īpatsvars šajā teritorijā sasniedz 62%, projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē vietējo iedzīvotāju palikšanu novadā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Abavas vide./Kandavas pagasts, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Veicināt tūrisma pakalpojumu dažādošanu un dabas aizsardzību Kandavas novadā, radot informācijas pieejamību un labiekārtotu vidi, tā samazinot kaitējumu valstiski nozīmīgiem dabas objektiem dabas parkā „Abavas senleja”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Plaša mērķauditorija šajā gadījumā ir pozitīvs aspekts, jo liela iespējamo klientu kopa statistiski paaugstina iespēju, ka tās individuālie elementi (potenciālie projekta klienti) kļūs par šī projekta klientiem un šādi cels tā ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbaspējīgajā vecumā) novada teritorijā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Lidosim!/Matkules pagasts, Kandavas novads.
Projekta mērķis	Mērķis - tūrisma pakalpojumu dažādošana, izveidojot Kandavas Partnerības teritorijā jaunu, unikālu Kurzemei, pakalpojumu, lai sniegtu cilvēkiem jaunas emocijas un izjūtas, palīdzētu apgūt

	jaunas zināšanas un iemaņas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. No projekta pieejamās informācijas nav iespējams spriest par piedāvātā pakalpojuma attīstību, līdz ar to projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināta.
Projekta nosaukums/teritorija	Dabas un izziņas takas izveidošana un labiekārtošana gar Viesatas upi./Irlavas pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Viesatas meandrētās (līkločainās) upes un tās stāvkrastu senlejas savdabīgā skaistuma atpazīstamības nodrošināšana un tūrisma attīstības veicināšana Kandavas partnerības teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Tukuma novads ir ar 45. augstāko TAI valstī (0,011) un vairāk kā 30 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 63% ir līdz darbības vecumam, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbaspējīgajā vecumā) novada teritorijā.
Projekta nosaukums/teritorija	Pūres baznīcas rekonstrukcija./Pūres pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt Pūres luterāņu baznīcā esošā unikālā latviešu un vācu cilmes mākslas un reliģiskā mantojuma kompleksa ilgtermiņa saglabāšanu un pieejamību tūristiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Projekts ir ekonomiski dzīvotspējīgs, ja vien tas spēj noturēt esošajā teritorijā dzīvojošos darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī papildus piesaistīt tūristus, tādējādi attīstot sakrālo tūrismu.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību labiekārtot un sakopt apkārtējo vidi, līdz ar to lielākā daļa projektu ir vērsta uz apkārtējas vides sakārtošanu, tādējādi pilnveidojot brīvā laika pavadīšanas un sporta iespējas, kas piesaista ne tikai interesentus no citām ZVRG teritorijām, bet arī tūristus. Projekti, kas ir vērsti uz jauniešu brīvā laika pavadīšanu, telpu, infrastruktūras, aprīkojumu u.tml. ir perspektīvi gadījumos, kad tie sekmē vietējā cilvēkkapitāla attīstību.
2. ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību. Attīstības stratēģijā ir noteikta 2.darbība „Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai Kandavas Partnerības teritorijā”, kas ir pārāk vispārināts formulējums un apstiprinātajos projektos, galvenokārt, izpaužas kā ar zivsaimniecību saistītu (piem., ūdenstilpņu attīrīšana un sakārtošana) un ar zivsaimniecību nesaistītu (piem., baznīcas rekonstrukcija) tūrisma objektu sakārtošana ZVRG teritorijās. Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst

arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.

3. Pēc CSP datiem 2010. gadā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 2 zivsaimniecības uzņēmumi.
4. Kandavas novadā ir novērojams TAI samazinājums (-0,019). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vājākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
5. No 10 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”, 6 projekti tiek īstenoti ārpus ZVRG teritorijas, līdz ar to LAD būtu rūpīgāk jāskata un jāvērtē pieteiktie projekti, papildus organizējot informatīvus pasākumus par EZF pasākumu finansējuma apguvi, nosacījumiem utt.
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

5. Biedrība „Sernikon”

VRG mērķi ir:

- * Veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku un zivsaimniecību teritorijas attīstībā;
- * Izstrādāt un realizēt stratēģiju ilgtermiņai lauku attīstībai, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
- * Attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot “Sernikon” teritorijas attīstību;
- * Veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanos;
- * Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Biedrības mērķu sasniegšanai;
- * Pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālā un starptautiskā līmenī.

Savukārt VRG darbības galvenie uzdevumi ir:

- * vienot dažādu sabiedrības interešu pārstāvjus biedrības teritorijā;
- * panākt koordinētu un efektīvu sabiedrības interešu grupu darbošanos;
- * noteikt prioritātes, kas būtu atbalstāmas interešu grupu mērķu sasniegšanai;
- * izstrādāt biedrības lauku teritorijas stratēģisko plānu.

Runājot, par zivsaimniecību, tiek secināts negatīvs fakts: VRG teritorijā, pateicoties teritorijas atrašanās vietai līdzās jūrai, varētu būt, bet diemžēl uz šo brīdi nav plaši attīstīti zivsaimniecības uzņēmumi, kas nodarbotos gan ar zivju zveju, gan zivju pārstrādi.

Ar zvejniecību nodarbojas vairāki nelieli uzņēmumi, kā arī individuālie komersanti, kuriem zvejošanas atļaujas izsniedz Carnikavas novada dome. Pārsvarā tie ir nēģu zvejnieki. Novada lielākais zivju pārstrādes uzņēmums „Carnikavas konservi” ir pārtraucis savu darbību, un maz ticams, ka tā tiks atjaunota. Carnikavas novada teritorijā darbojas nelieli individuālie zivju pārstrādes uzņēmumi, piemēram, SIA Krupis, SIA Gaujas krasti, u.c. Ar

zvejniecību saistītie uzņēmumi ir izvietoti un koncentrējas ap Gaujas upi – Carnikavas, Gaujas un Sigulā ciemos.

Kopumā tiek secināts: zvejniecība vēsturiski ir bijis būtisks sektors, tomēr tās ekonomiskā nozīme, tai skaitā darba vietu nodrošināšanā, nepārtraukti samazinās. Līdzīga situācija ir vērojama arī citās Latvijas piekrastes teritorijās, un tas skaidrojams gan ar kopējās nozvejas samazināšanos, gan zvejas metožu maiņu – sarūk vajadzība pēc strādājošiem šajā nozarē. To varētu skaidrot arī ar ekoloģiskām problēmām, piemēram, Baltijas jūra kļūst aizvien siltāka, tas iespaido zivju populāciju un uzvedību.

Tiek konstatētas sekojošas problēmas, kas skar zivsaimniecības nozari VRG teritorijā:

- * novecojis zvejniecības un ražošanas inventārs;
- * novecojusi infrastruktūra (tai skaitā laivu pietātnes, slikts pievadceļu stāvoklis);
- * nepieciešamas lielas investīcijas ēku rekonstrukcijā un ražošanas tehnoloģiju modernizēšanā;
- * ierobežotas produkcijas realizācijas iespējas mazajiem zvejniekiem;
- * zivsaimniecības uzņēmumu grūtā ekonomiskā situācija, kā dēļ tiek samazināts nozarē nodarbināto skaits, kā arī nav iespējas piesaistīt ārējo finansējumu, līdzfinansējuma trūkuma dēļ;
- * ciemos, kur notiek zivju zvejošana un pārstrādi nav tirdzniecības vietas, kur produkciju tirgot.

Tomēr tika saskatītas arī iespējas, kā varētu attīstīt jomu:

- * piesaistīt papildu finansējumu (ES struktūrfondu līdzekļus, valsts vai pašvaldības finansējumu u.c.) zivsaimniecības attīstībā un produkcijas pārstrādē, infrastruktūras attīstībā;
- * veidot apvienības vai kooperatīvus, izveidot zivju produkcijas tirdzniecības vietas;
- * veicināt interešu tūrisma attīstību, piemēram, izveidojot „Nēģu muzeju” vai zivju pārstrādes demonstrējumus, izbraucienus jūrā ar zvejnieku laivām;
- * sadarboties ar pašvaldībām kopīgu projektu realizācijā (tirdzniecības vietu izveide, pārstrādes uzņēmumu kanalizācijas problēmu risināšanā u.c.).

To, ka zvejniecība VRG teritorijā ir nozīmīga arī kultūras un tradīciju kontekstā, apliecina fakts, ka šajā teritorijā tiek svinēti zvejnieku svētki un nēģu svētki. Vēsturiskās zivsaimniecības tradīcijas tiek norādītas arī SVID analīzē kā stiprā puse VRG teritorijas raksturojumā. Savukārt pie vājam pusēm tiek norādīti divi faktori:

- * Nepietiekama infrastruktūra zivsaimniecības uzņēmumu kvalitatīvai darbībai (slikti piebraucamie ceļi, neesoša ūdens apgāde un kanalizācijas tīkli);
- * Nav piemērotas vietas zivju produkcijas tirdzniecībai.

Līdz ar to kā viena no galvenajām teritorijas attīstībā ir noteikta iespēja atbalstīt zivsaimniecības nozari kā vēsturisku un saimniecisku vērtību Carnikavas, Gaujas un Sigulā ciemos.

**Publisko un privāto partnerattiecību biedrības „Sernikon” stratēģijas rīcības plāns
stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta
ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai biedrības „Sernikon” teritorijā	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 312.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Kaut arī stratēģijā tika konstatēts, ka VRG teritorijā trūkst uzņēmējdarbības zivsaimniecības nozarē, tomēr 24.tabulā atspoguļotajos pasākumos EZF atbalsta ieviešanai ir redzams, ka, tāpat kā citās ZVRG, arī publisko un privāto partnerattiecību biedrība „Sernikon” liek uzsvaru uz vides labiekārtošanu un zivsaimniecības uzņēmumu tūrisma potenciāla attīstību – nav plānotas aktivitātes saistītas ar zivsaimniecības kā nozares attīstību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Carnikavas novads	3	1,186 (9.)	1,332	6712	3

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte - uzlabot dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, sekmēt iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību un atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, iesaistoties sabiedriskajās aktivitātēs:

- 1) Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.
- 2) Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai biedrības „Sernikon” teritorijā.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Pārvietojamas laivu pietātnes izvietošana un boju uzstādīšana upju transporta ceļa iezīmēšanai Gaujā./Carnikava, Carnikavas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt tūrisma pakalpojumu dažādošanu ūdens tūrisma ietvaros. Veicināt plašāku pieejamību ūdens tūrismam, tādējādi sakopjot, uzlabojot Gaujas piekrasti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Carnikavas novadpētniecības muzeja izveides pirmā kārtā./Carnikava, Carnikavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir uzprojektēt Carnikavas novada novadpētniecības muzeja pirmās kārtas darbus, labiekārtojot muzeja izveidošanai nepieciešamo teritoriju, kā arī veicot sagatavošanas darbus muzeja ēkas būvniecībai un iekārtošanai- pamatu sagatavošana, komunikāciju nodrošināšana un eksponātu vākšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbaspējīgajā vecumā) novada teritorijā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Plosta un laivu izvide maršrutam pa Gaujas upi Carnikavas novadā ar pieturu Ādažu novada teritorijā./Carnikava, Carnikavas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt tūrisma pakalpojumu dažādošanu ūdens tūrisma ietvaros. Veicināt plašāku pieejamību ūdens tūrismam, tādējādi sakopjot, uzlabojot Gaujas piekrasti. Nodrošināt papildus iespēju Carnikavas novada iedzīvotājiem nokļūt līdz Rīgas jūras līča pludmalei un sabiedriskiem objektiem Ādažu novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Carnikavas novads ir ar 9. augstāko TAI valstī (1,186) un vairāk kā 6 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 63% ir darbaspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirkjspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstina, ja nepieciešamību pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma

	ceļvežos un tūrisma maršrutos, tādējādi piesaistot tūristus un interesentus no citām ZVRG teritorijām.
--	--

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību uzlabot dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, sekmēt iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību un atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, iesaistoties sabiedriskajās aktivitātēs. Līdz ar to visi projekti ir vērsti uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu, kas piesaistītu ne tikai interesentus no citām ZVRG teritorijām, bet arī tūristus. Projekti, kas ir vērsti uz jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu un tūristu piesaisti, ir perspektīvi gadījumos, kad tie sekmē vietējā cilvēkkapitāla attīstību.
2. ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību. Ņemot vērā to, ka Carnikavas novadam ir 9. augstākais TAI valstī (1,186), attīstības stratēģijā būtu noteikti jāiekļauj prioritāte, kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā. Augstais TAI un 6723 lielais iedzīvotāju skaits teritorijā, no kuriem 63% ir darbaspējas vecumā, spētu nodrošināt projektu, kas saistīti ar uzņēmējdarbības attīstību, ekonomisko dzīvotspēju. Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
3. Visi apstiprinātie projekti ir vērsti uz tūrisma nozares attīstību, bet tikai daži no tiem ir netieši saistīti ar zivsaimniecības nozari (piem., laivu piestātņu izvietojumu un boju uzstādīšana, plostu un laivu izveide tūrisma maršrutam). Ņemot vērā to, ka Carnikavas novadā pēc CSP datiem uz 2010. gadu tika reģistrēti 3 zivsaimniecības uzņēmumi, īstenoto projektu rezultāti, kas ir netieši saistīti ar zivsaimniecības nozari, paver iespējas zivsaimniecības uzņēmumiem, projektu īstenošanas vietas izmantot kā savas produkcijas noieta tirgu, zinot, ka šajās vietās būs piesaistīti tūristi un interesenti no citām ZVRG teritorijām.
4. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.
5. Šajā ZVRG teritorijā nav noraidīto projektu. Tas liecina par vai nu ļoti labu projektu sagatavošanas kvalitāti, vai arī par pielaidīgu vērtēšanas procesu.

6. Biedrība „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”

VRG „Rīgas reģiona Lauku attīstības biedrības” (RRLAB) teritorija atrodas Rīgas rajona ZA daļā, Daugavas labajā krastā un aptver Siguldas, Mālpils, Inčukalna, Sējas, Saulkrastu novadus un Krimuldas novada Krimuldas pagastu.

VRG mērķis ir uz sabiedriskā un privātā sektora partnerattiecībām balstīta darbība savas teritorijas plānošanā, sociālekonomisko problēmu risināšanā un ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības veicināšanā, izmantojot vietējos un piesaistītos ekonomiskos resursus un sadarbojoties ar citām partnerībām.

Tās darbības galvenie uzdevumi ir saistīti ar teritorijas attīstības jautājumu risināšanu un saliedētas kopienas veidošanu – piemēram: veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā; sekmēt sabiedrības iniciatīvu – interešu grupu dibināšanos un attīstību; meklēt jaunus risinājumus un pieejas esošo teritorijas problēmu risinājumiem un

attīstības iespējām; veidot interešu pārstāvniecību dažādos līmeņos un institūcijās; attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem u.c. institūcijām vietējā, valsts un starptautiskā līmenī.

RRLAB attīstības stratēģija ir izstrādāta balstoties uz vietējo iedzīvotāju vajadzībām un veikto esošās situācijas analīzi. Tās mērķis – ilgtspējīga attīstība VRG teritorijā, kas ietver dzīves kvalitātes uzlabošanu lauku apvidos ar tādu NVO, privātā, valsts un pašvaldību sektoru kopīgu projektu attīstību, kas vērsti uz pakalpojumu kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanu un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu vietējiem iedzīvotājiem.

VRG teritorijā 4,7% aizņem ūdeņi. Tā ir Gauja ar savām pietekām, Daugavas baseina pietekas, Rīgas jūras līča piekrastes upītes un ezeri, no kuriem lielākie ir Pabažu, Jērkules, Jūdažu, Matīņu ezeri, Mālpils ūdenskrātuve. Tomēr ir vērojama ezeru aizaugšana piesārņojuma dēļ.

Zīmīgs ir fakts, ka VRG teritorijā esošajā Zvejniekiemā atrodas Skultes osta. Tās teritorijas kopplatība ir 62,7 ha, tajā skaitā zeme 59,2 ha un 3,5 ha liela ostas akvatorija ar iekšējiem un ārējiem reidiem un kuģu ceļiem ostas pieejā, kas iekārtoti kuģu apkalpošanai, kravas transporta, zvejniecības un zivju apstrādes, kā arī citas saimnieciskās darbības veikšanai.

Zivju pārstrāde un zivju konservu ražošana Saulkrastu apkārtnē praktiski ir iznīkususi, un ir bankrotējuši divi lieli zivju pārstrādes un konservēšanas uzņēmumi – SIA „Silar International” un A/S „Zvejnieks” Saulkrastu lauku teritorijā Zvejniekiemā. Zvejniecības nozares sašaurināšanās cēloņi ir zivju nozvejas daudzuma samazinājums ES noteikto kvotu un zvejas flotes nolietojuma dēļ.

Sakarā ar zvejniecības panīkumu Saulkrastos, pēc provizoriskiem datiem spriežot, aptuveni 2/3 nodarbināto strādā ārpus Saulkrastiem. Pēdējos trīs gados ir attīstījušās dīķu teritorijas – Mālpils teritorijā tie ir 11 dīķi – 163,2 ha, no kuriem lielākais ir Žiburtu zivju dīķis (49,7 ha). Daļā no dīķiem attīstās zivkopība, daļa tiek plānota rekreācijas vajadzībām. Savukārt daļa īpašnieku vēl meklē dīķu apsaimniekošanas modeli. Tomēr ir novērojams nepietiekams informētības un zināšanu līmenis dīķsaimniecību apsaimniekošanā, trūkst dīķsaimniecības intereses pārstāvošas organizācijas VRG teritorijā.

Reģionā arī attīstās zivsaimniecība un rekreācijas objekti ūdens tuvumā. Saulkrastu teritorija robežojas ar Baltijas jūras līci un ir aktīva rekreācijas vieta. Visa jūras piekrastes zona VRG teritorijā atrodas Piejūras dabas parka teritorijā.

Mālpilī darbojas makšķerēšanu biedrība „Mālpils – zivīm”, kas ir atjaunojusi zivju resursus Mālpils centra ūdenskrātuvē, un tā vēl plāno izveidot tur laivu piestātni, uzlabot peldvietu un izveidot makšķerēšanas vietas, uzsākt zivju audzēšanu vēl vairākos dīķos un Sudas upē un Mergupē. Plānots izveidot publiskās peldvietas Allažmuižā, ir izveidota peldvieta Sējas pagastā, Siguldā un Siguldas pagastā. Savukārt vēl nepieciešams sakārtot vietējo peldvietu Vangažos.

Pastāv arī kāda izteikta problēma: turpinās tendence apbūvēt ūdeņu piekrastes līdz ūdens līnijai, tādā veidā ierobežojot publisku pieejamību ūdeņiem un apgrūtinot brīvas pārvietošanās iespējas gar ūdens malām.

SVID analīzē kā stiprā puse VRG teritorijas attīstībā tiek minēts tas, ka teritorijā atrodas daudz dažādu dabisko un mākslīgo ūdenskrātuvju. Cita informācija, kas attiektos uz zivsaimniecību, nav SVID analīzē uzrādīta.

VRG teritorijā darbojas biedrība „Mālpils zivīm”, kas ir pieņēmusi apsaimniekošanā pašvaldībai piederošās ūdenskrātuves un regulāri 2–3 reizes gadā rīko talkas krastu sakopšanā. Vairāki biedri ir apmācīti un darbojas kā sabiedriskie vides inspektori Mālpils pagasta teritorijā. Pašvaldība ir pilnvarojusi šos cilvēkus savā teritorijā veikt jebkuras

darbības, kas saistītas ar vides aizsardzību, t.sk. sastādīt vietu apskates protokolus, izņemšanas aktus, administratīvo pārkāpumu protokolus. Vēl daļa no šiem aktīvistiem ir turpinājuši tālāko apmācību jau Valsts vides pārvaldes rīkotajosursos un ir nokārtojuši eksāmenus vides inspektoratu apliecību iegūšanai ar tiesībām rīkoties jau valsts teritorijā.

Tā kā par zivsaimniecību stratēģijā ir uzrādīta vispārīga informācija un VRG teritorijā nenotiek nozīmīga ražošana, tad ir skaidrs, kāpēc Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam plānojumā ir noteikti tikai divi pasākumi (17.tabula).

17. tabula.

Biedrības „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
2.	Vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija, tai skaitā pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem un teritorijas labiekārtošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.

Var secināt, ka VRG „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, kaut arī atrodas zivsaimniecībai izdevīgā ģeogrāfiskā pozīcijā (pie Rīgas jūras līča, ir vairākas upes un ezeri), neplāno attīstīt tradicionālo zivsaimniecības nozari – tā attīstību saskata tikai saistībā ar tūrisma.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Siguldas novada:	0	0,608 (17.)	0,753	16758	1
Allažu pagasts	-	0,608 (17.)	0,753	1838	nav datu
Inčukalna novada:	1	0,664 (14.)	0,786	7947	0
Vangažu pilsēta	-	0,664 (14.)	0,786	3574	0
Inčukalna pagasts	1	0,664 (14.)	0,786	4361	0

Krimuldas novads:	1	0,582 (18.)	0,704	3874	0
Krimuldas pagasts	1	0,582 (18.)	0,704	3874	0
Saulkrastu novads:	3	0,273 (26.)	0,462	5855	7
Saulkrastu pilsēta	2	0,273 (26.)	0,462	3092	nav datu
Saulkrastu pagasts	1	0,273 (26.)	0,462	2763	nav datu
Sējas novads	0	0,273 (12.)	1,017	2293	0
Mālpils novads	1	0,434 (21.)	0,563	3626	0
(Mores pagasts, Siguldas pilsēta, Siguldas pagasts)	3	-	-	14891	nav datu
Kopā:	9	-	-	40353	8

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

1.prioritāte – dzīves vides kvalitātes uzlabošana un attīstība:

- 1) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.
- 2) Vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija, tai skaitā pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem un teritorijas labiekārtošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/teritorija	Informatīvas un izglītojošas ekspozīcijas izveide: „Gaujas upes zivju daudzveidība”./Sigulda, Siguldas novads.
Projekta mērķis	Iepazīstināt un izglītēt Gaujas Nacionālā parka iedzīvotājus un apmeklētājus par Gaujas zivju daudzveidību, izmantojot metodi, lai gūtu vislabākos priekšstatus par Gaujā mītošo zivju reālo izskatu un izmēru.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Neskatoties uz to, ka projektu paredzēts īstenot Siguldā, ieguvumus no projekta īstenošanas būs iespēja saņemt arī šai ZVRG teritorijai. Siguldas novads ir ar 17. augstāko TAI valstī (0,608) un vairāk kā 16 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 64% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirkspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/teritorija	Tūrisma un aktīvā atpūtas parka izveide Mālpils novadā./Mālpils, Mālpils novads.
Projekta mērķis	Izveidot sporta, tūrisma un aktīvās atpūtas infrastruktūru Mālpils novada tūrisma pakalpojumu dažādošanai, veidojot atbilstošu draudzīgu un drošu vidi tūrismam, kā arī novada bērniem un

	jauniešiem, radot iespēju pilnvērtīgi pavadīt laiku un piedāvājot apgūt dažādus sporta veidus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus un tūristus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Sērfošanas aktivizēšana Saulkrastos./Saulkrasti, Saulkrastu novads.
Projekta mērķis	Saulkrastu iedzīvotājiem un viesiem nodrošināt sērfošanas aktivitāšu iespējas, popularizēt un attīstīt sērfošanu Saulkrastos, kā arī nodrošināt jaunu pakalpojumu - vēja dēļu ar aprīkojumu nomu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.
Projekta nosaukums/teritorija	Ekotūrisma pakalpojuma izveide Saulkrastos./Saulkrasti, Saulkrastu novads.
Projekta mērķis	Izveidot mūsdienīgu, videi draudzīgu tūrisma pakalpojumu Saulkrastos, tādējādi popularizējot ekotūrismu un sekmējot tūrisma attīstību novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Ūdens tūrisma attīstība Inčukalnā./Inčukalna pagasts, Inčukalns.
Projekta mērķis	Attīstīt zivsaimniecību un ūdens tūrismu Inčukalna novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu izveide un attīstība Saulkrastu lauku teritorijā./Saulkrastu pagasts, Saulkrastu novads.
Projekta mērķis	Uzlabot, pilnveidot Saulkrastu lauku teritorijas, mājas Bušas lauku teritorijas esošo infrastruktūru un piedāvājumu tūristiem. Piedāvāt nakšņošanas iespējas sākot ar pamatiedzīvotāju un starppilsētu

	iedzīvotājiem, beidzot ar ārvalstu tūristiem. Sniegt iespēju esošajiem un pilsētas caurbraucošajiem cilvēkiem atpūties aktīvās atpūtas parkā, piedāvāt kvalitatīvu nakšņošanas iespēju, kā arī visu Saulkrastu pilsētas piedāvāto pakalpojumu klāstu speciālā informācijas stendā. Sadarboties ar Saulkrastu domi publisko pasākuma organizēšanu un tūristu piesaisti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Inčukalna pagastā dzīvo 7947 ZVRG teritorijas iedzīvotāju ar 14.augstāko TAI valstī (0,664), kas nerada jautājumus par pirktspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/teritorija	Informatīva centra būvniecība./Krimuldas pagasts, Krimuldas novads.
Projekta mērķis	Organizēta tūrisma plūsma, sezonālā sabalansēšana, jauniešu un lauku iedzīvotāju nodarbinātības veicināšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Krimuldas novads ar 5335 iedzīvotājiem un pietiekami augstu TAI (0,582 – 18.vieta) var nodrošināt šī projekta ekonomisko dzīvotspēju. Vēl jo vairāk – ja visa ZVRG teritorija ir projekta rezultātu izmantotāja – projekta ekonomiskā dzīvotspēja var tikt vēl vairāk nodrošināta. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu iedzīvotāju izteiktā nepieciešamība pēc šādiem pakalpojumiem. Projekts var tikt uzskatīts par ekonomiski dzīvotspējīgu, jo tam ir potenciāls veicināt nodarbinātību teritorijā, šādi, savukārt, sekmējot pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju un konkurētspēju, kas ir pozitīvi. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/teritorija	Zivju dīķa atjaunošana, labiekārtošana un pieejamības nodrošināšana Mores muzeja teritorijā./Mores pagasts, Siguldas novads.
Projekta mērķis	Popularizēt sabiedrībā zivsaimniecības iespējas Mores pagastā, saglabājot un uzskatāmi demonstrējot muzeja brīvdabas ekspozīcijā pagātnes pieredzi dīķsaimniecībā. Muzeja teritorijā atjaunot seno avotu zivju dīķi un labiekārtot apkārtni, lai tas būtu pieejams visiem apmeklētājiem un vietējiem iedzīvotājiem. Projekts radīs iespējas dažādot tūrisma piedāvājumu muzeja apmeklētājiem, rosinās vietējos iedzīvotājus pievērsties daudzpusīgām nodarbēm laukos, tai skaitā tradicionālai dīķsaimniecībai Mores pagastā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Ieguvumus no projekta īstenošanas būs iespēja saņemt visai ZVRG teritorijai. Siguldas novads ir ar 17. augstāko TAI valstī (0,608) un vairāk kā 16 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 64% ir darbības vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirktspēju

	un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Lai paaugstinātu šī projekta ekonomisko dzīvotspēju, nepieciešams piesaistīt interesentus/tūristus no citām teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Sevis izzināšanas un harmonizēšanas parka izveide./Siguldas pagasts, Siguldas novads.
Projekta mērķis	Izveidot sevis izzināšanas un harmonizēšanas parku 1. kārtu apmeklētāju relaksācijai un garīgai apmācībai Siguldas novada Siguldas pagastā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Neskatoties uz to, ka projektu paredzēts īstenot Siguldā, ieguvumus no projekta īstenošanas būs iespēja saņemt visai ZVRG teritorijai. Siguldas novads ir ar 17. augstāko TAI valstī (0,608) un vairāk kā 16 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 64% ir darbības vecumā - šis projekts ir uzskatāms par nepieciešamu un ekonomiski dzīvotspējīgu, pieņemot, ka aptaujās, kas tika veiktas, izstrādājot ZVRG stratēģiju, tieši parka izveide bija minēta kā būtisks pasākums, jo tādā gadījumā pēc projekta rezultātiem būs pieprasījums.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šajā ZVRG attīstības stratēģijā attiecībā uz EZF pasākumiem ir noteikta 1 prioritāte – dzīves vides kvalitātes uzlabošana un attīstība. Visi apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijā noteiktajai prioritātei.
2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, lai arī pašā ZVRG stratēģijā ir izvirzītas problēmas, kuras varētu risināt jaunas uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi. Attiecīgi arī tikai atsevišķos projektos ir novērojamas minimālas indikācijas par uzņēmējdarbības attīstību (piemēram, Saulkrastu iedzīvotājiem un viesiem nodrošinot sērfošanas aktivitāšu iespējas, popularizēt un attīstīt sērfošanu Saulkrastos, kā arī nodrošināt jaunu pakalpojumu - vēja dēļu ar aprīkojumu nomu). Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar sērfošanas un ūdenstūrisma attīstību, kas, galvenokārt, ir vērsti uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 8 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 3% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbības vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams –

nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

7. Biedrība „Jūrkante”

VRG „Jūrkante” ietver Ainažus, Salacgrīvu, Skulti, Liepupi, Viļķeni, Pāli.

VRG izveidotās biedrības „Jūrkante” statūtos ir izstrādāti un biedru kopsapulcē apstiprināti sekojoši darbības attīstības mērķi:

- * veicināt Ainažu, Salacgrīvas, Liepupes, Pāles, Viļķenes un Skultes pašvaldību teritoriju ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību;
- * sekmēt pilsoniskās sabiedrības veidošanos Ainažu, Salacgrīvas, Liepupes, Pāles, Viļķenes un Skultes pašvaldību teritorijās, ietverot formālu un neformālu vietējo attīstības grupu rašanos un attīstību, kā arī aktīvu sadarbību.

VRG arī izvirzīja uzdevumus, kas ir saistīti vienīgi ar pašas VRG darbības procesu, piemēram, ievērot Biedrības statūtus un ar savu darbību neveicināt Biedrības reputācijas graušanu sabiedrībā.

Stratēģijas mērķis ir veicināt biedrības „Jūrkante” lauku teritoriju attīstību, pretendējot uz Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam (LAP) 413. pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” (ELFLA) un rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā (2007.-2013.gadam) 4. prioritārā virziena Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīgas attīstības virziena pasākumā „Eiropas Zivsaimniecības fonds” (EFZ).

Ar ūdens resursiem saistīti procesi šajā ZVRG ir attīstījušies jau vēsturiski. Biedrības teritorija stiepjas gar Rīgas jūras līci, 54 km garumā no Ainažiem, līdz Saulkrastiem. Ainažos tika atvērta pirmā jūrskola (tajā tagad atrodas Jūrskolas muzejs). Salacgrīvas vidusskola ilgus gadus nodrošināja iespēju apgūt kuģa stūrmaņa profesiju. Gar piekrasti padomju laikos bijuši zvejnieku kolhozi „Brīvais Vilnis”, „Enkurs” un Skultes osta „Zvejnieks”. Šodien darbību joprojām turpina A/S „Brīvais vilnis”.

Piekrastes teritorijā atrodas daudzas lielākas un mazākas zvejnieku/zemnieku saimniecības un sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kas nodarbojas ar piekrastes zveju, kā arī vairāki lielāki uzņēmumi, kas zivis iepērk, uzglabā un pārstrādā (piemēram – SIA „Baņķis”, SIA „Baltijas zivis”). Lielākais zivju apstrādes-pārstrādes uzņēmums ir A/S „Brīvais vilnis”, kas kopumā nodrošina darbu ap 600 strādājošo. Pašreizējo uzņēmuma krīzi asi izjūt visā piekrastes teritorijā.

VRG teritorijā arī darbojas viens makšķernieku NVO – makšķernieku klubs „Salackrasti”. Klubā apvienojušies gan makšķernieki, gan zvejnieki, kuriem ir svarīgi ne tikai ķert zivis, bet rīkoties tā, lai zivju resursi Salacā un tās pietecēs palielinātos. Makšķernieki regulāri rīko upju sakopšanas talkas, organizē sacensības lieliem un maziem makšķerniekiem, piedalās pašvaldības pasākumos un ir nodibinājuši jauno makšķernieku skolu.

Vēl viena NVO ir asociācija „Svētupe”, kuras galvenie mērķi ir apsaimniekot Svētuپی atbilstoši ES ūdensstruktūru direktīvai, veicināt tūrisma attīstību un ilgtspējīgu tautsaimniecisko darbību Svētuپی sateces baseinā, pavairot vērtīgo zivju populāciju, organizēt pērlgliemenes populācijas izpēti un atjaunošanu, kā arī izpētīt bebru populāciju un darboties to skaita regulēšanā.

Skultes pagasts atrodas pie jūras un tam ir vēsturiskas tradīcijas zivju pārstrādē. Līdz ar to vairāki uzņēmumi pagastā nodarbojas ar zivju pārstrādi un tirgo savu produkciju ne tikai Latvijā, bet arī eksportē – piemēram, SIA „Baltijas zivis 97”, SIA „Dunte Plus”.

Stratēģijā atspoguļotajā SVID analizē kā ekonomiskās attīstības stiprās puses tiek minēts fakts, ka ir saglabājusies ražošana (zivju pārstrāde), kā arī tiek izceltas senas zvejniecības tradīcijas un to pārmantošana, vēl papildus – labs zvejnieku parks. Dabas resursu attīstībā min upi Salacu, kura ir iespējama nēģu zveja, licencētā makšķerēšana. Turpmāk plānots attīstīt licenzēto makšķerēšanu arī Svētupē u.c. mazajās upēs. Runājot par iespējām, SVID analizē netiek uzrādītas iespējamās darbības zivsaimniecības jomā. Tomēr tiek identificēti iespējamie ekonomiskās attīstības draudi. Pirmkārt, var paredzēt, ka pieprasījuma samazinājuma un ražošanas izmaksu dēļ samazināsies arī ražošana, t.sk., zivju pārstrāde. Kaut arī šajā teritorijā kopiena var lepoties ar zvejniecības tradīcijām, tomēr tiek identificēts drauds, ka būs nespēja nodot kultūrvēsturiskās tradīcijas, t.sk., zvejniecības tradīcijas, jaunām paaudzēm.

Stratēģijā tiek norādīts uz to, ka tautsaimniecības attīstību biedrības teritorijā pozitīvi ietekmēja iespēja piesaistīt ES finansējumu, kā rezultātā tika izveidota SIA „Baņķis” zivju saimniecība, izbūvēta Kuivižu ostas piestātne, īstenoti vairāki lauksaimniecības projekti, kā arī atbilstoši ES standarta prasībām modernizētas fermas.

Bet kopumā uz plānošanas periodu līdz 2013.gadam ir ieplānots piesaistīt EZF fondu trīs aktivitāšu realizācijai (skat. 18.tabulu).

18. tabula.

Biedrības „Jūrkante” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Teritorijas dzīves vides kvalitātes uzlabošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās maza mēroga infrastruktūras attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Uzņēmējdarbības attīstība un dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Paredzamie pasākumi ir pēc savas būtības atšķirīgi, kas tomēr nav specifiski vienīgi EZF. Kaut stratēģijā tika izteiktas bažas par vēsturiskā mantojuma pakāpenisku zaudēšanas iespēju, tomēr stratēģijā nav norādīts, kā šo draudu varētu novērst.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Salacgrīvas novads:	22	0,147 (33.)	0,277	8323	15
Ainažu pilsēta	5	0,147 (33.)	0,277	862	nav datu
Ainažu pagasts	2	0,147 (33.)	0,277	489	nav datu
Salacgrīvas pilsēta	6	0,147 (33.)	0,277	2930	nav datu
Salacgrīvas pagasts	3	0,147 (33.)	0,277	2086	nav datu
Liepupes pagasts	6	0,147 (33.)	0,277	1956	nav datu
Limbažu novads:	5	-0,220 (63.)	-0,096	4045	2
Skultes pagasts	2	-0,220 (63.)	-0,096	2051	nav datu
Pāles pagasts	-	-0,220 (63.)	-0,096	741	nav datu
Viļķenes pagasts	3	-0,220 (63.)	-0,096	1253	nav datu
Kopā:	27	-	-	12368	17

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte: lauku ekonomikas dažādošana – pakalpojumu veicināšana un jaunu darba vietu radīšana, kā arī dzīves kvalitātes attīstība ZVRG teritorijā:

- 1) Teritorijas dzīves vides kvalitātes uzlabošana.
- 2) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras attīstība.
- 3) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistīto pakalpojumu attīstība.
- 4) Uzņēmējdarbības attīstība un dažādošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Sporta laukumu izbūve un rekonstrukcija Krasta ielā 40B, Salacgrīvā./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot konkrētās teritorijas dzīves vides kvalitāti, rodot iespēju izmantot šo sakārtoto vidi plašam iedzīvotāju lokam, tādējādi popularizēt veselīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Salacgrīvas pilsēta ir ar 33. augstāko TAI valstī (1,147). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot

	projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Sports ikvienam - ikvienā gadalaikā./Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt iespēju ikvienam Liepupes pagasta iedzīvotājam lietderīgi un veselīgi pavadīt savu brīvo laiku - sportojot - ikvienā gadalaikā, tādējādi popularizējot sportu kā veselīgu, ģimeni vienojošu dzīvesveidu un brīvā laika pavadīšanas iespējas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Informācija - mūsu iespējas./Ainaži, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Šodien liela nozīme ir precīzai un vispusīgai informācijai, kura tiek saņemta vajadzīgā vietā un laikā. Biedrības „Ainaži” projekta mērķis ir papildināt esošos informācijas standus ar jaunu informāciju un uzstādīt jaunus informācijas/reklāmas standus, tā dodot iespēju gan Salacgrīvas novada iedzīvotājiem, gan tūristiem iegūt nepieciešamo informāciju par atrašanās vietu, par apskates objektiem, par pakalpojumiem, kādus tūrists var saņemt Ainažos un tā apkaimē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pāduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Rūstužiem - jaunu dzīves kvalitāti!/Viļķenes pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Viļķenes pagasta apdzīvotās vietas Rūstuži infrastruktūras sakārtošana un attīstība, jauna ar tūrismu saistīta pakalpojuma radīšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un projekta mērķauditoriju, kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināša.
Projekta nosaukums/ teritorija	Zivsaimniecības pakalpojumu attīstība Salacā./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	„Zaļā Salacgrīva” mērķis ir ieviest profesionālas makšķerēšanas iespējas Salacā, nodrošinot laivu, makšķeru nomu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Tā kā Limbažu novadā dzīvo vairāk kā 17 tūkstoši ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kuri, ne visi ir mērķauditorija šajā projektā. Pietam, Limbažu novads ir ar

	vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,220 – 63.vieta). Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus/interesentus no citām teritorijām. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mācību un atpūtas takas „Spīles” izveide./Viļķenes pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Viļķenes pagasta infrastruktūras sakārtošana un attīstība, jauna ar tūrismu saistīta pakalpojuma radīšana un jaunas tūrisma vietas radīšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Limbažu novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,220 – 63.vieta) un vairāk kā 17 tūkstošiem iedzīvotāju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami un projekts palīdz noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus novada teritorijā. Plaša mērķauditorija šajā gadījumā ir pozitīvs aspekts, jo liela iespējamo klientu kopa statistiski paaugstina projekta ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste (objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos).
Projekta nosaukums/ teritorija	Ceļojam, baudām, atpūšamies./Ainaži, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma pakalpojumu klāstu, saistītu ar seno zivju sagatavošanas tradīciju saglabāšanu un radīt iespēju tūristiem piedalīties zivju kūpināšanas procesā, baudīt zivju produktus (kūpinājumus, zivju zupu u.c.) uz vietas. Rast iespēju tūristiem saņemt jaunāko informāciju par novadā pieejamajām zivju ķeršanas, apstrādes un citām ar tūrismu saistītām vietām.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju/tūristu iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus. Tūristu piesaisti sekmētu objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Informēts makšķernieks./Ainažu pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot informāciju par makšķerēšanu „Salacā” un uzturēšanos dabas parkā „Salacas ieleja”, iegūstam precīzāk informētu un disciplinētāku makšķernieku, tūristu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem

	rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/teritorija	Pamatlīdzekļu iegāde zvejas laivu stacijas izveidei./Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Zvejas laivu stacijas izveide ar mērķi piesaistīt tūristus un iedzīvotājus Tūjas ciema biedrības „Tūjaskrasts” aktivitātēs, kas saistītas ar zvejniecību, un zvejnieku saimniecību darbības atbalstīšanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un veidu kā tieši tiks atbalstītas zvejnieku saimniecības, kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināta. Tā kā šis ir faktiski komerciāls projekts – bez sīkākas analīzes par pakalpojuma noieta tirgu un šī projekta ekonomisko dzīvotspēju nav iespējams spriest.
Projekta nosaukums/teritorija	„Paši audzējam - paši tirgojam”./Ainaži, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Ekonomiskā stāvokļa uzlabošana ir nozīmīga ne tikai globālā un valstiskā mērogā, bet arī reģionu un novadu mērogā. Biedrības „Ainaži” projekta mērķis ir, uzstādot tirgus nojumi, veicināt ekonomisko aktivitāti pilsētā un novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Projekta īstenošana var sekmēt uzņēmējdarbības attīstību, attiecīgi nodrošinot projektam ekonomisko dzīvotspēju. Šo ekonomisko dzīvotspēju varētu vēl paaugstināt, piemēram, tūristu piesaiste šim tirgum, ņemot vērā, ka pašā Salacgrīvas novadā dzīvo 8350 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kā arī tai ir 33. TAI valstī (0,147).
Projekta nosaukums/teritorija	Malkas zāģis ir arī skaldītājs./Ainažu pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot malkas sagatavošanas procesu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 4.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Ielas „Briežu gatve” rekonstrukcija, gājēju celiņa un ielu apgaismojuma izbūve Viļķenes pagastā./Viļķenes pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Kvalitatīvas Viļķenes ciemata ceļu (ielu) infrastruktūras izveide, rekonstruējot pagasta galvenās ielas segumu, izbūvējot gājēju celiņu un apgaismojumu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Limbažu novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,220 – 63.vieta) un vairāk kā 17 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbības iedzīvotājus.

Projekta nosaukums/ teritorija	Sapnis par rotaļām, dziesmām un dejām./Ainaži, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Pirmskolas izglītības iestādes „Randa” rotaļlaukuma pilnveidošana, lai veicinātu bērnu fizisko attīstību, un Ainažu kultūras nama kamīnzāles un palīgtelpu rekonstrukcija, lai nodrošinātu kultūras un atpūtas pasākumu pieejamību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tas palīdz noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus no pārcelšanās uz dzīvi citās teritorijās. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai, kā arī pasākumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ambulances ielas rekonstrukcija, gājēju celiņa un ielu apgaismojuma izbūve Skultes pagastā./Skultes pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Ir nodrošināt komfortablus un drošus apstākļus autovadītājiem un gājējiem, izbūvējot apgaismotu gājēju celiņu Mandegu ciemā un rekonstrējot Ambulances ielu Skultes ciemā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Limbažu novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,220 – 63.vieta) un vairāk kā 17 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mūzikas un deju studijas izveide Liepupes pagastā, un bērnu rotaļu laukumu ierīkošana Liepupes pagasta Liepupes un Tūjas ciemos./Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Veikt mūzikas un deju studijas vienkāršoto rekonstrukciju, nodrošinot kvalitatīvu kultūrizglītību un brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādu paaudžu Liepupes pagasta iedzīvotājiem, kā arī veikt teritorijas labiekārtošanu, ierīkojot pagasta bērniem rotaļu laukumus Liepupes pagasta Liepupes un Tūjas ciemos, tādējādi īstenojot šī pasākuma mērķi - maza mēroga infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tas palīdz noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus no pārcelšanās uz dzīvi citās teritorijās. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai.
Projekta nosaukums/ teritorija	Multifunkcionālā centra izveide Salacgrīvā./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Multifunkcionāla izglītības centra izveide Salacgrīvas novadā, radot iespēju pašvaldības iedzīvotājiem saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Tā kā Salacgrīvas novads ir samērā liels (8350 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) – projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/teritorija	Asfaltēta automašīnu stāvlaukuma izbūve ar notekūdeņu savākšanu un attīrīšana Kuivižu ostā./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Sakārtot ar zvejniecību un tūrismu saistītu infrastruktūru Kuivižu ostā, ievērojot vides aizsardzības un sanitāri - higiēniskās prasības zvejas produktu apstrādes uzņēmumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/teritorija	Makšķernieku namiņu un zivju kūpinātavas iegāde un uzstādīšana īpašumā „Vecmednieki”, Krišupītes krastā./Salacgrīvas pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru makšķernieku un tūristu uzņemšanai īpašumā „Vecmednieki”, lai uzsāktu plānoto pakalpojumu sniegšanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā. Salacgrīvas novadā dzīvo 8350 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un tam ir 33. augstākais TAI valstī (0,147). Bet ne visi novada iedzīvotāji ir projekta mērķauditorija. Līdz ar to projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu tūristu piesaiste.
Projekta nosaukums/teritorija	Tuvāk pie ūdeņiem./Salacgrīvas pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Atpūtas infrastruktūras uzlabošana viesu mājā „Kraukļi”, labiekārtojot un pielāgojot gājēju taku personām ar funkcionāliem traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā.
Projekta nosaukums/teritorija	Piekrastes attīstības Zvejas tūrisma centra izveide./Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Sekmēt Ziemeļvidzemes piekrastes reģiona attīstību, kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un pieejamību iedzīvotājiem un tūristiem, izveidojot Zvejas tūrisma centru Liepupes pagastā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā. Papildus

	ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Braucam mazajās upēs./Ainaži, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Popularizēt mazās novada upes - Svētupi, Jaunupi, Korģi, Vitrupi, kā arī Noriņu, izmantojot tās aktīvajam ūdenstūrismam, piemērotos peldlīdzekļos - mazizmēra kajakas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Salacgrīvas novadā dzīvo 8350 ZVRG teritorijas iedzīvotāju. Tajā pašā laikā Salacgrīvas novads ir ar 33. augstāko TAI valstī (0,147). Ņemot vērā salīdzinoši lielo iedzīvotāju skaitu, kā arī apkārtējo teritoriju ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanā, projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu. Projekta dzīvotspējas novērtējumu varētu paaugstināt fakts, ka projektā attīstītās teritorijas būtu interesantas arī tūristiem u.c. interesentiem.
Projekta nosaukums/ teritorija	Rankuļrags kūpina. /Salacgrīvas pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir radīt jaunu pakalpojumu un ierīkot zivju kūpinātavu kempingā „Veczemju klintis”, lai nodrošinātu Rankuļraga zvejniekiem, iedzīvotājiem un novada viesiem iespēju bez maksas un publiski pieejamā vietā kūpināt zivis savām vajadzībām.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Salacgrīvas novads ir liela apdzīvota vieta (8350 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), taču ar augstu TAI (0,147 – 33.vieta) - šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu tūristu un citu interesentu piesaiste ārpus novada teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tūja kūpina./Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir radīt jaunu pakalpojumu un ierīkot zivju kūpinātavu atpūtas zonā „Kriminalieki”, lai nodrošinātu Tūjas zvejniekiem, iedzīvotājiem un Tūjas ciema viesiem iespēju bez maksas un publiski pieejamā vietā kūpināt zivis savām vajadzībām.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Jaunas iespējas tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem./Skultes pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Mērķis sekmēt Aģes upes un piejūras līdzsvarotu un augšupejošu attīstību, saglabājot unikālo kultūrvēsturisko vidi, izveidojot publisku pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, viesiem un tūristiem, atbalstīt vietējos zivju

	ražotājus un tirgotājus, kā arī veidot saistošus kultūras pasākumus brīvā dabā. Veicināt pagasta un novada atpazīstamību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Limbažu novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,220 – 63.vieta) un vairāk kā 17 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Ūdens atrakciju inventāra iegāde./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Ieviest un attīstīt jaunas un oriģinālas ūdensatrakcijas, sniedzot atbilstošus pakalpojumus Salacas grīvā un Salacgrīvas novada jūras piekrastē, tādējādi radot iespēju novada iedzīvotājiem dažādot savas atpūtas iespējas un veicinot tūristu piesaisti biedrības teritorijai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Buru laivu noma un burāšanas iemaņu apmācība./Salacgrīva, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir piedāvāt buru laivu nomu un burāšanas iemaņu apguvi instruktora vadībā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Izglītojies, zvejo, baudi!/Lielupes pagasts, Salacgrīvas novads.
Projekta mērķis	Jauna ar zivsaimniecību un tūrismu saistīta aktīvās atpūtas pakalpojuma izveide Lielupes pagastā, saglabājot un attīstot Ziemeļvidzemes piekrastes zivsaimniecības tradīcijas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un veidu kā tieši tiks atbalstītas zivsaimniecības tradīcijas (zivsaimniecības popularizēšana), kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināta.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz lauku ekonomikas dažādošanu – pakalpojumu veicināšanu un jaunu darba vietu radīšanu, kā arī dzīves kvalitātes attīstību ZVRG teritorijā. Šobrīd

apstiprinātie projekti lielākoties ir vērsti uz tūrisma nozares attīstību - ZVRG teritorijā dzīvojošajiem un interesentiem no citām ZVRG teritorijām piedāvājot interesanti un daudzveidīgi pavadīt savu brīvo laiku. Projekti, kas ir vērsti uz brīvā laika pavadīšanu, telpu un infrastruktūras rekonstrukciju, aprīkojumu iegādi u.tml. ir perspektīvi gadījumos, kad tie sekmē vietējā cilvēkkapitāla attīstību.

2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, lai arī pašā ZVRG stratēģijā ir izvirzītas problēmas, kuras varētu risināt jaunas uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 17 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 6% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Limbažu novadā ir novērojams TAI samazinājums (-0,096). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
5. Ir novērojama būtiska projektu koncentrācija Salacgrīvas novadā (Salacgrīvas novadā ir par 4,4 reizēm vairāk apstiprinātu projektu nekā Limbažu novadā). To var daļēji skaidrot ar faktu, teritorijās ar augstāku TAI (Salacgrīvas novads) ir novērojams lielāks pieteikto projektu skaits, savukārt, teritorijās ar zemāku TAI (Limbažu novads) - ir novērojams projektu trūkums. Attiecīgi nepieciešams popularizēt iespēju iesniegt projektus turpmākajās kārtās, lai pārliecinoša informācija būtu pieejama pēc iespējas plaši visā ZVRG teritorijā, iespējams, rīkojot informatīvus seminārus u.c. pasākumus.
6. Šīs VRG stratēģijas projekti parāda, ka arī mazas apdzīvotas vietas var izstrādāt daudzus projektus – kā šajā gadījumā to parāda Salacgrīvas novads, kas pēc iedzīvotāju skaita ir salīdzinoši maza teritorija (īpaši – šīs ZVRG teritorijas kontekstā), taču tajā tiek īstenoti daudzi projekti (22 apstiprināti projekti).
7. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu (uzņēmējdarbības attīstību), jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

8. Biedrība „Darīsim paši”

VRG „Darīsim paši!” darbības teritorijā ietilpst trīs novadi – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi. VRG „Darīsim paši!” statūtos noteiktie trīs darbības mērķi ir:

- * Dzīves kvalitātes uzlabošana lauku apvidos, pakalpojumu sasniedzamības un kvalitātes uzlabošana lauku iedzīvotājiem.

- * Vērtības pievienošana vietējiem produktiem, ar sabiedrisko pasākumu palīdzību veicinot tirgus pieejamību maza apjoma ražošanas uzņēmumu produkcijai.
- * Jaunu tehnoloģiju izmantošana lauku apvidu piedāvātās produkcijas un pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšanai.

Savukārt VRG „Darīsim paši!” darbības stratēģijas galvenie risināmie uzdevumi ir:

- * mazināt starp Latvijas reģioniem pastāvošās atšķirības visa veida pakalpojumu kvalitātē un sasniedzamībā;
- * atpūtas un aktīvā dzīvesveida pakalpojumu klāsta dažādošana, t.sk., izmantojot vietējos kultūrvēsturiskos un dabas resursus;
- * radīt iespējas iedzīvotājiem nodarboties ar dažāda veida un līmeņa fiziskajām aktivitātēm, tādējādi attīstot katra cilvēka garīgo un fizisko potenciālu.

Stratēģijā ir noteikts, ka VRG ietilpstošajā teritorijā vadošās nozares ir tirdzniecība, mežizstrāde un kokapstrāde, auto tirdzniecība, serviss un pakalpojumi, autotransporta pakalpojumi. Zivsaimniecība nav šo nozaru starpā. Tanī pat laikā stratēģijā ir teikts, ka nozīmīga vēsturiskā pieredze un nākotnes perspektīva. VRG teritorijā ir dīķsaimniecībai un zivju audzēšanai. Pēc Valsts ieņēmumu dienesta sniegtajiem datiem, Kuldīgas rajonā ar zivsaimniecību saistītu pamatdarbības veidu reģistrējuši desmit nodokļu maksātāji. Pie tam arī tiek apliecināts, ka zivju audzēšana ir viena no VRG teritorijas pamatnozarēm. Nozīmīgākās zivju audzēšanas vietas ir Skrundā, Pelčos un Rendā. Pelču zivju audzētava savu darbību uzsāka jau pirmās Latvijas brīvvalsts laikos. Zivju dīķos tiek audzēti laši, foreles un karpas līdz pat 300 tonnām gadā. Līdz ar to, aplūkojot šos divus dažādos uzstādījumus, īsti nav skaidra VRG stratēģijas pozīcija attiecībā uz zivsaimniecību.

Stratēģijā tika noteiktas problēmas, ar kurām saskaras zivju audzētāji VRG teritorijā:

- * Nav materiālās bāzes nodrošinājums.
- * Zivju audzētāji netiek pie kredītiem, lai veiktu uzlabojumus.
- * ES maksājumi vai subsīdijas zivju audzētājiem un dīķu turētājiem netiek piemēroti.
- * Tiek maksāti visi nodokļi, bet atvieglojumus nav iespējams saņemt.
- * Pašreizējā likumdošana un birokrātija kavē zivju saimniecību attīstību.
- * Nav nodrošināta veterinārā palīdzība – nav pieejami medikamenti un nav institūcijas, kas nodrošinātu konsultācijas zivju ārstēšanā.
- * Lielus zaudējumus nodara putnu – īpaši jūras kraukļu, kas ir aizsargājami putni – postījumi. Tie apēd zivju mazuļus un saknāb lielās zivis. Nav arī kompensācijas sistēmas šādos gadījumos.
- * Nepieciešams veidot zivju izturēšanas un dezinfekcijas baseinus, kā arī zivju mājas, lai ziemā varētu vieglāk zivis saglabāt.

Tiek saskatīti arī vismaz četri iespējamie veidi, kā veicināt zivsaimniecības attīstību:

- * Atbalsta gadījumā ir iespējams paplašināt zivju audzētavas un palielināt produkcijas daudzumu, jo nozarei ir perspektīva un noieta tirgus.
- * Veidot apmācību daļu – izveidot metodisko atbalsta centru – tehnoloģijas parku, kas būtu kā demonstrācijas un apmācību centrs. Zivju audzētājiem ir nelielas zināšanas par modernām iekārtām. Ir jāpalīdz iemācīties kā izaudzēt zivis;
- * Ir nepieciešama kooperācija mārketinga un realizācijas jautājumos – pašreizējās asociācijas nespēj dot vajadzīgo atbalstu.

- * Ir iespējams attīstīt vēžu audzēšanu, piemēram, Kukšu ezerā. Ir nepieciešama informācija, atbalsts un apmācības, kā arī ir nepieciešams veidot vaislas materiālu, uz kura bāzes.

SVID analīzē nevienā no četrām pozīcijām nav aplūkota zivsaimniecība vai ar to saistīti faktori, procesi.

Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā tika noteiktas arī Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai paredzamie pasākumi 2007.–2013.gadam pasākuma "Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana" ietvaros (19.tabula).

19. tabula.

Biedrības „Darīsim paši!” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA.
2.	Teritorijas labiekārtošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
3.	Zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu dažādošana vai pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Var secināt, ka pati VRG nav konkrēti pozicionējusi savas attiecības ar zivsaimniecību – no vienas puses, zivsaimniecība netiek norādīta kā vadošā nozare VRG teritorijā, bet no otras puses – tiek norādīts uz zivsaimniecības vēsturiski izveidojušos nozīmi.

Pēc paredzamajiem EZF atbalstāmajiem pasākumiem, var secināt, ka VRG neplāno veikt ar ražošanas attīstību saistītus pasākumus. VRG ar EZF atbalstu plāno veikt VRG teritorijas iedzīvotāju apkārtējas vides uzlabošanu, kā arī attīstīt tūrisma vietās, kas saistās ar zivsaimniecību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Kuldīgas novada:	6	-0,347 (71.)	-0,234	24850	5

Kuldīgas pilsēta	-	-0,347 (71.)	-0,234	11761	nav datu
Ēdoles pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	951	nav datu
Gudenieku pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	714	nav datu
Īvandes pagasts	1	-0,347 (71.)	-0,234	361	nav datu
Kabiles pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	777	nav datu
Kurmāles pagasts	2	-0,347 (71.)	-0,234	2030	nav datu
Laidu pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	1154	nav datu
Padures pagasts	2	-0,347 (71.)	-0,234	990	nav datu
Pelču pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	998	nav datu
Rendas pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	966	nav datu
Rumbas pagasts	1	-0,347 (71.)	-0,234	1486	nav datu
Snēpeles pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	744	nav datu
Turlavas pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	913	nav datu
Vārmes pagasts	-	-0,347 (71.)	-0,234	1005	nav datu
Skrundas novads:	0	-0,905 (91.)	-0,782	5313	1
Skrundas pilsēta	-	-0,905 (91.)	-0,782	2176	nav datu
Skrundas pagasts		-0,905 (91.)	-0,782	1035	
Nīkrāces pagasts	-	-0,905 (91.)	-0,782	650	nav datu
Raņķu pagasts	-	-0,905 (91.)	-0,782	480	nav datu
Rudbāržu pagasts	-	-0,905 (91.)	-0,782	972	nav datu
Alsungas novads	1	-0,525 (78.)	-0,398	1470	0
Kopā:	7	-	-	31 633	6

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.prioritāte – kvalitatīvas sociālās vides infrastruktūras un pakalpojumu pieejamības nodrošināšana:

- 1) Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija.
- 2) Teritorijas labiekārtošana.

2.prioritāte – investīcijas apkārtējās vides infrastruktūrā, vides vērtību un dabas resursu saglabāšanā:

- 1) Zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu dažādošana vai pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Autoceļa 6284 A001 „Vetklīnika-Palejas” rekonstrukcija./Rumbas pagasts, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt autoceļa 6284 A001 „Vetklīnika-Palejas” posmu 3.29 km garumā (kopējais ceļa garums ir 5.85km), sakārtojot novadgrāvjus, paredzot asfalta segumu un uzstādot ceļa zīmes.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā

	teritorijā palikt darbspējīgiem iedzīvotājiem un to mājāsaimniecībām, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ārējā apgaismojuma rekonstrukcija Maija, Ziedlejas, Kuršu un Kalna ielās Alsungā, Alsungas novadā./Alsungas novads, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt ārējo apgaismojumu vairākās Alsungas ielās, nodrošinot tās iedzīvotājiem labiekārtotu teritoriju un drošību un veicinot zivsaimniecības aktivitātes novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mazās Nabes ezera labiekārtošana./Padures pagasts, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	1.Izveidot un uzsliet putnu novērošanas torni. 2.Iegādāties 2 laivas makšķerniekiem. 3.Izveidot atpūtas vietu ar soliņiem, galdu un atkritumu urnām un WC. 4.Izveidot tūristu informācijas stendu pie Mazās Nabes ezera. 5.Iegādāties krūmgriezi, lai periodiski uzturētu kārtībā atpūtas vietu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Tā kā Kuldīgas novadā dzīvo 24898 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, šis ir nozīmīgs projekts, ja vien pēc šī projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus (iespējamā pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos).
Projekta nosaukums/ teritorija	Zvejnieka dēls./Kurmāles pagasts, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	Sakārtot, labiekārtot teritoriju pie diviem dīķiem. Radīt ērtu piekļūšanu makšķerniekiem. Tuvu pilsētai izveidot patīkamu vietu atpūtai un aktivitātēm, spēlēm uz ūdens.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tūrisma pakalpojumu dažādošana „Nabītē”./Padures pagasts, Kuldīgas novads.

Projekta mērķis	Izveidot atpūtas māju „Neptūns”, lai dažādotu aktīvās atpūtas pakalpojumus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atelpa pie dabas./Īvandes pagasts, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	Izveidot labiekārtotu atpūtas vietu ceļotājiem, pieejamu arī cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī visiem citiem interesentiem, lai sekmētu apkārtējās vides resursu saglabāšanu un novērstu vides piesārņošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Lauku sēta-dzīvosim zaļāk./Kurmāles pagasts, Kuldīgas novads.
Projekta mērķis	Veicināt ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, dažādot zivsaimniecības iespējas, lai saglabātu un uzlabotu teritorijas pievilcību, nodrošināt atpūtas iespējas ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, skolas bērnu grupām, tūristiem u.c.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nodrošināt kvalitatīvas sociālās vides infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību, kā arī investīcijas apkārtējās vides infrastruktūrā, vides vērtību un dabas resursu saglabāšanā. Apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijās noteiktajām prioritātēm.
2. ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību. Ņemot vērā to, ka Kuldīgas novadā pēc CSP datiem uz 2010. gadu tika reģistrēti 5 zivsaimniecības uzņēmumi, kā arī Kuldīgas novadam ir viens no zemākajiem TAI valstī (-0,347 – 71. vieta), investīcijas uzņēmējdarbības attīstībā būtu īpaši nozīmīgs solis ZVRG teritorijas sociālo un ekonomisko problēmu risināšanai.

3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 6 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 2% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Visvairāk apstiprināto projektu koncentrējas Kuldīgas novadā – ZVRG teritorijā, kurā ir visvairāk reģistrēto zivsaimniecības uzņēmumu (5 uzņēmumi). Ņemot vērā to, ka ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta, apstiprinātie projekti Kuldīgas novadā zivsaimniecības nozarē strādājošajiem sniegs netiešu labumu, iespējams, tādējādi noturot darbaspējīgos iedzīvotājus un neaizbraukšanu uz citām teritorijām.
5. Visās šīs ZVRG teritorijās ir novērojams TAI samazinājums. No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

9. Biedrība „Partnerība Laukiem un Jūrai”

VRG mērķi ir:

- * Dzīves kvalitātes uzlabošana laukos.
- * Kultūras un dabas resursu saglabāšana un saudzīga izmantošana.
- * Jaunu tehnoloģisko sasniegumu ieviešana laukos.
- * Sekmēt tirgus pieejamību vietējo ražošanas uzņēmumu produkcijai.
- * Savukārt VRG darbības galvenie uzdevumi ir:
- * Vienot dažādu sabiedrības interešu pārstāvjus partnerības teritorijā.
- * Panākt koordinētu un efektīvu sabiedrības interešu grupu darbošanos.
- * Noteikt prioritātes, kas būtu atbalstāmas interešu grupu mērķu sasniegšanai.
- * Partnerības lauku teritorijas stratēģiskā plāna izstrāde.

Partnerības teritorijā, pateicoties teritorijas atrašanās vietai līdzās jūrai, ir plaši attīstīti zivsaimniecības uzņēmumi, kas nodarbojas gan ar zivju zveju, gan zivju pārstrādi. Smārdes pagastā darbojas divi uzņēmumi, kuros kopā ir nodarbināti aptuveni 80 cilvēki; Lapmežciemā – viens uzņēmums ar aptuveni 20 nodarbinātajiem, kā arī 23 individuālie zvejnieki, kas nodarbojas ar zivju zveju, pārstrādi un tirdzniecību; Engures pagastā – pieci uzņēmumi kopā nodarbinot aptuveni 130 cilvēkus, kā arī desmit ar zivju zveju un apstrādi saistīti individuālie komersanti. Tāpat arī darbojas Engures osta, kas apkalpo zvejas kuģus, pieņem zivis – tajā ir nodarbināti seši darbinieki.

Engures pagastā darbojas arī NVO „Engures zvejnieks”, kuras mērķis ir veicināt vietējo zvejnieku sadarbību un produkcijas realizāciju. LEADR programmas ietvaros tika izveidots tirdzniecības kiosks un tirdzniecības vietas nožogojums. Tāpat arī pastāv „Engures ezera dabas parka fonds”, kura mērķis ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, kā arī vides izglītības nodrošināšana, Engure ezera dabas parkā.

Stratēģijā ir noteiktas problēmas, kas pastāv zvejniecībā VRG teritorijā:

- * novecojis zvejniecības un ražošanas inventārs;
- * novecojusi infrastruktūra (tai skaitā laivu piestātnes, slikts ceļu stāvoklis);
- * nepieciešamas lielas investīcijas ēku rekonstrukcijā un ražošanas tehnoloģiju modernizēšanā;
- * ierobežotas produkcijas realizācijas iespējas mazajiem zvejniekiem;
- * zivsaimniecības uzņēmumu grūtā ekonomiskā situācija, kā dēļ tiek samazināts nozarē nodarbināto skaits.

Tāpat arī tika saskatītas iespējas, kuras būtu iespējams realizēt:

- * Piesaistīt papildus finansējumu (ES struktūrfondu līdzekļus, valsts vai pašvaldības finansējums, u.c.) zivsaimniecības attīstībā un produkcijas pārstrādē, infrastruktūras attīstībā, noieta tirgus sekmēšanā.
- * Veidot apvienības vai kooperatīvus.
- * Sadarboties ar pašvaldībām, biedrībām vai citiem uzņēmumiem kopīgu projektu realizācijā (tirdzniecības vietu izveide, pārstrādes uzņēmumu kanalizācijas problēmu risināšanā, u.c.).
- * Radīt jaunus produktus, vairojot pievienoto vērtību.

VRG „Partnerība „Laukiem un Jūrai”” ir viena no nedaudzajām aplūkotajām, kura SVID analīzē apstiprina to, ka teritorijā ir attīstīta zvejniecība, zivju produktu pārstrāde un tirdzniecība. Bet tanī pat laikā kā pirmā vājā puse tiek minēta lielo zivju pārstrādes uzņēmumu likvidācija.

Rīcības plānā Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam parāda VRG ir noteikusi tikai divus pasākumus. (20.tabula)

20. tabula.

Biedrības „Partnerība „Laukiem un Jūrai”” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ar vietējo iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanu saistītas infrastruktūras izveide un uzlabošana no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem;

				• ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Ar tūrisma veicināšanu saistītas infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošana un dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Kā jau tika minēts iepriekš, tad VRG „Partnerība „Laukiem un Jūrai”” teritorijā iezīmējamās attīstīta zivsaimniecības nozare tieši rūpniecības un pārstrādes jomās. Tomēr neskatoties uz to rīcības plānā ir iekļautas tikai divas darbības, kas nav saistīti ar zivsaimniecības kā tautsaimniecības nozares attīstību. Iekļauts ir vides labiekārtošanas un tūrisma attīstība, kas novirza šīs VRG fokusu no teritorijas ražošanas potenciāla attīstības.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Engures novads:	13	0,226 (27.)	0,375	7575	22
Engures pagasts	6	0,226 (27.)	0,375	2473	nav datu
Lapmežciema pagasts	4	0,226 (27.)	0,375	2334	nav datu
Smārdes pagasts	3	0,226 (27.)	0,375	2768	nav datu
Tukuma novads:	2	0,011 (45.)	0,145	2437	1
Slampes pagasts	-	0,011 (45.)	0,145	1892	nav datu
Zentenes pagasts	2	0,011 (45.)	0,145	545	nav datu
Kopā:	15	-	-	10012	23

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte - uzlabot apkārtējo vidi un dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, sekmēt iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību, veicināt uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību, atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, iesaistoties sabiedriskajās aktivitātēs:

- 1) Ar vietējo iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanu saistītas infrastruktūras izveide un uzlabošana no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās.
- 2) Ar tūrisma veicināšanu saistītas infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošana un dažādošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūtas parka „Vēju dārzs” labiekārtošana./Smārdes pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Smārdes ciema infrastruktūras kvalitāti, labiekārtojot atpūtas parku Vēju dārzs, tādējādi vairojot teritorijas pievilcību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Engures novads ir ar 27. augstāko TAI valstī (0,226) un vairāk kā 7 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 61% ir darbaspējas vecumā. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Smārdes pamatskolai pieguļošo teritoriju labiekārtošana./Engures pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Smārdes ciema infrastruktūras kvalitāti, tādējādi sekmējot teritorijas pievilcību un apkārtējās vides sakoptību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Lapmežciema pagasta ceļu posma Ragaciems-Starpīņupe labiekārtošana./Lapmežciema pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Lapmežciema pagasta infrastruktūras kvalitāti, ierīkojot apgaismojumu ceļu posmam Ragaciems-Starpīņupe, tādējādi sekmējot teritorijas attīstību un pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pakalpojumu centra teritorijas labiekārtošana Zentenes pagastā./Zentenes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Zentenes pakalpojumu centra teritorijas labiekārtošana, sabiedrisko norišu pieejamības uzlabošanai vietējiem iedzīvotājiem.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai.

vērtējums	Tukuma novads ir ar 45. augstāko TAI valstī (0,011) un vairāk kā 30 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 63% ir darbspējas vecumā. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/teritorija	„Piejūras tirdziņš” - zivju produkcijas realizācijas tirdzniecības vietas izveide./Engures pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Izveidot jaunu tūrismu veicinošu un zivsaimniecību popularizējošu pakalpojumu-piedāvājumu - vietējo zivju produkcijas ražotāju realizācijas tirdzniecības vietu (zivju tirdziņu).
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekta īstenošana var sekmēt uzņēmējdarbības attīstību, attiecīgi nodrošinot projektam ekonomisko dzīvotspēju. Šo ekonomisko dzīvotspēju varētu vēl paaugstināt, piemēram, tūristu piesaiste šim tirgum, ņemot vērā, ka pašā Engures novadā dzīvo tikai 7587 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kā arī tai ir 27. augstākais TAI valstī (0,226).
Projekta nosaukums/teritorija	Dzīves vides uzlabošana Zentes pagastā./Zentes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Uzlabot vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti un sekmēt zivsaimniecības teritorijas attīstību Zentes pagasta ciemā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, kas spētu uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un sekmēt zivsaimniecības teritorijas attīstību, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Engures ostas administratīvās ēkas vienkāršota rekonstrukcija./Engures pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt Engures ostas administratīvo ēku, lai tajā izveidotu Engures ostas sabiedrisko centru, kurā piekopt, saglabāt, attīstīt un godināt vietējo zvejnieku, jūrnieku, zivju apstrādātāju aroda pratēju tradīcijas un tos apvienot kopējiem mērķiem, t.sk., piesaistot jaunatni, kā arī uzlabot infrastruktūru Engures ostā interesantākai, pilnvērtīgākai dzīvei, darbam un atpūtai pie jūras.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko

	dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus, kā arī projekta pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Multifunkcionāla sporta laukuma izbūve „Tamzes”, Ķesterciemā, Engures novadā./Engures pagasts, Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot konkrētās teritorijas iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti, radot iespēju izmantot sakārtotu vidi plašam iedzīvotāju lokam, tādejādi popularizēt veselīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Meža ielas rekonstrukcija Lapmežciemā./Lapmežciema pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Engures novada Lapmežciema pagasta ceļu stāvokļa uzlabošana, plānveidīgi veicot ielu asfaltēšanu un realizējot novada attīstības stratēģiju - iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu un infrastruktūras attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Smārdes ciema infrastruktūras uzlabošana./Smārdes pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Smārdes ciema infrastruktūras kvalitāti, tādejādi sekmējot teritorijas pievilcību, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu un apdzīvotības saglabāšanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Auto stāvlaukuma labiekārtošana./Lapmežciema pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Engures novada Lapmežciema pagasta „Aizrags” autostāvvietas funkcionālās vērtības palielināšana, izmitināšanas pakalpojumu kvalitātes līmeņa celšana atbilstoši ES prasību līmenim, vietējā un ārvalstu tūrisma attīstībai un tūristu plūsmas palielināšanai,

	antropoloģiskās ietekmes uz dabas pamatni samazināšana. Novada kā tūrisma un vasaras atpūtas centra veidošana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Lapmežciema parka un tā pieguļošās teritorijas labiekārtošana./Lapmežciema pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Engures novada Lapmežciema pagasta iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu un infrastruktūras attīstību, veicot Lapmežciema parka un to pieguļošo teritoriju rekonstrukciju, kā arī jaunās brīvdabas estrādes būvniecību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē darbaspējīgo iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/teritorija	Engures pagasta brīvdabas estrādes Auniņparks rekonstrukcija un labiekārtošana./Engures pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Iedzīvotāju dzīves vides uzlabošana sekmējot apdzīvotības un teritorijas pievilcības saglabāšanu un attīstību, kā arī veidojot ekonomisko potenciālu teritorijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Atpūtas parka „Vēju dārzs” labiekārtošana 2. kārtā./Smārdes pagasts/Engures novads.
Projekta mērķis	Uzlabot atpūtas parka „Vēju dārzs” infrastruktūras kvalitāti, tādējādi vairojot teritorijas pievilcību, atpazīstamību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē darbaspējīgo iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/teritorija	Skatu torņa izveide Engures ezera dabas parkā./Engures pagasts, Engures novads.

Projekta mērķis	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas vietējās maza mēroga infrastruktūras uzlabošana, nodrošināt teritorijā esošo potenciālu tūrisma pakalpojumu dažādošanai un veicināt teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Tā kā Engures novadā dzīvo tikai 7587 ZVRG teritorijas iedzīvotāji, šis ir nozīmīgs projekts, ja vien pēc šī projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus (iespējamā pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos).

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz uzlabot apkārtējo vidi un dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, sekmēt iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību, veicināt uzņēmējdarbības un tūrisma attīstību, atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, iesaistoties sabiedriskajās aktivitātēs. Šī ZVRG stratēģija uz citu ZVRG stratēģiju fona izceļas ar to, ka tā nosaka tikai vienu prioritāti, kas gan ir pārāk plaša un izskatās kā no vairākām prioritātēm saplūdusi. Tā kā minētajā prioritātē ir savietotas pēc būtības vairākas prioritātes, nav skaidrs, kas šajā ZVRG teritorijā ir galvenās prioritātes. Zināmā mērā situāciju skaidro prioritātes rīcības (kuras prioritāšu līmenī nav izdalītas), kuru aptvertais loks ir pārāk plašs. Turpmāk, vērtējot pašas ZVRG stratēģijas īstenošanu, ieteicams vismaz izvērtēt nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, jo uzņēmējdarbības attīstība var būt labs pamats ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 23 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 9% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārtraukšanu/nepārcelšanu uz citām teritorijām.
3. Lai arī šīs ZVRG teritorijā Tukuma novads ir ar zemāku TAI (0,011 – 45.vieta) kā Engures novads (0,226 – 27.vieta), 87% projektu ir pieteikti tieši Engures novadā. Ir vērojama būtiska projektu koncentrācija teritorijās ar augstāku TAI, kas faktiski dzīvi attīstītajā ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu ZVRG teritoriju konkurētspējīgāku.
4. Šīs ZVRG teritorijas stratēģijas kontekstā ir pieteikti daudzi projekti, kas ir vērsti uz dzīves kvalitātes uzlabošanu. Ir grūti izsekot aktivitāšu saskaņotībai šajos projektos, kā arī to saskaņotībai ar ZVRG teritorijā jau paveiktajiem pasākumiem un īstenotajiem projektiem. Tādēļ ir ieteicama lielāka koordinācija plānošanā, lai pārklāšanās nenotiktu vai būtu samazināta līdz lielākajai iespējamībai.
5. Šajā ZVRG teritorijā nav noraidīto projektu. Tas liecina par vai nu ļoti labu projektu sagatavošanas kvalitāti, vai arī par pielaidīgu vērtēšanas procesu.

10. Biedrība „No Salacas līdz Rūjai”

Biedrība „No Salacas līdz Rūjai” izstrādāja šo attīstības stratēģiju 2009.-2013. gadam ar mērķi veicināt vienmērīgu, sabalansētu un integrētu lauku attīstību tās darbības teritorijā.

VRG „No Salacas līdz Rūjai” attīstības stratēģija par savas teritorijas attīstības mērķi ir izvirzījusi lauku iedzīvotāju dzīves kvalitātes līdzsvarotas attīstības veidošanu, inovatīvu ideju ģenerēšanu un realizēšanu, racionālu un ilgtspējīgu pieejamo dabas un kultūras resursu izmantošanu.

Partnerība savā darbībā izvirza tādas galvenos uzdevumus kā veicināt vietējo kopienu iniciatīvas, kas vērstas uz dzīves kvalitātes uzlabošanu un problēmu risināšanu lauku apvidos; attīstīt nevalstisko organizāciju un uzņēmējdarbības kapacitāti biedrības darbības teritorijā; koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus VRG „No Salacas līdz Rūjai” stratēģiskā mērķa sasniegšanai.

Runājot par perspektīvajām nozarēm, kas būtu attīstāmas, tiek minētas biškopība, aītkopība, augļkopība, kā arī netradicionālās nozares – sēņu, dzērveņu audzēšana, bioloģiskā lauksaimniecība un zivsaimniecība.

SVID analīzē kā vāja puse ir norādīts vāji izmantots dīķsaimniecību potenciāls, kā arī vāji izmantots upju un ezeru potenciāls tūrisma attīstībā. Kā iespēja tiek saskatīts Salacas un Rūjas upju baseinu un Burtnieka ezera potenciāls gan zivsaimniecības, gan tūrisma attīstībā.

Vairāk informācijas par zivsaimniecību stratēģijā nav norādīts. Vēl vienīgi ir definēti pasākumi EZF atbalsta saņemšanai, kas gan ir vairāk nekā vidēji vienā stratēģijā – četri (21.tabula).

21. tabula.

Biedrības „No Salacas līdz Rūjai” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Pašvaldības ceļu būvniecība un rekonstrukcija; vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija un pielāgošanu personām ar funkcionāliem traucējumiem; teritorijas labiekārtošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Tūrisma pakalpojuma dažādošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem; vides aizsardzības investīcijas tūrisma objektā, pakalpojumi zivsaimniecībā	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Sīkā uzņēmuma, kura darbības veids nav saistīts ar zivsaimniecību, izveide;	4.ass 401.pasākums, atbilstoši	LAP 313.pasākums; LAP	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas

	zivsaimniecības uzņēmuma ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošana	27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	413.pasākums*	infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
4.	Zivsaimniecības nozares ražošanas potenciāla atjaunošanai nepieciešamās infrastruktūras izbūve, rekonstrukcija vai atjaunošana, ja tā cietusi vai noteikti draudi dabas vai rūpnieciskai katastrofai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Ņemot vērā to, ka stratēģijā vispār netiek sniegta informācija par zivsaimniecības nozares attīstību VRG teritorijā, tad nav skaidra ceturtā punkta aktualitāte. Tomēr pamatā, kā ir redzams, plānotie atbalstāmie pasākumi ir attiecināmi uz vides sakopšanu – infrastruktūras atjaunošanu vai izveidi, kultūras un sporta objektu būvniecība vai atjaunošana. Šie pasākumi ir tendēti arī uz tūrisma attīstību VRG teritorijā.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Burtnieku novads:	4	0,054 (40.)	0,171	8307	4
Burtnieku pagasts	2	0,054 (40.)	0,171	1277	nav datu
Ēveles pagasts	-	0,054 (40.)	0,171	512	nav datu
Matīšu pagasts	-	0,054 (40.)	0,171	855	nav datu
Rencēnu pagasts	-	0,054 (40.)	0,171	1461	nav datu
Valmieras pagasts	1	0,054 (40.)	0,171	3767	nav datu
Vecates pagasts	1	0,054 (40.)	0,171	435	nav datu
Kocēnu novads:	2	0,216 (28.)	0,314	6900	2
Bērzaines pagasts	-	0,216 (28.)	0,314	589	nav datu
Kocēnu pagasts	2	0,216 (28.)	0,314	6311	nav datu
Rūjienas novads:	0	-0,191 (61.)	-0,070	5577	1
Rūjienas pilsēta	-	-0,191 (61.)	-0,070	3162	nav datu
Ipīķu pagasts	-	-0,191 (61.)	-0,070	209	nav datu
Jeru pagasts	-	-0,191 (61.)	-0,070	1317	nav datu
Lodes pagasts	-	-0,191 (61.)	-0,070	336	nav datu
Vilpulkas pagasts	-	-0,191 (61.)	-0,070	553	nav datu
Mazsalacas novads:	4	-0,910 (92.)	-0,766	2728	0

Mazsalacas pilsēta	2	-0,910 (92.)	-0,766	1301	0
Ramatas pagasts	-	-0,910 (92.)	-0,766	584	0
Sēļu pagasts	2	-0,910 (92.)	-0,766	444	0
Skaņkalnes pagasts	-	-0,910 (92.)	-0,766	399	0
Naukšēnu novada:	1	0,068 (38.)	0,176	1987	1
Ķonu pagasts	1	0,068 (38.)	0,176	697	nav datu
Naukšēnu pagasts	-	0,068 (38.)	0,176	1290	nav datu
Valkas novada:	0	-0,695 (86.)	-0,563	297	0
Kārķu pagasts	-	-0,695 (86.)	-0,563	297	0
Kopā:	11	-	-	25796	8

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.prioritāte – uzņēmējdarbības attīstība ZVRG teritorijā:

1) Sīkā uzņēmuma, kura darbības veids nav saistīts ar zivsaimniecību, izveide; zivsaimniecības uzņēmuma ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošana.

2) Zivsaimniecības nozares ražošanas potenciāla atjaunošanai nepieciešamās infrastruktūras izbūve, rekonstrukcija vai atjaunošana, ja tā cietusi vai noteikti draudi dabas vai rūpnieciskai katastrofai.

2.prioritāte – pamatpakalpojumu pieejamības nodrošināšana:

1) Pašvaldības ceļu būvniecība un rekonstrukcija; vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija un pielāgošanu personām ar funkcionāliem traucējumiem; teritorijas labiekārtošana.

2) Tūrisma pakalpojuma dažādošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem; vides aizsardzības investīcijas tūrisma objektā, pakalpojumi zivsaimniecībā.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Publiskās tualetes izveide Mazsalacas novadā./Mazsalaca, Mazsalacas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru Mazsalacas novada iedzīvotājiem, tādējādi ceļot dzīves līmeni novadā un veicinot turpmāku novada attīstību. Publiskās infrastruktūras attīstība ļaus novada iedzīvotājiem novērtēt reģionu un stiprināt saikni ar novadu, un veicināt apdzīvotības saglabāšanos.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Mazsalacas novads ir ar 92. zemāko TAI valstī (-0,910) un vairāk kā 3 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Biedrības „Burtnieku makšķerēšanas un tūrisma skola” pakalpojumu attīstība zivsaimniecībai un tūrismam./Vecates pagasts, Burtnieku novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir veicināt maza mēroga infrastruktūras un ar

	zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un attīstīšanu, nodrošinot apmācības makšķerēšanā un tūrismā, organizējot dažādas sporta aktivitātes, tādējādi dažādojot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās un uzlabojot teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tam tiek piesaistīti iedzīvotāji no citām teritorijām. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus (iespējamā pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos).
Projekta nosaukums/ teritorija	Rūjas upes dabas tūrisma resursu attīstība./Sēļu pagasts, Mazsalacas novads.
Projekta mērķis	Izveidot nelielu skatu torni un iegādāties inventāru teritorijas uzturēšanai un pieejamībai, lai racionāli izmantojot apkārtnē esošo Rūjas upes un palieņu pļavu potenciālu, veicinātu tūrisma nozares attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Mazsalacas novads ir ar 92. zemāko TAI valstī (-0,910) un vairāk kā 3 tūkstošiem iedzīvotāju, līdz ar to projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus pakalpojumu izmantošanai, kā arī pakalpojuma iekļaušana tūrisma maršrutos un materiālos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mujānu ezera teritorijas pielāgošana tūrisma vajadzībām./Kocēnu pagasts, Kocēnu novads.
Projekta mērķis	Veikt vides aizsardzības investīcijas, rekonstruējot Mujānu dzirnavezera slūžas un labiekārtojot piegulošo teritoriju, tādējādi nepieļaujot ezera aizaugšanu, saglabājot zivju resursus un sen iecienītu makšķerēšanas un atpūtas vietu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Tā kā Kocēnu novadā dzīvo 6328 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, šis ir nozīmīgs projekts, ja vien pēc šī projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus (iespējamā pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos).
Projekta nosaukums/ teritorija	Burtnieku ezera pieejamības uzlabošana - Ezera ielas posma Burtniekos labiekārtošana./Burtnieku pagasts, Burtnieku novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību Burtnieku ezeram galvenajā un vienīgajā ūdens piekļūšanas vietā Burtnieku ciemā, veicot piebraucamā ceļa labiekārtošanas darbus 70 metru garumā un 4 metru platumā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.

Projekta nosaukums/ teritorija	Virszemes ūdens atvades sistēmas vienkāršotā rekonstrukcija Parka ielā, Mazsalacā./Mazsalaca, Mazsalacas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitāti un dažādot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Mazsalacas novads ir ar 92. zemāko TAI valstī (-0,910) un vairāk kā 3 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība Burtnieku novada, Valmieras pagasta atpūtas, sporta un tūrisma bāzē „Krāči”./Valmieras pagasts, Burtnieku novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir tūrisma infrastruktūras sakārtošana un atjaunošana tūrisma pakalpojuma dažādošanai un pielāgošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem; vides aizsardzības investīcijas tūrisma objektā, izbūvējot notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, pakalpojumi zivsaimniecībā, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru makšķerniekiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Burtnieku novads ir ar vidēji augstu TAI (0,054 – 40.vieta), kuru apdzīvo 8334 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kādēļ šī projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus pakalpojumu izmantošanai, kā arī pakalpojuma iekļaušana tūrisma maršrutos un materiālos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Burtnieku ezera pludmales atjaunošana un labiekārtošana./Burtnieku pagasts, Burtnieku novads.
Projekta mērķis	Atjaunot un labiekārtot Burtnieku ezera pludmali 286,3 m garumā un 48,9 m platumā gar krasta līniju Burtnieku ciemā, veidojot organizētu pieejamību ezeram un izglītojot pludmales apmeklētājus par zivju resursiem ezerā senatnē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā, kā arī par projekta nepieciešamību ir norādījuši ZVRG iedzīvotāji saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.
Projekta nosaukums/ teritorija	Zivju audzēšanai labvēlīgas vides un vietējiem iedzīvotājiem pieejamu atpūtas un makšķerēšanas vietu izveidošana Eriņu dīķa teritorijā./Ķoņu pagasts, Naukšēnu pagasts.
Projekta mērķis	Mērķis ir zivju audzēšanai un makšķerēšanai piemērotas vides atjaunošana, iedzīvotājiem un viesiem pieejamu atpūtas un zvejas teritoriju iekārtošana vēsturiskajā Eriņu dīķa teritorijā, realizējot vides un kultūras vēstures aizsardzības pasākumus.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai.

vērtējums	Mazsalacas novads ir ar 92. zemāko TAI valstī (-0,910) un vairāk kā 3 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Efektīva un konkurētspējīga saimniekošana Rubenes Anšu ūdeņos!/Kocēnu pagasts, Kocēnu novads.
Projekta mērķis	Sekmēt zivsaimniecības potenciāla attīstību Rubenes Anšu ūdenskrātuvēs, nodrošinot zivju resursu saudzīgu izmantošanu un piemērošanu tūrisma pakalpojuma dažādošanā, ietverot pieejamības nodrošināšanu personām ar funkcionāliem traucējumiem. Nodrošināt pasākumus organizētai zivju resursu pieejamībai un ūdenskrātuves infrastruktūras ilgtspējīgai izmantošanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Kocēnu novads ir neliela apdzīvota vieta (6328 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), taču ar samērā augstu TAI (0,216 -28.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība Sēļos, „Lielajam diķim” pieguļošajā teritorijā./Sēļu pagasts, Mazsalacas novads.
Projekta mērķis	Attīstīt ar zivsaimniecību un tūrismu saistītu infrastruktūru, dažādot tūrisma pakalpojumus, sakārtot un labiekārtot teritoriju atbilstoši vides aizsardzības prasībām.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un projekta mērķauditoriju, kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināša.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Tajā pašā laikā projektu, kas ir apstiprināti šajā prioritātē, nav. Tam iemesls var būt nepietiekamā šīs prioritātes popularizēšana, kā arī salīdzinoši vieglākā iespēja pieteikt projektus 2.prioritātē „Pamatpakalpojumu pieejamības nodrošināšana”, kas ir populārāka.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 8 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 3% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārtraukšanu/nepārceļšanu uz citām teritorijām

3. Atsevišķās ZVRG teritorijās (Rūjienas, Mazsalacas un Valkas novadā) ir novērojams TAI samazinājums (attiecīgi: -0,070; -0,766 un -0,563). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību. No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
4. Daudzās ZVRG teritorijās (īpaši Rūjienas novadā) netika īstenots neviens projekts. Šo situāciju varētu labot lielāka teritorijas iedzīvotāju informētība par iespēju pieteikt projektus, kā arī atbalsts kvalitatīvu projektu sagatavošanā.
5. Pieteiktie projekti paredz zināmu rezultātu koncentrēšanos 2. prioritātes pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

11. Biedrība „Pierīgas partnerība”

„Pierīgas partnerības” galvenais mērķis ir ar savu darbību stimulēt teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, kas ietver gan ekonomiskās un sociālās aktivitātes pieaugumu, gan teritorijas apkārtējās vides uzlabošanu un esošo resursu ilgtspējīgu izmantošanu. VRG mērķis un darbība līdz šim un nākotnē ir saistīta ar:

- * sabiedrības iesaistīšanu lauku teritorijas attīstībā un tās centienu atbalstīšanu;
- * ilgtspējīgas lauku un zivsaimniecības attīstības stratēģijas ieviešanu, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
- * sadarbības attīstīšanu starp valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot novados lauku un zivsaimniecības attīstību;
- * kopienu sadarbības tīkla veidošanu;
- * finansiālo, materiālo, intelektuālo un cita veida resursu koordinēšanu un piesaistīšanu VRG mērķu sasniegšanai;
- * lauku iedzīvotāju interešu pārstāvēšanu nacionālā un starptautiskā līmenī.

Tās pamatuzdevumi ir līdzīgi kā daudzām iepriekš: veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā; izstrādāt un realizēt stratēģiju ilgtspējīgai lauku attīstībai, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus; attīstīt sadarbību starp valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot “Pierīgas partnerības” teritorijas attīstību; veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanu; koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus VRG mērķu sasniegšanai; pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālā un starptautiskā līmenī.

Atsevišķi analizējot uzņēmumus pēc nodarbošanās veida Mārupes novadā, Olaines novadā un Babītes novadā, tika konstatēts, ka ekonomiskajai attīstībai svarīgāko nozaru starpā nav ne zivsaimniecība, ne kāda ar zvejniecību saistīta nozare.

Arī ekonomiskās vides un uzņēmējdarbības SVID analizē zivsaimniecība netiek minēta ne raksturojot stiprās, ne vājās puses, netiek runāts par zivsaimniecību.

Par zivsaimniecības nozares attīstību, izmantojot esošās ūdenstilpnes un veidojot jaunas, tiek runāts vienīgi tūrisma kontekstā. Tiek konstatēts, ka pašlaik Latvijā ļoti iecienīts brīvā laika pavadīšanas veids ir makšķerēšana. Līdz ar to tiek domāts daudzumu un daudzveidību upēs, kā arī tiek uzskaitīti vairāki faktori, kas to ietekmē.

Tiek arī noteikts, ka, saistībā ar ūdeņu aizsardzību un zivsaimniecības attīstības veicināšanu, nepieciešams:

- * ar mērķi sekmēt uzņēmējdarbības aktivitātes atpūtas un tūrisma organizēšanas jomā, nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem un iebraucējiem rekreācijas iespējas;
- * sakopt ūdeņu piekrastes, veidojot rekreācijai pievilcīgu ainavu;
- * izveidot labiekārtotas atpūtas vietas iedzīvotājiem un tūristiem pie ūdeņiem, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un tūrismu;
- * apzināt un likvidēt esošos piesārņojuma avotus, piemēram, notekūdeņu izplūdes no privātmājām;
- * kontrolēt zivju resursu izmantošanu, veicināt zivju resursu atjaunošanos;
- * sakārtot un ierīkot labiekārtotas piekļūšanas vietas pie ūdeņiem attiecībā uz ūdenstūristiem;
- * veicināt ūdenstūrisma attīstību, piemēram, izstrādājot ūdenstūrisma maršrutus, popularizējot veselīgu dzīvesveidu;
- * sakārtot un uzlabot infrastruktūru (ceļi, notekūdeņu savākšana, ūdensapgāde) ūdeņu piekrastē esošajos ciematos;
- * paplašinot veselīgas atpūtas pie ūdeņiem daudzveidību;
- * ierīkot ūdenstūrisma apmetnes vietas.

Par zivsaimniecību partnerības teritorijā tiek runāts atsevišķā sadaļā. Tiek secināts, ka VRG teritorijā ir labas un reālas iespējas veicināt zivsaimniecības attīstību.

Visus jautājumus, kas saistīti ar zivsaimniecības attīstību un tās apakšnozarēm kopumā, ir iespējams sadalīt četrās galvenās kategorijās:

Makšķerēšana. Analizējot makšķerēšanas attīstības iespējas VRG teritorijas aspektā runa varētu iet par zveju iekšējos ūdeņos.

Akvakultūra. VRG teritorijā (tāpat kā visā Latvijā) akvakultūras saimniecības pārsvarā var darboties tādos virzienos kā zivju un vēžu mākslīgā pavairošana; zivju īstermiņa kultivēšana dīķos maksas makšķerēšanas nolūkā; zivju kultivēšana piemājas dīķos pašpatēriņam vai vaļasprieka makšķerēšanai.

Zivju apstrāde. Domājot par zivju apstrādes attīstības iespējām Partnerības teritorijā, nepieciešams ņemt vērā, ka valsts zivju pārstrādes politikai ir sava attīstības stratēģija un mērķi. Atbilstoši tam zivju apstrādes jomā ir jāattīsta akvakultūras, iekšējo ūdeņu zvejas un zivju apstrādes uzņēmumi, kas spētu ražot kvalitatīvus, augstas pievienotās vērtības un tirgus pieprasījumam atbilstošus produktus.

Tirdzniecība. Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecības attīstība efektīgi ietekmētu VRG teritorijas atpazīstamību, kas vislabākā veidā atbilstu iedzīvotāju interesēm, jo pozitīvi ietekmētu dzīves kvalitāti partnerības teritorijā. Tā var apgalvot, jo rastos jaunas darba vietas un citas papildus peļņas iespējas; rastos jaunas uzņēmējdarbības un individuālā darba iespējas (piemēram, zemūdens medības, zivju pārstrāde, zivju audzēšana, tirdzniecība un tml.; attīstītos infrastruktūra, t.sk. arī tūrismam un aktīvajai atpūtai nepieciešamā (celiņi, īsās atpūtas vietas, skatu torņi, laipas un tml.).

Veicot SVID analīzi, stratēģijā kā stiprā puse tika konstatēta zivsaimniecības nozares iespējamā attīstība. Kā vājās puses tiek minēti divi apstākļi:

- * Zivsaimniecības nozares lēnā pielāgošanās jaunajiem nosacījumiem attiecībā uz zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas pasākumiem, tajā skaitā apdraudēto zivju sugu, putnu un dzīvnieku aizsardzību, atsevišķu zvejas rīku lietošanas liegumu.

- * Zivsaimniecībai nozīmīgāko teritoriju salīdzinoši zema attīstības līmenis, tajā skaitā saimnieciskā aktivitāte, zems nodarbinātības līmenis, vāji attīstīta infrastruktūra.

Kā iespējas tiek saskatīts vietējās iniciatīvas pieaugums zivsaimniecības nozares attīstībā, papildu darba vietu radīšanai, darbības dažādošanai, teritorijas vispārējai attīstībai un citām aktivitātēm. Tanī pat laikā kā drauds tiek saskatīti ierobežotie vietējie resursi zivsaimniecības teritorijās esošās maza mēroga infrastruktūras attīstībai.

VRG stratēģijā noteica divus pasākums EZF atbalsta ieviešanai.

22. tabula.

Biedrības „Pierīgas partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ciemat, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciemat, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 312.pasākums; LAP 413.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Neskatoties uz to, ka stratēģijā tika salīdzinoši plaši uzskaitīti potenciālie veidi, kā attīstīt zivsaimniecību, tomēr divas atbalstāmās rīcības saistās ar vides uzlabošanu un tūrisma attīstību. Līdz ar to var secināt, ka pat situācijā, kad tiek salīdzinoši detalizēti aprakstīts zivsaimniecības potenciāls VRG teritorijā, tomēr netiek plānota šīs nozares attīstība, domājot par nodarbinātību tajā, ražošanu un produkcijas tirdzniecību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Olaines novada:	1	0,955 (10.)	1,077	20116	0
Olaines pilsēta	-	0,955 (10.)	1,077	12023	0
Olaines pagasts	1	0,955 (10.)	1,077	8093	0

Mārupes novads	3	2,188 (2.)	2,291	15950	0
Babītes novada:	1	1,639 (5.)	1,787	9408	0
Babītes pagasts	1	1,639 (5.)	1,787	8019	0
Salas pagasts	-	1,639 (5.)	1,787	1389	0
Kopā:	5	-	-	45474	0

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

2.prioritāte – ekonomiskās un sociālās sadarbības attīstība un teritorijas atpazīstamība:

1) Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.

3.prioritāte – labiekārtota un sakopta apkārtēja vide:

1) Atbalsts tūrisma un zivsaimniecības attīstībai.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Jaunmārupes dīķa „Pavasara ūdenskrātuve” renovācija./Mārupes novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir renovēt Jaunmārupes dīķi „Pavasara ūdenskrātuve”, tādējādi sakopjot un padarot pievilcīgu apkārtējo vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Mārupes novads ir ar 2. augstāko TAI valstī (2,188) un vairāk kā 15 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 66% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tūristu piesaiste projekta rezultātiem.
Projekta nosaukums/ teritorija	Profesionālā āra futbola laukuma izbūve Piņķos./Babītes pagasts, Babītes novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir izbūvēt un izveidot āra profesionālā futbola sporta laukumu Babītes novada Piņķos, dzīvojamo māju tuvumā, radot sporta aktivitāšu vietu, kas ir jauna brīvā laika āra sporta aktivitāšu vieta bērniem un jauniešiem, kuri sagatavoti profesionālajai futbola karjerai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Babītes novads ir ar 5. augstāko TAI valstī (1,639) un vairāk kā 9 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 66% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Rekreācijas iespējas nodrošināšana vietējiem iedzīvotājiem un viesiem, izbūvējot un labiekārtojot skvēru Konrādu ielā 1, Mārupē./Mārupe, Mārupes novads.

Projekta mērķis	Projekta mērķis ir izbūvēt un labiekārtot skvēru Konrādu ielā, Mārupē, ar nolūku radīt un nodrošināt papildus rekreācijas iespējas Mārupes novada iedzīvotājiem un Mārupes viesiem. Rekreācija, kā to skaidro Latvijas Zinātņu akadēmija, ir indivīda fizisko, garīgo un emocionālo spēju atjaunošana brīvajā laikā, sabiedriski atzītas un organizētas darbības, t.sk. atpūta brīvā dabā, piem., pastaigas vai viesošānās.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Mārupes novads ir ar 2. augstāko TAI valstī (2,188) un vairāk kā 15 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 66% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tūristu piesaiste projekta rezultātiem.
Projekta nosaukums/teritorija	Veloceliņa izbūve posmā Jaunolaine - Olaine, Olaines novadā./Olaines pagasts, Olaines novads.
Projekta mērķis	Veicināt infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu Olaines novadā, izbūvējot veloceliņu posmā Jaunolaine - Olaine.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Olaines novads ir ar 10. augstāko TAI valstī (0,955) un vairāk kā 20 tūkstošiem iedzīvotāju, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Saimniecības „Jaunieki” dīķa rekonstrukcija./Mārupes novads.
Projekta mērķis	Sakārtot apkārtējo vidi, uzlabot bebru sagrauzto meliorācijas sistēmu, radīt pievilcīgu vidi tūrismam un zivsaimniecībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Mārupes novads ir ar 2. augstāko TAI valstī (2,188) un vairāk kā 15 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 66% ir darbspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu tūristu piesaiste projekta rezultātiem.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģijā noteiktā prioritāte paredz ekonomiskās un sociālās sadarbības attīstību un teritorijas atpazīstamību. Visi apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijā noteiktajai prioritātei.
2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, bet gan tikai veicināt ekonomisko un sociālo sadarbību. Turpmāk, vērtējot pašas ZVRG stratēģijas īstenošanu, ieteicams vismaz izvērtēt nepieciešamību attīstīt

uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, jo uzņēmējdarbības attīstība var būt labs pamats ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.

3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu rekonstrukciju un labiekārtošanu, kas, galvenokārt, ir vērsti uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā ZVRG teritorijā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums.
5. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.
6. Šī ir viena no ZVRG, kurai ir augsta noraidīto un apstiprināto projektu attiecība (koeficients 0,6). Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāizdara secinājums par nepieciešamību izvērst skaidrojošo kampaņu par iespējām, kuras šīs ZVRG stratēģijas teritorijas ieinteresētajām pusēm ir pieejamas, lai nodrošinātu papildus teritorijas attīstību, piesakoties projektiem.

12. Biedrība „Talsu rajona partnerība”

Biedrībai „Talsu rajona partnerība” ir noteikti seši darbības mērķi, piemēram, tādi kā:

- ilgtspējīgas lauku un zivsaimniecības attīstības stratēģijas ieviešanu, procesā izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
- kopienu sadarbības tīkla veidošanu; finansiālo, materiālo, intelektuālo un cita veida resursu koordinēšanu un piesaistīšanu Partnerības mērķu sasniegšanai;
- lauku iedzīvotāju interešu pārstāvēšanu nacionālā un starptautiskā līmenī.

Biedrība ir noteikusi arī astoņus pamatuzdevumus. Analizējamās tēmas kontekstā nozīmīgākie varētu būt sekojošie:

- * izmantojot publikācijas vietējā avīzē un mājas lapā, veicināt sabiedrības informētību un izglītošanu par LEADER, ELFLA un EZF sniegtajām iespējām, informēt iedzīvotājus par iespēju iesaistīties vietējās Attīstības stratēģijas izstrādē un īstenošanā;
- * izvērtējot un atbalstot Attīstības stratēģijas īstenošanas laikā saņemto projektu pieteikumus, sekmēt vietējās sabiedrības projektu īstenošanu un teritorijas līdzsvarotu attīstību;
- * izmantojot aptauju anketas, kā arī organizējot darba grupas un seminārus, iesaistīt iedzīvotājus diskusijās un pārdomās par teritorijas esošo situāciju un vēlamu attīstību;
- * izstrādājot un attiecīgajās iestādēs iesniedzot projektu pieteikumus, sekmēt ES fondu un citu finanšu avotu līdzekļu, kā arī citu nepieciešamo resursu piesaisti biedrības darbības nodrošināšanai un pilnveidošanai, kā arī darbības teritorijas attīstībai.

Tātad būtībā VRG noteikti uzdevumi ir saistīti ar ES finansiālā aparāta veiksmīgu apgūšanu, kā arī ar biedrības iekšējās darbības veiksmīgu izveidi.

Teritorijas attīstības plānos un partnerībā kopumā ir noteikts, ka attīstības galvenais mērķis ir uzņēmējdarbības attīstība un tam nepieciešamo apstākļu nodrošināšana, tādēļ netiek noteiktas galvenās teritorijā attīstāmās nozares.

VRG teritorijas situācijas analīzē, t.sk., ekonomiskās situācijas analīzē netika sniegta zivsaimniecības analīze – pat apakšsadaļā „Citas ekonomiskās aktivitātes”.

Stratēģijā ir atsevišķa apakšnodaļa „Zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas”. Tajā tiek norādīts, ka Talsu un Rojas novados īpaši piejūras teritorijās zvejniecībai ir senas tradīcijas raksturs. Tas nozīmē, ka zvejniecība ir kā sava veida lokālās kopienas kultūras vērtība, elements, kas ir uzskatāms ne tikai par naudas pelnīšanas veida, bet pat kā dzīves stils. Visattīstītākā piekrastes un aizpiekrastes zvejniecība biedrības „Talsu rajona partnerības” teritorijā ir Rojas un Mērsraga novados. Šajos novados ir seši uzņēmumi, kas zvejo Baltijas Jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslās, un 20 uzņēmumi, kas zvejo piekrastē. Tiek sniegts arī pārskats par zivsaimniecības attīstības vēsturi biedrības teritorijas divās teritorijās – Mērsragā un Rojā.

Rojā vairāki nozīmīgi zivju apstrādes uzņēmumi kļuva maksātnespējīgi, bet to vietā tiek izveidoti jauni zivju apstrādes uzņēmumi. Nostabilizējušies zivju pārstrādes uzņēmumi ir SIA „Līcis 93”, SIA „Randa”, SIA „Kaltene VM”, SIA „Tin fish” Melnsilā, SIA „Zvejnieku saimniecības Irbe”, Zivju šķirotava un atvēsinātava Rojas ostā.

Lielākie zivju pārstrādes uzņēmumi Rojā un Mērsragā ir SIA „IMS” un SIA „Saiva ANNO 1949”, Rojā – A/S „Līcis 93”, SIA „Banga Seafood International”, SIA „Melnsils”, SIA „Randa”.

Stratēģijā tiek norādīts – ja līdz šim piekrastes saimniecībā vislielākā nozīme bija pārstrādei un zvejniecībai, kravu transportēšanai, tad tuvākā un tālākā nākotnē šīs nozares vislielākais ieguldījums kopējās teritorijas ekonomikā būs ar tūrismu un tūrisma pakalpojumiem aktīvajiem tūristiem – jahtu un laivu piestātnes ar nepieciešamo aprīkojumu, informācija par tuvāko un tālāko apkaimi un tajā esošajām kultūrvēsturiskajām, intelektuālajām, ainaviskām vērtībām, nakšņošanas un nomas pakalpojumi. Pie tam piekrastes saimniecības attīstību veido arī rekreācijas industrija, kas sastāv no pieejamām labiekārtotām publiskām pludmalēm, tuvējiem pakalpojumu centriem un nakšņošanas vietām, kas atpūtniekiem nodrošina ilglaicīgu uzturēšanos piejūrā. Ievērojamu loma ir tūrisma tranzīta koridora attīstībai starp Ziemeļkurzemi un Sāmsalu, kas ļaus palielināt iedzīvotāju ienākumus no tūrisma infrastruktūras.

Līdz ar to var secināt, ka arī VRG „Talsu rajona partnerība” saskata zivsaimniecības nozares pārstrukturizāciju uz tūrisma pakalpojumiem.

VRG ir veikusi detalizētu zivsaimniecības SVID analīzi. Kā galvenās stiprās puses varētu minēt sekojošus divus faktus:

- * Zivsaimniecības uzņēmumos, izmantojot pieejamo sabiedrisko atbalstu, ir modernizētas ražošanā izmantotās tehnoloģijas, paaugstināts darba ražīgums, veikti uzlabojumi darba drošībā un produktu kvalitātē.
- * Unikālas zvejas un zivju apstrādes tradīcijas senajos zvejnieku ciemos (Upesgrīvā, Valgalciemā, Mērsragā u. c.)

SVID analīzē tika minētas piecas stiprās puses un vairāk – septiņas – vājās puses. Kā vājās puses tiek minēti, piemēram, šādi apstākļi:

- * Zivsaimniecības nozares lēnā pielāgošanās jaunajiem nosacījumiem attiecībā uz zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas pasākumiem.
- * Zems darba ražīgums, ražošanā tiek izmantotas novecojušas, vidi ietekmējošas tehnoloģiskās iekārtas, kā arī liels roku darba īpatsvars ražošanā.
- * Zivsaimniecībai nozīmīgāko teritoriju salīdzinoši zemais attīstības līmenis, tajā skaitā saimnieciskā aktivitāte, zems nodarbinātības līmenis, vāji attīstīta infrastruktūra.

Tomēr tiek saskatītas deviņas iespējas attīstībai, tādas kā, piemēram:

- * Zivsaimniecības sektora ekonomikas dažādošana – tūrisma, pārtikas ražošanas u.c. saistīto pakalpojumu attīstība.
- * Vietējās produkcijas „groza” attīstība un mārketinga.
- * Mūžizglītības iespējas, arodapmācība, apmācību iespēju nodrošināšana zivkopjiem, zvejniekiem.

Kā draudi tika identificēti četri faktori, no kuriem divi ir sekojoši:

- * Arodizglītības iespēju trūkums zivkopības un zvejsaimniecības sfērā valstī kopumā, jo ir zems aroda prestižs zivsaimniecības nozarē visā valstī - nerodas jauni speciālisti.
- * ES normas Latvijas interpretācijā apdraud efektīvu zivsaimniecības sfēras attīstību.

Tomēr, neskatoties uz to, ka kā iespējas tika noteiktas iespējas attīstīt vietējās produkcijas „grozu” vai ekonomiski dažādot zivsaimniecības sektoru, tomēr stratēģijas rīcības plānā EZF atbalsta ieviešanai ir noteiktas šādas prioritātes (skat. 23.tabula):

23. tabula.

Biedrības „Talsu rajona partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ciemat, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 321. pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes tiek īstenotas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes teritorijā no jūras krasta līdz novīlktai līnijai, kas sakrīt ar Latvijas administratīvo teritoriju jūras robežu projekciju 15,5 kilometru attālumā iekšzemē, pārējā teritorijas daļa, ja projekts ir tieši saistīts ar publiskajiem ūdeņiem, kuros veikta rūpnieciskā zveja saskaņā ar normatīvajiem aktiem par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanu iekšējos ūdeņos un Rīcības plānā noteiktās darbības nedrīkst tikt iesniegtas un atbalstītas no ELFLA. No ELFLA atbalstīs tikai tos projektus, kuru plānotās Rīcības nesakrīt ar EZF Rīcības plānā noteiktajām vai tiek realizēti iekšzemē līdz noteiktajai līnijai 15,5 km. Tādējādi tiks nodrošināta teritoriāla nošķirtība.
2.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 313.pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Gadījumos, ja tiek iesniegti projektu pieteikumi, kas atbilst gan EZF, gan ELFLA rīcībām, un, kas plānoti realizēt publiski pieejamu ūdens tilpņu un krātuvju tuvumā, atbalsts noteikts EZF projektu pieteikumiem. Tādējādi tiks nodrošināta teritoriāla nošķirtība.

3.	Saimnieciskās darbības uzlabošana un dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 312.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 312.pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Gadījumos, ja tiek iesniegti projektu pieteikumi, kas atbilst gan EZF, gan ELFLA rīcībām, no ELFLA netiek atbalstīti projektu iesniedzēji, kas ir zivsaimniecības komersanti, bet no EZF tiek atbalstīti komersanti, kuru komercdarbības joma ir zivsaimniecība. Tādējādi tiks nodrošināta teritoriāla nošķirtība.
----	---	---	------------------	---

Var secināt, ka „Talsu rajona partnerības” teritorijā ir labs potenciāls zivsaimniecības attīstībai, ko nosaka gan vēsturiski izveidojušās tradīcijas, gan jau izveidota zivsaimniecības infrastruktūra, gan VRG vēlme attīstīt šo nozari.

Tūrismu ar zivsaimniecības uzņēmumiem VRG nesaista tik lielā mērā, kā citas VRG – tūrisms tiek skatīts kā papildus iespēja. VRG ir noteicis stratēģiju attīstīt tieši zivsaimniecības ražošanu un pārstrādi kā galvenos ar zivsaimniecības infrastruktūru saistīto uzņēmējdarbības veidus.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Talsu novads:	14	0,043 (42.)	0,159	28958	2
Valdemārpils pilsēta	1	0,043 (42.)	0,159	1244	nav datu
Talsu pilsēta	-	0,043 (42.)	0,159	10266	nav datu
Stendes pilsēta	-	0,043 (42.)	0,159	1732	nav datu
Sabiles pilsēta	-	0,043 (42.)	0,159	1213	nav datu
Abavas pagasts	2	0,043 (42.)	0,159	1544	nav datu
Ārlavas pagasts	-	0,043 (42.)	0,159	1049	nav datu
Balgales pagasts	-	0,043 (42.)	0,159	856	nav datu
Ģibuļu pagasts	4	0,043 (42.)	0,159	2266	nav datu
Ķūļciema pagasts	-	0,043 (42.)	0,159	431	nav datu
Laidzes pagasts	4	0,043 (42.)	0,159	1758	nav datu
Laucienes pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	1786	nav datu
Lībagu pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	1844	nav datu
Strazdes pagasts	-	0,043 (42.)	0,159	418	nav datu
Vandzenes pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	1676	nav datu
Virbu pagasts	-	0,043 (42.)	0,159	875	nav datu
Rojas novads	10	0,135 (34.)	0,250	3972	16
Mērsraga novads	0	-0,323 (70.)	-0,184	1638	nav datu
Kopā:	24	-	-	34568	18

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

4.prioritāte – zivsaimniecības teritorijas ilgtspējīga attīstība:

- 1) Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.
- 2) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.
- 3) Saimnieciskās darbības uzlabošana un dažādošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Ezera ielas rekonstrukcija Valdemārpilī./Valdemārpils, Talsu novads.
Projekta mērķis	Veicināt Valdemārpils pilsētas infrastruktūras atjaunošanu un attīstību, uzlabojot iedzīvotāju piekļuvi Sasmakas ezeram.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Rojas stadionā un Mērsraga vidusskolā esošo hokeju laukumu bortu rekonstrukcija./Rojas novads.
Projekta mērķis	Mērķis ir veikt Rojas novadā Rojas stadiona (Miera iela13) un Mērsraga vidusskolas (Skolas iela 8) teritorijā esošo hokeja laukumu bortu rekonstrukciju, lai uzlabotu hokeju laukumu drošību to apmeklētājiem un uzlabotu hokeja laukumu vizuālo tēlu, kā arī veicinātu hokeja laukumu efektīvāku izmantošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Aprīkojuma iegāde un teritorijas labiekārtošana personām ar funkcionāliem traucējumiem./Laidzes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Tūrisma pakalpojumu attīstība, dažādošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta	Tūrisma un atpūtas vietas izveidošana pie Stundu ezera./Gribuļu

nosaukums/ teritorija	pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Stundu ezera krastu, izveidojot tūrisma un atpūtas vietu, lai nodrošinātu aktīvu atpūtu un veselīgu dzīves veidu un veicinātu eko tūrisma attīstību Talsu novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Talsu novadā dzīvo 31305 ZVRG teritorijas iedzīvotāju. Tajā pašā laikā Talsu novads ir ar 42. augstāko TAI (0,043) šajā ZVRG teritorijā. Ņemot vērā salīdzinoši lielo iedzīvotāju skaitu, kā arī apkārtējo teritoriju ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanā, projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu. Projekta dzīvotspējas novērtējumu varētu paaugstināt fakts, ka projektā attīstītās teritorijas būtu interesantas arī tūristiem u.c. interesentiem.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūta ap un uz Kalnezera zaļi domājotai sabiedrības daļai./Lībagu pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir veicināt ar zivsaimniecību saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstību īpaši aizsargājamā dabas teritorijā „Talsu pauguraine”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ģimene, atpūta, daba./Laidzes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Talsu novada ģimenēm ar bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām un sakoptu apkārtējo vidi, rosinot iedzīvotājus aktīvi atpūsties, ievērojot veselīgu, pilnvērtīgu dzīves veidu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Rojas upes brīvdabas taka./Rojas novads.
Projekta mērķis	Vides sakopšana un teritorijas labiekārtošana, lai attīstītu Rojas novada infrastruktūru, veicinātu veselīgu dzīvesveidu, ierobežotu vides piesārņošanu, sekmētu dabas ainavas pieejamību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes

	laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Esi aktīvs un vesels!/Rojas novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Rudes un Melnsila laukumus, lai radītu pievilcīgu vidi un veicinātu veselīgu, sportisku dzīvesveidu un aktīvās atpūtas attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ģimenes atbalsta dienas centra „Stāvu augstāk” telpu vienkāršota rekonstrukcija./Gribuļu pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Veicot remontu dienas centra telpās, padarīt tās piemērotas bērniem un viņu vecākiem, apmeklējot dienas centru un piedaloties tajā organizētajās aktivitātēs.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pārdzīvojuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Bērnu un jauniešu burāšanas centra izveide./Rojas novads.
Projekta mērķis	Bērnu un jauniešu burāšanas apmācības centra būvniecība, kas dos iespēju apgūt burāšanas prasmes un nodrošinās pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu Rojas un apkārtnē no jauniešiem un personām ar funkcionāliem traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem, kā arī ir paredzēta darbaspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Teritorijas „Plocis” labiekārtošana Parka ielā, Rojā./Rojas novads.

Projekta mērķis	Labiekārtot Rojas parka „Plocis” teritoriju, radot Rojas novada iedzīvotājiem un to viesiem iespēju jauki pavadīt brīvo laiku saktā vidē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/teritorija	Skeiiparka izveidošana Rojas hokeja laukuma teritorijā./Rojas novads.
Projekta mērķis	Izveidot mūsdienīgu un viegli pārvietojamu skeiiparku, lai vecinātu jauniešu ekstrēmo sporta veidu attīstību Rojā un tās reģionā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Plāvmuižas saieta nama vienkāršota rekonstrukcija./Laucienes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Paplašināt Plāvmuižas saieta nama piedāvāto un plānoto pakalpojumu un iespēju klāstu, radīt apmeklētājiem sakārtotu un estētisku iekšējo un ārējo vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pāduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus, kā arī projekta pakalpojuma iekļaušana tūrisma maršrutos un materiālos.
Projekta nosaukums/teritorija	Talsu ielas rekonstrukcija./Rojas novads.
Projekta mērķis	1. Likvidēt visas apzinātās satiksmes drošības bīstamās vietas Talsu ielā. 2. Veikt atbilstošus satiksmes organizācijas pasākumus un satiksmes drošības līmeņa uzlabošanu saskaņā ar apstiprināto tehnisko projektu „Talsu ielu rekonstrukcija - uzlabojot kustību drošību”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.

Projekta nosaukums/ teritorija	Greiļu kalns./Abavas pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot skatu vietu Greiļu kalnā - atjaunojot platformu un kāpnes, izveidot standus pie dabas parka „Abavas senleja”, attīrīt skatu laukuma apkārtni un Abavas upes nogāzi no krūmiem, tā atsedzot ainavu un atjaunot vidi īpaši aizsargājamiem augiem Eiropas mērogā botāniski ļoti vērtīgas pļavas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus un tūristus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Dzīves apstākļu uzlabošana zivīm un tūrisma pakalpojumu dažādošana Talsu pagurainē./Laidzes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Veicināt Talsu paguraines dabas parka iedzīvotāju nodarbinātību teritorijas pievilcības saglabāšanai, izveidojot infrastruktūru efektīvākai ūdenstilpņu kopšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus, piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām un veicināt nodarbinātības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Aprīkojuma iegāde tūrisma pakalpojumu dažādošanai./Laidzes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Veicināt ar zivsaimniecību saistītas infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un dažādot tūrisma pakalpojumu iespējas zivsaimniecībai nozīmīgajā teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/ teritorija	Jumta rekonstrukcija viesnīcai „Aldari”./Gribuļu pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Tūrisma piedāvājuma iespēju paplašināšana veicot jumta seguma rekonstrukciju viesnīcā „Aldari”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 3.darbībai. Talsu novadā ir 42. augstākais TAI (0,043) šajā ZVRG teritorijā. Iedzīvotāju skaits Talsu novadā veido 31305, no kuriem 64% ir darbaspējas vecumā. Šis projekts tiks uzskatīts par nepieciešamu un ekonomiski dzīvotspējīgu, ja pēc projekta rezultātiem būs pieprasījums. Projekta ekonomisko dzīvotspēju sekmētu darbaspējīgo

	iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Aktīva atpūta pie Uguņu ezera./Vandzenes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Paplašināt atpūtas vietas apmeklētājiem pieejamo materiālo bāzi iegādājoties airēšanas laivas komplektu, atpūtas vietu pielāgot cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, izbūvējot pielāgotu āra tualeti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju un interesentu iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mazo laivu piestātne Rojā./Rojas novads.
Projekta mērķis	Izveidot laivu piestātni un nelielu laivu glabātuvi Rojas upes kreisajā krastā. Pie piestātnes izveidot arī laivu nomu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tīrais Ūdens - avots, strauts, dīķis - apkārtnes labiekārtošana./Abavas pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Pedvāles Brīvības mākslas muzeja Briņķu muižaskalna un Rambulītes gravas teritorijas daļas labiekārtošana, dabas ainavas un tās elementu - avots, strauts, dīķis, upe-izveidošana, labiekārtošana un eksponēšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi, ko sniedz mākslas muzejs ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbspējīgajā vecumā) novada teritorijā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tūrisma un atpūtas vietas labiekārtošana pie Stundu ezera II. kārtā. /Gribuļu pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Tūrisma un atpūtas vietas pie Stundu ezera labiekārtošana, lai to

	padarītu pievilcīgu, videi draudzīgu un personām ar funkcionāliem traucējumiem pieejamu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Talsu novadā dzīvo 31305 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, no kuriem 64% ir darbaspējas vecumā. Tajā pašā laikā Gribuļu pagasts ir ar 42. augstāko TAI (0,043) šajā ZVRG teritorijā. Ņemot vērā salīdzinoši lielo iedzīvotāju skaitu, kā arī apkārtējo teritoriju ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanā, projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu. Projekta dzīvotspējas novērtējumu varētu paaugstināt fakts, ka projektā attīstītās teritorijas būtu interesantas arī tūristiem u.c. interesentiem.
Projekta nosaukums/teritorija	Tūrisma infrastruktūras pilnveidošana kempingā „Melnšils”./Rojas novads.
Projekta mērķis	Tūrisma infrastruktūras pilnveidošana kempingā „Melnšils”, pagarinot darbības sezonu un nodrošinot aktīvās atpūtas pieejamību dažādu interešu atpūtniekiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Rojas novads ir neliela apdzīvota vieta (3977 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), taču ar vidēju TAI (0,135 – 34.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Rojas jahtkluba infrastruktūras uzlabošana./Rojas novads.
Projekta mērķis	Rojas jahtkluba infrastruktūras sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošana un burāšanas sporta tūrisma popularizēšana Rojas novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 2.darbībai. Rojas novads ir neliela apdzīvota vieta (3977 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), taču ar vidēju TAI (0,135 – 34.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz zivsaimniecības teritorijas ilgtspējīgu attīstību. Attīstības stratēģijā noteiktā prioritāte ir pārāk plaša un vispārināta - nav skaidrs, kas šajā ZVRG teritorijā ir prioritāte. Zināmā mērā situāciju skaidro prioritātes rīcības, taču arī tās aptver plašu tvērumu.
2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Attiecīgi arī projektos praktiski nav novērojamas indikācijas par uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.

3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 18 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 7% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārtraukšanu/nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Mērsraga novadam ir novērojams TAI samazinājums (-0,184). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
5. Ir novērojama būtiska projektu koncentrācija Talsu novadā (58% projektu). To var daļēji skaidrot ar faktu, ka Talsu novadā dzīvo liela daļa šīs ZVRG iedzīvotāju daļas. Tajā pašā laikā pārāk liela projektu koncentrācija nav vēlama no teritorijas kopējās attīstības viedokļa. Attiecīgi nepieciešams popularizēt iespēju iesniegt projektus turpmākajās kārtās, lai pārlicinoša informācija būtu pieejama pēc iespējas plaši visā ZVRG teritorijā - iespējams, rīkojot informatīvus seminārus u.c. pasākumus.
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai. Ņemot vērā samērā lielo teritoriālo sadrumstalotību, lielāka vērība būtu jāpievērš tieši konkurētspējas celšanas pasākumiem, kas ir pamatā teritorijas attīstībai.

13. Biedrība „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”

Biedrības „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” vietējās rīcības grupas mērķis ir veicināt Ziemeļkurzemes reģiona stabilitāti, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, apvienojot uzņēmējus un citus Latvijas lauku iedzīvotājus uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, lai celtu sabiedrības labklājību, paaugstinātu katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinātu reģiona konkurētspēju valstiskā mērogā.

Biedrības uzdevumi ir raksturojami kā uz dzīves kvalitāti vērsti, jo to starpā ir tādi uzdevumi, kā:

- dzīves kvalitātes uzlabošanas vietējiem lauku un ciemu iedzīvotājiem;
- sabiedrisko pakalpojumu pieejamību, to kvalitātes paaugstināšanos un sasniedzamību; informācijas un zināšanu pieejamības attīstību;
- ilgtspējīgu tūrisma attīstību;
- individuālās saimnieciskās darbības – mājražošanas un amatniecības aktivizēšanos.

Ziemeļkurzemes partnerības teritorijas divām pašvaldībām (Kolkai un Tārgalei) ir liela Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekraste. Savukārt Usmas pagasta teritorijā pilnībā iekļaujas Usmas ezers. Gan jūras piekraste, gan Usmas ezers nosaka daudzu partnerības teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju nodarbošanos ar zvejniecību un zivju pārstrādi. Tiek norādīts, ka uz lielākajiem zivju pārstrādes uzņēmumiem dodas strādāt daudzu ciematu iedzīvotāji arī no Ances, Dundagas, Popes, Puzes, Valdgales, Ugāles, Īves un Lubes pagastiem, kuros darbs tiek organizēts trīs maiņās.

Tiek atzīmēts, ka vakara un nakts maiņās strādājošiem ir svarīgi, lai došanās uz darbu būtu pa labiekārtotiem gājēju ceļiem, iespēju robežās apgaismotiem. Tādā veidā tiek attaisnota nepieciešamība pēc infrastruktūras uzlabojumiem, kas tiek noteikti arī stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanas pasākumos līdz 2013. gadam.

Tiek norādīts uz zvejniecības tradīcijām, norādot, ka senajos zvejnieku ciemos Kolkas un Tārgales pagastos vēl ir vīri, kas nodarbojas ar individuālo zveju. Tāpat tas ir Usmas pagastā, kur notiek zveja ezerā. Un atkal tiek norādīts uz infrastruktūras uzlabošanas nepieciešamību, jo tiek teikts, ka šiem uzņēmējiem, kā arī viņu ģimenēm ir būtiski uzlabot ceļu infrastruktūru, kurā daudzus gadus nav veikti nekādi ieguldījumi.

Stratēģijā tiek secināts, ka liela problēma Baltijas jūras puses ciemiem ir ar virszemes ūdeņu noteci. Senās ciemu meliorācijas sistēmas daudzviet ir aizaugušas, netīrītas un nefunkcionē. Savu dara lielās vētras, kas aizpūš ciet mazo upju ieteces jūrā. Daudzas jūras piekrastes mājas pavasara palu laikos atrodas ūdenī. Jaunajām ģimenēm ar maziem bērniem palu laikā nav iespējams dzīvot savās mājās.

Tiek sniegts zivsaimniecības uzņēmējdarbības raksturojums. Anceš pagastā ir viens zivju pārstrādes uzņēmums, bet zivju apstrādē dažādos uzņēmumos nodarbināti 15 iedzīvotāji. Dundagā ir viens zivju pārstrādes uzņēmums un 150 iedzīvotāji tiek nodarbināti dažādos zivju pārstrādes uzņēmumos. Kolkas pagastā 26 zivju ieguves un pārstrādes uzņēmumos nodarbināti 432 cilvēki un viena saimniecība nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu. Tārgales pagastā ir 13 saimniecības, kas nodarbojas ar zvejniecību un zivju pārstrādi. Savukārt Usmas pagastā ir četri zivju pārstrādes uzņēmumi. Tas norāda uz to, ka zivsaimniecība ir būtisks nodarbinātības uzlabotājs VRG teritorijā.

Tomēr SVID analīzē vienīgi kā stiprās puses tiek minēti jūras piekraste un Usmas ezers, kā arī tas ka teritorijā atrodas kultūrvēsturiskie un dabas objekti, t.sk., senie zvejnieku ciemati. Citās kategorijās zivsaimniecība netiek uzrādīta.

Savukārt rīcības plānā ir noteiktas trīs pozīcijas EZF fonda atbalsta ietvaros. (24.tabula)

24. tabula.

Biedrības „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ciematu atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem
2.	Zivsaimniecības un tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši MK 27.01.2009. Nr.78 noteikumu 5.2. punkts	LAP 313.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78	LAP 313.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 313.pasākumā Tūrisma aktivitāšu veicināšana. Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas

	5.2.punktam	Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
--	-------------	--

Izpētot biedrības „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” izstrādāto stratēģiju, var secināt, ka teritorijā vislielākā nepieciešamība ir uzlabot infrastruktūru, saistot to ar iespēju tādā veidā arī uzlabot uzņēmējdarbību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Dundagas novads:	5	-0,079 (53.)	0,045	4228	5
Dundagas pagasts	3	-0,079 (53.)	0,045	3275	nav datu
Kolkas pagasts	2	-0,079 (53.)	0,045	953	nav datu
Ventspils novads:	1	0,19 (29.)	0,314	6957	18
Ances pagasts	-	0,19 (29.)	0,314	634	nav datu
Puzes pagasts	-	0,19 (29.)	0,314	906	nav datu
Tārgales pagasts	-	0,19 (29.)	0,314	1743	nav datu
Popes pagasts	-	0,19 (29.)	0,314	991	nav datu
Usmas pagasts	-	0,19 (29.)	0,314	515	nav datu
Ugāles pagasts	1	0,19 (29.)	0,314	2168	nav datu
Talsu novads:	3	0,043 (42.)	0,159	3283	2
Īves pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	634	nav datu
Lubes pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	906	nav datu
Valdgales pagasts	1	0,043 (42.)	0,159	1743	nav datu
Kopā:	9	-	-	14468	25

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.prioritāte – dzīves kvalitātes uzlabošana, nodrošinot pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību:

- 1) Ciematu atjaunošana un attīstība.
- 2) Zivsaimniecības un tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.

2.prioritāte – sabiedrisko aktivitāšu dažādošana:

- 1) Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Minies, izzini, atminies jeb Rullē pa jūru Kolkā!/Kolkas pagasts, Dundagas novads.
-----------------------------------	---

Projekta mērķis	Demonstrējot savdabīgu jūras transporta līdzekļu (ūdens velosipēdu) izmantošanas iespējas, rosināt vietējos iedzīvotājus dažādot nodarbošanās veidus piekrastē, īpaši saistībā ar tūrisma attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Dundagas novads ir ar negatīvu TAI (-0,079 -53.vieta) un mazu iedzīvotāju skaitu (4249 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbspējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/teritorija	Kolkas peldvietas labiekārtošana./Kolkas pagasts, Dundagas novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot vienīgo Dundagas novada peldvietu Kolkas ciemā atbilstoši LR likumdošanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Atpūtas parka rekonstrukcija Pūņu ciemā./Valdgailes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Izveidot atpūtas parku Pūņu ciema centrā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Talsu novads ir ar vidēji augstu TAI (0,043 - 42.vieta) un lielu iedzīvotāju skaitu (31305 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā, līdz ar to projekts ir ekonomiski dzīvotspējīgs. Projekta ekonomiskā dzīvotspēja tiktu paaugstināta, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/teritorija	Sabiedriskā centra Talsu ielā 7 teritorijas labiekārtošana./Dundagas pagasts, Dundagas novads.
Projekta mērķis	Veikt Dundagas novada Centrālās bibliotēkas, Sociālā dienesta un Bērnu dienas centra „Mājas” teritorijas Talsu ielā 7, Dundagā, labiekārtošanu, lai nodrošinātu publisko pakalpojumu sasniedzamību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Dundagas novads ir ar 53. zemāko TAI valstī (-0,079) un mazu iedzīvotāju skaitu (4249 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā, līdz ar to projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta	Saules, Skolas un Īsās ielas apgaismojuma vienkāršotā

nosaukums/ teritorija	rekonstrukcija./Dundagas pagasts, Dundagas novads.
Projekta mērķis	Atjaunot elektriskā apgaismojuma iekārtas Dundagas ciema centrālajā daļā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ielas apgaismojuma rekonstrukcija Tiņģeres ciemā./Īves pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Tiņģeres ciema teritorijas infrastruktūras kvalitāti, ierīkojot enerģiju taupošu ielas apgaismojumu, un saglabāt teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Talsu novads ir ar vidēji augstu TAI (0,043 - 42.vieta) un lielu iedzīvotāju skaitu (31305 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā, līdz ar to projekts ir ekonomiski dzīvotspējīgs. Projekta ekonomiskā dzīvotspēja paaugstinātos, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ielas apgaismojuma izbūve Uzvaras ielā Dundagā./Dundagas pagasts, Dundagas novads.
Projekta mērķis	Izbūvēt jaunu apgaismojumu Dundagas ciema centrālajā daļā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Gājēju ietves rekonstrukcija un elektriskā apgaismojuma jaunbūve./Ugāles pagasts, Ventspils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot gājēju ietves segumu un apgaismojumu Ugāles ciemā, nodrošinot labvēlīgus dzīves un darba apstākļus zivsaimniecībā nodarbinātajiem un pārējiem pagasta iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Ventspils novads ir ar samērā augstu TAI (0,190 - 29.vieta) un lielu iedzīvotāju skaitu (12171 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā, kas nodrošina projekta ekonomisko dzīvotspēju. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt, ja par projekta nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Teritorijas labiekārtošana un virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmas rekonstrukcija Talsu novada Lubes pagasta Anužu

teritorija	ciemā./Lubes pagasts, Talsu novads.
Projekta mērķis	Lubes pagasta Anužu ciema teritorijas infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, izveidojot ūdens notekas un labiekārtojot teritoriju, lai nodrošinātu kvalitatīvu virszemes ūdeņu novadīšanu un saglabātu teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Talsu novads ir ar vidēji augstu TAI (0,043 - 42.vieta) un lielu iedzīvotāju skaitu (31305 iedzīvotāji) šajā ZVRG teritorijā, līdz ar to projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt, ja par projekta nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šīs ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā (izņemot rīcību „Zivsaimniecības uzņēmumu darbības dažādošana”). Lai arī pašā ZVRG stratēģijā ir izvirzītas problēmas, kuras varētu risināt jaunas uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi, nav neviena apstiprināta projekta, kas būtu vērš uz uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar peldvietas labiekārtošana, virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmas rekonstrukcija u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, ir vērsti uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
3. Pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 25 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 9% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, līdz ar to šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība. Īstenoto projektu rezultātus ir iespēja izmantot arī zivsaimniecības nozarē strādājošajiem, kas tikai veicina projektu ekonomisko dzīvotspēju, tādējādi sekmējot vietējo iedzīvotāju (īpaši darbaspējas vecumā) palikšanu ZVRG teritorijā un uzņēmējdarbības nepārtraukšanu/nepārcelšanu uz citām teritorijām.
4. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

14.Biedrība „Liepājas rajona partnerība”

Biedrības „Liepājas rajona partnerība” mērķis ir veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā. Tā ietvaros ir izstrādāta stratēģija un rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam. Biedrība „Liepājas rajona partnerība” (turpmāk – partnerība) savā darbības teritorijā (Rucavas, Nīcas, Grobiņas, Priekules, Vaiņodes, Durbes, Aizputes un Pāvilostas novados) īsteno Rīcības programmas 4.prioritārā virziena pasākumus. Pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar izstrādāto Vietējās attīstības stratēģiju 2008.-2013.gadam, kurā ir pamatota zivsaimniecības

nozīmība partnerības teritorijā, veikta SVID analīze, noteikta teritorijas attīstības vīzija, prioritātes un rīcības zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstībai. Vietējās attīstības stratēģijā ir iekļauts arī rīcības plāns, kurā paredzētās rīcības jeb projektu konkursi pamatojas uz Rīcības programmā EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam pasākumu "Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana". Pasākuma mērķis ir veicināt maza mēroga infrastruktūras, kā arī ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, kā arī nodarbošanās dažādošanu zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās, apdzīvotības un teritoriju pievilcības saglabāšanai.

Savukārt biedrības uzdevumi ir:

- * izstrādāt un realizēt stratēģiju ilgtspējīgai lauku attīstībai, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
- * attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot Liepājas rajona lauku attīstību;
- * veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanos;
- * koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķu sasniegšanai;
- * pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālajā un starptautiskajā līmenī.

Par zivsaimniecību tika sniegta pastarpināta informācija aprakstā par 2011.gadā VRG veikto pētījumu, kas bija par tūrismu, kas saistīts ar zivsaimniecību un ūdeņiem, tā attīstības iespējām „Liepājas rajona partnerības” teritorijā. Pētījuma mērķis bija apzināt partnerības teritorijā esošo astoņu novadu potenciālu tūrisma, kas saistīts ar ūdeņiem un zivsaimniecību, attīstībai.

Pētījumā tika identificēti šādi kompleksu tūrisma piedāvājumu attīstības virzieni:

- * Tūrisms piekrastē (tūrisma piedāvājumu dažādošana, piekļuves nodrošināšana jūrai u.c. tūrismam nozīmīgiem objektiem piekrastē);
- * Uz vietējās sabiedrības interesēm balstīti kompleksi tūrisma piedāvājumi vienas ūdens tilpnes apkaimē;
- * Kompleksi risinājumi laivojamo upju ceļu izveidei un attīstībai;
- * Zivsaimniecības un ūdens resursu izmantošanas tradīciju saglabāšana, attīstība, rekonstruēšana.

Pētījumā tika identificētas un analizētas tūrisma attīstības idejas, tās grupējot pa virzieniem. 1.virziena aktuālākās vajadzības ir infrastruktūras izveide, uzlabošana un aktivitātes sabiedriskās vietās, piemēram pludmalēs, tāpat arī infrastruktūra, kas nodrošina piekļuvi jūrai. Tam seko aktivitātes, kas saistītas ar infrastruktūru dabas procesu vērošanai un infrastruktūru, kas mazina dabas resursu noplicināšanos. Kā nākamās seko aktivitātes, kas saistītas ar infrastruktūras izveidi vai uzlabošanu piekrastes ciemos un mazpilsētās. Pēc tam seko aktivitātes, kas saistāmas ar zivsaimniecības objektu pielāgošanu tūrisma pakalpojumam un tūrisma informācijas sistēmas pilnveide piekrastē, kā arī pamatlīdzekļi zivju kūpināšanas pakalpojuma nodrošināšanai. Savukārt 4.virziena īstenošanai nozīmīgākās aktivitāšu grupas ir saistītas ar investīcijām zvejniecības tradīciju atjaunošanā un popularizēšanā. Tam seko investīcijas infrastruktūrā, kas veicina ar tradīciju saglabāšanu saistītu aktivitāšu nodrošināšanu. Nākamā aktuālā attīstības ideju grupa ir saistīta ar infrastruktūras izveidi un pamatlīdzekļu iegādi jaunu tradīciju veidošanai un to popularizēšanai.

Stratēģijā atsevišķi tiek raksturota zivsaimniecības nozīmība VRG teritorijā. Tiek paskaidrots, ka zivsaimniecība šajā VRG teritorijā ir nozīmīga, jo zivsaimniecības uzņēmumu skaits, kā arī nozarē nodarbināto skaits Latvijas mērogā būtiski pārsniedz 1% – kritēriju

reģiona zivsaimniecības nozīmīguma novērtējumam. VRG teritorijā uz 2012. gada 1.janvāri ir reģistrēti un darbojas 73 šādi zivsaimniecības uzņēmumi, kā arī pašnodarbinātās personas: jūras piekrastes un atklāto ūdeņu zvejniecības uzņēmumi, iekšējo ūdeņu zvejniecības uzņēmumi, zivju audzēšanas uzņēmumi un zivju apstrādes uzņēmumi.

Zivsaimniecības uzņēmumi darbojas visos astoņos novados, neliela daļa no tiem – zvejnieki un zivju audzētāji – savu uzņēmējdarbību veic vairāku (2 vai 3) novadu teritorijās. Zvejniecības un zivju apstrādes uzņēmumi ir aktīvi saimnieciskās darbības veicēji (ap 90%), taču aktīva zivju audzēšana, novērtējot izaudzētās produkcijas apriti, notiek ne vairāk kā 30% no tiem.

Tiek norādīts, ka astoņi uzņēmumi – pieci Nīcas novadā un trīs Pāvilostā – nodarbojas ar importēto un vietējā zvejā iegūto zivju un nēģu kūpināšanu. Produkcija tiek realizēta vietējā tirgū, kā arī galvenokārt realizēta citur Latvijā vai Lietuvā. EZF finansēti projekti jau realizēti šajos uzņēmumos no citiem pasākumiem, taču pastāv arī iespējas uzņēmējdarbības dažādošanā vai arī jauniem pakalpojumiem saistībā ar tūrisma attīstību reģionā.

Sadalā „Ekonomiskā situācija” netiek aplūkota zivsaimniecība. Arī diagrammā, kurā ir uzrādīts VRG esošās uzņēmējdarbības procentuālais sadalījums, ir norādīts, ka zivsaimniecībā nozarē darbojas vienīgi 10% no teritorijas uzņēmumiem. Tiek minēts arī tas, ka, neskatoties uz to, ka Liepājas rajona partnerības teritorijai ir vairāk kā 100 km gara jūras robeža, zivju produktu pārstrādes jomā reģistrēti tikai divi mājražotāji – Jūrmalcieņā (Nīcas novads) un Pāvilostā. Kaut gan ļoti iespējams, ka neregistrēti ir vēl vairāk mājražotāju.

VRG teritorijā aktīvi darbojas 12 mednieku un makšķernieku biedrības, kas ir 16% no visu biedrību skaita. Makšķernieku biedrību galvenie darbības mērķi ir zivju resursu aizsardzība, atjaunošana un racionālas izmantošanas pārraudzība.

Stratēģijā tika izstrādātas divas atsevišķas SVID analīzes – viena lauku videi, bet otra – zivsaimniecībai. Kā zivsaimniecības vides stiprās puses, tika minēti tādi fakti, ka Liepājas rajonam pieguļ viens no labākajiem zivju resursu apvidiem Latvijai piederošajā Baltijas jūras daļā; tradīcijām un kultūrvēsturiski bagāta teritorija, tajā skaitā senās tradīcijas zvejā un zivju apstrādē; pieejami transporta koridori – dzelzceļš, autoceļi, gaisa satiksme un jūras transports. Nedaudz vairāk faktoru tika minēts kā vājās puses. Tādi, piemēram, bija sekojoši: sadarbības trūkums starp organizācijām un uzņēmumiem; zivju migrācijas ceļu un nārsta potenciālā samazinājums jo ūdensteces netiek atbilstoši apsaimniekotas; nepietiekami attīstīta infrastruktūra (moli, ostas infrastruktūra, piebraucamie ceļi jūrai un ūdenstilpēm), trūkst labiekārtotu peldvietu u.t.t.; nepietiekami attīstīts ar zivsaimniecību saistītā tūrisma piedāvājums.

Stratēģijā tika noteiktas sekojošas attīstības iespējas: zivsaimniecības sektora ekonomikas dažādošana – tūrisma, pārtikas ražošanas u.c. saistīto pakalpojumu attīstība; zivsaimniecības vietējās produkcijas „groza” attīstība un mārketinga; senlaicīgo zvejas veidu popularizēšana; zivsaimniecības tūrisma produkta un piedāvājuma attīstība piekrastē un iekšējos ūdeņos. Kā iespējamie draudi tika noteikti sekojoši: ūdens resursus kontrolējošām un uzraugošām institūcijām trūkst kapacitātes un resursu efektīvas uzraudzības un kontroles sistēmas uzturēšanai; pārrobežu piesārņojums (piem., Būtiņģes naftas termināls), naftas izmetumi jūras piekrastē no kuģiem un Būtiņģes naftas termināla; Eiropas Savienības normas Latvijas interpretācijā apdraud efektīvu zivsaimniecības sfēras attīstību.

Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam pasākuma "Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana" ietvaros 2009.–2013.gadam ir atspoguļots 25.tabulā.

**Biedrības „Liepājas rajona partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas
Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums LAP 413. pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas LAP 3.ass 321.pasākuma "Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem" vai LAP 413. pasākuma 2.aktivitātei.
2.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas LAP 3.ass 313.pasākuma "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" atbalsta saņemšanas nosacījumiem
3.	Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Var secināt, ka VRG „Liepājas rajona partnerība” ģeogrāfiski determinēts potenciāls attīstīt zivsaimniecību. Arī savā stratēģijā VRG ir attīstījuši iespējamās attīstības scenārijus. Visvairāk šie scenāriji saistās ar tūrisma attīstību ar zivsaimniecību saistītajās teritorijās. Tomēr VRG plāno veikt arī ekonomiskās restrukturizācijas pasākumus (kaut gan arī pie šādiem pasākumiem var pieskaitīt uzņēmuma pārorientāciju uz tūrisma nozari).

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Durbes novada:	3	-0,164 (57.)	-0,038	3048	1
Durbes pilsēta	2	-0,164 (57.)	-0,038	552	nav datu
Durbes pagasts	-	-0,164 (57.)	-0,038	421	nav datu
Dunalkas pagasts	-	-0,164 (57.)	-0,038	710	nav datu
Vecpils pagasts	-	-0,164 (57.)	-0,038	474	nav datu
Tadaiķu pagasts	1	-0,164 (57.)	-0,038	891	nav datu
Aizputes novada:	2	-0,757 (88.)	-0,614	9265	2
Aizputes pilsēta	-	-0,757 (88.)	-0,614	4550	nav datu
Aizputes pagasts	-	-0,757 (88.)	-0,614	871	nav datu
Cīravas pagasts	1	-0,757 (88.)	-0,614	1188	nav datu

Kalvenes pagasts	-	-0,757 (88.)	-0,614	746	nav datu
Kazdangas pagasts	1	-0,757 (88.)	-0,614	1347	nav datu
Lažas pagasts	-	-0,757 (88.)	-0,614	563	nav datu
Grobiņas novada:	4	-0,008 (49.)	0,121	9345	0
Grobiņas pilsēta	3	-0,008 (49.)	0,121	3912	0
Bārtas pagasts	-	-0,008 (49.)	0,121	647	0
Gaviezes pagasts	-	-0,008 (49.)	0,121	791	0
Grobiņas pagasts	-	-0,008 (49.)	0,121	2571	0
Medzes pagasts	1	-0,008 (49.)	0,121	1424	0
Priekules novada:	3	-0,774 (89.)	-0,651	5837	2
Priekules pilsēta	2	-0,774 (89.)	-0,651	2151	nav datu
Priekules pagasts	-	-0,774 (89.)	-0,651	624	nav datu
Bunkas pagasts	-	-0,774 (89.)	-0,651	891	nav datu
Virgas pagasts	1	-0,774 (89.)	-0,651	883	nav datu
Gramzdas pagasts	-	-0,774 (89.)	-0,651	673	nav datu
Kalētu pagasts	-	-0,774 (89.)	-0,651	615	nav datu
Pāvilostas novada:	4	-0,312 (68.)	-0,178	2850	9
Pāvilostas pilsēta	4	-0,312 (68.)	-0,178	1026	nav datu
Sakas pagasts	-	-0,312 (68.)	-0,178	545	nav datu
Vērgales pagasts	-	-0,312 (68.)	-0,178	1279	nav datu
Vaiņodes novada:	0	-1,531 (106.)	-1,375	2613	1
Embūtes pagasts	-	-1,531 (106.)	-1,375	386	nav datu
Vaiņodes pagasts	-	-1,531 (106.)	-1,375	2227	nav datu
Nīcas novada:	5	-0,004 (48.)	0,114	3579	5
Nīcas pagasts	4	-0,004 (48.)	0,114	2733	nav datu
Otaņķu pagasts	1	-0,004 (48.)	0,114	846	nav datu
Rucavas novada:	0	-0,957 (93.)	-0,830	1814	1
Dunikas pagasts	-	-0,957 (93.)	-0,830	680	nav datu
Rucavas pagasts	-	-0,957 (93.)	-0,830	1134	nav datu
Kopā:	21	-	-	38351	21

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

1.prioritāte – atbalsts zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstībai:

- 1) Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.
- 2) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.
- 3) Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Gājēju celiņa izveide un Grobiņas ūdenskrātuves krasta labiekārtošana./Grobiņa, Grobiņas novads.
Projekta mērķis	Sakārtot un labiekārtot zivsaimniecībai nozīmīgas teritorijas-Grobiņas ūdenskrātuves krastu, piemērojot to rekreācijai un uzlabojot Grobiņas novada iedzīvotāju publisko dzīves vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Grobiņas novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,008 – 49.vieta) un vairāk kā 9 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 63% ir darbaspējas vecumā. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Akmensraga ceļa rekonstrukcija./Pāvilosta, Pāvilostas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt Akmensraga ceļu, attīstīt vietējo infrastruktūru un tūrismu Pāvilostas novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Pāvilostas novads ir ar vienu no zemākajiem TAI valstī (-0,312 – 68.vieta) un 2857 ZVRG teritorijas iedzīvotājiem, no kuriem 61% ir darbaspējas vecumā. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Laivu pietātnes, auto stāvvietas izbūve un piebraucamā ceļa rekonstrukcija pie Durbes ezera./Tadaiķu pagasts, Durbes novads.
Projekta mērķis	Izbūvēt laivu pietātni un automašīnu stāvvietu pie Durbes ezera „Durbes ezera pļavās”, radot piemērotu vidi un apstākļus Durbes novada makšķerniekiem, ūdens tūrisma cienītājiem un citiem interesentiem, kas vēlas atpūsties pie Durbes ezera un rekonstruēt pie Durbes ezera piebraucamā ceļa - Peldu ielas posmu, lai nodrošinātu drošu satiksmi gan transportlīdzekļiem, gan kājām gājējiem, tādējādi sekmējot ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras uzlabošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un uzlabot

	uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Prūšu ūdenskrātuves teritorijas labiekārtošana tūrisma veicināšanai un pakalpojumu dažādošanai Priekules novadā./Virgas pagasts, Priekules novads.
Projekta mērķis	1.Labiekārtot atpūtas vietu pie Prūšu ūdenskrātuves un pielāgot personām ar funkcionāliem traucējumiem. 2. Izmantot Virgas pagasta dabas un kultūrvēsturiskos resursus un radīt labus apstākļus tūrisma veicināšanai, veselīgai atpūtai un lietderīgai brīvā laika pavadīšanai. 3.Veicināt zivju resursu palielināšanu ūdenskrātuvē un zivju izmantošanu mājāsaimniecībā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pamatlīdzekļu iegāde zivsaimniecības un ūdenstūrisma attīstībai Papes ezerā. /Nīcas pagasts, Nīcas novads.
Projekta mērķis	Iegādāties pamatlīdzekļus (divas niedru pļaušanas ierīces Hymo un 3071, kas montējamas uz laivas priekšā un sānos, atbilstoša laiva ar dzinēju un laivas piekabe transportēšanai), lai uzlabotu zivju resursu dzīves kvalitāti un ūdenstūristu (laivotāju, makšķernieku utt.) pārvietošanās iespējas Papes ezerā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Tā kā Nīcas novadā dzīvo tikai 3594 ZVRG teritorijas iedzīvotāji, kuri ne visi ir mērķauditorija šajā projektā, tā dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Publisko piekļuves vietu labiekārtošana un tūrisma attīstības veicināšana pie Durbes ezera./Durbe, Durbes novads.
Projekta mērķis	Veicināt ekotūrisma attīstību pie Durbes ezera un nodrošināt aktīvā tūrisma un teritorijas kopšanas tehniskās bāzes nodrošinājumu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējiem iedzīvotājiem un to mājāsaimniecībām, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un

	pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	„Aktīvā tūrisma centra - Kuršu vikingu apmetnes izveide”./Grobiņa, Grobiņas novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma pakalpojuma klāstu, izveidojot aktīvo tūrisma centru Grobiņas novadā, attīstīt un sakārtot nozīmīgu teritoriju Grobiņas novadā - Ālandes upi un Dzirnauvu dīķi, piedāvājot tūristiem un iedzīvotājiem jaunus tūrisma un atpūtas pakalpojumus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tāšu ezera laivu bāzes labiekārtošana./Medzes pagasts, Grobiņas novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma pakalpojumu klāstu, novērst tūrisma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un attīstīt jaunus pakalpojumus zivsaimniecības sfērā. Nodrošināt b-bas patstāvību un ilgtspējīgu darbību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūtas vietas izveide pie dīķa Dzēkainis Cīravas pagastā./Cīravas pagasts, Aizputes novads.
Projekta mērķis	Iekārtot atpūtas un dažādu aktivitāšu vietu, piekļuvi tai un pontonu pie dīķa Dzēkainis Cīravas pagasta, Dzērvē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Kazdangas centra zivju dīķu, peldvietas labiekārtošana un ūdens pievades sistēmas ierīkošana tūrisma aktivitāšu veicināšanai./Kazdangas pagasts, Aizputes novads.
Projekta mērķis	Veicināt reģiona sociālekonomisko attīstību, popularizējot veselīgu dzīvesveidu un izveidojot tūrismu veicinošu infrastruktūru Kazdangā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Aizputes novadā dzīvo 9286 ZVRG teritorijas iedzīvotāju. Tajā pašā

	laikā Aizputes novads ir ar 88. zemāko TAI (-0,757) šajā ZVRG teritorijā. Ņemot vērā salīdzinoši lielo iedzīvotāju skaitu, kā arī apkārtējo teritoriju ieinteresētību projekta rezultātu izmantošanā, projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja vien uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Projekta dzīvotspēju varētu paaugstināt fakts, ka projektā attīstītās teritorijas būtu interesantas arī tūristiem u.c. interesentiem.
Projekta nosaukums/ teritorija	Palīgēkas rekonstrukcija par muzeja ekspozīcijas ēku./Pāvilosta, Pāvilostas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruējot veco Laivu māju un piemērojot muzeja ekspozīcijas vajadzībām, attīstīt tūrisma pakalpojumu Pāvilostā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbaspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pāvilostas novadpētniecības muzeja jumta rekonstrukcija./Pāvilosta, Pāvilostas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruējot Pāvilostas novadpētniecības muzeju, nodrošināt apstākļus muzeja pamatfunkciju kvalitatīvai īstenošanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbaspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ceļa posma rekonstrukcija Nīcas novada Bernātos zivsaimniecības attīstībai nozīmīgā teritorijā./ Nīcas pagasts, Nīcas novads.
Projekta mērķis	Sekmēt Bernātu ciema, kurā veic zivsaimniecības darbības, attīstību, veicot pašvaldības ceļa „Dzintariņš - Baltijas jūra” posma rekonstrukciju zivsaimniecības attīstībai nozīmīgā, publiskas pieejas pie jūras, teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Laivu ceļš Sakas upē./Pāvilosta, Pāvilostas novads.
Projekta mērķis	Izveidot Sakas upē Pāvilostā piestātņu sistēmu, kas veidos jaunu laivu tūrisma maršrutu - ūdens ceļu, un ar kultūrvēsturiski izglītojošām un zivsaimniecībā izmantojamām pieturas vietām, cauri pilsētai - no

	piejūras kāpām un pirmās mājas Pāvilostā, līdz Upesmuižas parkam un 19.gs rūpniecības teritorijām.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Lai šis projekts būtu ekonomiski dzīvotspējīgs, nepieciešams piesaistīt interesentus/tūristus no citām teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Prūšu ūdenskrātuves atpūtas komplekss pieejams visiem./Priekules pagasts, Priekules novads.
Projekta mērķis	Veikt Prūšu ūdenskrātuves labiekārtošanas darbus, pielāgojot objekta pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbaspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Jūras piekrastes iedzīvotāju tradicionālie, zvejā balstītie ēšanas paradumi un zivju kūpināšana./Nīcas pagasts, Nīcas novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma pakalpojumu klāstu, novērst tūrisma radīto negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī attīstīt jaunus pakalpojumus zivsaimniecības sfērā. Projekts tiek īstenots, lai pievērstu sabiedrības uzmanību nemateriālās kultūras fenomenam- Jūras piekrastes iedzīvotāju tradicionālie, zvejā balstītie ēšanas paradumi un zivju kūpināšana. Lai interesenti varētu izprast un apgūt zivju kūpināšanas māku, tas ir krietni laikietilpīgāks process, sākot ar karsto kūpināšanu, ar kuru varot tikt galā pāris stundās, gan aukstā kūpināšana, kas var prasīt pat trīs dienas, turklāt jābūt ļoti uzmanīgam ar jaunu pagališu piemešanu kurtuvē. Projekta mērķis ir saglabāt piekrastes zvejnieku tradīcijas uzturot zivju kūpināšanas knifus, lai tas nepaliktu tikai vēsturē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā. Nīcas novadā, kurā dzīvo 3594 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un kam ir 48. zemākais TAI (-0,004) šajā ZVRG teritorijā, iedzīvotāji nevar nodrošināt projekta ekonomisko dzīvotspēju bez tūrisma attīstības.
Projekta nosaukums/teritorija	Aktīvā tūrisma centra „Kuršu vikingu apmetne” teritorijas labiekārtošana un aprīkojuma iegāde./Grobiņa, Grobiņas novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma pakalpojuma klāstu, attīstīt un sakārtot nozīmīgu teritoriju Grobiņas novadā - Ālande upi un Dzirnavu dīķi. Piedāvājot tūristiem un iedzīvotājiem jaunus tūrisma un atpūtas pakalpojumus, sakārtotā, drošā un pievilcīgā ainavas vidē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi

	aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ūdenstūrisma attīstība bārtas upes baseinā./Priekules pagasts, Priekules novads.
Projekta mērķis	Veicināt ūdenstūrisma attīstību Priekules novadā iesaistot iedzīvotājus aktivitātēs, kas vērstas uz vides izglītību un zivju nārsta vietu sakārtošanu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Lai šis projekts būtu ekonomiski dzīvotspējīgs, nepieciešams piesaistīt interesentus/tūristus no citām teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Durbes ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana./Durbe, Durbes novads.
Projekta mērķis	Tehnikas iegāde ezera aizauguma mazināšanai, kas nodrošinās dabas aizsardzību un ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu Durbes ezerā un veicinās zivsaimniecības bioloģiskās daudzveidības un zivsaimniecības attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbspējīgiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Bārtas krastu labiekārtošana un tūrisma pakalpojumu dažādošana Nīcas novadā./Nīcas pagasts, Nīcas novads.
Projekta mērķis	Veicināt ūdenstūrisma attīstību Nīcas novadā. Izveidot labiekārtotas pieejas vietas pie upes. Pilnveidot tūrisma apskates objektus. Izcelt Bārtas upes vēsturisko mantojumu. Laivu maršruta izveide, ūdens tūrisma maršruta marķēšana. Vides degradācijas mazināšana. Veicināt iespēju Nīcas novada iedzīvotājiem iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs un tādējādi dot iespēju nodarboties ar ūdenstūrismu Nīcas novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	SIA „Ošvalki” komercdarbības dažādošana./Otaņķu pagasts, Nīcas novads.

teritorija	
Projekta mērķis	Iegādāties pamatlīdzekļus, lai varētu nodrošināt ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu SIA „Ošvalki”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 3.darbībai. Projekta ekonomisko dzīvotspēju nosaka patērētāju pieprasījums pēc uzņēmuma sniegtajiem pakalpojumiem/precēm, tādējādi attīstot uzņēmuma saimniecisko darbību. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu pakalpojumu sniegšana citu ZVRG teritoriju iedzīvotājiem.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, lai arī pašā ZVRG stratēģijā ir izvirzītas problēmas, kuras varētu risināt jaunas uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi. Nedaudz uzņēmējdarbības attīstība tiek iezīmēta prioritātes 3.rīcībā „Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana”. Attiecīgi arī projektos praktiski nav novērojamas indikācijas par uzņēmējdarbības attīstību (izņemot projektu „SIA „Ošvalki” komercdarbības dažādošana”). Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
3. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēts 21 zivsaimniecības uzņēmums jeb 8% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaši liela uzmanība.
4. Durbes, Aizputes, Priekules, Pāvilostas, Vaiņodes un Rucavas novadā ir novērojams TAI samazinājums (attiecīgi: -0,038; -0,614; -0,651; -0,178; -1,375 un -0,830). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
5. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

15.Biedrība „Īģes lauku partnerība”

Partnerība ir dibināta ar mērķi veicināt Alojas, Staiceles, Braslavas un Brīvzemnieku pašvaldību teritoriju ilgtspējīgu attīstību, iedzīvotāju dzīves un vides kvalitātes uzlabošanu un sekmēt pilsoniskās sabiedrības veidošanos Alojas, Staiceles, Braslavas un Brīvzemnieku pašvaldību teritorijās, veicinot formālu un neformālu vietējās attīstības grupu aktīvu sadarbību.

Tāpat arī tika definēti trīs uzdevumi:

- * Izmantojot sabiedrības līdzdalības principus, izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un veicināt to īstenošanu.
- * Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos un cita veida resursus Biedrības mērķa sasniegšanai.
- * Attīstīt sadarbību ar ārvalstu, LR valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām legālām institūcijām, veicinot lauku attīstību Alojas, Staiceles, Braslavas un Brīvzemnieku pašvaldību teritorijās.

Apmēram 3% no VRG teritorijas aizņem ūdeņi. Tas rada priekšnosacījumus, lai partnerības teritorijā varētu attīstīties zivsaimniecības nozare, kas saistīta ar iekšējiem ūdeņiem.

Stratēģijā ir norādīts, ka, ņemot vērā situāciju, ka vairums no publiskajiem ezeriem ir pašvaldību īpašums, un to teritorija ir samērā neliela, lai veiktu vērā ņemamu rūpniecisko zveju, šīs iespējas līdz šim nav pietiekoši izmantotas. Ezeru apsaimniekošana vairumā gadījumu ar līgumiem ir nodota uzņēmēja rokās. Lielākoties šie ezeru apsaimniekotāji veic darbības, kas saistītas ar zivsaimniecības nozares uzturēšanu – uztur un veido infrastruktūru, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, bet neveic uzņēmējdarbību zivsaimniecības jomā – neiegūst un nepārdod produkciju. VRG secina, ka lielā mērā tas ir izskaidrojams arī ar to, ka attiecībā uz šādām nelielām, publiskām ūdenskrātuvēm nav skaidri definētas valsts politikas, kas paredzētu to izmantošanu zivsaimniecības nozarei, noteiktu iespējas saņemt valsts un ES atbalstu, kas atbalsta intensitātes, procedūras un citu nosacījumu ziņā ir pieejams apsaimniekotājiem.

Līdzās publiskajām ūdenskrātuvēm partnerības teritorijā ir arī privātās ūdenskrātuves, kas tiek izmantotas zivsaimnieciskajai ražošanai – kopā piecas.

VRG teritorijā, Staiceles novadā darbojas viena ar zivsaimniecību saistīta NVO, makšķernieku biedrība „Ūdensroze”, kuras galvenās aktivitātes ir: sadarbībā ar Ainažu makšķernieku biedrību „Lielsalaca” makšķerēšanas licenču iegāde un realizācija Staiceles pašvaldības teritorijā; dalība ikgadējo makšķerēšanas sacensību „Staiceles Vimba” organizēšanā; upes krastu sakopšana; zivju resursu aizsardzības pasākumi.

VRG veiktajā SVID analīzē kā vāja puse ir norādīts fakts, ka ūdens resursu nepietiekama apsaimniekošana. Savukārt pie draudiem ir minēts sezonālo darbavietu liels skaits, norādot tieši zivju pārstrādes uzņēmumus.

Uzskaitot dokumentus, ar kuriem VRG „Īges lauku partnerība” vietējā attīstības stratēģija ir saistīta, vienīgais minētais EZF dokuments bija EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013. gadam rīcības programmas 4.prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana”. Kā jau iepriekš tik secināts, tad tieši šī prioritāte EZF programmā sasaucas ar LAP noteiktām prioritātēm.

Šo pieeju varētu pamatot stratēģijā sniegtais apraksts par zivsaimniecības attīstību VRG teritorijā. Stratēģijā ir noteikts, ka zivsaimniecības attīstību VRG teritorijā nav iespējams balstīt uz rūpnieciskās zvejas nodrošināšanu, jo iekšējo ūdeņu teritorijas nav lielas. Ezeru un iekšējo ūdeņu apsaimniekotāji darbojas šauri, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, uztur un veido infrastruktūru, veic zveju nelielos daudzumos un realizāciju. Tiek iztikta nepieciešamība šo nozari attīstīt paralēli piesaistot tūrisma nozari, attīstot tūrisma infrastruktūru un dažādojot pieejamos pakalpojumus. Tādējādi iespējams paplašināt saimniecības darbības virzienus, gūt papildus ienākumus, nodrošināt teritorijas atpazīstamību, kas veicinātu cilvēku interesi par šo vietu. Tūristu pieplūdums sekmētu nodarbinātības iespējas un ienākuma līmeņa paaugstināšanos partnerības teritorijā. Ir nepieciešams veicināt tūrisma pakalpojumu dažādošanu, infrastruktūras attīstību.

Šis uzstādījums ir novērojams arī stratēģijā noteiktajos Rīcības programmas EZF fonda atbalsta ieviešanai. (26.tabula)

26. tabula.

Biedrības „Īges lauku partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītu pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija, t.sk. pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Teritorijas labiekārtošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Noteiktie pasākumi ir pilnībā tendēti uz apkārtējās vides sakārtošanu, kas, pirmkārt, pozitīvi atsauksies uz kopienas apkārtējās vides izveidi, otrkārt, sekmēs tūristiem pievilcīgas

vīdes izveidošanu. Līdz ar to var secināt, ka VRG par attīstības perspektīvu ir izvēlējusies tieši tūrismu kā alternatīvu darbību zivsaimniecībā nodarbinātajiem.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Alojas novada:	5	-0,409 (74.)	-0,288	5316	0
Alojas pilsēta	1	-0,409 (74.)	-0,288	1235	0
Staiceles pilsēta	3	-0,409 (74.)	-0,288	1032	0
Alojas pagasts	1	-0,409 (74.)	-0,288	838	0
Staiceles pagasts	-	-0,409 (74.)	-0,288	592	0
Braslavas pagasts	-	-0,409 (74.)	-0,288	633	0
Brīvzemnieku pagasts	-	-0,409 (74.)	-0,288	986	0
Kopā:	5	-	-	5316	0

ZVRG stratēģijā ir definētas 3 prioritātes:

1.prioritāte – cilvēkresursu kvalitātes un attīstības uzlabošana:

- 1) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītu pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

2.prioritāte – augstas kvalitātes dzīves vīdes izveidošana un saglabāšana:

- 1) Vietējās nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecība vai rekonstrukcija, t.sk. pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

3.prioritāte – konkurētspējīgas tautsaimniecības veicināšana:

- 1) Teritorijas labiekārtošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/teritorija	Skatu laukuma un laipu izbūve Staiceles pilsētā pie Salacas upes./Staicele, Alojas novads.
Projekta mērķis	Izveidot skatu laukumu un laipas, kas iekļaujas Staiceles pilsētas kopējā ainavā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus un tūristus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta	Laivu piestātnes un peldvietas būvniecība uz Salacas

nosaukums/ teritorija	upes./Staicele, Alojas novads.
Projekta mērķis	Radīt labvēlīgu vidi sporta attīstībai un veicināt aktīvu pagasta iedzīvotāju līdzdalību procesos, piedāvājot kvalitatīvi un lietderīgi izmantot brīvo laiku. Tiks izbūvēta pontona laipa, kas kalpos kā laivu pietāzne un arī peldvieta.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūtas vietu ar trepju izbūvi Staiceles pilsētā pie Salacas upes./Staicele, Alojas novads.
Projekta mērķis	Izveidot atpūtas vietas ar trepēm, kas iekļaujas Staiceles pilsētas kopējā ainavā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Torņa būvniecība Ungurpils dzirnavu ezera zivju resursu kontrolei./Alojas pagasts, Alojas novads.
Projekta mērķis	Ungurpils dzirnavu ezera zivju resursu kontroles iespēju uzlabošana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējīgiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Bērnu rotaļu laukuma izveide Alojas pilsētā./Aloja, Alojas novads.
Projekta mērķis	Izveidot bērnu rotaļu laukumu ar tam atbilstošu infrastruktūru Alojas pilsētā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Alojas novads ir ar 74. zemāko TAI valstī (-0,409) un vairāk kā 5 tūkstošiem iedzīvotāju, no kuriem 14% ir līdz darbības vecumam. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis

	pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
--	--

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šajā ZVRG attīstības stratēģijā attiecībā uz EZF pasākumiem ir noteiktas 3 prioritātes: 1) cilvēkresursu kvalitātes un attīstības uzlabošana; 2) augstas kvalitātes dzīves vides izveidošana un saglabāšana; 3) konkurētspējīgas tautsaimniecības veicināšana. Visi apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijā noteiktajām prioritātēm.
2. Šī ZVRG stratēģija uz citu ZVRG stratēģiju fona izceļas ar to, ka kā vienu no prioritātēm tā nosaka konkurētspējīgas tautsaimniecības veicināšanu, kas ir ļoti atbalstāma prioritāte, ņemot vērā, ka lielākajā daļā citu ZVRG stratēģiju konkurētspējas jautājumu neskar vispār vai vāji to skata caur uzņēmējdarbības atbalstu.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu rekonstrukciju un labiekārtošanu, kas, galvenokārt, ir vērsti uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā Alojās novadā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums.
5. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.
6. Alojās novadā ir novērojams TAI samazinājums (-0,288). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus
7. Šajā ZVRG teritorijā nav noraidīto projektu. Tas liecina par vai nu ļoti labu projektu sagatavošanas kvalitāti, vai arī par pielaidīgu vērtēšanas procesu.

16. Biedrība „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””

Partnerības darbības mērķis ir veidot uz ģimenes vērtībām balstītu iedzīvotāju attīstību rosinošu vidi Daugavpils un Ilūkstes novados, attīstīt kopienas un to kapacitāti.

Līdzīgi kā daudzās citās stratēģijās, arī Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi” noteiktie uzdevumi ir saistīti ar teritorijā dzīvojošās kopienas cilvēkkapitāla kapacitātes celšanu un sadarbības veicināšanu dažādos līmeņos – lokāli, nacionāli, reģionāli, starptautiski.

Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi” izstrādāja šo vietējās attīstības stratēģiju 2009.-2013.g. ar mērķi sekmēt integrētu lauku attīstību bijušajā Daugavpils rajona teritorijā caur rīcībām, kas veicina dzīves kvalitātes uzlabošanu lauku iedzīvotājiem, nodrošina iespējami labāku ilgtspējīgu dabas un kultūras resursu izmantošanu, veicina uzņēmējdarbības attīstību un ienākumu vairošanu, sekmē vērtības pievienošanu vietējiem produktiem, tirgus pieejamības un produktu noieta veicināšanu.

Daugavpils novadam ir raksturīgs liels ezeru skaits. Teritorijā ir vairāk kā 200 dažāda lieluma un tipa ezeri. Tā ir gandrīz puse no ezeru kopskaita visā Latgales reģionā. 193 no tiem ir lielāki par 1 ha. Platības ziņā rajona ezeri sastāda 44% no Latgales ezeru kopplatības. Līdz ar to var teikt, ka šiem vērtīgiem rajona resursiem ir reģionālā nozīme. Ezeri ir vienlīdz nozīmīgi gan zivsaimniecībai, gan arī tūrismam un rekreācijai, ka arī no dabas aizsardzības viedokļa.

Atskaitē par ekonomisko situāciju VRG teritorijā, un aprakstot tieši zivsaimniecību, tiek sniegta tikai vispārīga informācija par VRG teritorijā esošajām ūdenstilpnēm. Daugavpils novada ūdenstilpju un ūdensteču potenciāls ir ļoti plašs. Bet ņemot vērā ļoti lielu darbību ierobežojošo apstākļu klāstu rajona teritorijā, katru izmantošanas ieceri ir jāizskata atsevišķi, piemērojot to attiecīgās vietējas pašvaldības teritorijas plānojumam.

SVID analizē netiek minēti nekādi faktori vai procesi, kas būtu saistīti ar zivsaimniecību – visvairāk tiek aprakstīta VRG teritorijas sociālā un kultūras telpa. Ja runa ir par ekonomisko sfēru, tad tas visvairāk tiek apskatīts tūrisma kontekstā.

Nodaļā, kurā tiek apskatītas pastāvošo problēmu sekas un iespējamie stratēģiskie risinājumi, arī ne reizi netiek apspriestas zivsaimniecības vai ar to saistīto procesu iespējamā attīstība. Tātad var secināt, ka Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi” zivsaimniecību nesaskata kā stratēģiski nozīmīgu faktoru, kas būtu jāattīsta un kurā būtu jāiegulda nozīmīgākas gan darba, gan naudas investīcijas.

2012.gadā tika veikti grozījumi EZF rīcības plānā pēc īstenotā pētījuma „Daugavpils un Ilūkstes novadu tūrisma attīstības iespēju izpēte saistībā ar zivsaimniecību un ūdens saimniecību”, kas tika veikts no 2011.gada 27.septembra līdz 27.decembrim. Pētījuma mērķis bija apzināt VRG „Kaimiņi” teritorijā esošo novadu potenciālu tūrisma, kas saistīts ar ūdens saimniecību un zivsaimniecību, attīstībai. Pētījumā uzmanība tika pievērsta VRG „Kaimiņi” mērķtiecīgai interencei tūrisma, kas saistīts ar zivsaimniecību un ūdeņiem, attīstībai, izmantojot EZF finansējumu, kā arī veidojot sinerģiju ar tūrisma attīstībā iesaistītajiem speciālistiem, esošiem un potenciāliem tūrisma pakalpojuma sniedzējiem, tāpat arī tiek skatīta pašvaldību loma šī veida tūrisma attīstībā.

Arī abi Rīcības programmas EZF fonda atbalstam noteiktie pasākumi ir saistīti ar dzīves vides uzlabojumu un tūrisma attīstību.

27. tabula.

Biedrības „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Dzīves vides attīstība dzīves kvalitātes uzlabošanai no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Ar vietējo produktu, kas rada pievienoto	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK	LAP 313.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 313.pasākumā Tūrisma aktivitāšu veicināšana.

vērtību, saistītu tūrisma pakalpojumu dažādošana un pielāgošana.	noteikumu Nr.78 5.2.punktam		Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
--	-----------------------------	--	--

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Kaut arī stratēģijā vairākas reizes tiek akcentēts, ka VRG teritorijā ir bagātīgi ezeru resursi, tomēr turpmākajā ekonomiskās attīstības analīzē šis fakts netiek ņemts vērā. Tāpat arī ielānotās divas rīcības saistās, kā gandrīz visās pārējās VRG stratēģijās, ar vides un infrastruktūras uzlabošanu un tūrisma attīstību, kā nepieciešamību pamato arī VRG veiktais pētījums 2011.gada otrajā pusē.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Daugavpils novads:	9	-0,576 (81.)	-0,489	25127	1
Ambelu pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	617	nav datu
Biķernieku pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	625	nav datu
Demenes pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	1544	nav datu
Dubnas pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	836	nav datu
Kalkūnes pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	2296	nav datu
Kalupes pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	1427	nav datu
Laucesas pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	1439	nav datu
Līksnas pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	1164	nav datu
Maļinovas pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	917	nav datu
Medumu pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	960	nav datu
Naujenes pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	5394	nav datu
Nīcgales pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	736	nav datu
Salienas pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	632	nav datu
Skrudalienas pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	1260	nav datu
Sventes pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	1180	nav datu
Tabores pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	893	nav datu
Vaboles pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	796	nav datu
Vecsalienas pagasts	-	-0,576 (81.)	-0,489	637	nav datu
Višķu pagasts	1	-0,576 (81.)	-0,489	1774	nav datu
Kopā:	9	-	-	25127	1

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.prioritāte – dzīves kvalitātes uzlabošana lauku iedzīvotājiem:

- 1) ar zivsaimniecību un tūrismu saistītu pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

4.prioritāte – vērtības pievienošana vietējam produktam:

- 1) Ar vietējo produktu, kas rada pievienoto vērtību, saistītu tūrisma pakalpojumu dažādošana un pielāgošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Kalupes pagasta Baltezera teritorijas labiekārtošanas 1 posms (ceļu: Stūrīši-Pudāni-Logocki 1.270-1.450 km., Pudāni- Baltezers 0.000-0.600 km. rekonstrukcija un stāvlaukuma uzbūve)/Kalupes pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Kalupes ciema infrastruktūru no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās, tādā veidā nodrošinot iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu kvalitāti un pieejamību ciemos, kā arī veidojot ekonomisko potenciālu teritorijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Daugavpils novada Demenes pagasta Kumbuļu saietā nama rekonstrukcija./Demenes pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Demenes pagasta ciema infrastruktūru no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās, tādā veidā nodrošinot iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu kvalitāti un pieejamību ciemos, kā arī veidojot ekonomisko potenciālu teritorijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Tā kā Daugavpils novadā dzīvo vairāk kā 25 tūkstoši ZVRG iedzīvotāju un novada TAI ir viens no zemākajiem valstī (-0,576 – 81. vieta), šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs tikai, ja tā rezultātus izmanto plašāks iedzīvotāju skaits, kā arī, ja tiek īstenoti pasākumi, kas piesaista lielu ārēju uzmanību ar attiecīgu apmeklētāju skaitu un pirkatspēju.
Projekta nosaukums/ teritorija	Brīvā laika un sporta centra rekonstrukcija./Ambeļu pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Saglabāt apdzīvotu lauku ciemata vidi un rast papildījumu zivsaimniecībā nodarbinātiem ļaudīm savās dzīves vietās.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes

	laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tabores pagasta brīvā laika pavadīšanas infrastruktūras rekonstrukcija./Tabores pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Tabores ciema infrastruktūru no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās, tādā veidā nodrošinot iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu kvalitāti un pieejamību ciemos, kā arī veidojot ekonomisko potenciālu teritorijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Daugavpils novadā dzīvo vairāk kā 25 tūkstoši ZVRG iedzīvotāju un novada TAI ir viens no zemākajiem valstī (-0,576 – 81. vieta). Šāds projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus, kas citādi pārvāktos uz citām teritorijām, šādā veidā sekmējot paša pagasta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju var veicināt arī citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot centra pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Daugavpils novada Kalkūnes pagasta ielu rekonstrukcija./Kalkūnes pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Kalkūnes ciema infrastruktūru no zivsaimniecības atkarīgajās teritorijās, tādā veidā nodrošinot iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu kvalitāti un pieejamību ciemos, kā arī veidojot ekonomisko potenciālu teritorijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Brīva laika pavadīšanas centra ēkas rekonstrukcija./Skrudalienas pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Šā projekta mērķis ir paveikt brīva laika pavadīšanas centra ēkas Salienes ciematā jumta un ēkas telpu daļas rekonstrukciju. Projekta ilgtermiņa mērķis ir saglabāt ēkas funkcionalitāti kā vietēju iedzīvotāju atpūtas centru un paplašināt pakalpojumu klāstu, piesaistot vairāk iedzīvotāju. Tām ir nepieciešams ēkas jumta un telpu rekonstrukcija, tas ļaus netraucēti saņemt kvalitatīvus pakalpojumus, kuri pašlaik ir pieejami pārvaldes un sabiedriskajās iestādēs. Tas paaugstinās dzīves un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, uzlabos ciemata, kas atkarīgs no zivsaimniecības, pievilcību tūrisma aktivitātēm un panākt līdzsvarotu visas pagasta teritorijas attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pārdūši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta

	rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pozitīvās pārmaiņas./Višķu pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir uzlabot tūristu apkalpošanu, papildināt pakalpojuma klāstu un kvalitāti lauku apvidū, kā arī sākt attīstīt atpūtas iespējas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un veidu kā tieši tiks atbalstīts tūrisms lauku apvidū, kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināta. Tā kā šis ir faktiski komerciāls projekts – bez sīkākas analīzes par pakalpojuma noieta tirgu un šī projekta ekonomisko dzīvotspēju nav iespējams spriest.
Projekta nosaukums/ teritorija	Laivinieki./Naujenes pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Iegādāties kanoe laivas un ar tām saistīto inventāru, lai dotu iespēju kluba biedriem un citiem interesentiem iesaistīties sportiskās aktivitātēs, izveidot divas jaunas darba vietas. Veicināt novada ekonomisko attīstību dažādojot tūrisma pakalpojumus un piedāvājot drošas un daudzveidīgas atpūtas iespējas Daugavas lokos.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tūrisma un aktīvās atpūtas pakalpojumu dažādošana Līksnas pagastā./Līksnas pagasts, Daugavpils novads.
Projekta mērķis	Dažādot tūrisma un aktīvās atpūtas iespējas Līksnas pagastā - izveidojot Līksnas ūdenstilpņu un dabas objektu tūrisma maršrutu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šīs ZVRG attīstības stratēģija paredz dzīves kvalitātes uzlabošanu lauku iedzīvotājiem, kā arī vērtības pievienošana vietējam produktam. Visi apstiprinātie projekti atbilst attīstības stratēģijā noteiktajām prioritātēm.

2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā Daugavpils novadā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums.
5. Daugavpils novadā ir novērojams TAI samazinājums (-0,489). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vājākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.
7. Lai arī šī ZVRG teritorija ir liela (25219 ZVRG iedzīvotāju), tās teritorijā tiek īstenoti tikai daži projekti ar mazu ietekmi uz ZVRG teritorijas kopējo attīstību. Pietam – ļoti daudzās ZVRG teritorijas daļās projekti vispār netiek īstenoti. Šo situāciju varētu labot lielāka teritorijas iedzīvotāju informētība par iespēju pieteikt projektus, kā arī atbalsts kvalitatīvu projektu sagatavošanā. Šobrīd īstenotie projekti liecina par nepietiekamu resursu izmantošanu un pārāk lielu pasivitāti gan no iesniedzēju, gan no veicinātāju puses.

17. Biedrība „Partnerība „Daugavkrasts””

Biedrības „Partnerība Daugavkrasts” Attīstības stratēģija 2009.-2013. gadam ir virzīta uz vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes pieaugumu un kopējās teritorijas ilgtspējīgu attīstību, kas ietekmē katra indivīda labklājību. Viens no stratēģijas uzdevumiem ir veicināt iedzīvotāju aktivitāti, t.sk., savas dzīves vides uzlabošanai. Svarīgs attīstības stratēģijas īstenošanā ir LEADER programmas darbības princips un virsmērķis: attīstīt novada teritoriju, atbalstot tieši mazāk attīstītās teritorijas, tuvinot mazāk attīstīto teritoriju sociālās un ekonomiskās labklājības līmeni tām, kas līdz šim attīstītas vairāk. Šis princips tiks ievērots gan izstrādājot un īstenojot stratēģiju, gan arī vēlāk vērtējot projektus. Līdz ar to tiek noteikts, ka stratēģijas izstrādei primārie ir LEADER programmas principi, kas nozīmē, ka tie būtu jāiestrādā projektos.

Šis LEADER princips parādās arī tad, kad partnerība “Daugavkrasts” par zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības stratēģijas tēmu izvirzīja – ilgtspējīgi attīstīt un uzlabot dzīves kvalitāti tajos ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, kuru stratēģija ir saskaņā ar Stratēģisko plānu un ar kuru veicina reģiona nodarbinātības, konkurētspējas, dzimuma līdztiesības attīstību, kā arī inovāciju ieviešanu un reģionālo un starptautisko sadarbību.

SVID analīzē stipro pušu izvērtēšanā kā otrais punkts ir minēts fakts par teritorijas ģeogrāfisko novietojumu Daugavas upes krastā. Savukārt kā viena no iespējām ir minēta lauksaimniecības un zivkopības, zvejniecības produktu noieta orientēšana uz Rīgas pilsētas noieta tirgu.

Saistībā ar zivsaimniecību VRG stratēģijā ir noteiktas salīdzinoši daudz nepieciešamo pasākumu (tas ir pat vairāk nekā vienai no populārākajām problēmām visās Latvijas VRG teritorijās – ceļiem. Tur ir noteikti uz pusi mazāk (pieci) nepieciešamie pasākumi). Stratēģijā ir noteikts, ka saistībā ar ūdeņu aizsardzību un zivsaimniecības attīstības veicināšanu, nepieciešams:

- * nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem un iebraucējiem rekreācijas iespējas ar mērķi sekmēt uzņēmējdarbības aktivitātes atpūtas un tūrisma organizēšanas jomā;
- * sakopt ūdeņu piekrastes, veidojot rekreācijai pievilcīgu ainavu;
- * izveidot labiekārtotas atpūtas vietas iedzīvotājiem un tūristiem pie ūdeņiem, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un tūrismu;
- * apzināt un likvidēt esošos piesārņojuma avotus, piemēram, notekūdeņu izplūdes no privātmājām;
- * kontrolēt zivju resursu izmantošanu, veicināt zivju resursu atjaunošanos;
- * sakārtot un ierīkot labiekārtotas piekļūšanas vietas pie ūdeņiem attiecībā uz ūdenstūristiem;
- * veicināt ūdenstūrisma attīstību, piemēram, izstrādājot ūdenstūrisma maršrutus, popularizējot veselīgu dzīvesveidu;
- * sakārtot un uzlabot infrastruktūru (ceļi, notekūdeņu savākšana, ūdensapgāde) ūdeņu piekrastē esošajos ciematos;
- * paplašinot veselīgas atpūtas pie ūdeņiem daudzveidību;
- * ierīkot ūdenstūrisma apmetnes vietas.

Kopumā rīcības plānā līdz 2013.gadam ir noteikti trīs rīcības pasākumi (28.tabula).

28. tabula.

Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana, gājēju un veloseliņu izveide	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
2.	Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.

3.	Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
----	---	---	------------------	--

Arī šajā stratēģijā definētie rīcības plāni ir attiecināmi uz teritorijas, kas nav obligāti saistīta ar zivsaimniecību, infrastruktūras un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Līdz ar to var secināt, ka visi pasākumi ir atbalstāmi ar LAP (ko arī apliecina 28.tabula).

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Ķekavas novada:	14	1,595 (6.)	1,754	21913	1
Baložu pilsēta	-	1,595 (6.)	1,754	6015	nav datu
Daugmales pagasts	3	1,595 (6.)	1,754	1051	nav datu
Ķekavas pagasts	11	1,595 (6.)	1,754	14847	nav datu
Kopā:	14	-	-	21913	1

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.2.prioritāte – uzņēmējdarbības vides uzlabošana:

1) Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana, gājēju un veloceliņu izveide.

2.2.prioritāte – sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana:

1) Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā pieejamības veicināšana.

2) Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/teritorija	Suņu apmācības laukuma izveide Katlakalnā./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir socializēt un apmācīt suņus, gatavot suņus nacionāla un starptautiska mēroga izstādēm un sacensībām (sporta dresūra IPO, kas ir starptautiski atdzīta un plaši pielietota), izglītēt suņu saimniekus, lai izskaustu suņu un saimnieku neadekvātas, agresīvas rīcības sabiedriskajā telpā un mājās.

	Veicināt vietējo iedzīvotāju, zivsaimnieku dzīves vides uzlabošanu: 1. mazāk klaiņojošu, agresīvu suņu; 2. aktīva brīvā laika pavadīšanas iespējas iedzīvotājiem, zivsaimniekiem; 3. suņu sporta cienītājiem, kas var būt arī zivsaimnieki, jaunas iespējas strādāt suņu sporta laukumā, kas ir izveidots pēc starptautiskām prasībām (vienīgais Latvijā). Projekta mērķis ir izveidot un aprīkot suņu sporta laukumu atbilstošu starptautiski atzītam apmācību kursam IPO3, kuru varēs izmantot visi suņu īpašnieki, publiski izmantojams sporta laukums.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/teritorija	Sabiedriskās slidotavas ierīkošana un inventāra iegāde./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Ierīkot ziemas periodā slidotavu pašvaldības zemes gabalā „Fortius”, kā arī slidošanas sportam nepieciešamā inventāra iegāde.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, kas nerada jautājumus par pirkspēju, pieņemot, ka iedzīvotāji ir pauduši nepieciešamību pēc šāda projekta. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā.
Projekta nosaukums/teritorija	Aktīvās atpūtas - tūrisma un ūdenstūrisma kā veselīga dzīvesveida popularizēšana./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Popularizēt ūdenstūrismu, tūrismu, raftingu kā zaļo dzīvesveidu, lielisku rekreācijas veidu un interesantu sporta veidu dažādās vecuma grupās Ķekavas novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/teritorija	Kempinga Zanzibāra izveidošana./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.

Projekta mērķis	Projekta mērķis ir attīstīt Ķekavu kā aktīvai atpūtai, t.sk., makšķerēšanai pievilcīgu vietu, izveidojot labiekārtotu kempingu ar telšu un kemperu vietām Skvoša kluba Zanzibāra teritorijā blakus Daugavas-Misas kanālam.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 1.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirkspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstina Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Atpūta pie ūdeņiem no Daugavas līdz Misai./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir sakopt daļu no Daugavas-Misas kanāla ūdenstilpnes un pilnveidot Ķekavas iedzīvotājiem un visiem pieejamās makšķerēšanas un aktīvās atpūtas iespējas, pie kanāla izveidojot 2 labiekārtotas atpūtas vietas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 1.darbībai. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Piekļuves nodrošināšana Ķekavas Tūrisma Informācijas centram, muzejam un Doles Tautas namam./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt Stāvlaukumu (Nākotnes ielas paplašinājumu), lai nodrošinātu piekļūšanu Doles Tautas nama, TIC un Ķekavas novadpētniecības muzeja apmeklētājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.2.prioritātes 1.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, kas nerada jautājumus par pirkspēju, pieņemot, ka iedzīvotāji ir pauduši nepieciešamību pēc šāda projekta. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā.
Projekta nosaukums/teritorija	Gājēju ietves I kārtas izbūve Pļavniekkalna ielā, Katlakalnā./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir uzlabot iedzīvotāju drošību zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā Ķekavas novadā - ierīkot gājēju ietvi Pļavniekkalna ielā, Katlakalnā 474m garumā no Pļavniekkalna ielas krustojuma ar šoseju A7 līdz Pļavniekkalna ielas krustojumam ar Asteru ielu Katlakalna ciematā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.2.prioritātes 1.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbības vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta

	ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz projekta nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Veselā miesā - vesels gars./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta galvenais mērķis ir veselīgs dzīvesveids, kas sakrīt ar Partnerības Daugavkrasts stratēģiskiem mērķiem. Šis mērķis cieši saistīts ar dzīves vides uzlabošanu tuvu mājām. Katlakalna ciematā pagaidām nav nevienas vietas, kur nodarboties ar sporta aktivitātēm - trenāžieriem brīvā dabā un uzlabot fizisko formu. Projekta uzdevums, kas izriet no mērķa ir iekārtot sabiedrībai pieejamu trenāžiera laukumu brīvā dabā. To izmantos ģimenes, kas nodarbojas ar zvejniecību Katlakalna ciematā. Projekta mērķis atbilst Partnerības Daugavkrasts stratēģijā noteiktajam mērķim - radīt labiekārtotu un apzaļumotu apdzīvoto vietu teritoriju zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā, šajā gadījumā - Katlakalna ciematā. Projekta mērķis atbilst partnerības Daugavkrasts atbilstošajā rīcībā noteiktajam - labiekārtot un apzaļumot koplietošanas teritorijas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoši iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbaspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirktspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja pēc tā rezultātiem iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir izteikuši nepieciešamību. Papildus ekonomisko dzīvotspēju varētu radīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēju izmantot projekta rezultātā radītos nodevumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Rotaļu laukuma iekārtošana Ķekavā./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir ierīkot labiekārtotu bērnu rotaļu laukumu Ķekavā, biedrības juridiskajā adresē. Projekta realizācija atbilst partnerības „Daugavkrasts” vietējās lauku teritorijas attīstības stratēģijā noteiktajam mērķim - uzlabot teritorijas infrastruktūru, teritorijas labiekārtošanu, ierīkot vairāk atpūtas vietu bērniem un pieaugušajiem. Projekta realizācija notiek attiecināmajā zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā Ķekavas novadā - ciematā Ķekava. Ieguvējas būs arī māmiņas ar maziem bērniem un vecāka gadu gājuma cilvēki (kā vecvecāki), kas ar bērniem varēs kopīgi pavadīt brīvo laiku jaunajā rotaļu laukumā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta	Bērnu rotaļu laukuma izveide Daugmalē./Daugmales pagasts,

nosaukums/ teritorija	Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt bērniem attīstošu, aktīvu un drošu brīvā laika pavadīšanas veidu, attīstot savu prātu, spēku, veiklību, izturību, kā arī komunikāciju ar citiem bērniem, kas palīdz bērniem iekļauties sociālajā vidē. Uzlabot dzīves vidi un dzīves kvalitāti zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā Daugmalē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūtas vietas „Dambītis” paplašināšana./Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir labiekārtot atpūtas vietas „Dambītis” pieguļošo teritoriju, paplašinot aktīvai atpūtai pie ūdeņiem publiski pieejamo teritoriju, kā arī izveidot norādes un izveidojot jaunu gājēju taciņu piekļūšanai pie tās.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoti iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbaspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirktspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/ teritorija	Vindsērfiga pieejamība - Partnerības Daugavkrasts teritorijas iedzīvotājiem./Daugmales pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Veicināt vindsērfiga attīstību - apmācību, lielisku relaksācijas un atpūtas veidu pie dabas visai ģimenei un nodrošināt vindsērfiga pieejamību dažādās vecuma grupās un sagatavotības līmeņos Partnerības Daugavkrasts zivsaimniecībai nozīmīgas teritorijas iedzīvotājiem. Projekts nodrošinās tūrisma un rekreācijas Daugmales pagasta iedzīvotājiem un tā viesiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoti iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbaspējas vecumā, kas nerada jautājumus par pirktspēju, pieņemot, ka iedzīvotāji ir pauduši nepieciešamību pēc šāda projekta. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pontonu laivu piestātnes izveide Nāves salā./Daugmales pagasts, Ķekavas novads.

teritorija	
Projekta mērķis	Projekta mērķis: 1.Esošā tūrisma pakalpojuma uzlabošana biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” teritorijā. 2.Popularizēt Nāves salu Ķekavas novada iedzīvotāju vidū. 3.Veicināt ekskursiju organizēšanu skolas vecuma bērniem, lai bērni pilnveidotu savas vēstures zināšanas un augtu patriotiskā garā. 4.Radīt iespēju droši nokļūt uz salas taku dalībniekiem. 5.Radīt iespēju droši nokļūt uz salas pārvaldības darbiniekiem un stipendiātu programmas dalībniekiem, kas aptuveni septiņas reizes gadā brauc plaut zāli, stādīt ziedus un ravēt dobes, kā arī savākt atkritumus, ja tādi ir.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 1. un 2.darbībai. Ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu teritoriju iedzīvotāju piesaistīšana projekta nodevumu izmantošanā, kā arī informācijas izplatīšana tūristu ceļvežos un iekļaušana maršrutos. Ekonomisko dzīvotspēju paaugstina arī Rīgas tuvums un iespēja piesaistīt klientus no Rīgas.
Projekta nosaukums/ teritorija	Peldošās teltis kempingā „Zanzibāra”./ Ķekavas pagasts, Ķekavas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir papildināt Ķekavas tūrisma naktsmītņu piedāvājumu budžeta grupā uzstādot 3 peldošās teltis ar 12 gultas vietām kempingā „Zanzibāra”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.2.prioritātes 2.darbībai. Ķekavas novads ir ar 6. augstāko TAI valstī (1,595) un vairāk kā 21 tūkstoti iedzīvotāju, no kuriem 65% ir darbaspējas vecumā, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirktspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir paredzēta klientu piesaiste ārpus pagasta teritorijas, kā arī pakalpojumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Tajā pašā laikā projektos praktiski nav novērojamas indikācijas par uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
3. Pēc CSP datiem 2010. gadā Ķekavas novadā tika reģistrēts tikai 1 zivsaimniecības uzņēmums.
4. Šī ZVRG teritorija ir viena no retajām, kur ir novērojams ne tikai pozitīvs TAI (1,595), bet arī tā pieaugums (0,817). Tas lielā mērā ir skaidrojams ar Rīgas tuvumu.
5. Ir novērojama būtiska projektu koncentrācija Ķekavas pagastā (79% apstiprināto projektu). To var lielā mērā skaidrot ar faktu, ka Ķekavas pagastā dzīvo 21906 ZVRG iedzīvotāju. Tajā pašā laikā pārāk liela projektu koncentrācija nav vēlama no teritorijas

kopējās attīstības viedokļa. Attiecīgi nepieciešams popularizēt iespēju iesniegt projektus turpmākajās kārtās, lai pārliedzinoša informācija būtu pieejama pēc iespējas plaši visā ZVRG teritorijā (iespējams, rīkojot informatīvus seminārus u.c. pasākumus).

6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai;

18. Biedrība „Ropažu partnerība”

„Ropažu partnerības” darbības vispārīgais mērķis ir attīstīt un veidot dzīvošanai labvēlīgu vidi Ropažu novada teritorijā un paaugstināt dzīves kvalitāti tās iedzīvotājiem.

Savukārt VRG uzdevumi, kas īstenojami tās mērķa sasniegšanai, ir desmit. Tādi, piemēram, ir sekojoši uzdevumi: veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā; attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām, veicinot „Ropažu partnerības” darbības teritorijas attīstību; veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanos; piesaistīt finanšu līdzekļus no dažādiem avotiem Partnerības mērķu sasniegšanai un vietējās sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanai; veicināt Partnerības darbības teritorijas iedzīvotāju iniciatīvas zināšanu, prasmju un iemaņu apgūšanai, kvalifikācijas paaugstināšanai un pārkvalifikācijai; attīstīt sadarbību starp vietējām nevalstiskajām organizācijām, komersantiem, valsts un pašvaldību institūcijām; veicināt sabiedrības integrāciju un samazināt sociāli ekonomiskās atšķirības starp iedzīvotāju grupām, kā arī teritoriālā griezumā Partnerības darbības teritorijā. Būtnībā arī šajā stratēģijā noteiktie mērķis un uzdevumi ir saistīti ar kopienas stiprināšanas, cilvēkkapitāla attīstības un finansiālā atbalsta piesaistes veicināšanu.

Sniedzot ekonomiskās situācijas aprakstu, stratēģijā vispār netiek sniegta informācija par zivsaimniecību. Tiek minēta lauksaimniecības nozīme. Bet tāpat tiek konstatēts, ka lauksaimnieciskās ražošanas pamat resursa – zemes, platības ar vien vairāk tiek izmantotas citiem nolūkiem – apbūvei, infrastruktūras objektu būvniecībai. Līdz ar to nozīmīgāko ekonomiku balstošo nozari VRG teritorijā tika noteikta mežsaimniecība.

Atsevišķā nodaļā tiek sniegta zivsaimniecības nozīmīguma teritorijā pamatojums. Tiek paskaidrots, ka VRG darbības teritorijā savu saimniecisko darbību veic vairāki zvejas produktu apstrādes uzņēmumi. Kopumā tiek norādīti trīs uzņēmumi, kas nodarbojas ar zivsaimniecību. Lielākais zivsaimniecības uzņēmums Partnerības darbības teritorijā ir SIA „Atlantikstars”, kas nodarbojas ar krabju nūjiņu u.c. zivju produkcijas ražošanu Muceniekos. Ražotnē nodarbināti 49 darbinieki. Partnerības teritorijā darbojas vēl divi zvejas produktu pārstrādes uzņēmumi – Muceniekos un Silakrogā. Kopumā zivsaimniecībā nodarbināti vairāk nekā 1,5 % no Partnerības teritorijas iedzīvotājiem, kas ir darbības vecumā.

Tiek izteikts pieņēmums, ka zivsaimniecībai ir nozīmīga loma arī teritorijā pieejamo un potenciāli izmantojamo darbaspēka un cilvēkresursu pieejamības ziņā. Darbaspēks, kas koncentrēties lielākajās novada apdzīvotajās vietās, paralēli jau esošajām ražotnēm, paver jaunas iespējas šīs nozares attīstībai novadā.

Tomēr pēc šī secinājuma sekojošajā SVID analīzē netiek iekļauts neviens faktors, kas būtu saistīts ar zivsaimniecību.

EZF atbalsta ieviešanas ietvaros ir noteikti trīs pasākumi. (29.tabula)

**Biedrības „Ropažu partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas
Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam**

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Sociālās infrastruktūras objektu, lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju un objektu tīkla dažādošana, pilnveidošana, nostiprināšana un līdzsvarota attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas LAP 3.ass 321. pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem
2.	Publiskās infrastruktūras objektu sakārtošana un attīstība, publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas LAP 3.ass 321. pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem
3.	Vietējai sabiedrībai un dzīves telpai nozīmīgu objektu pieejamības un atpazīstamības veicināšana.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas LAP 3.ass 313. pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem

Plānotās rīcības EZF fondu apgūšanai pilnībā saskan ar VRG vispārīgo mērķi – attīstīt un veidot dzīvošanai labvēlīgu vidi Ropažu novada teritorijā un paaugstināt dzīves kvalitāti tās iedzīvotājiem. Visas trīs rīcības ir saistītas ar vides labiekārtošanu. Tas nozīmē, ka plānotās rīcības nav specifiskas EZF, bet gan ir pilnā mērā attiecināmas uz LAP atbalstītajām rīcībām.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Ropažu novads	5	1,211 (8.)	1,291	6904	0

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

1.prioritāte – dzīves kvalitātes uzlabošana un attīstība vietējā teritorijā:

- 1) Sociālās infrastruktūras objektu, lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju un objektu tīkla dažādošana, pilnveidošana, nostiprināšana un līdzsvarota attīstība.

- 2) Publiskās infrastruktūras objektu sakārtošana un attīstība, publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana.
- 3) Vietējai sabiedrībai un dzīves telpai nozīmīgu objektu pieejamības un atpazīstamības veicināšana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Vingrošanas laukumu labiekārtošana un izveide Ropažu novadā: Silakrogā un Zaķumuīžā./Ropažu novads.
Projekta mērķis	Labiekārtojot un izveidojot vingrošanas laukumus novadā, visiem iedzīvotājiem: bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem nodrošināt iespēju lietderīgi un pilnvērtīgi pavadīt brīvo laiku, uzlabojot savu fiziskās veselības stāvokli.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Ropažu novads pēc iedzīvotāju skaita ir samērā maza teritorija (6903 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), bet ar augstu TAI (1,211 – 8.vieta), līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ropažu viduslaiku pils pilsdrupu vienkāršota rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana./Ropažu novads.
Projekta mērķis	Veikt Ropažu viduslaiku pils pilsdrupu rekonstrukcijas darbus, teritorijas labiekārtošanu, izzāģējot mazos kokus un krūmus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Ropažu novads pēc iedzīvotāju skaita ir samērā maza teritorija (6903 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), bet ar augstu TAI (1,211 – 8.vieta), līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirktspeju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta dzīvotspējas novērtējumu varētu paaugstināt fakts, ka projektā attīstītās teritorijas būtu interesantas arī tūristiem u.c. interesentiem.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ropažu novada domes ēkas vides pieejamība un labiekārtojums./Ropažu novads.
Projekta mērķis	Atjaunot, sakopt un veicināt Ropažu novada domes ēkas pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām .Novērst Lielās Juglas krasta korozijas veidošanos.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības

	nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Trotuāra izbūve ciematā Silakrogs./Ropažu novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir uzlabot satiksmes drošību Ropažu novada Silakroga ciemā, izbūvējot satiksmes drošībai potenciāli bīstamajā ceļa posmā gājēju trotuāru no autobusa pieturas ciema centrā līdz dzīvojamām mājām Priedes 1, Priedes 2, Vinteri 2, Vinteri 3, Silavējš (kurās deklarējušies gandrīz 500 iedzīvotāji) un veikalam. Projekta īstenošana novērsīs potenciālo negadījumu rašanos minētajā ceļa posmā un radīs iespēju drošai satiksmes dalībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Bērnu rotaļu un kustību laukums Ropažos./Ropažu novads.
Projekta mērķis	Izveidot un labiekārtot bērnu spēļu laukumu Ropažos, Ropažu novadā, izveidojot sakoptu un drošu vidi gan bērniem, gan arī viņu vecākiem. Bērnos veicinot un attīstot veselīgu brīvā laika pavadīšanu un dažādu iemaņu attīstīšanu – fizisko attīstību un komunikāciju bērnu starpā kā arī veicināt socializācijas procesus vecāku vidū. Tiks radīta iespēja Ropažu ciema centrā aktīvi un veselīgi, kopā ar draugiem un ģimeni pavadīt brīvo laiku un radīta pievilcīga zivsaimniecības teritorija.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Ropažu novads pēc iedzīvotāju skaita ir samērā neliela teritorija (6903 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), no kuriem 16% ir līdz darbības vecumam. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģijā noteiktā prioritāte paredz dzīves kvalitātes uzlabošanu un attīstību vietējā teritorijā, līdz ar to visi projekti ir vērsti uz apkārtnes vides sakārtošanu, tādējādi pilnveidojot brīvā laika pavadīšanas iespējas, kas piesaista ne tikai interesentus no citām ZVRG teritorijām, bet arī tūristus. Projekti, kas ir vērsti uz jauniešu brīvā laika pavadīšanu, telpu, infrastruktūras, aprīkojumu u.tml. ir perspektīvi gadījumos, kad tie sekmē vietējā cilvēkkapitāla attīstību.
2. No 5 apstiprinātajiem projektiem pasākumā „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”, neviens projekts nav vērsts uz uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā. ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību. Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī

uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai, ņemot vērā to, ka ZVRG teritorijā ir novērojams TAI pieaugums (1,291).

3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši un netieši saistīta projekta.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā Ropažu novadā netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums.
5. Šī ZVRG teritorija ir viena no retajām, kur ir novērojams ne tikai pozitīvs TAI (1,211), bet arī tā pieaugums (1,291). Tas lielā mērā ir skaidrojams ar Rīgas tuvumu.
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

19.Biedrība „Stopiņu un Salaspils Partnerība”

Partnerības misija ir: partnerība ar savu rīcību, zināšanām un organizatoriskajām spējām rosina sabiedrībā atbildību par savas dzīves un darba vides attīstību un pilnveidošanu.

Savukārt stratēģijas vispārējais mērķis ir lauku ekonomikas dažādošana, infrastruktūras un pakalpojumu attīstība un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai partnerības teritorijā.

Statūtos ir noteikti VRG darbības galvenie uzdevumi, kas ir līdzīgi kā citās stratēģijās – veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā; veicināt kopienu sadarbības tīkla veidošanos; koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķu sasniegšanai; pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālā un starptautiskā līmenī.

Runājot par ekonomisko situāciju VRG teritorijā, stratēģijā tika sniegts apraksts vienīgi par tūrismu, kā arī tika sniegts īss pārskats par uzņēmumiem, minot to, ka Salaspils novadā atrodas valsts uzņēmums zivju audzētava „Dole”, kas ir viens no lielākajiem zivju mazuļu ražotājiem Latvijā.

Sadaļa „Zivsaimniecības nozīmība partnerības teritorijā” tiek iesākta ar apgalvojumu, ka VRG teritorijas Salaspils novada lauku teritorijās zvejniecība ir tradicionāla tautsaimniecības nozare.

Šobrīd rūpnieciskā zveja notiek Daugavā abpus Rīgas HES. Ar zivju nozveju nodarbojas privātpersonas un uzņēmējsabiedrības. Atļaujas zvejai 2009.gadā piešķirtas 14 uzņēmumiem – vienai SIA un deviņiem individuāliem komersantiem. Individuālās atļaujas zvejai piešķirtas četriem zvejniekiem.

Makšķerēšana Rīgas HES ūdenskrātuvē, Daugavā un Mazā Juglā ir publiski pieejama jebkuram. Makšķerēšana un atpūtas organizēšana pie ūdeņiem var kalpot arī kā būtisks rekreācijas resurss, kas piesaistītu makšķerēšanas sporta cienītājus no Rīgas un tālākas apkārtnes.

Veiktajā SVID analīzē netika atsevišķi izcelta zivsaimniecība vai ar to saistītie procesi.

Arī VRG „Stopiņu un Salaspils partnerība” ir noteikusi vien divus pasākumus EZF atbalstam. (30.tabula)

Biedrības „Stopiņu un Salaspils partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Tūrisma pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Tāpat kā daudzas citās stratēģijās, arī VRG „Stopiņu un Salaspils partnerība” noteiktajās divās rīcībās, kas tiks atbalstītas no EZF, nosaka teritorijas labiekārtošanu un tūrisma attīstību, uzlabojot tam nepieciešamo infrastruktūru. Kaut arī stratēģijā tika akcentēts, ka VRG teritorijā notiek rūpnieciskā zveja, tomēr tās potenciāls netiek novērtēts un netiek plānotas rīcības, kas attīstītu tas potenciālu.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Stopiņu novads	2	1,677 (4.)	1,800	10096	0
Salaspils novada:	4	0,937 (11.)	1,078	22391	5
Salaspils pilsēta	2	0,937 (11.)	1,078	17099	nav datu
Salaspils pagasts	2	0,937 (11.)	1,078	5292	nav datu
Kopā:	6	-	-	32487	5

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

3.prioritāte – dzīves vides uzlabošana apdzīvotības saglabāšanai:

1) Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.

4.prioritāte – tūrisma pakalpojumu pilnveidošana:

- 1) Tūrisma pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Aktivitāšu un veselības trases izveide./Stopiņu novads.
Projekta mērķis	Veicināt vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas iespējas Stopiņu novadā-izveidot aktivitāšu un veselības trasi pie Ulbrokas ezera.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Stopiņu novads ir ar 4. augstāko TAI valstī (1,677) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, līdz ar to tas nerada jautājumus par iedzīvotāju pirkspēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Stūraiņu ielas rekonstrukcija./Stopiņu novads.
Projekta mērķis	Projekta vispārīgais mērķis ir nodrošināt satiksmes attīstību Stopiņu novada teritorijās, kurās veic zivsaimniecības darbības. Projekta tiešais mērķis ir Stūraiņu ielas rekonstrukcija.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Stopiņu novads ir ar 4. augstāko TAI valstī (1,677) un vairāk kā 10 tūkstošiem iedzīvotāju, līdz ar to tas nerada jautājumus par projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Nāc pie dabas./Salaspils, Salaspils novads.
Projekta mērķis	Projekta „Nāc pie dabas” mērķis ir sakārtot atpūtas vietu infrastruktūru, lai tādā veidā rosinātu iedzīvotājus atpūsties pie ūdeņiem patīkamā vidē un veselībai draudzīgā veidā. Nodrošināt un pastiprināt regulāru zivju resursu kontroli Salaspils un Stopiņu novados, kā rezultātā tiks nosargāti esošie zivju resursi, bet īpaši pievērsot tiem uzmanību zivju nārsta laikā, zivju resursi ūdenstilpēs pieaugs, kā arī tiks pievērstā lielāka uzmanība maluzvejniecības novēršanai. Visa iepriekšminētā rezultātā tiks saglabāta ūdens bioloģisko resursu daudzveidība un nodrošināta šo resursu ilgtspējīga izmantošana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Salaspils novads ir ar 11. augstāko TAI valstī (0,937) un vairāk kā 22 tūkstošiem iedzīvotāju. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī,

	ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ķeras uz āķa./Salaspils pagasts, Salaspils novads.
Projekta mērķis	Projekta „Ķeries uz āķa” mērķis ir radīt vietējai sabiedrībai iespēju atpūsties pie dabas, radot apstākļus braukšanai ar laivām un makšķerēšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Lai šis projekts būtu ekonomiski dzīvotspējīgs, nepieciešams piesaistīt interesentus/tūristus no citām teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Infrastruktūras labiekārtošana un laivu piestātnes izveide Doles salas dienvidaustrumu daļā./Salaspils, Salaspils novads.
Projekta mērķis	Ar zivsaimniecību saistītas teritorijas attīstība, uzlabojot un labiekārtojot vienu no Salaspils novada maz apdzīvotām teritorijām, nodrošinot brīvu un ērtu piekļuvi jebkuram iedzīvotājam Doles salas dienvidaustrumu daļai un ierīkojot šajā teritorijas daļā laivu piestātņi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta darbaspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ūdenstūrisma, sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstība Daugavas Baltajā sēklī pie Doles salas./Salaspils pagasts, Salaspils novads.
Projekta mērķis	Pilnveidot tūrisma pakalpojumus, attīstot ūdenstūrisma, sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru Daugavas Baltajā sēklī pie Doles salas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 4.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes paredz nepieciešamību uzlabot dzīves vidi apdzīvotības saglabāšanai un tūrisma pakalpojumu pilnveidošanai. Visi apstiprinātie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijā noteiktajām prioritātēm.
2. ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību. Ņemot vērā to, ka Salaspils novadā atrodas 5 zivsaimniecības uzņēmumi, attīstības stratēģijā būtu noteikti jāiekļauj prioritāte, kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību ZVRG teritorijā.

Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.

3. Gandrīz visi apstiprinātie projekti ir vērsti uz tūrisma nozares attīstību, tikai daži no tiem ir netieši saistīti ar zivsaimniecības nozari (piem., laivu pietātnes izbūve, aktivitāšu un sporta trases izveide pie ūdenstilpnes). Ņemot vērā to, ka Salaspils novadā pēc CSP datiem uz 2010. gadu tika reģistrēti 5 zivsaimniecības uzņēmumi, īstenoto projektu rezultāti ir pieejami arī zivsaimniecībā nodarbinātajiem.
4. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.
5. Šī ZVRG teritorija ir viena no retajām, kur ir novērojams ne tikai pozitīvs TAI (Stopiņu novadā – 1,677, Salaspils novadā – 0,937), bet arī tā pieaugums (Stopiņu novadā – 1,800, bet Salaspils novadā – 1,078). Tas lielā mērā ir skaidrojams ar Rīgas tuvumu.

20. Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”

Biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība ” mērķis ir mazināt nabadzību un sociālo izslēgtību biedrības teritorijā, izmantojot sabiedrības līdzdalības principu gan attiecīgu programmatisku dokumentu izstrādē un apspriešanā, gan to ieviešanā un vietējo kopienu un sabiedrības attīstības darba veicināšanā, un veicināt pašvaldību teritoriju attīstību.

Lai sasniegtu mērķi, tika izvirzīti tādi uzdevumi, kā: izstrādāt, apspriest, komentēt nabadzības un sociālo izslēgtības mazināšanas programmatisko dokumentus, kas tiek izstrādāti dažādos līmeņos; sekmēt ilgtspējīgu lauku attīstību; attīstīt vietējo kopienu kapacitāti; sekmēt kopiena iniciatīvas, kas vērstas uz nabadzības un sociālās izslēgtības mazināšanu; iesaistīties lauku teritoriju un kopienu problēmu risināšanas aktivitātēs.

Stratēģijas mērķis ir noteikt galvenās attīstības prioritātes, paredzēt konkrētus pasākumus un rīcības, kas sekmēs teritorijas attīstību, veicinās jauninājumus, stiprinās lauku ekonomiku un paaugstinās iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Par zivsaimnieciski nozīmīgākajām Rēzeknes novadā var uzskatīt apmēram 26 ūdenstilpes, kas lielākas par 10 ha, kā arī lielākās upes.

VRG teritorijā lielākā ir 1968.gada 25.jūnijā nodibinātā zivsaimniecība “Nagli”. 2001.gadā zivsaimniecība tika privatizēta, tagad tās nosaukums ir A/S “Nagli”. A/S “Nagli” ir pilna cikla zivsaimniecība, kurā notiek karpu inkubācija, mazuļu un tirgus zivju audzēšana. Pēdējos gados (kopš 1999.gada) tiek inkubētas arī līdakas pēc ezeru apsaimniekotāju pieprasījuma.

Stratēģijā ir pamatots, kāpēc VRG teritorijā zivsaimniecība saistās ar tūrismu. Rēzeknes novadā pēdējos gados attīstās dīkšsaimniecība, īpaši pēc Lūznavas profesionālās vidusskolas izglītības programmas zivsaimniecība ieviešanas un ES finansējuma piesaistes iespējām. Zivju produkcijas audzēšanas pašizmaksa ir augsta, tāpēc ienākumu gūšanai visām saimniecībām ir papildnodarbošanās, parasti līdzās dīkšsaimniecībām ir pieejams arī tūrisma piedāvājums – brīvdienu mājas, pirtis, peintbols, katamarāni un kvadracikli.

Stratēģijā par zivsaimniecības pārskatu tika veikti secinājumi, kas uzrādīja arī dažāda veida problēmas, kas saistās ar zivsaimniecības attīstīšanu VRG teritorijā. Daži no secinājumiem:

- * zivsaimniecība ir perspektīva nozare Rēzeknes novadā, jo rajona teritorijā atrodas abi Latvijas lielākie ezeri;

- * ir novērojama zivju resursu pilnīgi nepietiekoša izmantošana;
- * ir nesakārtota likumdošana ar finansējuma sadali par zivju resursu izmantošanu;
- * pagasti nav ieinteresēti apsaimniekot zivju resursus;
- * nav informācijas par alternatīviem ūdeņu apsaimniekošanas veidiem;
- * nav finansējuma ūdenstilpju ekspluatācijas noteikumu izstrādei;
- * zema zivju mākslīgās atražošanas intensitāte (praktiski samazinājusies zvejā un makšķerēšanā nosacīti vērtīgo zivju sugu (līdaku, zandartu, zušu) ielaišana ūdenstilpēs).

Veiktajā SVID analīzē zivsaimniecība netiek minēta. Vienīgi pie iespējām tiek minēta ūdens resursu izmantošana rūpniecībā, lauksaimniecībā un tūrismā.

Laika periodam līdz 2013.gadam VRG izstrādātajā stratēģijā ir noteikti četri pasākumi EZF programmas ieviešanai. (31.tabula)

31. tabula.

Biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās maza mēroga infrastruktūras attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
2.	Atbalsts teritorijas labiekārtošanai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Atbalsts zivsaimniecības uzņēmumam ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošanai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
4.	Atbalsts sīkā uzņēmuma, kura darbības veids nav saistīts ar zivsaimniecību, izveidei	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.

Apkopojot šo informāciju var secināt, ka neskatoties uz to, ka VRG teritorijā, kā arī stratēģijā tika minēts, ir plaši ūdensresursi, tomēr attīstības process tiek vērsts uz tūrisma attīstīšanu un apkārtējās vides labiekārtošanu, kas, kā tiek secināts stratēģijā, ir nepieciešams, lai zivsaimniecībā nodarbinātie spētu gūt peļņu.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Rēzeknes novada:	9	-1,113 (98.)	-1,051	28208	13
Audriņu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1099	nav datu
Bērzgales pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	644	nav datu
Čornajas pagasts	2	-1,113 (98.)	-1,051	1268	nav datu
Dricānu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	986	nav datu
Feimaņu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	845	nav datu
Gaigalavas pagasts	1	-1,113 (98.)	-1,051	929	nav datu
Griškānu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1856	nav datu
Ilzeskalna pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	750	nav datu
Kantinieku pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	491	nav datu
Kaunatas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1191	nav datu
Lendžu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	703	nav datu
Lūznavas pagasts	2	-1,113 (98.)	-1,051	924	nav datu
Maltas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	2980	nav datu
Mākonkalna pagasts	3	-1,113 (98.)	-1,051	610	nav datu
Nagļu pagasts	1	-1,113 (98.)	-1,051	506	nav datu
Nautrēnu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1876	nav datu
Ozolaines pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	939	nav datu
Ozolmuižas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	423	nav datu
Pušas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	788	nav datu
Rikavas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1189	nav datu
Sakstagala pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1387	nav datu
Silmalas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	2777	nav datu
Stoļerovas pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	642	nav datu
Stružānu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	842	nav datu
Vērēmu pagasts	-	-1,113 (98.)	-1,051	1563	nav datu
Viļānu novada:	1	-1,624 (108.)	-1,542	6409	0
Viļānu pilsēta	-	-1,624 (108.)	-1,542	3208	0
Viļānu pagasts	-	1,624 (108.)	-1,542	1664	0
Dekšāres pagasts	1	1,624 (108.)	-1,542	792	0
Sokolku pagasts	-	1,624 (108.)	-1,542	745	0
Kopā:	10	-	-	34617	13

ZVRG stratēģijā ir definētas 1 prioritāte:

3.prioritāte – zivsaimniecības un ar to saistīto teritoriju ilgtspējīga attīstība:

- 1) Atbalsts vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu būvniecībai vai rekonstrukcijai.
- 2) Atbalsts teritorijas labiekārtošanai.
- 3) Atbalsts ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras rekonstrukcijai vai būvniecībai.
- 4) Atbalsts sīkā uzņēmumu, kura darbības veids nav saistīts ar zivsaimniecību, izveidei.
- 5) Atbalsts zivsaimniecības uzņēmumam ar zivsaimniecību nesaistītu darbību dažādošanai.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Nojumes būvniecība publisku pasākumu rīkošanai Īdeņas ciemā./Nagļu pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Dzīves kvalitātes uzlabošana Īdeņas ciemā, lai saglabātu ciema apdzīvotību un uzlabotu teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pulcēšanās centra- pirts būvniecība zivsaimniecību teritoriju iedzīvotājiem./Čornajas pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Izveidot brīvā laika pavadīšanas iespējas centru- pirti zivsaimniecības teritorijas iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Makšķernieku pulcēšanās centra izbūve īpašumā „Laimiņi”, Žogotās, Gaigalavas pagastā, Rēzeknes novadā./Gaigalavas pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt brīvā laika pavadīšanas iespējas, dažādojot tās ar kultūras un sporta aktivitātēm zivsaimniecības jomā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Aktīvās atpūtas vietas labiekārtošana Vertukšnes ezera krastā īpašumā „Sala”./Lūznavas pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Veikt iebraucamā ceļa remontu, volejbola laukuma rekonstrukciju, norobežojošā žoga izbūvi, kāpņu izbūvi uz peldvietu, ierīkot telšu vietu Lūznavas un Maltas pagasta iedzīvotājiem brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu dažādošanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbspējīgiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Teritorijas labiekārtošana un pludmales ierīkošana Mākoņkalna pagasta Lipuškos./Mākoņkalna pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Veicināt maza mēroga infrastruktūras attīstību Mākoņkalna pagastā, lai saglabātu apdzīvotību un zivsaimniecībai nozīmīgas teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Teritorijas labiekārtošana zvejniekiem pie Rāznas ezera Mākoņkalna pagastā./Mākoņkalna pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot teritoriju pie Rāznas ezera. Vērst uzmanību uz vides aizsardzības, sakārtošanas un saglabāšanas infrastruktūru, kā arī veicināt vispārēju „zaļās” domāšanas principu attīstību zvejniekiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami un projekts palīdz noturēt darbspējīgos iedzīvotājus novada teritorijā. Plaša mērķauditorija šajā gadījumā ir pozitīvs aspekts, jo liela iespējamo klientu kopa statistiski paaugstina projekta ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste (objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos).
Projekta nosaukums/ teritorija	Ģimenes atpūtai draudzīgas vietas izveidošana pie Rāznas ezera./Mākoņkalna pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Izveidot sakoptu un aprīkotu pludmales zonu ar dažādu aktivitāšu

	iespējām ģimenēm ar bērniem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt tūristus un interesentus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras rekonstrukcija Ratnieku ciemā, kā arī sporta un atpūtas pamatlīdzekļu iegāde./Čornajas pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Veicot maza mēroga infrastruktūras rekonstrukciju, kā arī iegādājoties sporta un atpūtas pamatlīdzekļus, sekmēt aktīvās atpūtas un tūrisma attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.
Projekta nosaukums/teritorija	Vēsturiska senlatviešu ēku kompleksa izveide Malmutas upes krastā./Dekšāres pagasts, Viļānu novads.
Projekta mērķis	Izveidot arheoloģiski pareizu senlatviešu ēku kompleksu Malmutas upes krastā, kas veicinās maza mēroga infrastruktūras attīstību, radīs jaunas tūrisma iespējas, kā arī saglabās teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā realizēšanas laikā radītajiem nodevumiem vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir izteikuši nepieciešamību, kā arī, ja tas palīdz teritorijā noturēt darbospējīgos iedzīvotājus. Projekta ekonomisko dzīvotspēju varētu sekmēt arī citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/teritorija	Zivju dīķa paplašināšana-tūrisma pakalpojumu dažādošana./Lūznavas pagasts, Rēzeknes novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem veselīgu atpūtu un bagātus lomus, kā arī ļaut tālāk attīstīties zemnieku saimniecībai un realizēt savus nākotnes plānus- (zivju resursu palielināšana, zvejnieku namiņa izbūve, teritorijas labiekārtošana ar piekļuvi pie dīķiem personām ar kustību traucējumiem, sporta laukuma un bērnu rotaļu laukuma ierīkošana).
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG teritorija uz citu fona izceļas ar ļoti sīku sadrumstalotību no pārvaldes viedokļa, kas var atvieglot lēmumu pieņemšanu un ātrāku rīcību gadījumos, kad būtiska ir pašvaldības pārvaldes institūciju iesaiste. Tajā pašā laikā šajā ZVRG teritorijā ir ļoti daudz mazu pagastu, kas apgrūtina darba organizēšanu, koordinēšanu un sabalansētu attīstību.
2. Šī ZVRG stratēģija neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, lai arī pašā ZVRG stratēģijā ir izvirzītas problēmas, kuras varētu risināt jaunas uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi. Attiecīgi arī projektos nav novērojamas indikācijas par uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu rekonstrukciju un labiekārtošanu, makšķernieku pulcēšanās centra izveidi u.c. pasākumiem, kas zivsaimniecības nozarē strādājošajiem ļauj izmantot projektu rezultātus, tādējādi sekmējot vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām.
4. Pēc CSP datiem 2010. gadā Rēzeknes novadā tika reģistrēti 13 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 5% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī.
5. Šajā ZVRG teritorijā ir novērojama būtiska projektu koncentrācija Rēzeknes novadā (90% apstiprināto projektu). No vienas puses tas ir labi, jo tiek sekmēta ZVRG teritorijas attīstība. No otras puses tas nav labi, jo projektu koncentrācija tikai vienā novadā nespēj sekmēt attiecīgās teritorijas un blakusteritorijas ekonomisko izaugsmi un attīstību.
6. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai. Ņemot vērā samērā lielo teritoriālo sadrumstalotību, lielāka vērība būtu jāpievērš tieši konkurētspējas celšanas pasākumiem, kas ir pamatā teritorijas attīstībai.
7. Rēzeknes novadā ir novērojams TAI samazinājums (-1,051). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību (atbalstot uzņēmējdarbību). No otras puses – tas nozīmē vājākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus
8. Lai arī šī ZVRG teritorija ir liela (34705 ZVRG iedzīvotāju), tās teritorijā tiek īstenoti tikai 10 projekti ar mazu ietekmi uz ZVRG teritorijas kopējo attīstību. Pietam – ļoti daudzās ZVRG teritorijas daļās projekti vispār netiek īstenoti. Šo situāciju varētu labot lielāka teritorijas iedzīvotāju informētība par iespēju pieteikt projektus, kā arī atbalsts kvalitatīvu projektu sagatavošanā. Šobrīd īstenotie projekti liecina par nepietiekamu resursu izmantošanu un pārāk lielu pasivitāti gan no iesniedzēju, gan no veicinātāju puses.

21. Biedrība „Vidzemes lauku partnerība „Brasla””

Vidzemes lauku partnerības “Brasla” darbības mērķis ir teritorijas ilgtspējīgas attīstības veicināšana, sniedzot atbalstu iedzīvotāju iniciatīvām, kas vērstas uz dzīves

kvalitātes uzlabošanu, vietējo resursu ilgtspējīgu izmantošanu un dzīves vides pievilcības palielināšanu.

Tāpat arī ir noteikti vairāki uzdevumi mērķu sasniegšanai:

- * Veicināt vietējo iedzīvotāju iniciatīvas, kas vērstas uz lauku problēmu risināšanu;
- * Izmantojot sabiedrības līdzdalības principus, izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un meklēt finansējumu to īstenošanai;
- * Attīstīt kopienu kapacitāti un vietējās sadarbības tīklu Partnerības teritorijā;
- * Veidot savas darba grupas un iesaistīties esošajās apvienībās, lai piedalītos lauku attīstības jautājumu risināšanā vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī;
- * Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķa sasniegšanai;
- * Attīstīt sadarbību ar ārvalstu un Latvijas Republikas valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām, veicinot lauku attīstību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu Partnerības teritorijā.

Var secināt, ka arī šīs stratēģijas mērķis un uzdevumi ir sociāli, uz kopienas stiprināšanu orientēti.

Stratēģijā tiek paskaidrots, ka, tā kā lielākā daļa no partnerības teritorijā esošām pašvaldībām atrodas lauku teritorijā, galvenās tautsaimniecības nozares šeit ir tradicionālā lauksaimniecība un mežsaimniecība, kā arī kokapstrāde.

Tanī pat laikā apmēram 3% no partnerības teritorijas aizņem ūdeņi, kas rada priekšnosacījumus, lai partnerības teritorijā varētu attīstīties zivsaimniecības nozare, kas saistīta ar iekšējiem ūdeņiem. Tomēr, ņemot vērā situāciju, ka vairums no publiskajiem ezeriem ir pašvaldību īpašums, un to teritorija ir samērā neliela, lai veiktu vērā ņemamu rūpniecisko zveju, šīs iespējas līdz šim nav pietiekoši izmantotas.

Stratēģijā ir norādīts uz būtisku problēmu: lielākoties šie ezeru apsaimniekotāji veic darbības, kas saistītas ar zivsaimniecības nozari – uztur un veido infrastruktūru, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, bet neveic uzņēmējdarbību zivsaimniecības jomā – neiegūst un nepārdod produkciju. Lielā mērā tas izskaidrojams arī ar to, ka attiecībā uz šādām nelielām, publiskām ūdenskrātuvēm nav skaidri definētas valsts politikas, kas paredzētu to izmantošanu zivsaimniecības nozarei un noteiktu iespējas saņemt atbalsta intensitātes, procedūras un citu nosacījumu ziņā apsaimniekotājiem pieejamu valsts un ES atbalstu.

Līdzās publiskajām ūdenskrātuvēm partnerības teritorijā ir arī privātās ūdenskrātuves, kas tiek izmantotas zivsaimnieciskajai ražošanai. Pārtikas un Veterinārā dienesta datu bāzē ir reģistrētas 17 akvakultūras dzīvnieku audzētavas (dīķi), kas atrodas partnerības “Brasla” teritorijā – sešās pašvaldībās.

Izstrādātajā SVID analīzē kā stiprā puse ir norādīts fakts par teritorijā esošām ūdenstilpnēm. Tomēr tanī pat laikā kā vājā puse tiek norādīta neefektīva ūdeņu resursu apsaimniekošana un iespējām neatbilstoši attīstīta uzņēmējdarbība ar zivsaimniecību saistītajās jomās. Kā iespēja tiek izteikta ar zivsaimniecību saistīto jomu attīstība, kas balstīta teritorijas iekšējo ūdeņu apsaimniekošanas efektivitātes celšanā, kā rezultātā veidotos jaunas darba vietas. Tāpat arī tiek saskatīts drauds – nesakārtotība ūdenstilpņu apsaimniekošanas jomā var novest pie sabiedrībai pieejamo resursu apjoma vai kvalitātes samazināšanās (piemēram, var samazināties pieejamība pie ezeriem vai samazināties zivju resursi tajos).

VRG „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” ir noteikusi trīs pasākumus, kuru attīstību veikt Rīcības programmas EZF atbalsta ietvaros (skat. 32.tabula).

Biedrības „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Tūrisma pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Ar zivsaimniecību saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.

Stratēģijā ir noteikt, ka turpmāk atklātu projektu konkursam netiks izsludinātas rīcības „Ar zivsaimniecību nesaistītu darbību uzsākšana un dažādošana zivsaimniecības uzņēmumā” un „Sīkā uzņēmuma, kura darbība nav saistīta ar zivsaimniecību, izveidošana”.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Kocēnu novads:	2	0,216 (28.)	0,314	2827	2
Zilākalna pagasts	-	0,216 (28.)	0,314	759	nav datu

Dikļu pagasts	2	0,216 (28.)	0,314	1110	nav datu
Vaidavas pagasts	-	0,216 (28.)	0,314	958	nav datu
Pārgaujas novads:	5	-0,031 (50.)	0,074	2487	0
Stalbes pagasts	2	-0,031 (50.)	0,074	1134	0
Straupes pagasts	3	-0,031 (50.)	0,074	1353	0
Krimuldas novads:	0	0,582 (18.)	0,704	1449	0
Lēdurgas pagasts	-	0,582 (18.)	0,704	1449	0
Limbažu novads:	5	-0,220 (63.)	-0,096	13736	2
Limbažu pilsēta	-	-0,220 (63.)	-0,096	7788	nav datu
Limbažu pagasts	4	-0,220 (63.)	-0,096	2265	nav datu
Katvaru pagasts	1	-0,220 (63.)	-0,096	1163	nav datu
Umurgas pagasts	-	-0,220 (63.)	-0,096	1087	nav datu
Vidrižu pagasts	-	-0,220 (63.)	-0,096	1433	nav datu
Kopā:	12	-	-	20499	4

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte - dzīves kvalitātes uzlabošana partnerības teritorijā:

- 1) Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.
- 2) Tūrisma pakalpojumu dažādošanai un kvalitātes paaugstināšanai nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana.
- 3) Ar zivsaimniecību saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.
- 4) Ar zivsaimniecību nesaistītu darbību uzsākšana un dažādošana zivsaimniecības uzņēmumā.
- 5) Sīkā uzņēmuma, kura darbība nav saistīta ar zivsaimniecību, izveidošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana tūrisma pakalpojumu dažādošanai Lādes ezera apkārtnē./Limbažu pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana kvalitatīvu tūrisma pakalpojumu sniegšanas dažādošanai Lādes ezera apkārtnē, kas veicinātu nodarbinātību un teritorijas ilgtspējīgu attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus.

Projekta nosaukums/ teritorija	Makšķerēšanas bāzes izveide Braslas krastā./Straupes pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	Radīt iespējas vietējās teritorijas iedzīvotājiem, kā arī tūrisma pakalpojuma saņēmējiem izmantot Braslas upes un Braslas ūdenskrātuves ūdeņus makšķerēšanai un atpūtai, izveidojot Braslas upes krastā makšķerēšanas bāzi ar laivām, veidojot sadarbības tīklu starp Braslas ūdenskrātuves teritorijā esošajām iestādēm un uzņēmumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Pārgaujas novads ir viena no mazāk apdzīvotajām ZVRG teritorijām (3960 iedzīvotāju) ar zemu TAI (-0,031 – 50.vieta), kādēļ šī projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus pakalpojumu izmantošanai, kā arī pakalpojuma iekļaušana tūrisma maršrutos un materiālos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Atpūtas vietas labiekārtošana pie Ruckas ezera./Stalbes pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	Veicināt maza mēroga infrastruktūras, kā arī ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras uzlabošanu un dažādot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību, labiekārtojot atpūtas vietu pie Ruckas ezera.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Pārgaujas novads ir viena no mazāk apdzīvotajām ZVRG teritorijām (3960 iedzīvotāju) ar zemu TAI (-0,031 – 50.vieta), kādēļ šī projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus pakalpojumu izmantošanai, kā arī pakalpojuma iekļaušana tūrisma maršrutos un materiālos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Katvaru ezera teritorijas labiekārtošana un aktīvās atpūtas pakalpojumu izveide./Katvaru pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Veidot Katvaru ezera teritorijas labiekārtošanu un iegādājoties atpūtai uz ūdens un ūdens tūrismam nepieciešamo aprīkojumu, dažādot Katvaru pagastā pieejamo aktīvā tūrisma pakalpojumu klāstu un uzlabot dzīves kvalitāti partnerības teritorijas iedzīvotājiem, kā arī pilnveidot aktīvās atpūtas iespējas partnerības teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējīgiem iedzīvotājiem, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.

Projekta nosaukums/ teritorija	Ar zivsaimniecību saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība Lādes ezerā un apkārtnē./Limbažu pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Ar zivsaimniecību saistītas infrastruktūras izveide Lādes ezerā un apkārtnē, nodrošinot iedzīvotājiem, tūristiem un makšķerniekiem zivju resursu pieejamību un atjaunošanu Lādes ezerā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Tā kā Limbažu novadā dzīvo 17831 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un novada TAI ir viens no zemākajiem valstī (-0,220 – 63.vieta), līdz ar to projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus un interesentus no citām ZVRG teritorijām. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanos prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	„Kocēnu novada Dauguļu un Vaidavas ciemu vides pievilcības attīstība”./Dikļu pagasts, Kocēnu novads.
Projekta mērķis	Veicināt Vaidavas un Dauguļu ciemos, kuros veic zivsaimniecību, apdzīvotību un teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju. Bet, ja projekts ir vērsts uz vides infrastruktūras sakārtošanu, tad projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tam tiek piesaistīti iedzīvotāji no citām teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pašvaldības ceļa Pulkas - Saulgoži - Druvas rekonstrukcija./Limbažu pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Veicināt teritorijas, kas robežojas ar Lielezeru un Lādes ezeru attīstību, uzlabojot pašvaldības ceļa posma Pulkas - Saulgoži - Druvas kvalitāti, tā nodrošinot zivsaimniecisko darbību pieejamību iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Limbaži kā vislielākā atsevišķā ZVRG teritorijas apdzīvotā daļa ar 17831 ZVRG teritorijas iedzīvotājiem un pietiekami zemu TAI (-0,220 – 63.vieta) var nodrošināt šī projekta ekonomisko dzīvotspēju, ja vien par projekta nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja tam tiek piesaistīti iedzīvotāji no citām teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Basketbola laukuma Straupes centrā rekonstrukcija./Straupes pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	Izveidot kvalitatīvu basketbola laukumu, nodrošinot dažāda vecuma grupu vietējiem jauniešiem saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, piesaistot fiziskām aktivitātēm Straupes

	pagastā. Projekta galvenais uzdevums ir renovēt veco asfalta segumu, kas šobrīd ir ar izdrupušām bedrēm, nomainot to pret kvalitatīvu, sporta spēlēm drošu segumu, un aprīkot laukumu ar stacionāriem basketbola groziem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Zivju māja - makšķerēšanas tūrisma attīstībai./Straupes pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	„Mārkulīču” makšķerēšanas bāzes Braslas krastā infrastruktūras paplašināšana tūrisma pakalpojumu dažādošanai, kvalitātes uzlabošanai, ietverot vides pieejamību, izbūvējot „zivju māju”-namiņu ar zivju pirmapstrādes vietu, virtuvi, dušas telpām un tualetēm, un tā veicinot makšķerēšanas tūrisma ģimenēm attīstību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā. Pārgaujas novadā, kurā dzīvo 3960 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un kam ir 50. zemākais TAI valstī (-0,031) šajā ZVRG teritorijā, iedzīvotāji nevar nodrošināt projekta ekonomisko dzīvotspēju bez tūrisma attīstības.
Projekta nosaukums/ teritorija	Makšķerēšanas pakalpojumu uzlabošana Ruckas ezerā./Stalbes pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	Radīt iespējas vietējās teritorijas iedzīvotājiem, kā arī tūrisma pakalpojuma saņēmējiem izmantot Ruckas ezera ūdeņus makšķerēšanai un atpūtai, uzlabojot ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitāti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2.darbībai. Tā kā Pārgaujas novadā dzīvo 3960 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kuri ne visi ir mērķauditorija šajā projektā, tā dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistīta pakalpojumu dažādošana un attīstība Jumpravmuižas ezeru virknē pie Mazezera./Limbažu pagasts, Limbažu novads.
Projekta mērķis	Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītu pakalpojumu izveidi pie Mazezera, kā Jumpravmuižas ezeru virknes atpūtas bāzi- nodrošinot makšķerniekiem, vietējiem iedzīvotājiem, tūristiem, organizētu zivju resursu pieejamību, drošu aktīvo atpūtu uz ūdens

	un krastā un estētiski baudāmu vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 2. un 3.darbībai. Projekta dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt iedzīvotājus no citām apdzīvotām teritorijām, kā arī tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/teritorija	„Saules kolektora un prezentācijas aprīkojuma iegāde un uzstādīšana zivsaimniecības uzņēmumā”./Dikļu pagasts, Kocēnu novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir sekmēt zivsaimniecības attīstību partnerības teritorijā, nodrošinot ar nozari saistīta pakalpojuma attīstību. Galvenais projekta realizācijas mērķis ir paaugstināt zivsaimniecības nozarē darbojošos uzņēmumu konkurētspēju un izdzīvošanas iespējas pieaugošās energo enerģijas izmaksu posmā. Nodrošināt to daļēju vai pilnīgu energo neatkarību, samazināt tekošos izdevumus zivju produkcijas ražošanā un pārstrādē. Palielināt saražotās produkcijas apjomus nepalielinot izmaksas par energo resursiem, piesaistīt nozarei jaunus un perspektīvi domājošus uzņēmējus. Kā otrs, ne mazāk nozīmīgs mērķis ir saules kolektora, saules bateriju, vēja ģeneratoru darbības un to ekonomiskā pamatojuma popularizēšana. Alternatīvās enerģijas sistēmu izmantošana, aizvietojot fosilos energoresursus. Izmantojot saules kolektora sistēmas, kas tiks uzstādītas zivsaimniecības uzņēmumā, kā mācību modelis, apkopojot un sistematizējot datus par reāli ražošanas laikā ietaupītajiem energo un finanšu resursiem, kā arī daloties pieredzē organizējot kvalitatīvus seminārus. Organizēt uzņēmējdarbību, saudzējot dabas resursus un vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās prioritātes 3.darbībai. Teorētiski projekts varētu būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja vien tiešām zivsaimniecības uzņēmums ar šī projekta palīdzību spēj samazināt izmaksas un palielināt saražotās produkcijas apjomu, tādējādi paaugstinot zivsaimniecības nozarē darbojošos uzņēmuma konkurētspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu papildus pieaicināts darba spēks.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šīs ZVRG stratēģijā noteiktā prioritāte neparedz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Tā netieši norāda uz uzņēmējdarbības attīstības nepieciešamību, prioritātes 4. rīcībā „Ar zivsaimniecību nesaistītu darbību uzsākšana un dažādošana zivsaimniecības uzņēmumā” un 5.rīcībā „Sīkā uzņēmuma, kura darbība nav saistīta ar zivsaimniecību, izveidošana”, runājot par uzņēmējdarbības attīstību. Taču tā kā uzņēmējdarbības attīstība netiek definēta kā būtiska – nav arī projektu, kas tieši būtu vērsti uz tās attīstību (izņemot projektu „Saules kolektora un prezentācijas aprīkojuma iegāde un uzstādīšana zivsaimniecības uzņēmumā”).

2. Šajā ZVRG stratēģijā ir noteikta tikai 1 prioritāte, kas ir pozitīvi. Tajā pašā laikā tai ir noteiktas 5 rīcības, kas faktiski prioritizēšanas procesu padara zināmā mērā bezjēdzīgu, jo rīcība ir pārāk plaša.
3. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
4. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 4 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 1% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, līdz ar to šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaša uzmanība.
5. Limbažu novadā ir novērojams TAI samazinājums (-0,096). No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību. No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus.
6. Ir novērojama būtiska projektu koncentrācija Limbažu un Pāraužas novadā. To var daļēji skaidrot ar faktu, ka Limbažu un Pārgaujas novadā dzīvo vairāk kā trešā daļa šīs ZVRG iedzīvotāju daļas. Tajā pašā laikā pārāk liela projektu koncentrācija nav vēlama no teritorijas kopējās attīstības viedokļa. Lielā daļā pagastu šajā ZVRG teritorijā vispār nav projektu, kas liecina vai nu par nespēju vai nevēlēšanos censties kaut ko mainīt šo pagastu ikdienā. Attiecīgi nepieciešams popularizēt iespēju iesniegt projektus turpmākajās kārtās, lai pārlicinoša informācija būtu pieejama pēc iespējas plaši visā ZVRG teritorijā; iespējams, rīkojot informatīvus seminārus u.c. pasākumus.
7. Ir novērojama arī būtiska projektu koncentrācija 2.un 3.rīcības pasākumos, kas faktiski nozīmē lielākās aktivitāšu un attiecīgi rezultātu daļas koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku, ko vairāk sekmētu 4. un 5. rīcības pasākumu īstenošana. Attiecīgi nepieciešams skaidrojošais darbs, liekot lielāku uzsvaru uz 4. un 5.rīcības pasākumiem. Iespējams – nepieciešams pārformulēt rīcības, ja esošie pieteikumi korektāk atspoguļo reālās vajadzības.
8. Daudzos pagastos un pilsētās šajā ZVRG vispār nav projektu, kas nozīmē, ka ar šīm teritorijām ir jāstrādā pastiprināti, lai tās integrētu kopējā teritorijā un sekmētu to spējas izmantot tām dotās iespējas, cita starpā piesakot projektus.

22.Biedrība „Lauku partnerība „Upe 8””

Lauku partnerības “Upe 8” attīstības mērķis ir veicināt daudzpusīgu, līdzsvarotu, ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību, paaugstināt iedzīvotāju labklājības līmeni, nodrošinot vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu. Tomēr stratēģijā nav skaidri definēti uzdevumi.

Izstrādātās attīstības stratēģijas un darbības programmas 2009.-2013.g. galvenais akcents tiek likts uz trīs prioritāriem darbības virzieniem:

1. Dzīves kvalitātes un uzņēmējdarbības attīstība, ieskaitot uzņēmēju, NVO, valsts un pašvaldību sektoru sadarbību lauku attīstības veicināšanai;
2. Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā.
3. Sociālās infrastruktūras attīstības veicināšana zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās.

Lauku partnerības „Upe 8” teritorijā ir reģistrēta viena saimniecība, kas nodarbojas ar zivsaimniecību, un vairākas Z/s, kas paralēli nodarbojas arī ar zivsaimniecību. Tāpat arī ir

vairāki zivsaimniecībā nodarbināti iedzīvotāji, kas strādā blakus esošo partnerību zivsaimniecības uzņēmumos.

Stratēģijas sadaļā „Zivsaimniecības nozīmība Lauku partnerības „Upe 8” teritorijā”, tiek runāts par to, ka, ieviešot zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas pasākumus, sašaurinās darba iespējas zivsaimniecības nozarē, īpaši jau zvejniecībā. Lai mazinātu sociālos riskus, kas šādā situācijā rodas, rodas nepieciešamība radīt alternatīvus nodarbošanās veidus zivsaimniecības nozarē strādājošiem, vai rast iespēju uzlabot situāciju nozarē, sakārtojot infrastruktūru un iegādājoties nepieciešamo aprīkojumu.

Īstenojot virkni atbalsta pasākumu zivsaimniecības nozares atbalstam ciemu teritorijās, tiks īstenota iespēja celt zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju konkurētspēju, attīstot uzņēmējdarbību. Viens no veiksmīgas uzņēmējdarbības attīstības priekšnosacījumiem ir infrastruktūras kvalitāte. Tiek konstatēts, ka pašreiz maza mēroga infrastruktūra zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās ir salīdzinoši nesakārtota – nav piebraucamo ceļu, ūdensapgādes, elektroapgādes. Līdz ar to stratēģijas ietvaros tika izstrādāta SVID analīze par sociālās infrastruktūras attīstības veicināšanu zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās.

Kā stiprās puses tiek minēts, piemēram, tas, ka ir laba prakse ūdenstilpju apsaimniekošanā – akvakultūru audzēšanā un tūrisma piedāvājuma nodrošināšanā; pastāv augsts zivju produktu pieprasījuma potenciāls. Savukārt kā vājās puses var minēt faktus, ka nozarē ir zems darba ražīgums, ražošanā tiek izmantotas novecojušas, vidi ietekmējošas tehnoloģiskās iekārtas, kā arī liels roku darba īpatsvars ražošanā; ir nepietiekamas zināšanas un pieredze zivsaimniecības uzņēmējdarbības plānošanā, vides ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanā, jaunu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pielietošanā, produktu kvalitātes un pievienotās vērtības paaugstināšanā; ir vāji attīstīta infrastruktūra.

Kā iespējas tiek saskatīts tas, ka darba ražīguma kāpums un efektivitāte, inovatīvu un modernu tehnoloģiju izmantošana nodrošinās stabilākus ienākumus un dzīves līmeni, līdz ar to darbaspēka pieejamību akvakultūras un zivju apstrādes sektoram; vietējās iniciatīvas pieaugums zivsaimniecības reģionos papildu darbavietu radīšanai, darbību dažādošanai, teritoriju vispārējai attīstībai un citām aktivitātēm; ražotās produkcijas sortimenta pielāgošana tirgiem. Savukārt kā draudi tiek saskatīta varbūtība, ka neatbilstošas saimnieciskās darbības rezultātā palielināsies ūdens piesārņojuma līmenis un pasliktināsies vides stāvoklis, kā arī var izplatīties dažādas akvakultūras dzīvnieku slimības; nozares sašaurināšanās radīs sociāli ekonomiskās problēmas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās; zivsaimniecības teritorijās esošās infrastruktūras attīstībai būs ierobežoti vietējie resursi.

Šī SVID analīze uzrāda to, ka zivsaimniecības attīstībā ir nepieciešama dažādu sfēru – dzīves kvalitātes, zināšanu, infrastruktūras, apkārtējās vides – uzlabošana. Pie tam arī 10.tabulā atspoguļotais rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam parāda VRG pievēršanos teritorijas infrastruktūras, kas nav specifiska zivsaimniecībai, uzlabošanai, un arī uzsvars uz sabiedrības izglītošanu.

33. tabula.

Biedrības „Kandavas Partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
-----	--------	--------------	--	------------

1.	Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
2.	Veloceliņu un gājēju ceļu izbūve	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
3.	Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
4.	Esošā tūrisma potenciāla veicināšana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
5.	Dzīves vides labiekārtošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
6.	Mūžizglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, nodrošinot kultūras un sporta infrastruktūras objektu pieejamību visiem partnerības teritorijas iedzīvotājiem	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.

7.	Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu izveidošana un labiekārtošana.	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents uz pieteikto objektu ir saņēmis atbalstu LAP 321.pasākumā Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem Aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai, šīs rīcības ietvaros neatbalsta.
----	---	---	------------------	--

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Stratēģijā VRG nenorāda uz rūpniecības un pārstrādes attīstību zivsaimniecībā, bet gan zivsaimniecības pārorientēšanos uz tūrismu, kā arī ir plāns ar EZF palīdzību sasniegt LAP noteiktās prioritātes – cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanu un kopienas saliedētību.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Jaunpils novada:	7	-0,040 (51.)	0,068	2450	1
Viesatu pagasts	-	-0,040 (51.)	0,068	388	nav datu
Jaunpils pagasts	7	-0,040 (51.)	0,068	2062	nav datu
Tukuma novada:	6	0,011 (45.)	0,145	5581	1
Degoles pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	697	nav datu
Džūkstes pagasts	2	0,011 (45.)	0,145	1443	nav datu
Jaunsātu pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	1019	nav datu
Lestenes pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	683	nav datu
Tumes pagasts	1	0,011 (45.)	0,145	1739	nav datu
Kopā:	13	-	-	8031	2

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

1.prioritāte – dzīves kvalitātes un uzņēmējdarbības attīstības veicināšana:

- 1) Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana.
- 2) Veloceliņu un gājēju celiņu izbūve.
- 3) Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās.
- 4) Esošā tūrisma potenciāla veicināšana.

2.prioritāte – sociālās infrastruktūras attīstības veicināšana zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās:

- 1) Dzīves vides labiekārtošana.
- 2) Mūžizglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, nodrošinot kultūras un sporta infrastruktūras objektu pieejamību visiem partnerības teritorijas iedzīvotājiem.
- 3) Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu izveidošana un labiekārtošana.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Veloceliņa uz Kartavkalniem izbūve./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Izbūvēt veloceliņu no Jaunpils centra līdz Kartavkalnu skatu tornim, lai uz publiski pieejamo atpūtas vietu ar dabas takām Kartavkalnos būtu iespējams nokļūt gan kājāmgājējiem, gan velobraucējam pa visīsāko ceļu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projektu var uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu, ja uz tā nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī tā īstenošanā ir iespējams piesaistīt citu teritoriju iedzīvotājus un tūristus, kā arī, ja projekts palīdz pagastā noturēt iedzīvotājus. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var veicināt sakārtoto objektu iekļaušana tūrisma ceļvežos un tūrisma maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Gājēju celiņa tīkla rekonstrukcija pie sabiedriskā centra „Jaunkalni”./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Rekonstruēt gājēju celiņus pie sabiedriskā centra „Jaunkalni”, izveidojot betona bruģakmens segumu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pārdzīvojuši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Daudzdzīvokļu mājas „Krastmaļi” teritorijas labiekārtošana./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Nobruģēt daudzdzīvokļu mājas "Krastmaļi" pagalmu, lai sakārtotu teritoriju un iedzīvotājiem būtu ērtāka mašīnu novietošana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējiem iedzīvotājiem un to mājsaimniecībām, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Sporta laukuma labiekārtošana Jaunpilī./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Jaunpils ciemata centrā esošā sporta laukuma labiekārtošana, lai uzlabotu tā funkcionalitāti, drošību un veidotu sakoptu vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Šāds projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā palikt darbaspējiem iedzīvotājiem un to mājsaimniecībām, kas šādi netieši sekmē pašas teritorijas ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat

	projekts var daļēji būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā rezultātu nepieciešamību iedzīvotāji ir norādījuši ZVRG stratēģijas izstrādes procesā, kā arī, ja tā rezultātu izmantošanā ir iespējams piesaistīt citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Lazdu bibliotēkas - kultūrizglītības centra Tumes pagasta Vecmokās - infrastruktūras attīstība./Tumes pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Sakārtot mūžizglītības un kultūras objekta infrastruktūru un tās elementus, tādejādi padarot tos pieejamus visai sabiedrībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Jaunsātu pagasta lielformāta karšu izgatavošana un uzstādīšana pagasta teritorijā./Jaunsātu pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Veicināt tūrisma attīstību Jaunsātu pagastā un partnerības teritorijā, izveidojot un uzstādot lielformāta kartes pagasta teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 4.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Jaunpils novada tūrisma informācijas bukletu un informācijas stendu izveidošana./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Vietējā tūrisma potenciāla veicināšana Jaunpils novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 4.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pašvaldības ceļa Čubatas - Garaušu c. posma rekonstrukcija Degoles pagastā./Degoles pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Uzlabot pašvaldības ceļa Čubatas - Garaušu c. kvalitāti un labiekārtot publiski pieejamo teritoriju Degoles pagastā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Gājēju celiņu izbūve Džūkstes pagastā./Džūkstes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanu un tūrisma attīstību, izbūvējot gājēju celiņu Džūkstes pagastā.

Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 1.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt un piesaistīt darbaspējīgos iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/teritorija	Daudzdzīvokļu mājas „Dzīles” teritorijas labiekārtošana./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Uzlabot daudzdzīvokļu mājas „Dzīles” iedzīvotāju labklājību, labiekārtojot mājas teritoriju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus.
Projekta nosaukums/teritorija	Sporta laukuma labiekārtošana un sporta inventāra iegāde Džūkstes pagastā./ Džūkstes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Veicināt sporta aktivitātes un veselīgu dzīves veidu Džūkstes pagastā, labiekārtojot sporta laukumu un iegādājoties sporta inventāru.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Jaunpils sporta zāles terases hidroizolācijas maiņa./Jaunpils pagasts, Jaunpils novads.
Projekta mērķis	Novērst lietus ūdeņu ieplūšanu sporta zāles palīgtelpās caur terases pārsegumu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Bērnu rotaļu laukuma izbūve Lestenes pagastā./Lestenes pagasts, Tukuma novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Lestenes centru, izveidojot bērnu rotaļu laukumu pie bērnu dienas centra „Ķausis”.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā.

	Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
--	---

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā, lai arī ne pārāk konkrēti. Projektos nav novērojama tieša ietekme uz uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstības komponentei, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta vai zivsaimniecības nozarei pietuvināta projekta, neskatoties uz to, ka šajā ZVRG teritorijā pēc CSP datiem uz 2010. gadu tika reģistrēti 2 zivsaimniecības uzņēmumi.
3. Šajā ZVRG teritorijā nav novērojama būtiska projektu koncentrācija. Tajā pašā laikā 1 no 7 pagastiem projekti vispār netiek īstenoti, kas neliecina par vienmērīgu reģionālo pārklājumu. Attiecīgi nepieciešams popularizēt iespēju iesniegt projektus turpmākajās kārtās, lai pārlicinoša informācija būtu pieejama pēc iespējas plaši visā ZVRG teritorijā (iespējams, rīkojot informatīvus seminārus u.c. pasākumus).
4. Pieteiktie projekti paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku. Iespējams – nepieciešams pārformulēt prioritātes, koncentrējoties arī uz teritorijas konkurētspējas paaugstināšanu, jo konkurētspējas paaugstināšana arī var būt pamatā dzīves situācijas uzlabošanai.

23.Biedrība „Publisko un privāto partnerattiecību biedrība "Zied zeme””

VRG “Zied zeme” trīs mērķi ir uz dzīves kvalitāti un cilvēkkapitāla attīstību vērsti:

- * uz sabiedriskā un privātā sektora partnerattiecībām balstīta darbība sociālekonomisko problēmu risināšanā;
- * teritorijas ilgtspējīga attīstība, izmantojot vietējos un piesaistītos ekonomiskos resursus;
- * pārrobežu sadarbības attīstīšana.

Arī uzdevumi ir līdzīgi tendēti: sekmēt ilgtspējīgu lauku pašvaldību teritoriju attīstību; veicināt sabiedrības integrāciju un samazināt sociāli ekonomiskās atšķirības starp iedzīvotāju grupām, motivēt maznodrošinātos iedzīvotājus aktīvi iesaistīties sociālo problēmu risināšanā; attīstīt sadarbību starp nevalstiskajām organizācijām, komersantiem, valsts un pašvaldību institūcijām; veicināt bezdarba samazināšanu.

Savukārt stratēģijas mērķis ir noteikt galvenās attīstības prioritātes un paredzēt konkrētas rīcības, kas sekmēs teritorijas attīstību, veicinās jauninājumus, stiprinās lauku ekonomiku un paaugstinās iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Runājot par zivsaimniecību teritorijā, jāmin fakts, ka 33,6% teritorijas aizņem ūdeņi. Nozīmīgākās ūdenstilpnes teritorijā ir Daugavas upe ar Ķeguma un Rīgas ūdenskrātuvēm, Ogres un Mazās Juglas upes un deviņi ezeri ar ūdens virsmas platību vienādu vai lielāku par 1 ha.

Teritorijā atrodas pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” zivju audzētava „Tome”. Zivju audzētava galvenokārt audzē lašveidīgo zivju mazuļus (lašus, taimiņus) ielaišanai Rīgas jūras līča piekrastē, ka arī nedaudz zandartu mazuļus ielaišanai Rīgas jūras līča piekrastē un Daugavas ūdenskrātuvēs.

Stratēģijā ir norādīts, līdzīgi kā VRG „Lauku partnerība „Upe 8”” stratēģijā, ka, ņemot vērā nestabilo ekonomisko situāciju gan Latvijā kopumā, gan zvejniecības nozarē, būtisku lomu iezīmē tās zvejniecības saimniecības, kuras ar laiku pārņem alternatīvus veidus peļņas gūšanai, piesaistot dažādus ar zveju saistītus pasākumus kā tūrisma pakalpojumus. Daudzās no zemnieku saimniecībām, kurās audzē zivis, tas ir kā papildus ienākuma avots tūrisma aktivitāšu organizēšanā. Pozitīva iezīme ir arī, piemēram, Z/s “Ūdensdzirnavas”, kur zivju audzēšana tiek demonstrēta kā mācību uzskaites līdzeklis, izveidojot akvaklasi.

Zivsaimniecība netiek pieminēta stratēģijas ietvaros veiktajā SVID analīzē. SVID analīze tiek veikta attīstības stratēģijas 3. prioritātei – dzīves vides uzlabošana un apdzīvotības saglabāšana zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās. Kā stirpās puses tiek minēti: labs ceļu tīkls; pietiekams nodrošinājums apbūvei; teritorijā ir relatīvi kvalitatīva un ekoloģiski tīra vide un vides resursu daudzveidība; pieejami ūdens resursi; Daugavas tuvums. Savukārt kā vājās puses tiek norādīti sekojoši fakti: nevienmērīga infrastruktūras attīstība rajona teritorijā; nepietiekams finansējums vides sakārtošanai; morāli un estētiski nolietojusies infrastruktūra; slikts ceļu stāvoklis; dabas resursu un iespējamo tūrisma objektu nepieejamība; vāja vietējo zivsaimniecības uzņēmumu popularitāte un konkurētspēja.

Kā iespējas tika noteikti sekojoši pasākumi: ārējo finanšu resursu piesaiste infrastruktūras attīstībā; iedzīvotāju un uzņēmumu iesaistīšanās dzīves vides sakārtošanā; efektīva ūdens resursu izmantošana ekonomiska aktivitāšu daudzveidības veicināšanai (zivsaimniecības attīstība, tūrisms); vietējo zivsaimniecības uzņēmumu konkurētspējas veicināšana un attīstība.

Izpētot šo SVID analīzi, var rast sasaisti ar Rīcības plānā noteiktajiem sekojošiem sešiem pasākumiem (34.tabula):

34. tabula.

Biedrības „Publisko un privāto partnerattiecību biedrība "Zied zeme”” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Atbalsts ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākuma 6.1.aktivitāte	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
2.	Ciemat, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciemat, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem;

				• ELFLA: pārējā lauku teritorija.
3.	Atbalsts teritorijas labiekārtošanai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
4.	Atbalsts vietējas nozīmes brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objektu izveidei vai atjaunošanai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.
5.	Atbalsts pašvaldības ceļu būvniecībai vai rekonstrukcijai	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātē „Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība” atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents jau saņēmis finansējumu „Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam” pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, kas tiek līdzfinansēts no ELFLA. Nošķirtība – teritorija: • EZF: ciemati, kuros veic zivsaimniecības aktivitātes un kuri atrodas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās atbilstoši MK Noteikumiem; • ELFLA: pārējā lauku teritorija.

Šie pasākumi vairāk attiecas tieši uz vājajām pusēm, kas tika atpazītas SVID analīzē. Tāpat arī koncentrēšanās uz infrastruktūras un dzīves telpas uzlabošanu ir skaidrojama ar plāniem attīstīt alternatīvas zivsaimniecību teritoriju izmantošanas iespējas. Uzlabojot infrastruktūru, telpa kļūst arī pievilcīgāka potenciālajiem tūristiem. Tomēr var secināt, ka visi šie pasākumi sasaucas ar dažādām LAP aktivitātēm

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Ogres novada:	13	0,466 (20.)	0,622	11362	2
Krapes pagasts	3	0,466 (20.)	0,622	695	nav datu
Ķeipenes pagasts	2	0,466 (20.)	0,622	1036	nav datu
Lauberes pagasts	-	0,466 (20.)	0,622	667	nav datu
Madlienas pagasts	5	0,466 (20.)	0,622	1750	nav datu
Mazozolu pagasts	-	0,466 (20.)	0,622	562	nav datu
Meņģeles pagasts	-	0,466 (20.)	0,622	570	nav datu
Ogresgala pagasts	-	0,466 (20.)	0,622	3311	nav datu
Suntažu pagasts	2	0,466 (20.)	0,622	1938	nav datu
Taurupes pagasts	1	0,466 (20.)	0,622	833	nav datu
Ķeguma novada:	9	0,653 (15.)	0,776	5735	0
Ķeguma pilsēta	6	0,653 (15.)	0,776	2279	0
Rembates pagasts	-	0,653 (15.)	0,776	1184	0
Birzgales pagasts	1	0,653 (15.)	0,776	1655	0
Tomes pagasts	2	0,653 (15.)	0,776	617	0
Lielvārdes novada:	8	0,528 (19.)	0,666	10388	0
Lielvārdes pilsēta	-	0,528 (19.)	0,666	6241	0
Lielvārdes pagasts	2	0,528 (19.)	0,666	965	0
Jumpravas pagasts	1	0,528 (19.)	0,666	1913	0
Lēdmanes pagasts	5	0,528 (19.)	0,666	1269	0
Ikšķiles novada:	10	1,232 (7.)	1,393	8798	1
Ikšķiles pilsēta	5	1,232 (7.)	1,393	3799	nav datu
Tīnužu pagasts	5	1,232 (7.)	1,393	4999	nav datu
Kopā:	40	-	-	36283	3

ZVRG stratēģijā ir definētas 2 prioritātes:

2.prioritāte – uzņēmējdarbības un individuālās nodarbinātības attīstība:

- 1) Atbalsts ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai.

3.prioritāte – dzīves vides uzlabošana un apdzīvotības saglabāšana zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās:

- 1) Ciematu, kuros veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Pilsētas 800 gadu parka labiekārtošana./Ikšķile, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Ikšķiles pilsētas 800 gadu skvēru, tādējādi būtiski uzlabojot pilsētas estētisko vidi un publisko infrastruktūru.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ikšķiles novadā dzīvo 8808 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, tam ir ļoti augsts TAI (1,232- 8.vieta), kā arī novads ir viena no dažām teritorijā valstī, kur TAI gada griezumā ir audzis nevis samazinājies (1,393). Ikšķiles novads kā mērķauditorija šim projektam ir pietiekams – ar nosacījumu, ka vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir pauduši nepieciešamību un iespēju izmantot šī projekta rezultātus. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk varētu paaugstināt citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Sociālā riska grupās esošiem bērniem draudzīga Madliena./Madlienas pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Madlienas teritoriju sociālā riska grupās esošiem bērniem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ķeguma pludmales labiekārtošana./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir labiekārtot Ķeguma pludmali, kas nodrošinās pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu Ķeguma novada iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ķeguma novads ir relatīvi mazāka teritorija šajā ZVRG teritorijā (5742 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar samērā augstu TAI (0,653 – 15.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pauduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Celiņu, žoga, vārtu un vārtiņu nomaiņa./Madlienas pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Veidot drošu, estētisku vidi - gludus celiņus, drošus un kvalitatīvus vārtus un gājēju vārtiņus un žogu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.

Projekta nosaukums/ teritorija	Dabai draudzīgas atpūtas un tūrisma attīstībai./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Uzlabojot infrastruktūru veicināt veselīga dzīvesveida, makšķernieku un tūristu skaitu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ķeguma novads ir relatīvi mazāka teritorija šajā ZVRG teritorijā (5742 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar samērā augstu TAI (0,653 – 15.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju un interesentu iespēja izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Foreļu kanāla labiekārtošana./Krapes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Zivju audzēšanas demonstrāciju kanāla labiekārtošana ir viens no pasākumiem lielāka mērķa sasniegšanai. Labiekārtojama demonstrāciju kanāls paredzēts, lai LVZAA reģionālajā mācību bāzē „Zivju prieks” ar praktiskiem piemēriem varētu papildināt tur īstenotās apmācības. Šis projekts ir būtisks papildinājums aizsprosta būvei un zivju ataudzēšanas vietas iekārtošanai dzirnavu kanālā. Demonstrāciju kanālā esošās zivis un dzīvnieki organismi būs paraugu ņemšanas vieta mācību semināru vajadzībām un zivju ataudzēšanas vieta, lai biedrība gūtu saimnieciskās darbības ieņēmumus. Kanāla labiekārtošana - elektropievads, nožogojums, piebrauktuve un videonovērošana nodrošinās to, ka kanālā esošās zivis būs pasargātas no savvaļas dzīvnieku un, iespējams, cilvēku nesankcionētas piekļūšanas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja projekta īstenošana var sekmēt uzņēmējdarbības attīstību, attiecīgi nodrošinot projektam ekonomisko dzīvotspēju. Šo ekonomisko dzīvotspēju varētu vēl paaugstināt, piemēram, tūristu piesaiste šim tirgum, ņemot vērā, ka pašā Ogres novadā dzīvo tikai 36307 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, kā arī tai ir 20. augstākais TAI valstī (0,466).
Projekta nosaukums/ teritorija	Šūpoļu parks./Ķeipenes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Izveidot Latvijā pirmo Šūpoļu parku ar dažādu izmēru, atraktīvām, neparastām šūpolēm, radot jaunu piedāvājumu atpūtas un tūrisma jomā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbspējīgajā vecumā) novada teritorijā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Rotaļu un kvalitatīvās atpūtas laukuma izveidošana Tomes bērniem un jauniešiem./Tomes pagasts, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Uzlabot dzīves kvalitāti Tomes bērniem un jauniešiem, radot labvēlīgu vidi viņu emocionālajai un fiziskajai attīstībai, kā arī lietderīgai brīvā laika pavadīšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ķeguma novads ir relatīvi mazāka teritorija šajā ZVRG teritorijā (5742 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar samērā augstu TAI (0,653 – 15.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir pāduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana palīdz pagasta teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus no došanās dzīvot un strādāt uz citām teritorijām. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespējas izmantot projekta rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Dārza kamīna un nojumes izbūve./Tīnužu pagasts, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Uzbūvēt kamīnu un lapeni mācību stundu un kopīgu atpūtas pasākumu skolēniem, vecākiem organizēšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ikšķiles novadā dzīvo 8808 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, tam ir ļoti augsts TAI (1,232- 8.vieta), kā arī novads ir viena no dažām teritorijām valstī, kur TAI gada griezumā ir audzis nevis samazinājies (1,393). Aktivitātēm, kas saistītas ar izglītību ir potenciāls nākotnē sekmēt darbaspēka konkurētspēju, šādi sekmējot arī teritorijas konkurētspēju, šādi, savukārt, veicinot projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā realizēšanas laikā radītajiem nodevumiem vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir izteikuši nepieciešamību, kā arī, ja tas palīdz teritorijā noturēt iedzīvotāju (vēlams – daļēji vismaz darbaspējīgos). Projekta ekonomisko dzīvotspēju varētu sekmēt arī citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Birzgales sporta laukuma atjaunošana./Birzgales pagasts, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir atjaunot un uzlabot āra sporta laukumu, kas nodrošinās iedzīvotājiem pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu sporta aktivitātēs vasaras sezonā, tādā veidā veicinot aktīvu iedzīvotāju līdzdalību sabiedrības dzīvē. Galvenie pasākumi - demontēt nolietoto konstrukcijas un to vietā izveidot un atjaunot sporta laukumu atbilstoši drošības prasībām visām iedzīvotāju grupām, gan cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un kustību traucējumiem, veidojot arī visu paaudžu iedzīvotājiem un sportot gribētājiem drošu un draudzīgu atpūtas vidi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgās ģimenes/mājsaimniecības, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem

	pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Estrādei Suntažos-būt!/Suntažu pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Sakopt un uzlabot Suntažu pagasta kultūrvidi, nodrošināt atbilstošu infrastruktūru, kvalitatīvu kultūras darba un izglītošanas pasākumu veikšanai. Veikt estrādes rekonstrukciju. Veicot estrādes rekonstrukciju atjaunotais objekts vizuāli interesanti iekļausies zaļajā zonā upes ielokā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ogres novads ir pietiekami liela teritorija (36307 ZVRG iedzīvotāju), lai šāds projekts varētu būt ekonomiski dzīvotspējīgs. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu novadu iedzīvotāju piesaistīšana projekta rezultātu izmantošanai, kā arī pasākumu iekļaušana tūrisma ceļvežos un maršrutos.
Projekta nosaukums/ teritorija	Bērnu sporta laukuma izveide Ķeguma parkā./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir izveidot bērnu sporta laukumu Ķeguma parkā, kas nodrošinās pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu bērniem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	„Lēdmanes ģimeņu centra izveidošana” 2.posms./Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Turpināt izveidot ģimenes centru, kur pagasta iedzīvotāji saņems jaunas zināšanas, amatu prasmes un produktīvās atpūtas iespējas.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Lielvārdes novads ir salīdzinoši liela apdzīvota vieta (10411 ZVRG teritorijas iedzīvotāju), pietam ar samērā augstu TAI (0,528 - 19.vieta). No pieejamās informācijas ir grūti secināt, kādas tieši aktivitātes tiks nodrošinātas projekta ietvaros, taču izglītības aktivitātēm ir potenciāls nākotnē sekmēt darbaspēka konkurētspēju, šādi sekmējot arī teritorijas konkurētspēju, šādi, savukārt, veicinot projekta ekonomisko dzīvotspēju. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā realizēšanas laikā radītajiem nodevumiem vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir izteikuši nepieciešamību, kā arī, ja tas palīdz teritorijā noturēt iedzīvotāju (vēlams – daļēji vismaz darbaspējīgos). Projekta ekonomisko dzīvotspēju varētu sekmēt arī citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Dienas centrs - iespējām!/Madlienā pagasts, Ogres novads.

teritorija	
Projekta mērķis	Pielāgota vide dienas centrā!
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķauditoriju un projekta piedāvātajiem pakalpojumiem, līdz ar to ir grūti spriest par projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Madaru ielas vienkāršotā rekonstrukcija Madlienas pagastā./Madlienas pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Esošā asfaltbetona seguma demontāža un pilnīga nomaiņa Madaru ielā, stāvlaukuma pie mājas Madaras asfaltēšana.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Lāčplēša ielas vienkāršotā rekonstrukcija./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Lāčplēša ielas vienkāršotā rekonstrukcija, kas nodrošinās pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu Ķeguma novada iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Pašvaldības autoceļa Kaibalas skola - Silkalni - Krasti vienkāršotā renovācija./Lielvārdes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Uzlabot satiksmes organizāciju Kaibalas ciemā, veicot pašvaldības autoceļa Kaibalas skola-Silkalni- Krasti vienkāršotu renovāciju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/teritorija	Sila ielas rekonstrukcija Kalnājos./Tīnužu pagasts, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Ikšķiles novada ceļu kvalitāti, veicot Sila ielas rekonstrukciju Kalnājos, Ikšķiles novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta	Bunkura izveide Aktīvās atpūtas centrs jauniešiem Lēdmanes pagasta

nosaukums/ teritorija	Lapegles teritorijā./Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Blakus biedrībai esošajai teritorijai ir vairāki tūrisma objekti - Lēdmanes muiža, zivju dīķis, dižozols. Biedrībai piederošie tūrisma objekti ir peintbola laukums, auto-moto-velo trase. Mērķis ir izveidot stilizētu bunkuru, kas veicinās tūrisma plūsmu un izpratni par militāro jomu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Demonstrāciju projekts: Foreļu kanāla aizsprosta būve./Krapes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Iekārtot vietu, kur iespējams demonstrēt praktiskus un efektīvus tehniskus risinājumus akvakultūras jomā. Demonstrāciju kanāls ļaus LVZAA reģionālajā mācību bāzē „Zivju prieks” ar praktiskiem piemēriem papildināt tur īstenotās apmācības. Demonstrāciju kanālā būs apskatāmi ūdens līmeņa un caurplūdes regulēšanas praktiskie risinājumi, nožogojšanas, tīrīšanas un apstādīšanas risinājumi, kā arī zivju barošanas un monitoringa praktiskie risinājumi. Demonstrāciju kanālā esošās zivis radīs iespēju biedrībai gūt saimnieciskās darbības ieņēmumus piedāvājot makšķerēšanas pakalpojumus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Tā kā šis ir faktiski komerciāls projekts – bez sīkākas analīzes par akvakultūras produkcijas noietu un šī projekta ekonomisko dzīvotspēju nav iespējams spriest.
Projekta nosaukums/ teritorija	Zaļākai rītdienai!/Ikšķile, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Vide, ūdens bioloģisko resursu aizsardzība sadarbībā ar vides aizsardzības valsts iestādēm, citām valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām, kā arī sabiedrības informēšana par vides nepieciešamību. Palīdzēt Valsts vides dienesta pilnvarotajām personām un sabiedriskajiem vides inspektoriem pilnvērtīgi strādāt, uzlabojot darba apstākļus kontroles veikšanai un pārkāpumu novēršanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ikšķiles novadā dzīvo 8808 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, tam ir ļoti augsts TAI (1,232- 8.vieta), kā arī novads ir viena no dažām teritorijā valstī, kur TAI gada griezumā ir audzis nevis samazinājies (1,393). Ikšķiles novads kā mērķauditorija šim projektam ir pietiekams – ar nosacījumu, ka vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā ir pauduši nepieciešamību un iespēju izmantot šī projekta rezultātus. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk varētu paaugstināt citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta	Sēd uz sliekšņa pasaciņa./Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads.

nosaukums/ teritorija	
Projekta mērķis	Bērnu un jauniešu atpūtas organizēšana. Mērķa sasniegšanai paredzēts izveidot dabas taku no Āriņiem līdz Stārķīšiem, izcērtot aizaugušos krūmājus. Āriņu teritorijā paredzēts labiekārtot laukumus sporta aktivitātēm, bet Stārķīšu teritorijā izveidot trušu pilsētiņu, izgatavot un iekārtot ekspozīcijas nojumi, kurā bērniem būs iespējams veikt nodarbības lietišķajā un vizuālā mākslā, kā arī dabas zinātnē, nodarbībās iesaistot arī skolēnus ar funkcionāliem traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Lielvārdes novads pēc iedzīvotāju skaita ir samērā liela teritorija (10411 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar augstu TAI (0,528 -19.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Mobilās radošās darbnīcas./Ķeipenes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Izveidot radošās animācijas un keramikas darbnīcas, kuras būtu mobilas un vieglāk pieejamas plašākam dalībnieku lokam.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ogres novads pēc iedzīvotāju skaita ir liela teritorija (36307 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar samērā augstu TAI (0,466 -20.vieta), kas spēj nodrošināt iedzīvotāju pirktpēju un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Lēdmanes pagasta „Druvās” teritorijas labiekārtošana./Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana un dažādošana, lai saglabātu apdzīvotību un teritorijas pievilcību Ogres upes senlejā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Autostāvlaukums pie Ikšķiles stacijas./Tīnužu pagasts, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Pilsētā izveidot organizētu autotransporta stāvlaukumu („stāvparku”) dzelzceļa stacijai pieguļošā teritorijā, kas radīs sakārtotu un estētiski pievilcīgu apkārtējo vidi ap staciju, kā arī tiks uzlabota satiksmes drošība.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts

vērtējums	var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/teritorija	Jumpravas pagasta kapu teritorijas labiekārtošana./Jumpravas pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Jumpravas pagasta kapu teritoriju, izveidojot automašīnu stāvlaukumu un labiekārtot atpūtas zonu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ir ļoti grūti novērtēt šī projekta ekonomisko dzīvotspēju, ņemot vērā, ka šādam projektam parasti ir tieši sociālā dzīvotspēja. Ekonomiskā dzīvotspēja varētu tikt vērtēta, ja tiek runāts par sakrālo tūrisma.
Projekta nosaukums/teritorija	Tīnūžu volejbola laukumu labiekārtošana./Tīnūžu pagasts, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	„Sporta biedrība bona fides” projekta ietvaros plāno: 1) labiekārtot Tīnūžu volejbola laukumus, t.i., uzstādīt soliņus, atkritumu urnas, tualetes, metāla volejbola stabus, lapeni, jaunu koka vāku kanalizācijas bedrei, atjaunot volejbola laukumu smilšu slāni un izveidot automašīnu novietni; 2) iegādāties pamatlīdzekļus- volejbola tīklus ar antenām un līnijām, bumbas, sporta somas (volejbola tīklu glabāšanai), bumbu somu un pumpi. Projekta mērķis ir veicināt sīkas infrastruktūras izveidi un estētisku sakārtošanu, paaugstināt vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti un sekmēt lauku teritoriju apdzīvotības saglabāšanos un ekonomisko izaugsmi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Ikšķiles novadā dzīvo 8808 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, tam ir ļoti augsts TAI (1,232- 8.vieta), kā arī novads ir viena no dažām teritorijā valstī, kur TAI gada griezumā ir audzis nevis samazinājies (1,393). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus (sporta aktivitāšu – sacensību, treniņu utt. - rīkošana pagastu, novadu starpā).
Projekta nosaukums/teritorija	Rūpēs par mazajiem krastmaliešiem./Lielvārdes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Izveidot bērnu rotaļu laukumu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā rezultātiem ir bijis pieprasījums ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja šāda projekta īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.

Projekta nosaukums/ teritorija	Ķeguma Tautas nama parka teritorijas labiekārtošana./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir labiekārtot Ķeguma Tautas nama parka teritoriju, kas pilsētas zaļās zonas radīs pievilcīgākas iedzīvotājiem brīvā laika pavadīšanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus (kopīgi pasākumi - teātri, koncerti utt.).
Projekta nosaukums/ teritorija	Gājēju tilta rekonstrukcija Tīnūžos./Tīnūžu pagasts, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir rekonstruēt gājēju tiltu Tīnūžos, tādējādi radot drošu un sakoptu pieeju iedzīvotāju iecienītai vietai Mazās Juglas pussalai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ogres novada Madlienas atklātā peldbaseina atjaunošana un peldvietas labiekārtošana./Madlienas pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Atjaunot Madlienas ciema atklāto peldbaseinu un labiekārtot tā apkārtni, lai veicinātu iedzīvotāju veselīgu dzīves veidu un uzlabotu vides kvalitāti.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbaspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Aktīvā atpūtas laukuma izveide Tomes iedzīvotājiem./Tomes pagasts, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Uzlabot dzīves kvalitāti Tomes iedzīvotājiem, radot labvēlīgu vidi viņu emocionālai un fiziskajai attīstībai, nodrošinot lietderīgu brīvā laika pavadīšanai ne tikai bērniem un jauniešiem, bet visai ģimenei kopīgi, arī vecākiem un vecvecākiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot

	projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Parka ielas vienkāršotā renovācija Ikšķile./Ikšķile, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Ikšķiles novada ceļu kvalitāti, veicot Parkas ielas vienkāršoto renovāciju Ikšķilē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Ogres novada Krapes pagastā esošā tilta pār Lobes upi vienkāršotā rekonstrukcija./Krapes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Sakārtot tiltu pār Lobes upi Veckrapes ciemā, lai nodrošinātu tā drošu ekspluatāciju un paaugstinātu satiksmes drošību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un piesaistīt iedzīvotājus no citām ZVRG teritorijām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pašvaldības autoceļa Nr.7 „Lejskaļi – Birzmaļi” vienkāršota renovācija./Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads.
Projekta mērķis	Uzlabot satiksmes drošību Lēdmanes pagastā, veicot pašvaldības autoceļa „Lejskaļi-Birzmaļi” vienkāršotu renovāciju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 3.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Par aktīvu dzīvesveidu./Ikšķile, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Iegādāties akadēmisko airēšanu laivas, popularizējot akadēmisko airēšanu un iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanu ārpus telpām, pavadot laiku aktīvi, veselīgi un droši.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/ teritorija	Dzīve uz ūdens./Ikšķile, Ikšķiles novads.
Projekta mērķis	Uzlabojot infrastruktūru, veicināt veselīga dzīvesveida, makšķernieku un

	tūristu skaitu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ikšķiles novadā dzīvo 8808 ZVRG teritorijas iedzīvotāju, tam ir ļoti augsts TAI (1,232- 8.vieta), kā arī novads ir viena no dažām teritorijā valstī, kur TAI gada griezumā ir audzis nevis samazinājies (1,393), līdz ar to iedzīvotāju pirktpēja ir pietiekoša un projekta ekonomiskā dzīvotspēja nodrošināta. Projekta ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk varētu paaugstināt citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju un interesantu iespēja izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/teritorija	Zivju dīķa rekonstrukcija nekustamajā īpašumā „Sarkalni”./Taurupes pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Veikt vēsturiska zivju dīķa rekonstrukciju un turpmākas funkcionēšanas nodrošināšanu un attīstību nekustamajā īpašumā „Sarkalni”, Ogres novada, Taurupes pagastā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. No pieejamās informācijas nevar spriest par projekta mērķi un tā mērķauditoriju (kāds ieguvums no projekta ir sabiedrībai), līdz ar to ir grūti vērtēt projekta ekonomisko dzīvotspēju.
Projekta nosaukums/teritorija	Laivas Suntažos./Suntažu pagasts, Ogres novads.
Projekta mērķis	Izveidot Suntažos nelielu laivu bāzi, iegādāties laivas ar kurām varētu laivot pa Mazo Juglu un ne tikai. Tādējādi izveidot vēl vienu labu iespēju kā patīkami un galvenais aktīvi pavadīt laiku.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ogres novads pēc iedzīvotāju skaita ir liela teritorija (36307 ZVRG teritorijas iedzīvotāju) ar samērā augstu TAI (0,466 -20.vieta). Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā īstenošana sekmē vietējās teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu uz citām teritorijām. Tā ekonomisko dzīvotspēju vēl vairāk paaugstinātu citu ZVRG teritorijas iedzīvotāju iespējas izmantot projekta laikā radītos rezultātus.
Projekta nosaukums/teritorija	Mušīņmakšķerēšanas, fotogrāfēšanas un filmēšanas inventāra iegāde./Ķegums, Ķeguma novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir iegādāties inventāru mušīņmakšķerēšanai, kas nodrošinās iedzīvotājiem pilnvērtīgāku un bagātīgāku brīvā laika pavadīšanu. Popularizēt mušīņmakšķerēšanu. Kā arī iegādāties inventāru zvejošanas procesu fotografēšanai un filmēšanai ar mērķi materiālu publicēt interesentu izglītošanai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Tā kā Ķeguma novadā dzīvo tikai 5742 ZVRG teritorijas iedzīvotāji, kuri ne visi ir mērķauditorija šajā projektā, tā dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šīs ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību ZVRG teritorijā. Taču ZVRG teritorijā netika īstenots neviens projekts, kas būtu tieši vērsts uz uzņēmējdarbības attīstību. Turpmāk, vērtējot projektus (ja ZVRG stratēģija netiek grozīta), ir ieteicams vairāk uzmanības pievērst arī uzņēmējdarbības attīstībai, kas ir būtiska ZVRG teritorijas ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai.
2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
3. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 3 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 1% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, līdz ar to šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaša uzmanība.
4. Visās šīs ZVRG teritorijās ir novērojams TAI pieaugums: Ikšķiles novadā - 1,393, Ķeguma novadā - 0,776, Lielvārdes novadā - 0,666 un Ogres novadā - 0,622. tas nozīmē, ka ZVRG ir iespēja veikt efektīvus ieguldījumus ZVRG pasākumos, tādējādi stimulējot teritorijas attīstību (tas nozīmē lielākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus).
5. Šīs ZVRG stratēģijas teritorijā nav novērojama būtiska projektu koncentrācija. Negatīvs moments jāpiemin, tas, ka ir vairākas ZVRG teritorijas, kurās nav neviena apstiprināta projekta - šo situāciju varētu labot lielāka teritorijas iedzīvotāju informētība par iespēju pieteikt projektus, kā arī atbalsts kvalitatīvu projektu sagatavošanā.
6. Lai arī šīs ZVRG teritorija ir liela (61268 iedzīvotāju) un ir novērojama samērā liela aktivitāte projektos (kopā apstiprināti 40 projekti), pieteiktie projekti būtisku pievienoto vērtību ZVRG teritorijas līmenī nesniedz, projektu paredz rezultātu koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku.

24. Biedrība „Cēsu rajona lauku partnerība”

Biedrība “Cēsu rajona lauku partnerība” tika izveidota 2006. gadā ar galveno mērķi – attīstīt dzīvošanai labvēlīgu un ilgtspējīgu Cēsu rajona lauku teritoriju. Partnerības misija: partnerība ar savu rīcību, zināšanām un organizatoriskajām spējām rosina sabiedrībā atbildību par savas dzīves un darba vides attīstību un pilnveidošanu.

Statūtos noteiktie partnerības darbības divi no galvenajiem uzdevumiem ir saistīti ar dažādu Cēsu rajona sabiedrības interešu pārstāvju vienošanu; panākt koordinētu un efektīvu Cēsu rajona sabiedrības interešu grupu darbošanos.

Partnerības papildus stratēģiskie uzdevumi ir piesaistīt finanses no dažādiem finanšu avotiem un piešķirt tās dažādām sabiedrības interešu grupām, ne tikai Cēsu rajona lauku partnerības biedriem; vietējās un reģionālās attīstības veicināšana, sekmējot vietējās iniciatīvas un pilsoniskās sabiedrības veidošanos; sekmēt privāto-publiktu sadarbību reģionālo aktivitāšu attīstīšanai; attīstīt Cēsu rajona lauku partnerības kapacitāti un kļūt par svarīgu lauku NVO resursu centru, nodrošinot arī plašāku atpazīstamību un publicitāti vietējā sabiedrībā.

Pēc nodaļas „Ekonomiskā situācija” tiek sniegti secinājumi un rekomendācijas, kur viena no rekomendācijām un secinājumiem ir tas, ka samērā neizmantots resurss ir ūdenstūrisms un zivsaimniecības tūrisms, kaut arī VRG teritorijā atrodas lieli ezeri un upes, to

potenciāls tūrismam ir milzīgs, kur jāiesaistās gan pašvaldībām sakārtojot publisko infrastruktūru, gan uzņēmējiem – piedāvājot dažādus tūrisma pakalpojumus. Tomēr pašā nodaļā par zivsaimniecības nozari nekāds apraksts netika sniegts.

Nodaļā „Zivsaimniecības nozīmība partnerības teritorijā” ir norādīts, ka apmēram 4% no partnerības teritorijas aizņem ūdeņi. Tas ir svarīgs priekšnosacījums, lai partnerības teritorijā varētu attīstīties zivsaimniecības nozare, kas saistīta ar iekšējiem ūdeņiem.

Tomēr, ņemot vērā situāciju, kas tiek akcentēta daudzās VRG stratēģijās – ka vairums no publiskajiem ezeriem ir pašvaldību īpašums, un to teritorija ir samērā neliela, lai veiktu vērā ņemamu rūpniecisko zveju – zivsaimniecības attīstīšanas iespējas līdz šim nav pietiekoši izmantotas. Lielākoties šie ezeru apsaimniekotāji veic darbības, kas saistītas ar zivsaimniecības nozari – uztur un veido infrastruktūru, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, bet neveic uzņēmējdarbību zivsaimniecības jomā – neiegūst un nepārdod produkciju.

Pārtikas veterinārajā dienestā reģistrētie un citi apzinātie uzņēmumi, kas nodarbojas ar akvakultūras produkcijas audzēšanu vai apstrādi partnerības teritorijā, ir 27, no kuriem tikai viens ir zivju apstrādes uzņēmums, bet pārējie 26 – zivju audzētavas.

Potenciāls pastāv arī netradicionālajai akvakultūrai un uzņēmējdarbībai. Piemēram, pēc bioloģijas doktora Augusta Arēna ieteikuma Raiskuma ezerā būtu lietderīgi nodarboties ar licenzēto vēžu audzēšanu un ķeršanu.

SVID analizē nekas nav teikts par zivsaimniecību. Savukārt EZF atbalsta ieviešanai ir paredzētas četras aktivitātes. (35.tabula)

35. tabula.

Biedrības „Cēsu rajona lauku partnerība” stratēģijas rīcības plāns Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai līdz 2013. gadam

Nr.	Rīcība	EZF pasākums	Atbilstošais ELFLA vai cita fonda pasākums	Nošķirtība
1.	Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.2.punktam	LAP 313.pasākums; LAP 413.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
2.	Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija teritorijās, kurās veic zivsaimniecības darbības	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
3.	Teritorijas, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK noteikumu Nr.78 5.1.punktam	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
4.	Ar zivsaimniecību un tūrisma	4.ass 401.pasākums, atbilstoši 27.01.2009. MK	LAP 321.pasākums*	Pasākuma „Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” aktivitātes „Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” ietvaros

saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība	noteikumu Nr.78 5.1.punktam		neatbalsta aktivitātes, kurām atbalsts paredzēts citos Eiropas Zivsaimniecības fonda virzienos īstenojamo pasākumu mērķu sasniegšanai.
--	-----------------------------	--	--

* Kaut arī stratēģijā tika secināts, ka šis pasākums nav attiecināms uz kādu no LAP aktivitātēm, aktivitāte ir attiecināma.

Tāpat kā iepriekšējās stratēģijās, arī šajā kā galvenais uzstādījums ir noteikts infrastruktūras un apkārtējās vides uzlabošana, kā arī tūrisma pakalpojumu attīstīšana tieši ūdens atrakciju jomā. Arī rīcība „Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana” varētu liecināt par šo orientāciju uz tūrisma attīstību, iespējams, izmantojot teritorijā esošās 26 zivju audzētavas.

Teritorija	Apstiprināto projektu skaits	TAI pēc 2011. gada datiem (vieta)	TAI izmaiņas (2011./2010)	Iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā
Līgatnes novads:	5	-0,532 (79.)	-0,424	3684	0
Līgatnes pilsēta	4	-0,532 (79.)	-0,424	1142	0
Līgatnes pagasts	1	-0,532 (79.)	-0,424	2542	0
Amatas novads:	6	0,035 (43.)	0,151	5667	1
Amatas pagasts	1	0,035 (43.)	0,151	687	nav datu
Drabešu pagasts	4	0,035 (43.)	0,151	2460	nav datu
Nītaures pagasts	-	0,035 (43.)	0,151	857	nav datu
Skujenes pagasts	1	0,035 (43.)	0,151	850	nav datu
Zaubes pagasts	-	0,035 (43.)	0,151	813	nav datu
Raunas novads:	1	-0,167 (58.)	-0,047	3592	0
Raunas pagasts		-0,167 (58.)	-0,047	2651	0
Drustu pagasts	1	-0,167 (58.)	-0,047	941	0
Vecpiebalgas novads:	4	-0,109 (54.)	-0,013	4161	1
Vecpiebalgas pagasts	1	-0,109 (54.)	-0,013	1431	nav datu
Dzērbenes pagasts	2	-0,109 (54.)	-0,013	868	nav datu
Inešu pagasts		-0,109 (54.)	-0,013	680	nav datu
Taures pagasts	1	-0,109 (54.)	-0,013	836	nav datu
Kaives pagasts	-	-0,109 (54.)	-0,013	346	nav datu
Jaunpiebalgas novads:	0	-0,270 (66.)	-0,160	2390	0
Jaunpiebalgas pagasts	-	-0,270 (66.)	-0,160	1957	0

Zosēnu pagasts	-	-0,270 (66.)	-0,160	433	0
Priekuļu novads:	1	0,345 (24.)	0,473	8365	0
Priekuļu pagasts	-	0,345 (24.)	0,473	4045	0
Liepas pagasts	-	0,345 (24.)	0,473	2937	0
Mārsnēnu pagasts	-	0,345 (24.)	0,473	786	0
Veselavas pagasts	1	0,345 (24.)	0,473	597	0
Pārgaujas novads:	1	-0,031 (50.)	0,074	1466	0
Raiskuma pagasts	1	-0,031 (50.)	0,074	1466	0
Cēsu novads:	1	0,343 (25.)	0,504	18330	0
Vaives pagasts	1	0,343 (25.)	0,504	1482	0
Kopā:	19	-	-	47655	2

ZVRG stratēģijā ir definēta 1 prioritāte:

1.prioritāte – uzņēmējdarbības un nodarbinātības veicināšana:

1) Ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana.

2.prioritāte – dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā:

1) Pašvaldības ceļu būvniecība vai rekonstrukcija teritorijās, kurās veic zivsaimniecības darbības.

2) Teritorijas, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība.

3) Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītas maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība.

ZVRG stratēģijas kontekstā izstrādāto projektu izvērtējums ir redzams zemāk esošajā tabulā.

Projekta nosaukums/ teritorija	Ceļa posma „Priedītes-Krāčavas” rekonstrukcija./Drustu pagasts, Raunas novads.
Projekta mērķis	Nodrošināt kvalitatīvu transporta infrastruktūras pieejamību, uzlabojot satiksmes drošību, lai paaugstinātu pakalpojumu sasniedzamības, ekonomiskās aktivitātes un brīvā laika pavadīšanas iespējas novada teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbspējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pašvaldības ceļu Rāgažas-Roznēni-Gailīši un Roznēni-Mazroznēni rekonstrukcija./Vecpiebalgas pagasts, Vecpiebalgas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot Vecpiebalgas pagasta ceļus Ragažas-Roznēni-Gailīši un Roznēni-

	Mazroznēni kvalitāti, rekonstruējot tos, ar to uzlabojot ceļu posmu funkcionālo spēju, kas veicinās dzīves vides kvalitāti novadā un līdz ar to arī zivsaimniecības un tūrisma attīstību novadā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja uz tā nepieciešamību ir norādījuši iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā, kā arī, ja projekts spēj saglabāt darbospējīgos iedzīvotājus un uzlabot uzņēmējdarbības attīstību.
Projekta nosaukums/teritorija	„Brīvnieku takas” labiekārtošana./Veselavas pagasts, Priekuļu novads.
Projekta mērķis	Publiski pieejamas ar zivsaimniecību saistītas dabas takas „Brīvnieki” infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, pielāgojot takas izmantojamību personām ar funkcionāliem traucējumiem, attīstot teritorijas pievilcību.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbospējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/teritorija	Tūrisma inventāra iegāde./Taurenas pagasts, Vecpiebalgas novads.
Projekta mērķis	Iegādāties velosipēdus un distanču slēpošanas inventāru, lai varētu nodrošināt tūristiem, ģimenēm ar bērniem, īpaši sociālās atstumtības riskam pakļautajiem cilvēkiem aktīvu atpūtu Vecpiebalgas novadā, piedāvājot un izstrādājot vairākus ceļojuma maršrutus ar dažādiem kultūrvēsturiskiem un dabas apskates objektiem novadā, lai popularizētu un veicinātu ne tikai novada, bet arī Latvijas iedzīvotājos aktīvu un veselīgu dzīves veidu, iepazīt un apskatīt Vecpiebalgas novadu.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbospējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas. Papildus ekonomisko dzīvotspēju projektam varētu nodrošināt sacensību rīkošana, kas gan veicinātu pakalpojuma apjomu pieaugumu, gan atpazīstamību.
Projekta nosaukums/teritorija	Jauno reindžeru materiāltehniskās bāzes pilnveidošana lašveidīgo zivju nārsta iespēju palielināšanas pasākumu realizēšanai./Līgatnes pagasts, Līgatnes novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir Gaujas nacionālā parka teritorijā attīstīt esošo un iespējamo tūrisma un zivsaimniecības potenciālu, Gaujas pieteku un attekupēs, palielinot lašveidīgo zivju nārsta iespējas, izpētē un praktiskajā darbībā iesaistot vietējo jaunatni - potenciālos jaunos reindžerus, viņu aktivitātēm - izpētei un praktiskajai darbībai nodrošinot atbilstošu materiāltehnisko bāzi.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbospējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.

Projekta nosaukums/ teritorija	Zivju nārsta vērošanas taka./Līgatne, Līgatnes novads.
Projekta mērķis	Attīstīt un veicināt Līgatnes upes posma ar tūrismu un zivsaimniecību saistītas infrastruktūras uzlabošanu, attīstīšanu, saglabājot teritorijas pievilcību: 1)izveidot skatu platformas, laukumus un laipas Līgatnes upē sastopamo zivju (piem. taimiņu, strauta foreļu, lašu) nārsta vērošanai, kā arī izvietot informācijas standus ar izziņas materiāliem par Līgatnes upes faunu un floru; 2)novadīt tūrisma plūsmu pa gājēju celiņiem, trepēm, laipām, platformām, lai netiktu noplicināts aizsargājams ģeoloģisks objekts Lustūža iezis, kā arī paaugstināt gājēju drošību, apmeklējot ieža augšējos līmeņus; 3)atjaunot durvis neizmantotajām pagrabalām Anfabrikas un Lustūža iežos, kas novērsīs iežu nobrukšanas iespējas; 4)iesaistīt vietējos amatniekus un māksliniekus pagrabalu radošajās darbnīcās un Līgatnes tūrisma tēla veidošanā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Tā kā Līgatnes novadā dzīvo tikai 3692 ZVRG teritorijas iedzīvotāji, kuri ne visi ir mērķauditorija šajā projektā, tā dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Tautas zvejniecības aroda muzejs./Līgatne, Līgatnes novads.
Projekta mērķis	Tautas zvejniecības aroda vēstures izpēte, artefaktu apkopošana, arhivēšana un eksponēšana, kā arī ekspozīcijas pieejamības nodrošināšana sabiedrībai, veicot izglītojoša rakstura funkciju.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Šis projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ņemot vērā, ka pakalpojumi ir pieejami plašai mērķauditorijai – pie pieņēmuma, ka ZVRG stratēģijas izstrādes gaitā šādi pakalpojumi ir minēti kā nepieciešami. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt tūristu piesaiste projekta rezultātu izmantošanai. Ekonomisko dzīvotspēju var paaugstināt arī fakts, ja projekts palīdz noturēt iedzīvotājus (īpaši – darbspējīgajā vecumā) novada teritorijā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Pašvaldības autoceļa Āraišu baznīca - Dzērves rekonstrukcija posmā no 0.00km-0.460 km (nobrauktuve uz kapiem)./Drabešu pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir kvalitatīvas transporta infrastruktūras pieejamības nodrošināšana, padarot lauku teritorijas pievilcīgas dzīvošanai, ekonomiskajai darbībai un brīvā laika pavadīšanai teritorijā, kurā veic zivsaimniecības darbības.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 1.darbībai. Ir ļoti grūti novērtēt šī projekta ekonomisko dzīvotspēju, ņemot vērā, ka šādam projektam parasti ir tieši sociālā dzīvotspēja. Ekonomiskā dzīvotspēja

	varētu tikt vērtēta, ja tiek runāts par sakrālo tūrismu.
Projekta nosaukums/ teritorija	Skujenes ciemata centra publiskās teritorijas labiekārtošana Amatas novadā./Skujenes pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Publiskās-sabiedriskās teritorijas labiekārtošana Skujenes pagasta Skujenes ciemata centrā, sadrupušās betona plāksnes nomainot uz bruģi, pielāgojot Tautas nama, bibliotēkas, pasta ģimenes ārsta prakses un pagasta pārvaldes centrālās ieejas personām ar funkcionālajiem traucējumiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja pēc tā īstenošanā radītajiem rezultātiem nepieciešamību ir paiduši vietējie iedzīvotāji ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Papildus ekonomisko dzīvotspēju var nodrošināt citu teritoriju iedzīvotāju iespēja izmantot projekta rezultātus. Šim projektam zināmā mērā būtu aktuālāk runāt par tā sociālo dzīvotspēju, kas arī ir būtiska teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas kontekstā.
Projekta nosaukums/ teritorija	Auciema ezera teritorijas labiekārtošana, kultūras objektu būvniecība./Raiskuma pagasts, Pārgaujas novads.
Projekta mērķis	Labiekārtot Auciemas ezera vidi, izveidojot pāļu takas, labiekārtojot pludmali, izveidojot tūrisma objektus, sakārtojot vidi kopumā, veidojot apmetni un vides dizaina objektus.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu iespēja piesaistīt iedzīvotājus ārpus projekta teritorijas (tūristus).
Projekta nosaukums/ teritorija	Gulberes ezera publiskās peldētavas labiekārtošanas 1.kārta./Dzērbenes pagasts, Vecpiebalgas novads.
Projekta mērķis	Uzlabot brīvā laika pavadīšanas un atpūtas iespējas apkārtējo pagastu iedzīvotājiem.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 2.darbībai. Projekta ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai un pastiprināšanai būtu nepieciešams piesaistīt tūristus un interesentus no citām ZVRG teritorijām. Tāpat ekonomiskā dzīvotspēja var būt pamatota, ja pēc šāda projekta ir pieprasījums un šis projekts sekmē iedzīvotāju palikšanu pagastā un nedošanas prom uz citām apdzīvotām vietām.
Projekta nosaukums/ teritorija	Alternatīvu pieeju izmantošana zivju resursu aizsardzībā./Līgatne, Līgatnes novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir efektīvizēt un modernizēt zivju resursu aizsardzības iespējas, izmantojot jaunākās tehnoloģijas attālinātai un momentālai cilvēku kustību fiksēšanai.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts

vērtējums	var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.
Projekta nosaukums/teritorija	Vecpiebalgas novada zivsaimniecības infrastruktūras un bioloģisko resursu attīstība./Dzērbenes pagasts, Vecpiebalgas novads.
Projekta mērķis	Īstermiņa mērķis jeb rīcība - nodrošināt zivju inspektoros ar laivām, laivu motoriem un malu zvejnieku identificēšanas aprīkojumu, lai maksimāli izslēgtu malu zvejniecību publiskajos ūdeņos, piesaistot ES līdzfinansējumu. Ilgtermiņa mērķis ir saglabāt un palielināt zivju resursus 16 Vecpiebalgas novada ezeros un caurtekošajās upēs, radot labvēlīgu vidi lauku ekonomikas dažādošanai, lauku tūrisma un rekreācijas attīstībai.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbaspējīgos iedzīvotājus, kā arī, ja nepieciešamība pēc šāda projekta īstenošanas rezultātā radītajiem pakalpojumiem iedzīvotāji ir izteikuši ZVRG stratēģijas izstrādes laikā. Tāpat projekta ekonomisko dzīvotspēju paaugstinātu citu ZVRG teritoriju iedzīvotāju un interesantu iespēja izmantot projekta laikā radītos pakalpojumus.
Projekta nosaukums/teritorija	Sajūti lašu nārstu./Drabešu pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Veicināt sabiedrības izpratni par lašveidīgo zivju nārstu vietām un to aizsardzību, integrējot sabiedrību redzes invalīdu pasaulē.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. No pieejamās informācijas nav iespējams spriest par konkrētā pakalpojuma attīstību un veidu kā tieši tiks veicināta sabiedrības izpratne par lašveidīgo zivju nārstu vietām un to aizsardzību, kādēļ projekta ekonomiskās dzīvotspējas novērtēšana ir apgrūtināta.
Projekta nosaukums/teritorija	Pasākumi zivju slāpšanas novēršanai Gaujas baseina publiskajās ūdenstilpnēs./Amatas pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Projekta mērķis ir nodrošināt aprīkojumu ūdens deficīta noteikšanai un zivju slāpšanas riska novēršanai Gaujas baseina publiskajās ūdenstilpēs Cēsu rajona lauku partnerības teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas nodrošina iedzīvotāju palikšanu apdzīvotajā vietā un ir nepieciešams saskaņā ar ZVRG stratēģijas izstrādes laikā veikto sabiedriskās domas izpēti.
Projekta nosaukums/teritorija	Zivju ceļš uz Anfabrikas slūžām Līgatnes upē./Līgatne, Līgatnes novads.
Projekta mērķis	Mērķis ir nodrošināt lašveidīgo zivju (taimiņi, laši, foreles, alatas) migrāciju visas Līgatnes upes garumā, veicinot makšķerēšanas tūrisma attīstību un upei piegulošo zemju teritoriju īpašnieku dzīves līmeņa uzlabošanu.
Projekta	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts

vērtējums	var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbspējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.
Projekta nosaukums/teritorija	Parks aktīvā un relaksējošā tūrisma cienītājiem./Vaives pagasts, Cēsu novads.
Projekta mērķis	Sakopt un aizsargāt atrodošo zemi zem ūdeņiem un tai piegulošo zemi, lai tā būtu interesanta un pieejama apmeklētājiem, popularizējot dabai draudzīgus uzskatus un parādot brīvā laika pavadīšanas iespējas dabā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tā izstrādē ir rūpīgi aprēķināts un pamatots pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem pagastā, kā arī ir paredzēta tūristu un darbspējīgo iedzīvotāju piesaiste ārpus pagasta teritorijas.
Projekta nosaukums/teritorija	Jauna aktīvās atpūtas un tūrisma produkta izveide atpūtas kompleksā „Laimes ligzda”./Drabešu pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Izveidojot jaunu, ar zivsaimniecību saistītu atpūtas un tūrisma produktu ģimenēm, uzlabot un dažādot brīvā laika pavadīšanas iespējas vietējo iedzīvotāju un reģiona viesu vidū, kā arī palielināt SIA „Nodus” kā vidēja uzņēmuma konkurētspēju tūrisma tirgū.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja šī projekta īstenošanas dzīvotspēju var pamatot ar tūrisma aktivitātēm projekta īstenošanas vietā. Amatas novadā kurā dzīvo 5687 ZVRG teritorijas iedzīvotāju un kam ir 43. zemākais TAI (0,035) šajā ZVRG teritorijā, iedzīvotāji nevar nodrošināt projekta ekonomisko dzīvotspēju bez tūrisma attīstības.
Projekta nosaukums/teritorija	Ezeru zivsaimniecības nozares popularizēšana ar tūrisma programmas par Āraišu ezera zivsaimniecības vēsturi starpniecību./Drabešu pagasts, Amatas novads.
Projekta mērķis	Skaidrot un popularizēt ezeru zivsaimniecības vēsturisko nozīmību ar interaktīvās tūrisma programmas starpniecību, tādējādi veicinot izpratni par zivsaimniecības gadsimtiem ilgo lomu Āraišu apkaimes iedzīvotāju dzīvē un rosinot programmas dalībniekus apzināties iespējas un izaicinājumus, ko piedāvā ezeri mūsdienu Latvijā; izgatavot programmas norisei nepieciešamos rekvizītus un labiekārtot programmas norises vietu Āraišu ezera krastā topošā tūrisma objekta - rekonstruētās Latvijas viduslaiku muižas „Geidānmuiža” teritorijā.
Projekta vērtējums	Projekts atbilst ZVRG stratēģijā noteiktās 2.prioritātes 3.darbībai. Projekts var būt ekonomiski dzīvotspējīgs, ja tas palīdz apdzīvotajā teritorijā noturēt darbspējīgos iedzīvotājus, paralēli piesaistot, citu ZVRG teritoriju iedzīvotājus un tūristus.

Kopējie secinājumi un ieteikumi par šīs ZVRG atbalstītajiem projektiem:

1. Šī ZVRG stratēģija paredz nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību un nodarbinātību ZVRG teritorijā – pietam tā ir noteikta kā pirmā prioritāte, kas ir pozitīva iezīme, salīdzinot ar daudzām citām ZVRG stratēģijām. Tajā pašā laikā projektu, kas ir

apstiprināti šajā prioritātē, nav. Tam iemesls var būt nepietiekamā šīs prioritātes popularizēšana, kā arī salīdzinoši vieglākā iespēja pieteikt projektus 2.prioritātē „Dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā”, kas ir populārāka.

2. Ar zivsaimniecības nozari nav neviena tieši saistīta projekta. Pietuvinātie projekti zivsaimniecības nozarei saistās ar ūdenstilpņu labiekārtošanu, kā arī dažādu tūrisma objektu izvietojumu šo ūdenstilpņu tuvumā u.c. pasākumiem, kas, galvenokārt, tiek vērsts uz tūristu un citu interesentu piesaisti.
3. Ņemot vērā to, ka pēc CSP datiem 2010. gadā šajā ZVRG teritorijā tika reģistrēti 2 zivsaimniecības uzņēmumi jeb 1% no kopējā zivsaimniecības uzņēmumu skaita valstī, līdz ar to šajā ZVRG teritorijā zivsaimniecības nozarei ir jāpievērš īpaša uzmanība.
4. Šīs ZVRG teritorijās ir novērojams TAI samazinājums: Līgatnes novadā - 0,424, Raunas novadā - 0,047, Vecpiebalgas novadā - 0,013 un Jaunpiebalgas novadā -0,160, izņemot Cēsu novadā - 0,504, Pārgaujas novadā - 0,074, Priekuļu novadā - 0,473 un Amatas novadā - 0,151. No vienas puses tas nozīmē nepieciešamību ieguldīt ZVRG pasākumos, lai stimulētu teritoriju attīstību. No otras puses – tas nozīmē vajākas iespējas efektīvi un ekonomiski dzīvotspējīgi absorbēt ZVRG stratēģijas kontekstā īstenotos projektus (īpaši teritorijās ar zemu vai negatīvu TAI).
5. Ir novērojama arī būtiska projektu koncentrācija 2.prioritātē „Dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā” pasākumos, kas faktiski nozīmē lielākās aktivitāšu un attiecīgi rezultātu daļas koncentrēšanos pasākumos, kas dzīvi ZVRG teritorijā padara labāku, taču ne pašu teritoriju padara konkurētspējīgāku, ko vairāk sekmētu 1.prioritātes „Uzņēmējdarbības un nodarbinātības veicināšana” pasākumu īstenošana. Attiecīgi nepieciešams skaidrojošais darbs, liekot lielāku uzsvāru uz 1.prioritātes pasākumiem.
6. Daudzās ZVRG teritorijās vispār nav projektu, kas nozīmē, ka ar šīm teritorijām ir jāstrādā pastiprināti, lai tās integrētu kopējā teritorijā. Šo situāciju varētu labot lielāka teritorijas iedzīvotāju informētība par iespēju pieteikt projektus, kā arī atbalsts kvalitatīvu projektu sagatavošanā.

Pielikumi

1. pielikums Novērtējuma izstrādāšanā izmantotie Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi

- * 2008.gada 5.februāra MK noteikumi Nr.65 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem";
- * 2008.gada 1.aprīļa MK noteikumi Nr. 240 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Investīcijas akvakultūras uzņēmumos";
- * 2008.gada 6.maija MK noteikumi Nr.323 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība zivsaimniecības attīstībai pasākumam "Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana"";
- * 2008.gada 26.maija MK noteikumi Nr. 371 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Investīcijas zvejas ostās un zivju izkraušanas vietās"";
- * 2008.gada 7.jūlija MK noteikumi Nr.514 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība kompensāciju maksājumu veidā zivsaimniecības attīstības pasākumam "Sociāli ekonomiskie pasākumi"";
- * 2008.gada 6.oktobra MK noteikumi Nr.828 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Zveja iekšējos ūdeņos"";
- * 2008.gada 13.oktobra MK noteikumi Nr.845 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumam "Investīcijas zvejas kuģu ierīcēs un zvejas rīku selektivitāte"";
- * 2008.gada 11.novembra MK noteikumi Nr. 937 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā aktivitātei "Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā"";
- * 2008.gada 25.novembra MK noteikumi Nr.964 "Noteikumi par komercsabiedrību deklarēšanas kārtību atbilstoši mazajai (sīkajai) vai vidējai komercsabiedrībai;
- * 2009.gada 27.janvāra MK noteikumi Nr.78 "Kārtība kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā Eiropas Zivsaimniecības fonda pasākumiem zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības stratēģiju īstenošanai;
- * 2009.gada 7.aprīļa MK noteikumi Nr.321 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai ūdens vides pasākumiem”;
- * 2009.gada 14.jūlija MK noteikumi Nr.783 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai";
- * 2010.gada 25.maija MK noteikumi Nr.482 "Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām";
- * 2010.gada 12.oktobra MK noteikumi Nr. 969 "Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi";
- * 2010.gada 9.novembra MK noteikumi Nr.1029 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Ūdens faunas un floras aizsardzība un attīstība"";

- * 2010.gada 30.novembra MK noteikumi Nr.1096 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi";
- * 2011.gada 8.marta MK noteikumi Nr.185 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšanai, prasmju apguvei un teritorijas aktivizēšanai";
- * 2011.gada 20.septembra MK noteikumi Nr.726 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējām rīcības grupām starpvalstu sadarbībai".

2.pielikums. Telefoninterviju kopsavilkumi

Intervija ar biedrības „Gaujas Partnerība” EZF administratīvo vadītāju Inetu Martuzāni
(Telefonintervija notika 24.oktobrī, plkst. 9:05-9:15)

Aija Zobena: Kādi virzieni, akcenti Gaujas partnerības stratēģijā saistīti ar zivsaimniecību?

Ineta Martuzāne: Partnerības teritorijā ir liels zivju pārstrādes uzņēmums (lašu cehs, kā to sauca respondente), kas pieder dāņiem. Tajā saražotā produkcija netiek realizēta Latvijā. Uzņēmuma īpašniekiem nav ne mazākās intereses par EZF piedāvātajām iespējām. Tātad formāli atbilst nosacījumiem, lai varētu pretendēt uz EZF naudu.

Aija Zobena: Vai ir sācis darbu kāds ar zivsaimniecību saistīts uzņēmums (zvejniecība, zivju pārstrāde)? Vai tas saistīts ar EZF?

Ineta Martuzāne: Ādažu novads ir Rīgas „guļamrajons”. Teritorijā nav nozīmīgu ūdenssaimniecības resursu. Īdeji galvenokārt izmantojami tūrisma, atpūtas vajadzībām.

Ir bijusi interese no mājražotājiem par iespējām pieteikt projektu nēgu pārstrādes ceha izveidošanai. Kundze, kas ar to nodarbojusies ilgstoši kā mājražotāja. Projekts netika uzrakstīts, jo nebija iespēju sameklēt līdzfinansējumu. Tas arī viens no nedaudzajiem gadījumiem.

Respondente ilgstoši nav bijusi darbā (mēnešiem, jo kopusi smagi slimo māti, kas nesen mirusi), šajā laikā saņēmusi tikai vienu vēstuli par zivsaimniecības jautājumiem. Problēmas līdzīgas kā visiem mazajiem ražotājiem par jebkuru projektu, kas saistīts ar „scaling-up” – ražošanas apjoma paplašināšanu. Savu līdzekļu nepietiek, banka neaizdod utt. nekā specifiska zivju pārstrādei.

Aija Zobena: Kāpēc tieši caur EZF pieteiktas aktivitātes?

Ineta Martuzāne: Partnerības teritorija atbilst EZF nosacījumiem. Kāpēc neizmantojot iespēju, realizēt projektus?! Pilnībā sakrīt ar LEADER, ir arī citas iespējas piesaistīt finansējumu. Specifiska tikai procedūra un nosacījumi, ne pats saturs. Visus infrastruktūras projektus varētu īstenot arī caur citiem fondiem. Kāpēc neizmantojot iespēju, kas tiek piedāvāta?

Respondente pati lietoja izteikumu „labāk lai nav vispār”, atsaucoties uz to, ka daudz individuāli strādājusi, lai piesaistītu interesentus, bet situācija jau tāda pati, kā citur – mazie nevar, lielajiem nav intereses, jo savu resursu pietiek. Visus projektus varētu īstenot arī caur citiem fondiem.

Intervija ar biedrības „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi”” koordinatori Ingu Krekli

(Intervija notika 25.oktobrī 9:05-9:21)

Aija Zobena: Kas VRG teritorijā saistīts ar zivsaimniecību, zvejniecību? SVID visai vispārīgs raksturojums.

Inga Krekele: SVID analīze tika veikta, pirms bija pieejams EZF finansējums, tādēļ sākotnēji zivsaimniecības raksturojums nav ietverts. Daugavpils un Ilūkstes novada partnerībai EZF finansējums kļuva pieejams tāpēc, ka šajā teritorijā darbojās zivju pārstrādes uzņēmumi, kas nodarbināja vairāk kā 1% iedzīvotāju. Tas ir formāls kritērijs.

Šiem uzņēmumiem, kas vēl joprojām turpina darboties, nav intereses par EZF finansējumu. Tie ir lieli uzņēmumi, kas izmanto citus finansu piesaistes avotus. Citēju: „esam pateicīgi šiem uzņēmumiem par iespēju iegūt EZF finansējumu”.

Teritorijā gan ir ezeri, bet nav dīķu saimniecību, nav intereses arī par nelielu zivju pārstrādes uzņēmumu veidošanu.

Aija Zobena: Stratēģijā g.k. akcentēta tūrisma (ūdens) un sociālās infrastruktūras attīstība, kādi specifiski zivsaimniecības, zvejniecības pasākumi? Kāpēc tieši caur EZF?

Inga Krekele: Skatīt iepriekš par SVID analīzi. Sākotnēji EZF finansējums tika izmantots sociālās infrastruktūras un tūrisma attīstības projektiem. 2011. gada nogalē pēc partnerības iniciatīvas ar Latvijas Lauku Fonda atbalstu tika veikts pētījums tieši par EZF iespēju izmantošanu. Tā gaitā tika apzināti jauni virzieni EZF finansējuma izmantošanai – ezeru apsaimniekošana un brīvprātīgo zivju inspektoru darbība. Pašlaik veidojas ezeru apsaimniekošanas biedrības, kas raksta projektus. Līdz šim ar ezeru apsaimniekošanu nodarbojās pašvaldības. Pētījumā ir veikta arī vajadzību un interešu analīze no EZF perspektīvas. Izskatīju pētījumu, neatradu apstiprinājumu.

Pieaicināti tūrisma eksperti, galvenokārt secinājumos runāts par identitāti, sapni par „zilo ezeru zemi” un „multikulturālu kolorītu”. Intervijā respondente atsaucās uz Kokneses un Rēzekne pieredzi. Acīmredzot, idejas par ezeru apsaimniekošanu un brīvprātīgo zivju inspektoru biedrību darbību un dīķu saimniecībām nāk no turienes. LEADER ietvaros arī ir iespējams atbalsts biedrībām (gan ezeru apsaimniekošanas, gan brīvprātīgo zivju inspektoru) un ezeru apkošanai.

Abi gadījumi liecina, ka kritērijs pieejai pie EZF finansējuma – nodarbināto īpatsvars zivju pārstrādes uzņēmumos tikai formāli liecina par teritorijas atbilstību EZF kritērijiem. Acīmredzot, jāizvērtē, cik ilgi, kādam tirgum ražo utt. Tie ir lieli uzņēmumi, kas bieži vien pieder ārzemju īpašniekiem, ražo ārzemju tirgum un nav saistīti ar vietējām tradīcijām. Tie izvietoti konkrētā teritorijā tāpēc, ka pieejams lētāks darbaspēks, tuvāk kādas konkrētas izejvielas vai tml. (tie ir pieņēmumi, kas būtu jāizvērtē, bet tas nav šī pētījuma uzdevums). Lielajiem uzņēmumiem EZF finansējuma apjoms ir par mazu.

Viena no pētījuma secinājumiem: ar zivsaimniecību un ūdens resursiem saistītu tradīciju iedzīvināšanai un popularizēšanai nav nepieciešamība noteikt atsevišķu rīcību, jo fokusa grupu un interviju rezultātā tika konstatēts, ka teritorijā nav daudz objektu vai pakalpojumu, kas tieši ir vērsti uz šādām tradīcijām, lai gan pastāv interese.

Pētījums, prezentācija utt. atrodas sekojošā interneta adresē:
<http://www.daugavpils.partneribas.lv/index.php/jaunumi/82-veikts-ptjums-qdaugavpils-un-ilkstes-novadu-trisma-attstbas-iespju-izpte-saistb-ar-zivsaimniecibu-un-dens-saimniecibuq>

Aija Zobena: Kāpēc nav pieteikumu no Ilūkstes novada?

Inga Krekele: Tagad ir, pēc pētījuma. Subatē ir divi ezeri – potenciāls EZF apguvei.

Kopumā – sākotnēji EZF uztverts kā papildus iespēja piesaistīt finansējumu, pēc pētījuma nāca apjausma, kā var to izmantot intensīvāk. Ļoti pozitīvi vērtē to, ka ir EZF

3. Pielikums

Zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto skaits 2010. gadā pēc CSP un Lursoft datiem

ZVRG teritorijas	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits ZVRG teritorijās 2010. gadā pēc CSP datiem	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits ZVRG teritorijās 2010. gadā pēc Lursoft datiem	Zivsaimniecības uzņēmumos nodarbināto skaits 2010. gadā pēc Lursoft datiem
Ādažu novads	2	1	50
Aizputes novads	2	8	18
<i>Aizputes pilsēta</i>		-	-
<i>Aizputes pagasts</i>		1	-
<i>Cīravas pagasts</i>		-	-
<i>Kalvenes pagasts</i>		-	-
<i>Kazdangas pagasts</i>		3	12
<i>Lažas pagasts</i>		4	6
Alojas novads	0	0	0
<i>Alojas pilsēta</i>		-	-
<i>Staiceles pilsēta</i>		-	-
<i>Alojas pagasts</i>		-	-
<i>Staiceles pagasts</i>		-	-
<i>Braslavas pagasts</i>		-	-
<i>Brīvēznieku pagasts</i>		-	-
Alsungas novads	0	0	0
Amatas novads	1	8	35
<i>Amatas pagasts</i>		1	0
<i>Drabešu pagasts</i>		3	16
<i>Nītaures pagasts</i>		1	1
<i>Skujenes pagasts</i>		-	-
<i>Zaubes pagasts</i>		2	4
Babītes novads	0	1	14
<i>Babītes pagasts</i>		-	-
<i>Salas pagasts</i>		1	14
Baldones novads	0	0	0
<i>Baldones pilsēta</i>		-	-
<i>Baldones pagasts</i>		-	-
Burtnieku novads	4	4	20
<i>Burtnieku pagasts</i>		-	-
<i>Ēveles pagasts</i>		-	-

<i>Matīšu pagasts</i>		2	10
<i>Rencēnu pagasts</i>		1	9
<i>Valmieras pagasts</i>		1	1
<i>Vecates pagasts</i>		-	-
Carnikavas novads	3	12	65
Cēsu novads	0	1	1
<i>Vaives pagasts</i>		1	1
Daugavpils novads	1	4	116
<i>Ambeļu pagasts</i>		-	-
<i>Biķernieku pagasts</i>		-	-
<i>Demenes pagasts</i>		-	-
<i>Dubnas pagasts</i>		-	-
<i>Kalkūnes pagasts</i>		2	81
<i>Kalupes pagasts</i>		-	-
<i>Laucesas pagasts</i>		-	-
<i>Līksnas pagasts</i>		-	-
<i>Maļinovas pagasts</i>		-	-
<i>Medumu pagasts</i>		-	-
<i>Naujenes pagasts</i>		-	-
<i>Nīcgales pagasts</i>		-	-
<i>Salienas pagasts</i>		-	-
<i>Skrudalienas pagasts</i>		-	-
<i>Sventes pagasts</i>		2	35
<i>Tabores pagasts</i>		-	-
<i>Vaboles pagasts</i>		-	-
<i>Vecsalienas pagasts</i>		-	-
<i>Višķu pagasts</i>		-	-
Dundagas novads	5	17	226
<i>Dundagas pagasts</i>		1	2
<i>Kolkas pagasts</i>		16	224
Durbes novads	1	2	4
<i>Durbes pilsēta</i>		-	-
<i>Dunalkas pagasts</i>		1	3
<i>Durbes pagasts</i>		-	-
<i>Vecpils pagasts</i>		1	1
<i>Tadaiķu pagasts</i>		-	-
Engures novads	22	45	949
<i>Engures pagasts</i>		13	668
<i>Lapmežciema</i>		28	105

<i>pagasts</i>			
<i>Smārdes pagasts</i>		4	176
Grobiņas novads	0	3	1
<i>Grobiņas pilsēta</i>		-	-
<i>Bārtas pagasts</i>		-	-
<i>Gaviezes pagasts</i>		1	-
<i>Grobiņas pagasts</i>		1	-
<i>Medzes pagasts</i>		1	1
Ikšķiles novads	1	0	0
<i>Ikšķiles pilsēta</i>		-	-
<i>Tīnužu pagasts</i>		-	-
Inčukalna novads	0	0	0
<i>Vangažu pilsēta</i>		-	-
<i>Inčukalna pagasts</i>		-	-
Jaunpiebalgas novads	0	2	6
<i>Jaunpiebalgas pagasts</i>		2	6
<i>Zosēnu pagasts</i>		-	-
Jaunpils novads	1	1	2
<i>Viesatu pagasts</i>		-	-
<i>Jaunpils pagasts</i>		1	2
Kandavas novads	1	2	3
<i>Vānes pagasts</i>		1	1
<i>Zantes pagasts</i>		1	2
Kocēnu novads	2	3	14
<i>Bērzaines pagasts</i>		-	-
<i>Kocēnu pagasts</i>		2	13
<i>Dikļu pagasts</i>		1	1
<i>Vaidavas pagasts</i>		-	-
<i>Zilākalna pagasts</i>		-	-
Krimuldas novads	0	3	18
<i>Krimuldas pagasts</i>		3	18
<i>Lēdurgas pagasts</i>		-	-
Kuldīgas novads	5	10	28
<i>Kuldīgas pilsēta</i>		-	-
<i>Ēdoles pagasts</i>		-	-
<i>Gudenieku pagasts</i>		1	11
<i>Īvandes pagasts</i>		1	1
<i>Kabiles pagasts</i>		-	-
<i>Kurmāles pagasts</i>		-	-

<i>Laidu pagasts</i>		1	1
<i>Padures pagasts</i>		-	-
<i>Pelču pagasts</i>		2	4
<i>Rendas pagasts</i>		2	6
<i>Rumbas pagasts</i>		2	2
<i>Snēpeles pagasts</i>		-	-
<i>Turlavas pagasts</i>		-	-
<i>Vārmes pagasts</i>		1	3
Ķeguma novads	0	3	22
<i>Ķeguma pilsēta</i>		-	-
<i>Rembates pagasts</i>		-	-
<i>Birzgales pagasts</i>		-	-
<i>Tomes pagasts</i>		3	22
Ķekavas novads	1	5	75
<i>Baložu pilsēta</i>		-	-
<i>Daugmales pagasts</i>		1	-
<i>Ķekavas pagasts</i>		4	75
Lielvārdes novads	0	1	74
<i>Lielvārdes pilsēta</i>		-	-
<i>Lielvārdes pagasts</i>		-	-
<i>Jumpravas pagasts</i>		-	-
<i>Lēdmanes pagasts</i>		1	74
Līgatnes novads	0	0	0
<i>Līgatnes pilsēta</i>		-	-
<i>Līgatnes pagasts</i>		-	-
Limbažu novads	2	4	35
<i>Skultes pagasts</i>		1	33
<i>Pāles pagasts</i>		1	1
<i>Viļķenes pagasts</i>		-	-
<i>Limbažu pilsēta</i>		1	1
<i>Limbažu pagasts</i>		-	-
<i>Katvaru pagasts</i>		1	0
<i>Umurgas pagasts</i>		-	-
<i>Vidrižu pagasts</i>		-	-
Mālpils novads	0	0	0
Mārupes novads	0	1	2
Mazsalacas novads	0	0	0
<i>Mazsalacas pilsēta</i>		-	-
<i>Ramatas pagasts</i>		-	-
<i>Sēļu pagasts</i>		-	-

<i>Skaņkalnes pagasts</i>		-	-
Mērsraga novads	0	14	572
Naukšēnu novads	1	0	0
<i>Ķoņu pagasts</i>		-	-
<i>Naukšēnu pagasts</i>		-	-
Nīcas novads	5	8	160
<i>Nīcas pagasts</i>		8	160
<i>Otaņķu pagasts</i>		-	-
Ogres novads	2	2	0
<i>Krapes pagasts</i>		-	-
<i>Ķeipenes pagasts</i>		-	-
<i>Lauberes pagasts</i>		-	-
<i>Madlienas pagasts</i>		-	-
<i>Mazozolu pagasts</i>		-	-
<i>Meņģeles pagasts</i>		-	-
<i>Ogresgala pagasts</i>		-	-
<i>Suntažu pagasts</i>		-	-
<i>Taurupes pagasts</i>		2	-
Olaines novads	0	1	111
<i>Olaines pilsēta</i>		1	111
<i>Olaines pagasts</i>		-	-
Pārgaujas novads	0	3	3
<i>Raiskuma pagasts</i>		1	1
<i>Stalbes pagasts</i>		1	1
<i>Straupes pagasts</i>		1	1
Pāvilostas novads	9	12	76
<i>Pāvilostas pilsēta</i>		10	75
<i>Sakas pagasts</i>		-	-
<i>Vērgales pagasts</i>		2	1
Priekules novads	2	1	1
<i>Priekules pilsēta</i>		-	-
<i>Priekules pagasts</i>		-	-
<i>Bunkas pagasts</i>		-	-
<i>Virgas pagasts</i>		-	-
<i>Gramzdas pagasts</i>		1	1
<i>Kalētu pagasts</i>		-	-
Priekuļu novads	0	4	16
<i>Priekuļu pagasts</i>		-	-
<i>Liepas pagasts</i>		2	15
<i>Mārsnēnu pagasts</i>		-	-

<i>Veselavas pagasts</i>		2	1
Raunas novads	0	3	65
<i>Raunas pagasts</i>		-	-
<i>Drustu pagasts</i>		3	65
Rēzeknes novads	13	2	50
<i>Audriņu pagasts</i>		-	-
<i>Bērzgales pagasts</i>		-	-
<i>Čornajas pagasts</i>		-	-
<i>Dricānu pagasts</i>		-	-
<i>Feimaņu pagasts</i>		-	-
<i>Gaigalavas pagasts</i>		1	1
<i>Griškānu pagasts</i>		-	-
<i>Ilzeskalna pagasts</i>		-	-
<i>Kantinieku pagasts</i>		-	-
<i>Kaunatas pagasts</i>		-	-
<i>Lendžu pagasts</i>		-	-
<i>Lūznavas pagasts</i>		-	-
<i>Maltas pagasts</i>		-	-
<i>Mākonkalna pagasts</i>		-	-
<i>Nagļu pagasts</i>		1	49
<i>Nautrēnu pagasts</i>		-	-
<i>Ozolaines pagasts</i>		-	-
<i>Ozolmuižas pagasts</i>		-	-
<i>Pušas pagasts</i>		-	-
<i>Rikavas pagasts</i>		-	-
<i>Sakstagala pagasts</i>		-	-
<i>Silmalas pagasts</i>		-	-
<i>Stoļerovas pagasts</i>		-	-
<i>Stružānu pagasts</i>		-	-
<i>Vērēmu pagasts</i>		-	-
Rojas novads	16	18	1128
Ropažu novads	0	4	95
Rucavas novads	1	1	2
<i>Dunikas pagasts</i>		-	-
<i>Rucavas pagasts</i>		1	2
Rūjienas novads	1	1	0
<i>Rūjienas pilsēta</i>		-	-
<i>Ipiķu pagasts</i>		-	-
<i>Jeru pagasts</i>		1	-

<i>Lodes pagasts</i>		-	-
<i>Vilpulkas pagasts</i>		-	-
Salacgrīvas novads	15	37	487
<i>Ainažu pilsēta</i>		4	4
<i>Ainažu pagasts</i>		1	-
<i>Salacgrīvas pilsēta</i>		18	454
<i>Salacgrīvas pagasts</i>		2	12
<i>Liepupes pagasts</i>		12	17
Salaspils novads	5	2	4
<i>Salaspils pilsēta</i>		-	-
<i>Salaspils pagasts</i>		2	4
Saulkrastu novads	7	10	63
<i>Saulkrastu pilsēta</i>		4	28
<i>Saulkrastu pagasts</i>		6	35
Sējas novads	0	0	0
Siguldas novads	1	0	0
<i>Allažu pagasts</i>		-	-
Skrundas novads	1	2	20
<i>Skrundas pilsēta un pagasts</i>		2	20
<i>Nīkrāces pagasts</i>		-	-
<i>Raņķu pagasts</i>		-	-
<i>Rudbāržu pagasts</i>		-	-
Stopiņu novads	0	0	0
Talsu novads	2	9	133
<i>Valdemārpils pilsēta</i>		1	-
<i>Talsu pilsēta</i>		1	51
<i>Stendes pilsēta</i>		-	-
<i>Sabiles pilsēta</i>		-	-
<i>Abavas pagasts</i>		-	-
<i>Ārlavas pagasts</i>		1	27
<i>Balgales pagasts</i>		-	-
<i>Ģibuļu pagasts</i>		1	-
<i>Ķūļciema pagasts</i>		-	-
<i>Laidzes pagasts</i>		3	3
<i>Laucienes pagasts</i>		1	49
<i>Lībaļu pagasts</i>		-	-
<i>Strazdes pagasts</i>		-	-
<i>Vandzenes pagasts</i>		-	-

<i>Virbu pagasts</i>		-	-
<i>Īves pagasts</i>		-	-
<i>Lubes pagasts</i>		-	-
<i>Valdgales pagasts</i>		1	3
Tukuma novads	1	5	145
<i>Irlavas pagasts</i>		2	27
<i>Pūres pagasts</i>		2	117
<i>Sēmes pagasts</i>		-	-
<i>Slampes pagasts</i>		-	-
<i>Zēnītes pagasts</i>		-	-
<i>Degoles pagasts</i>		-	-
<i>Dzūkstes pagasts</i>		-	-
<i>Jaunsātu pagasts</i>		-	-
<i>Lestenes pagasts</i>		-	-
<i>Tumes pagasts</i>		1	1
Vaiņodes novads	1	0	0
<i>Embūtes pagasts</i>		-	-
<i>Vaiņodes pagasts</i>		-	-
Valkas novads	0	1	13
<i>Kārķu pagasts</i>		1	13
Vecpiebalgas novads	1	1	0
<i>Vecpiebalgas pagasts</i>		-	-
<i>Dzērbenes pagasts</i>		1	-
<i>Inešu pagasts</i>		-	-
<i>Taurenas pagasts</i>		-	-
<i>Kaives pagasts</i>		-	-
Ventspils novads	18	15	143
<i>Piltenes pilsēta</i>		-	-
<i>Piltenes pagasts</i>		-	-
<i>Jūrkalnes pagasts</i>		4	3
<i>Užavas pagasts</i>		5	50
<i>Vārves pagasts</i>		3	3
<i>Ziru pagasts</i>		-	-
<i>Zlēku pagasts</i>		-	-
<i>Ances pagasts</i>		-	-
<i>Puzes pagasts</i>		-	-
<i>Tārgales pagasts</i>		2	2
<i>Popes pagasts</i>		-	-
<i>Usmas pagasts</i>		-	-

<i>Ugāles pagasts</i>		1	85
Viļānu novads	0	0	0
<i>Viļānu pilsēta</i>		-	-
<i>Viļānu pagasts</i>		-	-
<i>Dekšāres pagasts</i>		-	-
<i>Sokolku pagasts</i>		-	-
KOPĀ	156	296	5051

**4.pielikums.Pašvaldībām piešķirtais publiskais finansējums pasākuma
„Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” atbalstītajiem projektiem
(skaits, Ls)**

Nr.p.k.	ZVRG	Iedzīvotāju skaits ZVRG teritorijā	Pašvaldību skaits, kas īsteno projektu	Projektu skaits	Projektu skaits uz 1 pašvaldību	Piešķirtais publiskais finansējums	Piešķirtais publiskais finansējums uz 1 projektu
1.	„Seši krasti”	5 790	1	3	3,0	30 196	10 065
2.	„Gaujas Partnerība”	8 832	-	-	-	-	-
3.	„Baldones Partnerība”	5 419	1	2	2,0	31 230	15 615
4.	„Kandavas partnerība”	14 814	1	1	1,0	10 058	10 058
5.	„Sernikon”	6 013	1	1	1,0	11 181	11 181
6.	„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	42 496	-	-	-	-	-
7.	„Jūrkante”	14 159	2	5	2,5	378 160	75 632
8.	„Darīsim paši”	35 541	2	2	1,0	133 168	66 584
9.	„Partnerība Laukiem un Jūrai”	10 915	2	8	4,0	424 045	53 006
10.	„No Salacas līdz Rūjai”	24 659	2	3	1,5	11 476	3 825
11.	„Pierīgas partnerība”	40 687	3	4	1,3	283 050	70 762
12.	„Talsu rajona partnerība”	38 686	2	8	4,0	77 904	9 738
13.	„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”	15 622	3	8	2,7	56 388	7 049
14.	„Liepājas rajona partnerība”	43 306	5	8	1,6	174 875	21 859
15.	„Īģes lauku partnerība”	6 269	-	-	-	-	-
16.	„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	38 574	1	6	6,0	216 428	36 071
17.	„Partnerība „Daugavkrasts””	14 938	1	2	2,0	36 777	18 388
18.	„Ropažu partnerība”	6 735	1	2	2,0	19 889	9 945
19.	„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	13 297	1	1	1,0	38 610	38 610
20.	„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	39 784	-	-	-	-	-
21.	„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	23 098	2	2	1,0	46 800	23 400
22.	„Lauku partnerība „Upe 8””	8 966	2	6	3,0	26 107	4 351
23.	„Zied zeme”	38 573	4	18	4,5	123 288	6 849
24.	„Cēsu rajona lauku partnerība”	35 301	3	4	1,3	72 690	18 172
Kopā		532 474	40	94	2,4	2 202 320	23 429

	- projekti līdz 30 000 Ls
	- projekti no 30 001 - 70 000 Ls

 - projekti $\geq 70\,001$ Ls

Datu avots: LANN aprēķini pēc LAD datiem

5.pielikums. Pasākuma „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana” ar zivsaimniecības nozari nesaistītu projektu aktivitātes (pēc investīciju objekta), kas attiecas uz transporta infrastruktūras sakārtošanu ZVRG teritorijās dalījumā pa plānošanas reģioniem (skaits)

Reģions	ZVRG teritorijas	Iedzīvotāju skaits ZVRG teritorijā 2011. gadā	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits ZVRG teritorijās 2010. gadā	Aktivitāšu skaits apstiprinātajos projektos, kas vērsts uz transporta infrastruktūras sakārtošanu
Rīgas un Pierīgas reģions	Ikšķiles novads	8 808	1	3
	Ikšķiles novads	8 808	1	3
	Jaunpils novads	2 454	1	2
	Ķeguma novads	5 742	0	1
	Ķekavas novads	21 906	1	2
	Lielvārdes novads	10 411	0	2
	Limbažu novads	17 831	2	3
	Ogres novads	36 307	2	2
	Ropažu novads	6 903	0	1
	Stopiņu novads	10 086	0	1
	Tukuma novads	30 678	1	2
	Kopā:	159 934	9	22
Kurzemes reģions	Alsungas novads	1 476	-	1
	Dundagas novads	4 249	2	2
	Kuldīgas novads	24 898	5	1
	Nīcas novads	3 594	5	1
	Pāvilostas novads	2 857	9	1
	Rojas novads	3 977	16	1
	Talsu novads	31 305	2	1
	Ventspils novads	12 171	18	1
	Kopā:	84 527	57	9
Vidzemes reģions	Amatas novads	5 687	1	1
	Mazsalacas novads	3 468	-	1
	Raunas novads	3 608	-	1
	Vecpiebalgas novads	4 176	1	1
	Kopā:	16 939	2	4
Latgales reģions	Daugavpils novads	25 219	1	3

	Kopā:	25 219	1	3
--	--------------	---------------	----------	----------

Datu avots: LAD un CSP dati

6.pielikums. RP EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013. gadam pasākumu „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” un „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” finansējuma sadalījums pēc jūras krasta robežas starp ZVRG saskaņā ar 26.07.2011. Zemkopības ministrijas vadības apspriedes protokolu Nr.8.5-33/21-VAP (Ls)

ZVRG*	Finansējums pēc iedzīvotāju skaita	Finansējums pēc jūras krasta robežas	Ar zivsaimniecības nozari		Piešķirtais publiskais finansējums	
			tieši un netieši saistīti projekti	nesaistīti projekti	ar zivsaimniecības nozari tieši un netieši saistītiem projektiem	ar zivsaimniecības nozari nesaistītiem projektiem
Biedrība „Seši krasti”	16 804	473 759	0	3	0	30 196
Biedrība „Sernikon”	25 632	181 431	2	1	23 133	11 181
Biedrība „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	15 727	188 681	4	5	47 912	72 665
Biedrība „Jūrkante”	42 993	637 361	15	12	148 801	450 679
Biedrība „Partnerība Laukiem un Jūrai”	17 451	502 953	3	12	43 484	475 488
Biedrība „Talsu rajona partnerība”	123 331	586 419	11	13	70 842	121 242
Biedrība „Liepājas rajona partnerība”	41 092	929 395	17	4	240 382	84 023
Kopā	283 030	3 499 999	52	50	574 554	1 245 474

* Ziemeļkurzemes biznesa asociācija uz finansējumu nepieteicās.

Datu avots: LAD dati no mājas lapas

7.pielikums.SVID analīzes apkopojums zivsaimniecības nozarei, kas tika norādīts ZVRG attīstības stratēģijās

Stiprās puses	Vājās puses
▪ Liepājas apvidum pieguļ viens no labākajiem zivju resursu apvidiem Latvijai piederošā Baltijas jūras daļā. ▪ Zivsaimniecības aktivitātēm ir ilglaicīga pieredze. ▪ Daudzas ZVRG teritorijas ir kultūrvēsturiski un tradīcijām bagātas teritorijas (tajā skaitā senās tradīcijas zvejā un zivju apstrādē), kas ļauj izstādāt un ieviest unikālus tūrisma maršrutus un apvienot atšķirīgu nozaru uzņēmējus tūrisma pakalpojuma nodrošināšanai. ▪ Pieejami transporta koridori - dzelzceļš, autoceļi, gaisa satiksme un jūras transports. ▪ Atsevišķu pašvaldību teritorijas/vietas ir gan nacionāli, gan starptautiski atpazīstamas (piem., Abavas ieleja, Rojas un Mērsraga ostas), kas var kalpot par partnerību atpazīstamības „atslēgām” tūrisma piesaistīšanai un saimnieciskās darbības attīstīšanai. ▪ Zivsaimniecības uzņēmumos, izmantojot pieejamo sabiedrisko atbalstu, ir modernizētas ražošanā izmantotās tehnoloģijas, paaugstināts darba ražīgums, veikti uzlabojumi darba drošībā un produktu kvalitātē. ▪ ZVRG teritorijās atrodas 11 ezeri un vairāk kā 18 dažāda lieluma ūdenskrātuves, kurus var pārvērst par iecienītām atpūtas vietām u.c..	▪ Sadarbības trūkums starp organizācijām un uzņēmumiem. ▪ Zivju migrācijas ceļu un nārsta potenciālā samazinājums, jo ūdensteces netiek atbilstoši apsaimniekotas. ▪ Nepietiekami attīstīta infrastruktūra (moli, ostas infrastruktūra, piebraucamie ceļi jūrai un ūdenstilpēm). ▪ Nepieciešamas lielas investīcijas ēku rekonstrukcijā un ražošanas tehnoloģiju modernizēšanā. ▪ Trūkst labiekārtotu peldvietu. ▪ Zivsaimniecības nozares lēnā pielāgošanās jaunajiem nosacījumiem attiecībā uz zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas pasākumiem, tajā skaitā apdraudēto zivju sugu, putnu un dzīvnieku aizsardzību, atsevišķu zvejas rīku lietošanas liegumu. ▪ Zems darba ražīgums, ražošanā tiek izmantotas novecojušas, vidi ietekmējošas tehnoloģiskās iekārtas, kā arī liela roku darba īpatsvars ražošanā. ▪ Atbalsta trūkuma dēļ samazinājies ražotāju skaits. ▪ Zems nodarbināto atalgojums. ▪ Saimnieciskā darbība iekšējos ūdeņos atstāj negatīvu ietekmi uz zivju migrāciju un nārsta vietām. ▪ Nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākumu avoti no ūdens resursu izmantošanas. ▪ Nepietiekamas zināšanas un pieredze zivsaimniecības uzņēmējdarbības plānošanā, vides ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanā, jaunu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pielietošanā, produktu kvalitātes un pievienotās vērtības paaugstināšanā. ▪ Ierobežotas produkcijas realizācijas

	iespējas mazajiem zvejniekiem u.c.
Iespējas	Draudi
▪ Zivsaimniecības sektora ekonomikas dažādošana – tūrisma, pārtikas ražošanas u.c. saistīto pakalpojumu attīstība. ▪ Zivsaimniecības vietējās produkcijas „groza” attīstība un mārketinga. ▪ Senlaicīgo zvejas veidu popularizēšana. ▪ Zivsaimniecības tūrisma produkta un piedāvājuma attīstība piekrastē un iekšējos ūdeņos. ▪ Nepieciešams veidot zivju izturēšanas un dezinfekcijas baseinus, kā arī zivju mājas, lai ziemā varētu vieglāk zivis saglabāt. ▪ Atbalsta gadījumā ir iespējams paplašināt zivju audzētavas un palielināt produkcijas daudzumu, jo nozarei ir perspektīva un noieta tirgus. ▪ Veidot apmācību daļu – izveidot metodisko atbalsta centru – tehnoloģijas parku, kas būtu kā demonstrācijas un apmācību centrs, jo zivju audzētājiem ir nelielas zināšanas par modernām iekārtām. ▪ Ir nepieciešama kooperācija mārketinga un realizācijas jautājumos – pašreizējās asociācijas nespēj dot vajadzīgo atbalstu. ▪ Sadarbības attīstīšana savstarpēji un ar ārvalstu partneriem, pieredzes apmaiņas iespējas. ▪ Sadarboties ar pašvaldībām, biedrībām vai citiem uzņēmumiem kopīgu projektu realizācijā (tirdzniecības vietu izveide, pārstrādes uzņēmumu kanalizācijas problēmu risināšanā, u.c.). ▪ ES atbalsts zivsaimniecības sektora attīstībai un stiprināšanai. ▪ Vietējās iniciatīvas pieaugums zivsaimniecībai svarīgās teritorijās papildu darba vietu radīšanai, darbības dažādošanai, teritorijas vispārējai attīstībai un citām aktivitātēm. ▪ Mūžizglītības iespējas, arodapmācība, apmācību iespēju nodrošināšana zivsaimniecībā nodarbinātajiem. ▪ Akvakultūras dažādošana, augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošanas attīstība, uzņēmumu modernizācija, inovāciju attīstība	▪ Ūdens resursus kontrolējošām un uzraugošām institūcijām trūkst kapacitātes un resursu efektīvas uzraudzības un kontroles sistēmas uzturēšanai. ▪ Pārrobežu piesārņojums (piem., Būtiņģes naftas termināls), naftas izmetumi jūras piekrastē no kuģiem un Būtiņģes naftas termināla. ▪ ES normas Latvijas interpretācijā apdraud efektīvu zivsaimniecības sfēras attīstību. ▪ Zivju audzētāji netiek pie kredītiem, lai veiktu uzlabojumus. ▪ ES maksājumi vai subsīdijas zivju audzētājiem un dīķu turētājiem netiek piemēroti. ▪ Tiek maksāti visi nodokļi, bet atvieglojumus nav iespējams saņemt. ▪ Pašreizējā likumdošana un birokrātija kavē zivju saimniecību attīstību. ▪ Nav nodrošināta veterinārā palīdzība – nav pieejami medikamenti un nav institūcijas, kas nodrošinātu konsultācijas zivju ārstēšanā. ▪ Lielus zaudējumus nodara putnu – īpaši jūras kraukļu, kas ir aizsargājami putni – postījumi (tie apēd zivju mazuļus un saknābā lielās zivis). ▪ Nav arī kompensācijas sistēmas šādos gadījumos. ▪ Aroda novecošanās – pārsvarā zivsaimniecībā strādā vecāka gada gājuma cilvēki. ▪ Arodizglītības iespēju trūkums zivkopības un zvejsaimniecības sfērā valstī kopumā, jo ir zems aroda prestižs zivsaimniecības nozarē, līdz ar to nerodas jauni speciālisti. ▪ Neatbilstošas saimnieciskās darbības rezultātā palielināsies ūdens piesārņojuma līmenis un pasliktināsies vides stāvoklis, kā arī var izplatīties dažādas akvakultūras dzīvnieku slimības. ▪ Nozares sašaurināšanās radītās sociāli ekonomiskās problēmas zivsaimniecībai

zivsaimniecības sfērā. ▪ Darba ražīguma kāpums un efektivitāte, inovatīvu un modernu tehnoloģiju izmantošana nodrošinās stabilākus ienākumus un dzīves līmeni, līdz ar to darbaspēka pieejamību akvakultūras un zivju apstrādes sektoram. ▪ Sakārtot un uzlabot infrastruktūru (ceļi, notekūdeņu savākšana, ūdensapgāde) ūdeņu piekrastē esošajos ciematos. ▪ Izveidot labiekārtotas atpūtas vietas iedzīvotājiem un tūristiem pie ūdeņiem, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un tūrismu u.c.	nozīmīgajās teritorijās. ▪ Zivsaimniecības teritorijās esošās infrastruktūras attīstībai ierobežotie vietējie resursi u.c.
---	---

Datu avots: ZVRG attīstības stratēģijas

